

Dziennik Urzędowy C 211

Unii Europejskiej



Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 52

4 września 2009

<u>Zawiadomienie nr</u>	Spis treści	Strona
I <i>Rezolucje, zalecenia i opinie</i>		
OPINIE		
Komitet Regionów		
80. sesja plenarna 17–18 czerwca 2009 r.		
2009/C 211/01	Biała księga Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów	1
2009/C 211/02	Opinia Komitetu Regionów „rok po szczycie w Lizbonie: aktualny stan partnerstwa Afryka-Ue” oraz „UE, Afryka i Chiny: w kierunku trójstronnego dialogu i współpracy”	28
2009/C 211/03	Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2008–2009: potencjalne kraje kandydujące”	34
2009/C 211/04	Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2008–2009: kraje kandydujące”	37
2009/C 211/05	Opinia Komitetu Regionów „Rozwój globalnego podejścia do kwestii migracji: zwiększenie koordynacji, spójności i efektu synergii”	43
2009/C 211/06	Opinia Komitetu Regionów „nowy impuls do powstrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej”	47
2009/C 211/07	Opinia Komitetu Regionów „gospodarowanie bioodpadami w Unii Europejskiej”	54
2009/C 211/08	Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie działań Ue podejmowanych w odpowiedzi na kryzys w sektorze motoryzacyjnym przyjęta 18 czerwca 2009 r.	59
2009/C 211/09	Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie „zmiany klimatu: w drodze do Kopenhagi” przyjęta 18 czerwca 2009 r.	61

III Akty przygotowawcze

Komitet Regionów

80. sesja plenarna 17–18 czerwca 2009 r.

2009/C 211/10	Opinia Komitetu Regionów „pakiet morski i przybrzeżny”	65
---------------	--	----

PL

 Cena:
18 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

2009/C 211/11	Projekt opinii Komitetu Regionów „wspólnotowy system kontroli rybołówstwa”	73
2009/C 211/12	Opinia Komitetu Regionów „Niedyskryminacja i równość szans oraz wprowadzenie w życie zasady równości traktowania osób”	90



I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

80. SESJA PLENARNA 17–18 CZERWCA 2009 R.

**BIAŁA KSIĘGA KOMITETU REGIONÓW W SPRAWIE WIELOPOZIOMOWEGO SPRAWOWANIA
RZĄDÓW**

(2009/C 211/01)

Komitet Regionów otwiera ogólne konsultacje w celu zebrania opinii organów władz, stowarzyszeń i zainteresowanych stron i prosi, by przekazywać mu uwagi na temat najlepszego sposobu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie. Komentarze można nadsyłać do 30 listopada 2009 r. na następujący adres:

Comité des régions de l'Union européenne
Cellule de prospective
Bureau VMA 0635
Rue Belliard/Belliardstraat 101
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

lub pocztą elektroniczną na adres: governance@cor.europa.eu.

Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów

„Biała księga komitetu regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów”

Biała księga jest wyrazem woli „budowania Europy po partnersku”; określono w niej dwa główne cele strategiczne: wspieranie uczestnictwa w procesie integracji europejskiej oraz zwiększenie skuteczności działań wspólnotowych. Malejące zainteresowanie wyborami europejskimi – mimo że większość obywateli postrzega przynależność do UE jako atut wobec wyzwań związanych z globalizacją – skłania do oparcia działań politycznych na zasadach i mechanizmach wielopoziomowego sprawowania rządów.

KOMITET REGIONÓW

- **Pojmuje wielopoziomowe sprawowanie rządów jako skoordynowane działanie Unii, państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych, oparte na partnerstwie i służące tworzeniu i realizowaniu polityki Unii Europejskiej.** Wiąże się ono ze wspólną odpowiedzialnością poszczególnych szczebli władzy i opiera się na wszystkich źródłach legitymacji demokratycznej oraz na reprezentatywnym charakterze poszczególnych zaangażowanych podmiotów.

- Zaleca, aby każdej dużej wspólnotowej reformie strategicznej towarzyszył **terytorialny plan działania** uzgodniony przez Komisję Europejską i Komitet Regionów, w którym byłyby przewidziane mechanizmy polityczne ułatwiające przyswojenie, realizację i ocenę wdrażanych strategii i który obejmowałby zdecentralizowany plan komunikacyjny.
- Zaleca wprowadzenie **odpowiednich narzędzi służących wsparciu dla demokracji uczestniczącej**, w szczególności w ramach strategii lizbońskiej, agendy społecznej i strategii göteborskiej, oraz **rozwiniecie mechanizmów w rodzaju lokalnej Agendy 21**, to jest całościowych mechanizmów uczestnictwa, mających na celu opracowanie długoterminowych planów strategicznych.
- Zaleca **utrwalenie praktyki partnerstwa** zarówno w rozumieniu pionowym, między samorządami terytorialnymi a rządem krajowym i Unią Europejską, jak i w rozumieniu poziomym, między samorządem terytorialnym a społeczeństwem obywatelskim, w szczególności w ramach dialogu społecznego
- **Wzywa Komisję i państwa członkowskie do tego, by zreformowały otwartą metodę koordynacji, nadając jej bardziej inkluzywny charakter** poprzez opracowanie – w współpracy z samorządami regionalnymi i lokalnymi – **wskaźników zarządzania partycypacyjnego i wskaźników terytorialnych**.
- Zaleca, by **analizy oddziaływania terytorialnego stały się standardową praktyką** dzięki zaangażowaniu poszczególnych zainteresowanych podmiotów na wstępnych etapach procesu podejmowania decyzji politycznych, tak aby rozważyć skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe wspólnotowych wniosków o charakterze legislacyjnym i nielegislacyjnym dla gmin i regionów.
- Zobowiązuje się do przedstawienia propozycji mających na celu wspieranie **eksperymentalnych inicjatyw na szczeblu lokalnym i regionalnym** w niektórych dziedzinach działania UE, takich jak strategia na rzecz wzrostu i zatrudnienia, agenda społeczna, polityka integracji, polityka na rzecz innowacji, polityka spójności, rozwój zrównoważony czy ochrona ludności.
- Zaleca **utworzenie europejskich paktów terytorialnych**, w ramach których możliwe byłoby powiązanie, na zasadzie dobrowolności, różnych kompetentnych szczebli zarządzania, w celu dostosowania wdrażania głównych celów i priorytetów politycznych Unii Europejskiej w oparciu o partnerstwo z władzami regionalnymi i lokalnymi i wzywa **samorządy terytorialne zainteresowane** włączeniem się do tego procesu do **zasygnalizowania mu tego zainteresowania** w ramach rozpoczętych konsultacji dotyczących wdrożenia białej księgi.

Sprawozdawcy: **Luc Van den Brande (BE/PPE)**, poseł do Parlamentu Flamandzkiego, przewodniczący Komitetu Regionów

Michel Delebarre (FR/PSE), mer Dunkierki, pierwszy wiceprzewodniczący Komitetu Regionów

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	3
2.	Partnerski proces budowania Europy	4
3.	Wspieranie uczestnictwa w procesie integracji europejskiej	7
4.	Zwiększenie skuteczności działań wspólnotowych	14
5.	Wdrożenie i monitorowanie białej księgi	26

„Jest wiele celów niemożliwych do osiągnięcia samemu – można je zrealizować tylko wspólnymi siłami. Unia Europejska, państwa członkowskie, ich regiony i struktury lokalne dzielą się zadaniami” ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Deklaracja z okazji pięćdziesiątej rocznicy podpisania traktatów rzymskich, Berlin, 25 marca 2007 r.

1. Wstęp

Sprawowanie rządów jest jednym z głównych kluczy do sukcesu procesu integracji europejskiej. Europa będzie silna, jej instytucje praworządne, polityka – skuteczna, obywatele będą się czuli zaangażowani i włączeni do procesu podejmowania decyzji, jeżeli sposób sprawowania rządów będzie gwarantować współpracę między poszczególnymi szczeblami władzy, w celu wdrożenia programów wspólnotowych i znalezienia odpowiedzi na globalne wyzwania.

Szefowie państw lub rządów dali wyraz temu przekonaniu w deklaracji berlińskiej z 25 marca 2007 r. Uznając doniosłość wielopoziomowego sprawowania rządów, utrwalili wizję i koncepcję Europy, jakie Komitet Regionów przedstawił kilka dni wcześniej w deklaracji rzymskiej ⁽²⁾.

Obecnie w Unii Europejskiej blisko 95 tys. jednostek samorządu terytorialnego dysponuje dużymi uprawnieniami w kluczowych sektorach, takich jak edukacja, ochrona środowiska, rozwój gospodarczy, planowanie przestrzenne, transport, usługi publiczne oraz polityka społeczna, i przyczynia się do rozwoju demokracji i postaw obywatelskich w UE ⁽³⁾.

Prawdziwym atutem Unii Europejskiej jest zarówno zbliżenie do obywateli, jak i różnorodność form sprawowania rządów na szczeblu lokalnym i regionalnym. Pomimo znaczących postępów odnotowanych w ostatnich latach w zakresie uznania roli samorządów w procesie europejskim wciąż jeszcze należy dokonać zasadniczych zmian zarówno na szczeblu wspólnotowym, jak i w państwach członkowskich. Zmiany te będą stopniowe, lecz już teraz należy podjąć rzeczywiste wysiłki w celu zniesienia kultury administracji, która stoi na przeszkodzie toczącego się procesu decentralizacji.

Obecny kryzys światowy pozwala dostrzec znaczenie dobrych rządów w szczególności na szczeblu europejskim oraz konieczność ścisłego włączenia władz lokalnych i regionalnych w opracowywanie i wdrażanie strategii wspólnotowych. Władze te są bowiem odpowiedzialne za wdrażanie prawie 70 % prawodawstwa wspólnotowego, w związku z czym odgrywają istotną rolę w realizacji europejskiego planu naprawy gospodarczej. Ponadto w kontekście ograniczenia finansów publicznych mogą pojawić się próby renacjonalizacji wspólnych strategii i centralizacji środków, podczas gdy globalizacja powoduje wzrost znaczenia wielopoziomowego sprawowania rządów.

Zdolność Unii Europejskiej do dostosowania się do nowej sytuacji światowej zależy w dużej mierze od możliwości reagowania, działania i współpracy jej regionów i gmin. Zasadniczą kwestią jest w związku z tym wyposażenie Unii Europejskiej w mechanizm sprawowania rządów, który łączy w sobie:

- uznanie globalizacji i pojawienia się wielobiegunowego świata, który określa wyzwania, jakim musi sprostać Unia Europejska;
- kontynuowanie procesu integracji europejskiej, który prowadzi do zniesienia granic, ujednolicenia rynków i zbliżenia obywateli w poszanowaniu suwerenności i przy zachowaniu tożsamości narodowej.

W celu zachowania i rozwijania modelu europejskiego konieczne jest ograniczenie dwóch spośród głównych zagrożeń związanych z globalizacją:

- ryzyka uniformizacji społeczeństw: należy propagować różnorodność;
- ryzyka wzrostu nierówności w państwach członkowskich i między nimi: należy bronić solidarności.

⁽²⁾ Deklaracja dla Europy Komitetu Regionów, DI/CdR 55/2007 fin.

⁽³⁾ Samorzady terytorialne to:

16 % PKB UE-27;

1/3 wydatków publicznych;

2/3 całkowitej kwoty wydatków publicznych na inwestycje;

56 % zatrudnienia w sektorze publicznym (źródło: Dexia – <http://www.dexia.be/fr/particulier/press/pressrelease20090205-localauthorities.htm>).

Inicjatywa polityczna Komitetu Regionów pojawia się w okresie przejściowym i w czasach przemian integracji europejskiej. Odnowienie składu Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej, przejście do nowego systemu instytucjonalnego, przegląd budżetu Unii Europejskiej oraz bezpośrednie i pośrednie skutki kryzysu światowego wyznaczają kontekst dla programów wspólnotowych na najbliższe lata.

W ciągu najbliższych miesięcy Unia Europejska powinna określić, zweryfikować i dostosować strategię wspólnotowe dotyczące najistotniejszych światowych problemów oraz wprowadzić nowe narzędzia zapewniające realizację przyjętych strategii. Ten najbliższy cykl powinien przynieść nowe podejście do europejskiego sprawowania rządów, którego wyrazem będzie zarówno zastosowana metoda i treść propozycji, jak i skutki działań wspólnotowych.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów służy w rzeczywistości głównym celem politycznym Unii Europejskiej, takim jak: społeczeństwo obywatelskie w Europie, wzrost gospodarczy i postęp społeczny, zrównoważony rozwój i rola Unii Europejskiej jako podmiotu o znaczeniu globalnym. Wzmacnia wymiar demokratyczny Unii Europejskiej i zwiększa skuteczność toczących się w niej procesów. Nie jest ono jednak stosowane w przypadku wszystkich obszarów polityki unijnej, a jeśli tak, to rzadko w sposób symetryczny czy jednolity.

Inicjatywa Komitetu Regionów i sformułowane przez niego zalecenia są zgodne z obecnym kształtem traktatów, niemniej jednak wpisują się w perspektywę oczekiwanego wejścia w życie traktatu lizbońskiego, który potwierdza rolę wymiaru terytorialnego, a zwłaszcza spójności terytorialnej, w procesie integracji europejskiej i umacnia mechanizmy wielopoziomowego sprawowania rządów.

Wprowadzenie prawdziwie wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie zawsze było priorytetem strategicznym Komitetu Regionów. Obecnie stało się ono warunkiem dobrego sprawowania rządów w Europie ⁽⁴⁾. Niniejsza biała księga jest wyrazem priorytetowego traktowania tej kwestii; zawiera ona wyraźne propozycje polityczne służące poprawie sprawowania rządów w Europie i zalecenia dotyczące konkretnych mechanizmów i instrumentów, jakie należy uruchomić na wszystkich etapach europejskiego procesu podejmowania decyzji. Określono w niej kierunki działania i debaty, które mogą ułatwić opracowywanie i wdrażanie strategii wspólnotowych dla dobra obywateli ⁽⁵⁾, podjęto zobowiązania dotyczące rozwinięcia tych strategii oraz przedstawiono przykłady wspólnego sprawowania rządów. Biała księga stanowi ponadto wstępny przyczynek Komitetu Regionów do prac „grupy mędrców”, której Rada Europejska powierzyła wspomaganie Unii Europejskiej w przewidywaniu trudności w perspektywie długoterminowej (to jest w perspektywie 2020-2030 r.) i w skutecznym przeciwdziałaniu im, w oparciu o deklarację berlińską z 25 marca 2007 r.

Biała księga jest elementem inicjatywy politycznej, której celem jest „partnerski proces budowania Europy”; określono w niej dwa główne cele strategiczne: wspieranie uczestnictwa w procesie integracji europejskiej oraz zwiększenie skuteczności działań wspólnotowych. Malejące zainteresowanie wyborami europejskimi – mimo że większość obywateli postrzega przynależność do UE jako atut wobec wyzwań związanych z globalizacją – skłania do oparcia działań politycznych na zasadach i mechanizmach wielopoziomowego sprawowania rządów.

2. Partnerski proces budowania Europy

Zdolność Unii do wypełniania zadań i realizacji celów wspólnotowych zależy nie tylko od jej organizacji instytucjonalnej, lecz przede wszystkim od trybu sprawowania rządów. Zasadność, skuteczność i wyrazistość działań wspólnotowych wynika z udziału wszystkich podmiotów. Kryteria te są spełnione, jeśli **władze regionalne i lokalne są prawdziwymi partnerami**, nie zaś wyłącznie pośrednikami. Partnerstwo wykracza bowiem poza uczestnictwo i konsultacje. Sprzyja ono większej dynamice inicjatyw oraz szerszemu zakresowi odpowiedzialności poszczególnych podmiotów. Zasadniczą sprawą dla wielopoziomowego sprawowania rządów jest w związku z tym wzajemne uzupełnianie się i powiązanie instytucjonalnego i partnerskiego sprawowania rządów ⁽⁶⁾. Należy zatem pobudzać do zmian kultury politycznej i administracyjnej w Unii Europejskiej i wspierać te zmiany. Wydaje się, że jest to zgodne z życzeniami obywateli UE.

⁽⁴⁾ W swoim sprawozdaniu z 17.9.2008 w sprawie zarządzania i partnerstwa na szczeblu krajowym i regionalnym, i podstawy dla projektów w dziedzinie polityki regionalnej A6- 0356/2008, Parlament Europejski „zachęca Komitet Regionów do zwiększenia działań mających na celu rozwój praktyki zarządzania zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym”.

⁽⁵⁾ Do opracowania niniejszej białej księgi przyczynił się świat akademicki dzięki warsztatom Komitetu Regionów (www.cor.europa.eu/ateliers); w ramach procesu opracowywania odbyły się też wstępne konsultacje z głównymi europejskimi stowarzyszeniami reprezentującymi samorządy terytorialne.

⁽⁶⁾ Sprawozdanie Parlamentu Europejskiego w sprawie zarządzania i partnerstwa na szczeblu krajowym i regionalnym, i podstawy dla projektów w dziedzinie polityki regionalnej A6- 0356/2008.

I. Obywatele a wspólne sprawowanie rządów: wyniki Eurobarometru ⁽⁷⁾

- W sprawozdaniu specjalnym Eurobarometru 307 w sprawie roli i oddziaływania władz regionalnych i lokalnych w Europie, opublikowanym w lutym 2009 r., podkreślono, że wspólne sprawowanie rządów wydaje się naturalne dla Europejczyków. Zgodnie z wynikami tego badania, w którym na jesieni 2008 r. wzięło udział 27 tys. obywateli UE z 27 państw członkowskich, obywatele są zdania, że krajowi przedstawiciele polityczni, posłowie europejscy oraz przedstawiciele polityczni regionalni i lokalni są w stanie w równym stopniu bronić ich interesów na szczeblu europejskim (29 % wyraża zaufanie do krajowych przedstawicieli politycznych, 26 % do posłów do PE, a 21 % do przedstawicieli regionalnych i lokalnych).
- W sprawozdaniu potwierdzają się oczekiwania obywateli dotyczące większej zgodności działań UE z codzienną rzeczywistością i oparcia ich na działaniach przedstawicieli regionalnych i lokalnych. 59 % badanych jest bowiem zdania, że władze regionalne i lokalne nie są w wystarczającym stopniu uwzględniane w procesie europejskim.
- Wyniki badania świadczą o przywiązaniu obywateli do demokracji lokalnej i regionalnej, czego wyrazem jest wskaźnik zaufania dla przedstawicieli lokalnych i regionalnych (50 %), w porównaniu z zaufaniem do rządu własnego kraju (34 %) i do Unii Europejskiej (47 %).
- Wyniki Eurobarometru stanowią wreszcie zachętę do wdrożenia zdecentralizowanych strategii komunikacyjnych: 26 % obywateli UE uważa, że przedstawiciele lokalni i regionalni są najlepiej przygotowani do tego, aby wyjaśniać wpływ polityki europejskiej na życie obywateli (28 % w przypadku krajowych przedstawicieli politycznych i 21 % w przypadku posłów europejskich).

Komitet Regionów pojmuje wielopoziomowe sprawowanie rządów jako skoordynowane działanie Unii, państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych, oparte na partnerstwie i służące tworzeniu i realizowaniu polityki Unii Europejskiej. Wiąże się ono ze wspólną odpowiedzialnością poszczególnych szczebli władzy i opiera się na wszystkich źródłach legitymacji demokratycznej oraz na reprezentatywnym charakterze poszczególnych zaangażowanych podmiotów. Z uwagi na zintegrowane podejście pociąga ono za sobą współdziałanie poszczególnych szczebli sprawowania rządów w formułowaniu polityki i prawodawstwa wspólnotowego za pośrednictwem rozmaitych mechanizmów (konsultacji, ocen oddziaływania terytorialnego itp.).

Wielopoziomowe sprawowanie rządów to proces dynamiczny odbywający się w kierunku poziomym i pionowym, który nie prowadzi do rozmycia się odpowiedzialności politycznej, a wręcz przeciwnie – w sytuacji, gdy jego mechanizmy i narzędzia są odpowiednie i prawidłowo stosowane, ułatwia przyjmowanie odpowiedzialności za decyzje i za wspólną ich realizację. Wielopoziomowe sprawowanie rządów stanowi zatem raczej polityczny schemat działania niż instrument prawny i nie może być postrzegane jedynie przez pryzmat podziału uprawnień.

W 2001 r. w białej księdze w sprawie europejskiego sprawowania rządów ⁽⁸⁾ Komisja Europejska określiła **pięć zasad stanowiących podstawę dobrego zarządzania: otwartość, uczestnictwo, odpowiedzialność, skuteczność i spójność.** Wielopoziomowe sprawowanie rządów gwarantuje realizację wymienionych zasad, rozwija je i uzupełnia.

Wdrożenie wielopoziomowego sprawowania rządów opiera się na **przestrzeganiu zasady pomocniczości**, co pozwala uniknąć sytuacji, w której decyzje zapadałyby wyłącznie na jednym szczeblu władzy i gwarantuje opracowywanie i stosowanie polityki na szczeblu najbardziej odpowiednim. **Przestrzeganie zasady pomocniczości i wielopoziomowe sprawowanie rządów są nierozzerwalne:** jedno wiąże się z uprawnieniami poszczególnych szczebli władzy, drugie kładzie nacisk na ich interakcję.

⁽⁷⁾ Eurobarometr: Komitet Regionów: <http://www.cor.europa.eu/> i Komisja Europejska: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm.

⁽⁸⁾ Biała księga Komisji Europejskiej COM (2001) 428 wersja ostateczna.

Unia Europejska opiera się na wspólnym systemie wartości i praw podstawowych, będących fundamentem, na którym wykształciła się wspólna kultura polityczna na poziomie Unii Europejskiej. Pomocniczość, proporcjonalność, bliskość, partnerstwo, udział, solidarność, wzajemna lojalność – to podstawowe zasady, które inspirują działanie Wspólnoty i kierują nim. Określają one **europejski model ochrony praw podstawowych, do których należą autonomia regionalna i lokalna oraz poszanowanie różnorodności. Propagowanie i obrona tego modelu zakładają wspólną odpowiedzialność wszystkich szczebli władzy.**

Komitet Regionów przyczynia się ponadto do wdrożenia protokołu ustaleń między Unią Europejską a Radą Europy w celu ustanowienia **ogólnoeuropejskiego konsensusu w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów**, opartego na demokratycznych wartościach i zasadach oraz konstytucyjnym fundamencie praw podstawowych ⁽⁹⁾.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów nie sprowadza się do przełożenia celów wspólnotowych lub krajowych na działania lokalne czy regionalne, ale musi być pojmowane także jako **proces włączania celów samorządów regionalnych i lokalnych do strategii Unii Europejskiej**. Wielopoziomowe sprawowanie rządów powinno ponadto wzmocnić i ukształtować uprawnienia władz regionalnych i lokalnych na szczeblu krajowym oraz umożliwić im udział w koordynowaniu polityki europejskiej, ułatwiając przez to opracowywanie i wdrażanie strategii wspólnotowych.

Warunki właściwego wielopoziomowego sprawowania rządów zależą bowiem od samych państw członkowskich. Mimo że w Europie występuje wyraźna tendencja w kierunku procesu decentralizacji, tendencja o różnej intensywności, niemniej jednak powszechna, to wymogi wspólnego sprawowania rządów nie zostały w pełni spełnione. **Zasady i mechanizmy konsultacji, koordynacji, współpracy i oceny propagowane na szczeblu wspólnotowym powinny w pierwszej kolejności być stosowane w państwach członkowskich.**

Stopniowe przechodzenie od elementów tworzących społeczeństwo europejskie oparte na zasobach w stronę modelu opartego na wiedzy wymusza także ewolucję sposobu sprawowania rządów. Powinno to w przyszłości sprzyjać podejściu globalnemu i inkluzywnemu, bardziej wszechstronnemu, którego efektem byłyby lepiej ukierunkowane strategie oraz realizacja skoordynowanej i zintegrowanej polityki wspólnotowej. Budżet Unii Europejskiej powinien odzwierciedlać **rosnącą dynamikę integracji**, tak aby uwzględniać kształtowanie i finansowanie wspólnej polityki oraz działań wspólnotowych o charakterze eksperymentalnym.

Metoda wspólnotowa powinna pozostać podstawą sprawowania rządów w UE ⁽¹⁰⁾. Metoda ta gwarantowała dotychczas powodzenie procesu integracji europejskiej, powinna jednak istnieć możliwość jej dostosowania, aby mogła ona pozostać skutecznym i przejrzystym modelem organizacji politycznej.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do zainicjowania procesu uzgodnień w celu opracowania **unijnej karty wielopoziomowego sprawowania rządów**, ustanawiającej zasady i warunki służące wspólnemu pojmowaniu kwestii europejskiego sprawowania rządów, opartej na poszanowaniu zasady pomocniczości i wspierającej sprawowanie rządów na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz proces decentralizacji w państwach członkowskich, kandydujących i sąsiedzkich, a także stanowiącej gwarancję woli politycznej poszanowania autonomii władz regionalnych i lokalnych i włączenia ich w europejski proces podejmowania decyzji;

⁽⁹⁾ Komitet Regionów i Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy współpracują w tym celu w ramach porozumienia o współpracy.

⁽¹⁰⁾ W białej księdze poświęconej sprawowaniu rządów w Europie Komisja Europejska zaproponowała odnowioną metodę wspólnotową, jako metodę na przyszłość, podkreślając, że „należałoby doprowadzić do tego, aby Komisja proponowała i realizowała strategie, aby Rada i Parlament podejmowały decyzje, a podmioty krajowe i regionalne były włączone w proces polityczny Unii” COM (2001) 428 wersja ostateczna.

- do wspierania **ochrony praw podstawowych na wielu poziomach** i, w związku z tym, do współpracy z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej w celu propagowania i rozpowszechniania sprawdzonych rozwiązań opracowanych na szczeblu regionalnym i lokalnym ⁽¹⁾;
- do zabierania głosu w debacie wspólnotowej i w przyszłych negocjacjach w obronie **ambitnego budżetu wspólnotowego**, w którym byłyby przewidziane odpowiednie środki, by zawnosząca odpowiedź na globalne problemy i wdrożyć zintegrowane i skoordynowane strategie, oraz który byłby podstawą i dźwignią dla partnerstwa zawieranego między poszczególnymi szczeblami publicznymi.

Zaleca:

- aby każdej dużej wspólnotowej reformie strategicznej towarzyszył **terytorialny plan działania** uzgodniony przez Komisję Europejską i Komitet Regionów, w którym byłyby przewidziane mechanizmy polityczne ułatwiające przyswojenie, realizację i ocenę wdrażanych strategii i który obejmowałby zdecentralizowany plan komunikacyjny. Rozwiązanie to umożliwiłoby odwrócenie obecnego procesu, w którym zbyt często udział władz regionalnych i lokalnych jest ograniczony do późniejszych etapów planowania działań wspólnotowych;
- aby w paktach stabilności i wzrostu tworzonych przez państwa członkowskie oraz w ich ocenie dokonywanej przez Komisję Europejską w pełni uwzględniony został wymiar ilościowy i jakościowy **finansów regionalnych i lokalnych**, a samorządy terytorialne zostały skutecznie włączone w proces kontroli wydatków publicznych.

3. Wspieranie uczestnictwa w procesie integracji europejskiej

Poparcie obywateli dla procesu integracji europejskiej jest sprawdzianem wiarygodności dla demokracji europejskiej. **Obywatelstwo europejskie oraz sprawowanie rządów w Europie opiera się na uczestnictwie.** Uczestnictwo to ma dwa wymiary: demokracji przedstawicielskiej, która stanowi jego fundament, i uzupełniającej ją demokracji uczestniczącej. Właściwe sprawowanie rządów w Europie wymaga, aby władze wyłonione w wyborach oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego współpracowały dla wspólnego dobra. Władze regionalne i lokalne dysponują niepodważalnym mandatem demokratycznym. Na nie, jako na władze ponoszące bezpośrednią odpowiedzialność przed obywatelami, przypada przeważająca część mandatu demokratycznego w Unii Europejskiej; wykonują one też poważną część uprawnień politycznych. Wielopoziomowe sprawowanie rządów powinno w tym kontekście łączyć, przy wykorzystaniu odpowiednich mechanizmów, instytucjonalne uznanie poszczególnych szczebli władzy w Europie z organizacją współpracy politycznej i bodźcami w zakresie europejskiej przestrzeni publicznej.

Umocnienie reprezentacji instytucjonalnej

Reprezentacja instytucjonalna władz regionalnych i lokalnych – zagwarantowana traktatem z Maastricht – została ugruntowana w trakcie kolejnych reform instytucjonalnych. Wejście w życie traktatu z Lizbony stanowiłoby ważny moment instytucjonalnego potwierdzenia wielopoziomowego sprawowania rządów w funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wzmocnienie reprezentacji i wpływu władz regionalnych i lokalnych na proces podejmowania decyzji we Wspólnocie powinno być wspierane zarówno przez Komitet Regionów jak i w ramach działań Rady Unii Europejskiej. Traktaty od 1994 r. oferują bowiem regionom, zgodnie ze strukturami konstytucyjnymi w poszczególnych krajach, możliwość udziału w działaniach Rady Unii Europejskiej. Ten bezpośredni udział umożliwia przedstawicielom danych regionów włączenie do delegacji państw członkowskich, przewodzenie delegacji krajowej i, w stosownym przypadku, sprawowanie przewodnictwa Rady.

⁽¹⁾ W sprawozdaniu „Urzeczywistnienie Karty praw podstawowych” zamówionym przez Komitet Regionów na Uniwersytecie w Birmingham sformułowane są pierwsze propozycje mające na celu podniesienie świadomości własnych praw wśród obywateli i przedstawione są przykłady sprawdzonych rozwiązań stosowanych przez samorządy terytorialne. CDR 776/2008.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do ugruntowania, zgodnie ze swoją deklaracją misji, swojego **statusu zgromadzenia politycznego**, swojego zaangażowania w proces decyzyjny na początkowych etapach opracowywania strategii europejskich i wspólnotowego prawodawstwa, monitorowania zasady pomocniczości zgodnie z duchem i literą traktatu lizbońskiego oraz oceny oddziaływania terytorialnego polityki wspólnotowej, a także swojej roli, jaką jest działanie na rzecz demokracji uczestniczącej w UE;
- do rozwinięcia w tym celu **stosunków międzyinstytucjonalnych** z Komisją Europejską w perspektywie przeglądu porozumienia o współpracy, z Parlamentem Europejskim w kontekście programu politycznego przyszłej kadencji oraz z Radą Unii Europejskiej, aby zbliżyć międzyrządowe działania polityczne do samorządów regionalnych i lokalnych w celu opracowywania i wdrażania decyzji wspólnotowych;
- do kontynuowania działań na rzecz **zbliżenia z parlamentami krajowymi** i regionalnymi zgromadzeniami ustawodawczymi, w szczególności w ramach procesu monitorowania zasady pomocniczości.

Zwraca się do państw członkowskich:

- o umożliwienie mu **systematycznego udziału w formalnych i nieformalnych posiedzeniach Rady** poświęconych polityce wspólnotowej w dziedzinach, które należą do obowiązkowych dziedzin konsultacji i dotyczą zwłaszcza władz regionalnych i lokalnych, zgodnie z zakresem ich uprawnień;
- o możliwość korzystania z **dostępu do dokumentów Rady** na tej samej podstawie, co pozostałe instytucje europejskie uczestniczące w opracowywaniu prawodawstwa wspólnotowego.

Wzywa państwa członkowskie:

- w przypadku braku możliwości reprezentacji formalnej w Radzie lub komisjach przygotowujących prace Rady, do **uruchomienia procesu wewnętrznych uzgodnień i koordynacji z władzami regionalnymi i lokalnymi i do umożliwienia im dostępu drogą elektroniczną do systemu monitorowania przez państwa członkowskie przygotowywanych unijnych projektów legislacyjnych**, tak aby zarówno uwzględnić ich uprawnienia w ramach przygotowywania stanowiska krajowego, jak i zapewnić im możliwość udziału w nadzorowaniu przestrzegania zasady pomocniczości;
- do wzmocnienia i uzupełnienia istniejących mechanizmów opracowywania stanowiska krajowego oraz formalnego reprezentowania w Radzie, tak by odzwierciedlały one w pełni podział kompetencji wynikający z porządku konstytucyjnego danego państwa.

Organizacja współpracy politycznej

Wielopoziomowe sprawowanie rządów wymaga wzajemnej lojalności władz wszystkich szczebli i instytucji w imię realizacji wspólnych celów. Ramy instytucjonalne mają zasadnicze znaczenie, nie są one jednak wystarczające, aby zagwarantować dobre sprawowanie rządów. Niezbędna jest natomiast odpowiednia współpraca między poszczególnymi szczeblami władz i instytucjami, **współpraca oparta na zaufaniu, a nie na konfrontacji poszczególnych sfer legitymacji politycznej i demokratycznej.**

Wzmocnieniu demokracji europejskiej sprzyjałaby bardziej wszechstronna i elastyczna współpraca międzyinstytucjonalna, a także ściślejsza współpraca organów władzy poszczególnych szczebli. Europejskie partie polityczne stanowią ponadto szczególnie ważny element wzmacniający europejską przestrzeń polityczną, a tym samym wspomagający rozwój **kultury politycznej wielopoziomowego sprawowania rządów.**

Charakter polityczny Komitetu Regionów i Parlamentu Europejskiego sprawia, że logiczne jest, by instytucje te ściślej ze sobą współpracowały z myślą o **wzmocnieniu legitymacji demokratycznej procesu integracji europejskiej**, zarówno w ramach europejskich środowisk i grup politycznych, jak i na forum ich poszczególnych organów ⁽¹²⁾.

Stopniowo potwierdza się rola **współpracy międzyparlamentarnej** jako zasadniczego składnika legitymacji demokratycznej i procesu opracowywania wspólnotowego prawodawstwa. Wielopoziomowe sprawowanie rządów umożliwi lepsze włączanie w ten proces również wszystkich władz lokalnych i regionalnych. Szczególnie dzięki przewidzianej w traktacie lizbońskim procedurze wczesnego ostrzegania parlamenty regionalne i regionalne zgromadzenia ustawodawcze będą mogły uczestniczyć w ocenie stosowania zasady pomocniczości.

Ta proponowana w traktacie lizbońskim możliwość ma zastosowanie do wszystkich państw członkowskich, istnieją jednak różne sposoby jej wdrażania. Dlatego też KR zachęca państwa członkowskie, w których parlament krajowy nie posiada izby reprezentującej samorządy lokalne i regionalne, by przewidziały możliwość włączenia tych samorządów w proces kontroli stosowania zasady pomocniczości.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do wzmocnienia **współpracy politycznej i instytucjonalnej z Parlamentem Europejskim** w celu szerszego uwzględniania problemów obywateli przy planowaniu i wdrażaniu działań wspólnotowych;
- do wspierania pilotażowego projektu „**Erasmus dla przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych**” we współpracy z Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją Europejską, w celu jego koncepcyjnej i operacyjnej realizacji, jak również działania na rzecz uruchomienia programów szkoleń oraz wymiany doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań, przeznaczonych dla przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych.

Wzywa:

- **zgromadzenia samorządowe** do zorganizowania specjalnych sesji poświęconych integracji europejskiej i polityce europejskiej oraz do włączenia do debaty przedstawicieli różnych instytucji europejskich zaangażowanych w kwestię wspólnego sprawowania rządów.

Porozumienie między burmistrzami stanowi wzór aktywnego zaangażowania miast i regionów w realizację celów strategicznych Unii Europejskiej, który warto byłoby rozszerzyć o inne dziedziny, takie jak zatrudnienie, polityka integracyjna czy wykluczenie społeczne.

II. **Porozumienie między burmistrzami: zaangażowanie i współpraca na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu**

- Porozumienie między burmistrzami to inicjatywa polityczna mająca na celu zjednoczenie burmistrzów miast europejskich wokół wspólnego celu, jakim jest ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r.: zmniejszenie o 20 % emisji gazów cieplarnianych, poprawa o 20 % efektywności energetycznej oraz dwudziestoprocentowy udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii.
- Miasta i regiony odpowiadają za ponad połowę emisji gazów cieplarnianych, jakie powstają podczas zużycia energii w działalności człowieka. Zasadniczą kwestią było zatem stworzenie odpowiednich ram dla zaangażowania miast, regionów i państw członkowskich w przeciwdziałanie zmianom klimatu.

⁽¹²⁾ W swojej opinii w sprawie nowej roli i nowych obowiązków Parlamentu wynikających z traktatu z Lizbony Komisja Rozwoju Regionalnego Parlamentu Europejskiego podkreśliła wagę swoich stosunków z Komitetem Regionów. PE 404.556 v02-00 (30.5.2008).

- Poprzez podpisanie porozumienia burmistrzowie zobowiązali się dobrowolnie do wdrożenia planu działania na rzecz zrównoważonej gospodarki energetycznej w ich społecznościach. Pakt umożliwia połączenie w sieć pionierskich doświadczeń, ułatwienie wymiany sprawdzonych rozwiązań i podniesienie świadomości obywateli i lokalnych podmiotów społeczno-gospodarczych w zakresie zrównoważonego wykorzystywania energii.
- Komitet Regionów mobilizuje siły, aby wraz z Komisją Europejską rozwijać tę inicjatywę i proponuje objąć nią także władze regionalne. Jest bowiem konieczne, aby miejskie plany działania były wpisane w szerszy kontekst regionalnych i krajowych planów działania.
- Dla zwiększenia skuteczności porozumienia między burmistrzami zasadniczą kwestią jest też, aby mobilizacji politycznej w terenie towarzyszyły konkretne działania polityczne i finansowe ze strony Wspólnoty: pożyczki Europejskiego Banku Inwestycyjnego powinny być łatwiej dostępne dla samorządów lokalnych i regionów pragnących inwestować w programy efektywności energetycznej i propagowania wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Ps: W marcu 2009 r. blisko 470 miast europejskich podpisało pakt, a wiele innych wyraziło taki zamiar.

Władze regionalne i lokalne stopniowo stały się niezastąpionymi podmiotami polityki zewnętrznej Unii Europejskiej oraz strategii rozszerzenia. Rozwój stosunków międzynarodowych władz regionalnych i lokalnych, oparty na podejściu empirycznym, bez powielania skutecznych mechanizmów istniejących na szczeblu wspólnotowym, uczynił z nich **podmioty globalizacji**.

Wartość dodana udziału samorządów terytorialnych w procesie rozszerzenia, potwierdzona przy okazji poprzednich rozszerzeń, powinna stanowić punkt odniesienia przy wdrażaniu obecnej strategii, w celu **ukierunkowania rozwoju na budowanie trwałej demokracji w płaszczyźnie lokalnej i regionalnej** ⁽¹³⁾ ⁽¹⁴⁾.

Przekonującym przykładem trafności koncepcji wielopoziomowego sprawowania rządów jest też stosowanie **podejścia regionalnego w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa** (wymiar śródziemnomorski, wymiar północny, partnerstwo wschodnie i synergia czarnomorska), a także europejska polityka na rzecz szerszego sąsiedztwa (wymiar peryferyjny), której celem jest zapewnienie skutecznej współpracy na szczeblu regionalnym i lokalnym. Tym sposobem Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM), włączone w zarządzanie Unią na rzecz Śródziemnomorza, lokalne i regionalne zgromadzenie Europy Wschodniej i południowego Kaukazu na rzecz partnerstwa wschodniego, zaproponowane przez Komisję Europejską, czy też stałe forum terytorialne wymiaru północnego, na temat którego wypowiedział się Komitet Regionów, mogą nadać dynamikę działaniom i integracji w ramach polityki sąsiedztwa.

III. Władze regionalne i lokalne partnerami Unii na rzecz Śródziemnomorza

- W celu nadania odnowionemu partnerstwu eurośródziemnomorskiemu wymiaru terytorialnego i zapewnienia w jego ramach regionalnej i lokalnej reprezentacji politycznej Komitet Regionów postanowił powołać do życia Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM).
- Szefowie państw i rządów eurośródziemnomorskich zgromadzeni w Paryżu w dniu 13 lipca 2008 r. zatwierdzili inicjatywę polityczną Komitetu Regionów. Celem ARLEM jest uzupełnienie partnerstwa o wymiar regionalny i lokalny i tym samym zagwarantowanie odpowiedzialnej reprezentacji samorządów regionalnych i lokalnych oraz ich aktywnego udziału w zarządzaniu partnerstwem. Zgromadzenie umożliwia samorządom terytorialnym uzyskanie konkretnych rezultatów i sprawia, że partnerstwo jest widoczne dla obywateli.

⁽¹³⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie wartości dodanej uczestnictwa władz lokalnych i regionalnych w procesie rozszerzenia, CdR 93/2008 fin.

⁽¹⁴⁾ Stowarzyszenie „Zjednoczone Miasta i Władze Lokalne” (UCLG) regularnie publikuje sprawozdania dotyczące decentralizacji i demokracji lokalnej na świecie.

- W skład ARLEM wchodzi przedstawiciele regionalni i lokalni państw UE i ich partnerów śródziemnomorskich w równej liczbie; dąży ono do uznania go za zgromadzenie konsultacyjne w nowym systemie zarządzania Unią na rzecz Śródziemnomorza. W centrum uwagi zgromadzenia znajdzie się też udział samorządów terytorialnych w konkretnych projektach należących do wielu dziedzin, takich jak rozwój przedsiębiorstw, środowisko naturalne, energia, transport, szkolnictwo, kultura, migracje, zdrowie, współpraca zdecentralizowana. Ułatwiający wymianę sprawdzonych rozwiązań ARLEM wspiera współpracę terytorialną i oferuje nowe możliwości dialogu.

Tradycyjny multilateralizm, polegający na współpracy między rządami krajowymi i ONZ ewoluuje, wzbogacając się o systematyczną współpracę władz terytorialnych. W obliczu tego zjawiska, w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) została uruchomiona „platforma na rzecz innowacyjnego partnerstwa” ⁽¹⁵⁾.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów przynosi podejście terytorialne – a nie, jak dawniej, sektorowe – do strategii rozwoju, w celu osiągnięcia milenijnych celów rozwoju, w przeciwieństwie do ograniczeń podejścia zbyt zcentralizowanego, sektorowego i pionowego, które zbyt długo dominowało w dziedzinie pomocy na rzecz rozwoju ⁽¹⁶⁾. Ponadto dyplomacja miast stanowi kolejną dźwignię współpracy politycznej w ramach działań zewnętrznych Unii Europejskiej, której nie należy lekceważyć, ponieważ umożliwia pokonanie istotnych przeszkód dyplomatycznych i politycznych.

Partnerstwo miast i programy współpracy regionów przygranicznych stały się narzędziem o pierwszoplanowym znaczeniu w procesie akcesyjnym, przedakcesyjnym oraz w ramach polityki sąsiedztwa. W kontekście globalizacji tego rodzaju partnerstwo utrwala wartości integracji europejskiej poprzez rozwinięcie nowych form solidarności ⁽¹⁷⁾.

Poprzez uznanie znaczenia rządów szczebla terytorialnego i współpracy zdecentralizowanej instytucje międzynarodowe i europejskie wzmocniły **rolę władz regionalnych i lokalnych w globalnym sprawowaniu rządów** ⁽¹⁸⁾.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do oceny **doświadczeń samorządów terytorialnych w ramach poprzednich rozszerzeń**, przy wsparciu grup roboczych ds. krajów Bałkanów Zachodnich, Turcji i Chorwacji oraz wspólnego komitetu konsultacyjnego UE-BJR Macedonii;
- do rozwijania **potencjału politycznego i operacyjnego zgromadzeń terytorialnych** w ramach wsparcia europejskiej polityki sąsiedztwa; w tym kontekście kładzie nacisk na wagę współpracy międzyinstytucjonalnej i koordynacji z innymi istniejącymi mechanizmami;
- do prowadzenia, wspólnie z Komisją Europejską, **„giełdy współpracy zdecentralizowanej”** w formie portalu internetowego, w celu zorganizowania przy pomocy wirtualnych środków wymiany informacji między europejskimi samorządami terytorialnymi aktywnymi w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju i ułatwienia tym samym zgodności projektów samorządów terytorialnych w Europie oraz w krajach rozwijających się ⁽¹⁹⁾;
- do umocnienia swojej pozycji instytucjonalnej jako organu Unii Europejskiej kompetentnego w kwestiach dotyczących rozwoju demokracji lokalnej i regionalnej w ramach polityki zewnętrznej Unii podczas **misji obserwacji wyborów w Europie i krajach trzecich** oraz do pogłębienia współpracy w tym celu z Komisją Europejską i Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy.

⁽¹⁵⁾ ART GOLD to inicjatywa współpracy międzynarodowej łącząca programy i działania poszczególnych agencji ONZ (UNDP, UNESCO, UNIFEM, UNCDF, WHO, UNORS i innych) na rzecz nowych stosunków wielostronnych.

⁽¹⁶⁾ Globalne Forum Stowarzyszeń Regionów (FOGAR) i FAO podpisały *memorandum of understanding*.

⁽¹⁷⁾ Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) stworzyła portal internetowy w celu wspierania partnerstwa miast – www.twinning.org.

⁽¹⁸⁾ Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Władze lokalne: podmioty rozwoju” SEC (2008) 2570.

⁽¹⁹⁾ Projekt opinii Komitetu Regionów w sprawie: „Władze lokalne: podmioty rozwoju”. CdR 312/2008 rev. 1.

Zwraca się do Komisji Europejskiej

- o rozważenie przyjęcia **karty politycznej o charakterze dobrowolnym dotyczącej włączenia samorządów terytorialnych w proces rozszerzenia**, która stanowiłaby wspólny punkt odniesienia w perspektywie opracowania instrumentu pomocy przedakcesyjnej na potrzeby samorządów terytorialnych oraz wzmocnienia współpracy transgranicznej i potencjału instytucjonalnego i administracyjnego struktur regionalnych i lokalnych krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących ⁽²⁰⁾.

Stymulowanie rozwoju demokracji uczestniczącej

Sprawowanie rządów coraz częściej opiera się na strukturze sieci i wymaga współpracy o charakterze horyzontalnym. Zmiany te sprzyjają uwzględnieniu wielu sieci aktywnych na szczeblu lokalnym i regionalnym w Europie i na świecie. Zadaniem Komitetu Regionów wobec tych struktur opiniotwórczych jest włączenie ich do procesu integracji europejskiej, aby przyczynić się do powodzenia wspólnej polityki i przyswojenia jej przez obywateli.

IV. Open Days: Europejski Tydzień Regionów i Miast

- Co roku Komitet Regionów i DG REGIO Komisji Europejskiej organizują w Brukseli „europejskie dni regionów i miast”. Wydarzenie to, przygotowywane w ramach międzyinstytucjonalnego partnerstwa rozszerzonego o prezydencję Unii i Parlament Europejski, gromadzi ponad 7 tys. uczestników i blisko 250 partnerów. Oficjalnymi partnerami imprezy „Open Days” są z jednej strony regiony i ich biura łącznikowe w Brukseli, a z drugiej strony liczni partnerzy lokalni, jak np. stowarzyszenia i ośrodki badawcze w terenie. Partnerzy ci są głównymi organizatorami wielu seminariów, warsztatów i znacznej części programu ramowego „Open Days”.
- Imprezy, seminaria, warsztaty, spotkania dla środków przekazu czy wystawy poświęcone tematyce związanej z bieżącymi działaniami wspólnotowymi i europejskimi priorytetami władz regionalnych i lokalnych gromadzą nie tylko polityków europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych, ale też ekspertów i przedstawicieli środowisk społeczno-gospodarczych, związków zawodowych, instytucji finansowych i społeczeństwa obywatelskiego.
- Wydarzeniu, które ma miejsce w Brukseli, towarzyszą imprezy w miastach i regionach partnerskich, co ułatwia dzielenie się doświadczeniami, kontakty między istniejącymi sieciami oraz wymianę pomysłów i wiedzy fachowej ⁽²¹⁾.

Sieci, organizacje i stowarzyszenia samorządów terytorialnych przyczyniają się do włączania władz regionalnych i lokalnych w proces integracji europejskiej i w mechanizmy operacyjne współpracy terytorialnej ⁽²²⁾. Od czasu powołania Komitetu Regionów współpraca z głównymi europejskimi i krajowymi stowarzyszeniami samorządów terytorialnych i niektórymi sieciami tematycznymi pozwoliła na osiągnięcie komplementarności między rolą instytucjonalną Komitetu i rolą tych organizacji. Kontynuując swoją działalność oraz promując cele i środki przedstawione w białej księdze, Komitet będzie dążył do współpracy z europejskimi organizacjami samorządu lokalnego i regionalnego.

⁽²⁰⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie wartości dodanej uczestnictwa władz lokalnych i regionalnych w procesie rozszerzenia: CdR 93/2008 fin.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/index.cfm

⁽²²⁾ — Zgromadzenie Regionów Europy (AER) uruchomiło program współpracy międzyregionalnej, którego celem jest rozwój świadomości europejskiej, wspieranie Europy regionów i mobilizowanie przedsiębiorstw regionalnych do przyjmowania stażystów;

— Stowarzyszenie Samorządowców i Parlamentarzystów z Terenów Górskich (AEM) rozwija projekt współpracy międzyregionalnej regionów górskich w ramach programu INTERREG;

— Stowarzyszenie Europejskich Regionów Przygranicznych (AEBR) uruchomiło sieć regionów transgranicznych służącą wymianie sprawdzonych rozwiązań w celu wyłonienia konkretnych propozycji, które mogłyby zostać zrealizowane w ramach programów wspólnotowych.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów wydaje się bardzo istotne z perspektywy propagowania aktywnej postawy obywatelskiej i zapewnia zdecentralizowaną politykę komunikacyjną, lepiej współgrającą z konkretnymi i bieżącymi oczekiwaniami obywateli, przyczyniając się stopniowo do wypełnienia luki między instytucjami wspólnotowymi a władzami politycznymi.

Komunikacja zdecentralizowana na temat Europy sprzyja między innymi włączaniu wymiaru europejskiego do zarządzania politycznego na szczeblu lokalnym i regionalnym, ułatwia kontakty z lokalnymi i regionalnymi środkami przekazu oraz korzystanie na poziomie lokalnym i regionalnym z nowych, innowacyjnych technologii komunikacyjnych, w tym z zasobów narzędzia Web 2.0. Pobudza ona ponadto do organizowania debat politycznych i jawnych posiedzeń dotyczących Europy na szczeblu lokalnym i regionalnym, wspierając w ten sposób aktywność obywatelską i zachęcając do uczestnictwa w polityce europejskiej.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do rozwinięcia intensywnej współpracy z **sieciami mającymi znaczenie dla szczebla lokalnego i regionalnego**, które sprzyjają powiązaniom i interakcji sfery politycznej, gospodarczej, stowarzyszeniowej i kulturalnej w społeczeństwie europejskim oraz do informowania o sprawdzonych rozwiązaniach w zakresie uczestnictwa na poziomie lokalnym i regionalnym;
- do działań na rzecz wdrożenia **prawdziwej zdecentralizowanej polityki komunikacyjnej**, której znaczenie zostało uznane we wspólnej deklaracji Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej i Rady „Partnerski proces komunikowania na temat Europy”⁽²³⁾, opierającej się na zaangażowaniu politycznym podmiotów instytucjonalnych na rzecz prowadzenia stałej debaty europejskiej w miastach i regionach europejskich oraz informowania o decyzjach podejmowanych na szczeblu wspólnotowym;
- do sporządzenia **planu działania**, w ramach którego narzędzia komunikacji będą zróżnicowane w zależności od ustalonych celów i określonych dziedzin politycznych, w celu doprowadzenia do synergii informowania na temat wspólnych strategii i polityki oraz ich przekładania na szczeblu lokalnym i regionalnym na potrzeby obywateli, a także w celu przedłożenia odpowiednich zaleceń międzyinstytucjonalnej grupie ds. informacji (IGI)⁽²⁴⁾;
- do zaproponowania metod i narzędzi, jakie należy uruchomić na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu zmniejszenia deficytu komunikacyjnego i **zachęcenia lokalnych i regionalnych środków przekazu do szerszego podjęcia tematu wpływu polityki Unii Europejskiej na życie codzienne obywateli oraz w celu zwiększenia potencjału komunikacyjnego, informacyjnego i mediacyjnego dotyczącego Europy** przy wykorzystaniu nowych narzędzi komunikacyjnych, a zwłaszcza narzędzia Web 2.0.

Zaleca:

- wprowadzenie **odpowiednich narzędzi służących wsparciu dla demokracji uczestniczącej**, w szczególności w ramach strategii lizbońskiej, agendy społecznej i strategii göteborgskiej, oraz **rozwinięcie mechanizmów w rodzaju lokalnej Agendy 21**, to jest całościowych mechanizmów uczestnictwa, mających na celu opracowanie długoterminowych planów strategicznych⁽²⁵⁾;
- zbadanie zakresu ewentualnej współpracy, po wejściu w życie traktatu lizbońskiego, pomiędzy Komitetem, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz pozostałymi instytucjami UE w odniesieniu do opracowania instrumentu europejskiej inicjatywy obywatelskiej, aby wykorzystać jego potencjał na rzecz autentycznej europejskiej debaty politycznej, a tym samym zapewnienia większej legitymizacji systemu wielopoziomowego sprawowania rządów w UE;

⁽²³⁾ Partnerski proces komunikowania na temat Europy: Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 października 2008 r. i wspólna deklaracja Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej i Rady (P6Ta(2008) 0463).

⁽²⁴⁾ Komitet Regionów zaproponował już członkom Komitetu Regionów oraz samorządom regionalnym i lokalnym zestaw narzędzi komunikacyjnych, służących objaśnieniu polityki Unii Europejskiej obywatelom. CdR 234/2008 fin.

⁽²⁵⁾ W następstwie inicjatywy uruchomionej w 2002 r. na szczycie w Johannesburgu poświęconym zrównoważonemu rozwojowi, Konferencja Peryferyjnych Morskich Regionów Europy (CPMR) i FOGAR (Globalne Forum Stowarzyszeń Regionów) stały się aktywnymi członkami sieci rządów regionalnych na rzecz rozwoju zrównoważonego (NRG 4SD).

- **rozwijanie europejskiej edukacji obywatelskiej** przy wykorzystaniu kompetencji władz regionalnych i lokalnych.

Zwraca się do Komisji Europejskiej:

- o uwzględnienie nowych parametrów w badaniu opinii obywateli UE (**Eurobarometr**), które odzwierciedlają rzeczywiste zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych w funkcjonowanie Unii Europejskiej i wdrażanie wspólnych strategii i działań.

Wzywa:

- państwa członkowskie do **szerszego wdrożenia administracji elektronicznej** w regionach i miastach, a te z kolei do podnoszenia świadomości obywateli w zakresie dokonań Unii Europejskiej i jej problemów poprzez własne strategie komunikacyjne i system administracji elektronicznej;
- instytucje wspólnotowe do wdrożenia strategii komunikacyjnej typu Web 2.0 i do wykorzystywania nowych internetowych serwisów społecznościowych, You tube//EU tube.

4. Zwiększenie skuteczności działań wspólnotowych

Wielopoziomowe sprawowanie rządów ma na celu wzmocnienie działań wspólnotowych w dziedzinach będących głównym przedmiotem zainteresowania obywateli europejskich. Na obszarze tak zintegrowanym jak Unia Europejska wszelkie interwencje wspólnotowe mają bowiem bezpośredni wpływ na terytoria i obywateli. Adekwatność celów wspólnotowych i oddziaływania terytorialnego strategii jest zatem sprawą kluczową. Zalecenia sformułowane w białej księdze mają w związku z tym na celu lepsze dostosowanie celów wspólnotowych do konkretnych i zróżnicowanych realiów związanych z zarządzaniem i planowaniem, z jakimi mają do czynienia władze lokalne i regionalne przy wdrażaniu głównych strategii wspólnotowych.

Wybór właściwych instrumentów ma pierwszorzędne znaczenie dla zagwarantowania skuteczności metody wspólnotowej i zmiany standardów sprawowania rządów w Europie poprzez nadanie większego znaczenia zróżnicowaniu i specjalizacji. Połączenia pomiędzy instrumentami poszczególnych szczebli władzy stają się z kolei gwarancją spójności działań wspólnotowych. Procesy konsultacji, doświadczeń, oceny skutków na poziomie samorządowym, otwarta metoda koordynacji, instrumenty prawne kontraktualizacji, takie jak pakt terytorialne czy Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej, powinny zostać rozwinięte w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom centralizacji decyzji i rozproszenia działania i rezultatów. Te mechanizmy i instrumenty stwarzają nowe możliwości dla osiągnięcia celów strategicznych Unii Europejskiej.

Partnerskie podejście do opracowywania i wdrażania wspólnej polityki

Ten elastyczny sposób sprawowania rządów można skutecznie dostosowywać, przy wykorzystaniu różnorodnych mechanizmów, w zależności od specyfiki poszczególnych wspólnych strategii. Polityka spójności wydaje się być przykładem dobrego wykorzystania wielopoziomowego sprawowania rządów, a polityka ochrony środowiska stanowiła poligon doświadczalny dla niektórych mechanizmów i praktyk.

V. Stymulujący wpływ europejskiej polityki spójności na strategie wspólnotowe

- Od dwudziestu lat stale potwierdza się wartość dodana polityki spójności, która stała się dla obywateli, dzięki opracowaniu konkretnych projektów, ilustracją solidarności europejskiej. Polityka ta zmieniała się z biegiem czasu: utworzona po to, by towarzyszyć uruchomieniu jednolitego rynku, w celu zapewnienia rozwoju najsłabszych regionów, umożliwiła złagodzenie dysproporcji społeczno-gospodarczych powodowanych przez kolejne rozszerzenia Unii i stała się głównym narzędziem wsparcia dla strategii na rzecz wzrostu i zatrudnienia na całym obszarze UE. Niedawno odwołano się do niej w kontekście wsparcia dla europejskiego planu naprawy gospodarczej.

- Europejska polityka spójności, na którą przeznaczona jest obecnie jedna trzecia budżetu wspólnotowego, umożliwi wywołanie stymulującego efektu finansowego; wyposażona jest również w partnerstwo międzyinstytucjonalne, wzmocnione przez wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego i narzędzi finansowych Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Stymulujący wpływ europejskiej polityki spójności przejawia się też w tworzeniu sprzyjających warunków dla synergii na szczeblu wspólnotowym między lokalnymi, regionalnymi i krajowymi priorytetami strategicznymi w zakresie rozwoju.

Inny ważny aspekt tego stymulującego wpływu, związanego z wykorzystaniem funduszy strukturalnych, polega na wzmocnieniu możliwości instytucjonalnych administracji publicznej. Poprzez rozwój potencjału administracji publicznej w zakresie zarządzania i harmonizację procedur na szczeblu europejskim polityka spójności przyczyniła się do wdrożenia strategii wspólnotowych. Wreszcie dzięki zaletom partnerstwa i współpracy między instytucjami publicznymi i podmiotami społeczeństwa obywatelskiego polityka spójności umożliwiła wprowadzenie globalnych rozwiązań różnych sytuacji, jakie występują na terytorium Unii Europejskiej.

- Należy poszerzyć definicję spójności terytorialnej, tak aby uwzględniała nowe wyzwania, wobec których stoją regiony i jednostki szczebla lokalnego (globalizacja, zmiany klimatu, bezpieczeństwo energetyczne, imigracja itd.). W związku z tym konkretne cele, na które przeznaczane są fundusze europejskie, powinny być określane w sposób elastyczny, w zależności od właściwości danego obszaru i od odpowiedniej dla niego strategii w zakresie konkurencyjności i rozwoju zrównoważonego.

Co więcej, w dziedzinach działania politycznego nie należących do bezpośredniego zakresu kompetencji Unii Europejskiej, ale takich, na które mają wpływ strategie wspólnotowe, jak np. polityka mieszkaniowa czy szerokie segmenty usług świadczonych w interesie ogólnym, narzędzie jakim jest wielopoziomowe sprawowanie rządów umożliwia ujęcie przekrojowego charakteru tych dziedzin i wykroczenie poza zbyt sztywny podział uprawnień w dążeniu do wspólnych celów przy uwzględnieniu różnorodności struktur konstytucyjnych i administracyjnych poszczególnych państw członkowskich.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- **do planowania i uruchamiania inicjatyw mających na celu upowszechnianie sprawdzonych rozwiązań w zakresie partnerstwa**, związanych z określeniem lokalnych, regionalnych, krajowych i ponadnarodowych priorytetów politycznych w państwach członkowskich, a także mających na celu wspieranie inicjatyw podejmowanych przez państwa członkowskie, Parlament Europejski i Komisję Europejską w celu stosowania zasady partnerstwa z samorządami regionalnymi i lokalnymi nie tylko na etapie wykonywania polityki, ale też przede wszystkim podczas jej opracowywania;
- **do zaproponowania mechanizmów międzyinstytucjonalnych, które wzmocniłyby charakter polityczny i strategiczny oceny europejskiej polityki spójności** poprzez konsolidację, w ramach europejskich analiz i prognoz, sprawozdań opracowywanych na szczeblu krajowym i regionalnym.

Zaleca:

- **utrwalenie praktyki partnerstwa** zarówno w rozumieniu pionowym, między samorządami terytorialnymi a rządem krajowym i Unią Europejską, jak i w rozumieniu poziomym, między samorządem terytorialnym a społeczeństwem obywatelskim, w szczególności w ramach dialogu społecznego; należy zagwarantować udział obywateli poprzez fora utworzone w tym celu przez odpowiednie organa administracji publicznej, szczególnie te, które dzięki swej bliskości geograficznej i stosowaniu zasady pomocniczości są najbliższe obywateli; udział ten pozwoli poszczególnym grupom społecznym na przedstawienie ocen, opinii i propozycji na temat różnych aspektów publicznych inicjatyw wspólnotowych;

- **uproszczenie i usprawnienie procedur administracyjnych** w celu stworzenia ram prawnych, administracyjnych i finansowych sprzyjających innowacyjnym rodzajom działalności oraz opracowanie nowych narzędzi służących wspieraniu innowacyjności w regionach i rozwinięciu sposobów finansowania (venture capital, anioły biznesu, mikrokredyty itp.);
- **wzmocnienie potencjału administracyjnego samorządów terytorialnych** w celu zagwarantowania kompetentnego zarządzania projektami i nasilenia wymiany sprawdzonych rozwiązań w dziedzinie zarządzania terytorialnego w Unii Europejskiej.

Zwraca się do Komisji Europejskiej:

- o zbadanie poszczególnych przypadków dostosowania strategii wspólnotowych ukierunkowanego na wzmocnienie partnerstwa;
- **o propagowanie koordynacji** między wykorzystaniem funduszy strukturalnych, programami sektorowymi i programami na rzecz rozwoju obszarów wiejskich;
- **o ocenę postępów w zakresie uproszczenia i decentralizacji zarządzania funduszami strukturalnymi w latach 2007-2013**, ze szczególnym uwzględnieniem proporcjonalności obciążeń administracyjnych w odniesieniu do typu i rozmiaru interwencji oraz skutków, jakie pociągają one za sobą dla samorządów regionalnych i lokalnych.

Koordynacja procesu europejskiego

Skoordynowane działania władz poszczególnych szczebli oraz koordynacja polityki i narzędzi są niezbędne do poprawy sposobu sprawowania rządów w Europie i do realizacji strategii wspólnotowych. Kryzys gospodarczy i porozumienie w sprawie pilnej potrzeby spójnej reakcji UE podkreślają zasadniczy charakter koordynacji, lecz również ukazują utrzymujące się trudności w zapewnieniu takiego wspólnego działania z powodu braku koordynacji i wzajemnego zaufania. **Dlatego też kryzys jest sprawdzianem dla procesu integracji europejskiej.** Stawką jest zdolność Unii do koordynowania działań politycznych wspomagających ożywienie gospodarki, w celu przedstawienia bardziej wyważonego rozwiązania alternatywnego w zakresie zrównoważonego rozwoju i spójności społecznej, dzięki współpracy poszczególnych podmiotów i bezpośrednio zaangażowaniu władz regionalnych i lokalnych, a także wykorzystaniu partnerstwa publiczno-prywatnego⁽²⁶⁾. Dzięki metodzie wspólnotowej i współpracy międzyrządowej mechanizmy integracji europejskiej muszą być skoordynowane w oparciu o instrumenty służące ożywieniu gospodarki europejskiej o charakterze finansowym, gospodarczym, społecznym i terytorialnym, a także w oparciu o lepszą koordynację strategii zarządzania kryzysem (większa elastyczność w ramach europejskich funduszy strukturalnych, europejski fundusz dostosowania do globalizacji, wsparcie EBI itd.) i strategii zakończenia kryzysu (strategie dotyczące innowacyjności, polityka przemysłowa itp.)⁽²⁶⁾.

Metoda wspólnotowa najlepiej nadaje się do zagwarantowania wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów. Od wielu lat natomiast w dziedzinach, w których uprawnienia Unii Europejskiej sprowadzają się do koordynacji i wsparcia, stosowana jest otwarta metoda koordynacji, której celem jest uzupełnienie dominującej metody wspólnotowej, opartej na trójkącie instytucjonalnym i wyłącznej inicjatywie legislacyjnej Komisji. Dzięki swej elastyczności – przy zachowaniu zasady pomocniczości – metoda ta może ułatwiać współpracę, wymianę sprawdzonych rozwiązań oraz dobranie wspólnych celów i kierunków działania państw członkowskich.

Otwarta metoda koordynacji nie przyniosła jednak dotychczas, w zestawieniu ze swoimi celami, oczekiwanej wartości dodanej i nie okazała się zadowalająca z perspektywy władz regionalnych i lokalnych, które nie zostały w wystarczającym stopniu zaangażowane. Władze te są jednak zdania, że metoda ta mogłaby zostać rozszerzona na inne dziedziny działania, pod warunkiem, że stałaby się bardziej inkluzywna.

⁽²⁶⁾ Wnioski z Europejskiego Szczytu Regionów i Miast, Praga, 5–6 marca 2009 r. CdR 86/2009 fin.

VI. Platforma Komitetu Regionów służąca monitorowaniu procesu lizbońskiego

- Komitet Regionów ustanowił w 2006 r. platformę monitorowania procesu lizbońskiego, która obecnie obejmuje ponad sto regionów i miast należących do 26 państw członkowskich. Ta sieć wymiany informacji i oceny zapewnia monitorowanie zaangażowania szczebla regionalnego i lokalnego w zarządzanie procesem lizbońskim i powiązanie go z polityką spójności.
- W sprawozdaniu platformy „osiągnięcie celów lizbońskich dzięki skoordynowanej i zintegrowanej polityce terytorialnej” podkreślono konieczność wzmocnienia synchronizacji i koordynacji programów politycznych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, o których mowa, a także wprowadzenia szerszego wachlarza instrumentów prawnych.
- Komitet Regionów zainicjował w szczególności, podczas Europejskiego Szczytu Regionów i Miast w Pradze w dniach 5–6 marca 2009 r., proces konsultacji dotyczących przyszłej strategii na rzecz wzrostu i zatrudnienia, w celu włączenia władz regionalnych i lokalnych do jej opracowywania na wstępnych etapach (www.lisbon.cor.europa.eu).
- W celu poprawienia warunków ramowych odnoszących się do przedsiębiorstw, a zwłaszcza MŚP, Komitet Regionów ma zamiar ustanowić innowacyjną nagrodę, która będzie wyróżnieniem dla najbardziej przedsiębiorczych regionów Unii Europejskiej. Przyznawany co roku tytuł „**przedsiębiorczego regionu europejskiego**” będzie stanowił zachętę dla regionów do opracowywania długoterminowych strategicznych planów zrównoważonych reform gospodarczych i społecznych, cieszących się szerokim poparciem ludności i lokalnych podmiotów.
- Komitet Regionów zamierza w ten sposób nadać dodatkowy impuls uruchomieniu nowej, „polizbońskiej” strategii na rzecz wzrostu i zatrudnienia, upowszechniając dziesięć zasad programu „Small Business Act” dla Europy na szczeblu lokalnym i regionalnym.

W strategii lizbońskiej niezaprzeczalnie brakuje koordynacji i jest ona w dalszym ciągu oparta wyłącznie na podejściu zstępującym. Paradoks lizboński, ujawniony w wyniku działania platformy monitorowania ustanowionej przez Komitet Regionów, wykazuje, że poziom powiązania władz regionalnych i lokalnych był niewystarczający i zmusza do zwrócenia uwagi na pilną potrzebę wprowadzenia bardziej zdecentralizowanej strategii wspólnotowej na rzecz wzrostu i zatrudnienia, która opierałaby się na potencjale regionów i miast, będących z racji swoich uprawnień głównymi propagatorami innowacyjności, badań i kształcenia w Europie ⁽²⁷⁾.

Ożywieniu gospodarki europejskiej sprzyja także osiągnięcie celów programu „Small Business Act” dla Europy, które powinno przebiegać w ramach partnerstwa z samorządami terytorialnymi ⁽²⁸⁾.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do zbadania możliwych kierunków debaty dotyczącej **otwartej metody koordynacji terytorialnej** i określenia dziedzin działań wspólnotowych, w których otwarta metoda koordynacji byłaby najbardziej odpowiednia dla władz regionalnych i lokalnych, uwzględniając w szczególności politykę w zakresie imigracji, integracji, innowacyjności i edukacji;
- do przedstawienia Radzie Europejskiej w marcu 2010 r. **wyników konsultacji z władzami regionalnymi i lokalnymi w sprawie przyszłości strategii na rzecz wzrostu i zatrudnienia.**

⁽²⁷⁾ EUROCITIES przy wsparciu Komisji Europejskiej w ramach szóstego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego prowadzi projekt, który służy ułatwieniu wymiany sprawdzonych rozwiązań, gromadzenia doświadczeń i zastosowań w ramach zrównoważonego rozwoju miejskiego.

⁽²⁸⁾ Opinia Komitetu Regionów „Najpierw myśl na małą skalę” – Program „Small Business Act” dla Europy, 12–13 lutego 2009 r. CdR 246/2008 fin.

Zwraca się:

- do państw członkowskich o wspieranie otwartej metody koordynacji w **regionalnych i lokalnych planach działania** i o to, by metoda ta sprzyjała uwzględnianiu planów regionalnych i lokalnych w planach krajowych i była przedmiotem porozumień pisemnych między wieloma szczeblami; w konsekwencji zwraca się do Komisji Europejskiej o uznanie istnienia regionalnych i lokalnych punktów kontaktowych w ramach monitorowania otwartej metody koordynacji.

Wzywa Komisję i państwa członkowskie:

- do tego, by **zreformowały otwartą metodę koordynacji, nadając jej bardziej inkluzywny charakter poprzez opracowanie** – we współpracy z samorządami regionalnymi i lokalnymi – **wskaźników zarządzania partycypacyjnego i wskaźników terytorialnych** ⁽²⁹⁾;
- do zidentyfikowania, w ścisłej współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi, **przeszkód w stosowaniu zasad jednolitego rynku, z jakimi borykają się obecnie regiony, miasta i gminy**, a także odpowiednich rozwiązań, w celu dostosowania jednolitego rynku do obecnego kontekstu gospodarczego i społecznego;
- do odpowiedniego włączenia regionów i jednostek szczebla lokalnego w przegląd strategii lizbońskiej na lata po 2010 r.

Opracowanie zintegrowanych strategii

Zintegrowane podejście gwarantuje skuteczność wspólnej polityki. Ma ono wymiar pionowy, który dotyczy lepszej koordynacji i współpracy poszczególnych szczebli sprawowania rządów, oraz wymiar poziomy, który obejmuje spójne wdrażanie polityki sektorowej w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i zapewnienia synergii z innymi ważnymi obszarami polityki UE.

Wdrożenie spójności terytorialnej jako cel wspólnotowy ma w tym kontekście zasadnicze znaczenie dla przyszłości wspólnej polityki. Zakres stosowania spójności terytorialnej powinien uwzględniać trzy wymiary: wymiar korekcyjny, obejmujący „ograniczenie istniejących dysproporcji” i zapewnienie wszystkim obywatelom równego dostępu do podstawowych usług publicznych, niezależnie od miejsca zamieszkania; wymiar prewencyjny, dotyczący „uczynienia polityki sektorowej wywierającej wpływ terytorialny bardziej spójną i, w każdym razie, obejmującą dążenie do wzmocnienia potencjału zasobów własnych na obszarach o mniej korzystnych warunkach gospodarowania celem zatrzymania tam ludności” oraz wymiar zachęcający, służący poprawie „integracji terytorialnej” poprzez propagowanie współpracy.

Spójność terytorialna, która zgodnie z traktatem z Lizbony należy do kompetencji dzielonych między Unią Europejską a państwami członkowskimi, powinna być obecna we wszystkich obszarach polityki sektorowej i stać się przejawem wielopoziomowego sprawowania rządów. Zarządzanie miejskie jest ponadto decydujące dla udanego wdrożenia strategii zrównoważonego rozwoju na obszarach miejskich, ze względu na konieczność nie tylko skoordynowania wszystkich poziomów zarządzania, ale też zaangażowania podmiotów lokalnych. Zarządzanie miejskie w ramach zintegrowanego podejścia powinno objąć trzy filary zrównoważonego rozwoju: środowisko naturalne, gospodarkę i sprawy społeczne, w celu zapewnienia rzeczywistej spójności społecznej i terytorialnej. Inne obszary wspólnej polityki mogą także w sposób istotny sprzyjać zintegrowanemu i spójnemu podejściu. Obszary wiejskie również powinny zostać objęte zintegrowanymi strategiami opartymi na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, które powinny sprzyjać ich zrównoważonemu rozwojowi i konkurencyjności. Strategiom tym muszą towarzyszyć środki pozwalające na sprostanie naturalnym przeszkodom, z jakimi borykają się te obszary, a także niekorzystnym różnicom między tymi obszarami a obszarami miejskimi.

⁽²⁹⁾ „Komitet Regionów zaleca opracowanie nowych narzędzi, a zwłaszcza wskaźników, w zależności od potrzeb związanych z wdrażaniem spójności terytorialnej, w tym poprzez analizy lokalne”. Opinia w sprawie zielonej księgi na temat spójności terytorialnej (CdR 274/2008) fin.

„Aby przygotować strategie regionalne i właściwe rozwiązania polityczne należy dysponować odpowiednimi narzędziami, umożliwiającymi uwzględnienie w polityce publicznej dysproporcji terytorialnych (np. dochód do dyspozycji na jednego mieszkańca, aby uwzględnić transfery, jako uzupełnienie PKB na mieszkańca, dochody podatkowe, dostępność rozmaitych usług, struktura demograficzna i rozmieszczenie ludności, czy wręcz stworzenie wskaźników syntetycznych rozwoju ludzkiego”. Idem.

VII. Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej

- Opracowanie zintegrowanej polityki morskiej UE stanowi, na szczeblu wspólnotowym, jeden z rzadkich przykładów próby zastosowania wspólnego podejścia do wielu obszarów polityki sektorowej na podstawie typologii terytorialnej. W ramach procesu opracowywania, rozpoczętego publikacją zielonej księgi w 2006 r., a następnie niebieskiej księgi, można było zaobserwować silną mobilizację zainteresowanych podmiotów regionalnych i lokalnych na rzecz osiągnięcia zintegrowanego podejścia w zarządzaniu basenami morskimi. Transport, ochrona środowiska, odnawialne źródła energii, rozwój gospodarczy to kilka sektorów, które objęła polityka będąca wyrazem ambitnego zamiaru poziomego zintegrowania wymogów związanych z trwałym rozwojem i ochroną mórz, które ostatecznie zostały uznane za zasoby naturalne i gospodarcze o zasadniczym znaczeniu dla kontynentu europejskiego.
- Temu ambitnemu zamiarowi powinny towarzyszyć właściwe mechanizmy służące wzmocnieniu jednoczącego działania wizji zintegrowanej polityki morskiej. W tym kontekście Komitet Regionów jest zdania, że konieczny jest przegląd mechanizmu finansowania UE, ukierunkowany na stworzenie jednolitego, uproszczonego systemu, nastawionego na wszystkie lub większość zagadnień morskich obsługiwanych w ramach europejskiego funduszu stref przybrzeżnych i wysp, a także utworzenie europejskiej platformy morskiej, obejmującej samorządy regionalne i lokalne oraz zainteresowane podmioty, jako narzędzia gromadzenia wiedzy i wymiany sprawdzonych rozwiązań.

Optimalizacja wzmocnionej kultury konsultacji

Od 2002 roku zakorzenił się zwyczaj prowadzenia konsultacji, zalecanych w białej księdze w sprawie sprawowania rządów w Europie, w której uznano, że *„zainwestowanie w należyte konsultacje na wczesnym etapie może doprowadzić do stworzenia lepszych przepisów, które zostaną szybciej przyjęte i które łatwiej będzie wprowadzić w życie i egzekwować”*.

Dialog między Komisją Europejską a zainteresowanymi stronami przed przedstawieniem wniosków i przyjęciem inicjatyw politycznych może przyjąć różnorakie formy:

- konsultacji w ramach procesu legislacyjnego, zwłaszcza z Komitetem Regionów jako instytucjonalnym przedstawicielem władz regionalnych i lokalnych;
- mechanizmów konsultacji sektorowych uwzględniających szczególne warunki działania Unii Europejskiej w poszczególnych dziedzinach;
- wprowadzenia w życie spójnych ram konsultacji zawierających minimalne wymogi;
- zorganizowanego dialogu ze stowarzyszeniami samorządów terytorialnych.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do rozwijania współpracy z Komisją Europejską oraz europejskimi i krajowymi stowarzyszeniami samorządów terytorialnych **w ramach zorganizowanego dialogu** na etapie przygotowywania programu prac legislacyjnych Komisji Europejskiej;
- do współpracy z pozostałymi instytucjami UE w celu opracowania skutecznej oceny wpływu swojej działalności, tak aby wzmocnić przyznaną mu na mocy traktatów rolę organu doradczego i wykazać wartość dodaną, którą wnosi do procesu decyzyjnego UE.

Zwraca się do Komisji Europejskiej:

- **o zdanie sprawy z działań** podjętych w związku z zaleceniami politycznymi Komitetu, w formie pytań ustnych i pisemnych.

Lepsze stanowienie prawa

W ramach koordynacji procesu legislacyjnego, zaproponowanej w programie działania na rzecz lepszego stanowienia prawa i podtrzymanej porozumieniem międzyinstytucjonalnym w tej sprawie, przyjętym przez Parlament Europejski, Radę i Komisję Europejską w 2003 r., należy w pełni uwzględnić wkład władz regionalnych i lokalnych oraz zalecane przez nie instrumenty prawne i polityczne w ramach strategii poprawy prawodawstwa.

Już przy obecnym kształcie traktatów i jeszcze przed wejściem w życie traktatu z Lizbony, istniejące mechanizmy wewnętrzne i wspólnotowe umożliwiają **wprowadzenie uzgodnionego i skoordynowanego podejścia w zakresie monitorowania i kontroli stosowania zasady pomocniczości**. W niektórych państwach członkowskich rozpoczął się ponadto proces reformy wewnętrznej, wzmacniającej udział parlamentów regionalnych o uprawnieniach ustawodawczych w mechanizmach przewidzianych w protokole dotyczącym stosowania i kontroli zasady pomocniczości i proporcjonalności, załączonym do traktatu z Lizbony, tak aby funkcjonowały one jako element mechanizmu parlamentarnego danego kraju lub izby parlamentu krajowego. Tendencja ta powinna zostać rozwinięta z poszanowaniem krajowych struktur konstytucyjnych.

Co więcej, należałoby wzmocnić potencjał władz regionalnych i lokalnych, jeśli chodzi o podejście do prawa wspólnotowego w celu **zwiększenia bezpieczeństwa prawnego w Unii Europejskiej i ułatwienia właściwej transpozycji wspólnotowego prawodawstwa**. W tym kontekście konieczność skuteczniejszego włączenia władz regionalnych i lokalnych motywowana jest faktem, że oddziaływanie dyrektywy czy rozporządzenia wspólnotowego może się znacząco różnić w poszczególnych państwach członkowskich z uwagi na ich wewnętrzną organizację terytorialną, stopień autonomii władz regionalnych i lokalnych oraz zakres ich kompetencji. Trudności napotkane przy transpozycji dyrektyw w sprawie składowania odpadów ⁽³⁰⁾ oraz w sprawie udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi ⁽³¹⁾ stanowią znaczący przykład tego, jak ważne jest zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych na wszystkich etapach procesu tworzenia prawodawstwa wspólnotowego ⁽³²⁾.

Ocena skutków wniosków legislacyjnych stanowi ważny instrument pozwalający wydawać lepsze wspólnotowe uregulowania prawne. W ocenie tej trzeba zwracać uwagę na wdrażanie i egzekwowanie prawa. W związku z tym ogromne znaczenie ma, by w wykonywanych obecnie przez Komisję ocenach skutków centralne miejsce zajmował terytorialny aspekt nowego prawodawstwa. Aby móc dobrze ocenić ten aspekt, służby Komisji powinny odpowiednio wcześniej określić skutki nowych aktów prawnych dla regionów i gmin. Komitet Regionów może tu odegrać ważną rolę.

VIII. Sieć Komitetu Regionów monitorująca stosowanie zasady pomocniczości: ważny instrument wzmocnienia odpowiedzialności demokratycznej i udziału w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej

- Zasada pomocniczości ma na celu zagwarantowanie, że w dziedzinach nienależących do wyłącznej kompetencji Wspólnoty decyzje będą podejmowane na najbardziej odpowiednim szczeblu. W związku z tym w dziedzinach tych powinny zostać przeprowadzone testy w celu zapewnienia, że działania wspólnotowe są uzasadnione w świetle możliwości dostępnych na szczeblu krajowym, regionalnym czy lokalnym.
- Utworzona przez Komitet Regionów sieć monitorująca stosowanie zasady pomocniczości, licząca obecnie 96 członków (władze regionalne i lokalne, parlamenty krajowe i regionalne, stowarzyszenia samorządów terytorialnych), prowadzi konsultacje on-line za pośrednictwem swojej strony internetowej. Ma ona na celu:

⁽³⁰⁾ Dyrektywa 1999/31/WE Rady z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów – Dz.U. L 182 z 16.7.1999, s. 1–19; dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów – Dz.U. L 114 z 27.4.2006, s. 0009–0021.

⁽³¹⁾ Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (30.4.2004). Dz.U. L 134 z 30.4.2004, s. 114–240.

⁽³²⁾ Zwrócono się do Europejskiego Instytutu Administracji Publicznej (EIPA) o przeprowadzenie badania na temat: „Oddziaływanie prawa wspólnotowego na szczeblu lokalnym”, w ramach którego zanalizowane zostaną w szczególności te dwa przypadki i którego wyniki zostaną przedstawione grupie wysokiego szczebla ds. zarządzania sprawami publicznymi i UE w okresie prezydencji szwedzkiej w październiku 2009 r.

- *Organizowanie konsultacji z partnerami sieci w sprawie dokumentów i wniosków Komisji Europejskiej, które to konsultacje przyczyniają się do analizy stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz oceny oddziaływania proponowanych środków. W ten sposób sieć ułatwia komunikację między samorządami regionalnymi i lokalnymi a Komitetem Regionów w kwestiach dotyczących europejskiego procesu legislacyjnego.*
- *Odgrywanie roli punktu informacyjnego, który umożliwia samorządom regionalnym i lokalnym szybszy dostęp do interesujących je informacji związanych z UE oraz stanowi dodatkowy kanał, za pośrednictwem którego mogą one przekazywać swoje opinie.*
- *Udzielenie Komitetowi Regionów pomocy w rozszerzeniu bazy wykorzystywanej przy konsultacjach poprzez umożliwienie mu kontaktu ze strukturami politycznymi i administracyjnymi regionów i miast europejskich oraz udostępnienie tych zasobów jego sprawozdawcom.*
- *Włączenie członków sieci monitorującej stosowanie zasady pomocniczości w opracowywanie przyszłych analiz oddziaływania terytorialnego wniosków Komisji na wstępnym etapie procesu poprzedzającego przyjęcie aktów prawnych.*

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do zwiększenia swojego zaangażowania w proces monitorowania **planu działania na rzecz lepszego stanowienia prawa, a także do rozwinięcia wewnętrznego procesu politycznego** oraz konsultacji za pośrednictwem platform interaktywnych, w celu uzyskania wiarygodnych informacji dotyczących uwzględnienia wymiaru lokalnego i regionalnego w powstającym w danej chwili prawodawstwie;
- do **umocnienia relacji międzyinstytucjonalnych** z Radą, Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim na wszystkich etapach procesu legislacyjnego;
- do **opracowania wraz z parlamentami krajowymi i regionalnymi zgromadzeniami ustawodawczymi funkcjonalnych metod** w celu zapewnienia uwzględniania stanowiska władz regionalnych i lokalnych we wszystkich państwach członkowskich, zarówno na wczesnych etapach procesu prawodawczego, jak i w ramach systemu wczesnego ostrzegania ⁽³³⁾;
- do wniesienia wkładu w **prace grupy wysokiego szczebla ds. zmniejszenia obciążeń administracyjnych, złożonej z niezależnych zainteresowanych stron**, oraz do odniesienia się do zaleceń, które grupa ta przedłoży, i rozważenia wówczas utworzenia grupy wysokiego szczebla spośród samorządu terytorialnego.

Domaga się:

- dołączenia do **porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa**, zawartego między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją Europejską, protokołu porozumienia z Komitetem Regionów, w szczególności w sprawie wdrożenia niektórych mechanizmów oceny i konsultacji.

Zwraca się do Komisji Europejskiej:

- o kontynuowanie wysiłków na rzecz **uproszczenia otoczenia regulacyjnego**, zwłaszcza w ramach polityki spójności, oraz o wprowadzenie aspektu regionalnego do krajowych planów działania dotyczących uproszczenia prawodawstwa;
- o **ułatwienie władzom regionalnym i lokalnym dostępu** do procedury komitetowej i do grup ekspertów odpowiedzialnych za wdrożenie planu działania na rzecz lepszego stanowienia prawa ⁽³⁴⁾ ⁽³⁵⁾.

⁽³³⁾ Konferencja Europejskich Regionalnych Zgromadzeń Ustawodawczych (CALRE) utworzyła sieć o charakterze technicznym i politycznym, zajmującą się monitorowaniem wdrażania zasady pomocniczości.

⁽³⁴⁾ Sprawozdanie z seminarium wysokiego szczebla poświęconego zarządzaniu lokalnemu (Biarritz, 14-16 września 2008 r.).

⁽³⁵⁾ Europejska Konferencja Przewodniczących Regionów o Kompetencjach Prawodawczych (REGLEG) organizuje wymianę sprawdzonych rozwiązań dotyczących udziału ekspertów reprezentujących regiony o kompetencjach legislacyjnych w procedurze komitologii, a także w grupach ekspertów Komisji i grupach roboczych Rady.

Wzywa państwa członkowskie:

- do uruchomienia mechanizmu konsultacji z władzami regionalnymi i lokalnymi w celu **ułatwienia transpozycji europejskiego prawodawstwa;**
- do zagwarantowania, by w procesie transpozycji i wdrażania prawodawstwa europejskiego przestrzegano wewnętrznego podziału kompetencji;
- do kontynuowania w ramach Rady Europy działań na rzecz proponowanej Karty demokracji regionalnej.

Ocena oddziaływania terytorialnego interwencji wspólnotowej

Mechanizmy oceny umożliwiają sprawdzenie, czy decyzje są podejmowane i stosowane na odpowiednim szczeblu, identyfikację właściwych instrumentów politycznych i określenie zakresu i intensywności interwencji wspólnotowej. Główne zadanie polega na zdefiniowaniu pojęcia oddziaływania terytorialnego, określeniu wspólnych celów, które mogą być dostosowane do specyfiki poszczególnych obszarów, oraz opracowaniu odpowiednich wskaźników ilościowych i jakościowych. Może to przyczynić się dodatkowo do nadania konkretnej treści zasadzie spójności terytorialnej.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów**Zobowiązuje się:**

- do **nasilenia współpracy z Komisją Europejską w ramach wdrażania porozumienia o współpracy**, w celu przekazywania uzasadnionych opinii samorządów regionalnych i lokalnych w sprawie analizy oddziaływania wniosków Komisji na wstępnym etapie procesu legislacyjnego;
- do tego, by z pomocą komitetu ds. oceny skutków Komisji Europejskiej utworzyć **grupę wysokiego szczebla o charakterze technicznym, odpowiedzialną za ocenę oddziaływania terytorialnego głównych strategii wspólnotowych**, w celu podjęcia środków służących udoskonaleniu prawodawstwa, uproszczeniu procedur administracyjnych i zwiększeniu akceptacji polityki wspólnotowej ze strony obywateli.

Zaleca:

- by **analiza oddziaływania terytorialnego stała się standardową praktyką** dzięki zaangażowaniu poszczególnych zainteresowanych podmiotów na wstępnych etapach procesu podejmowania decyzji politycznych, tak aby rozważyć skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe wspólnotowych wniosków o charakterze legislacyjnym i nielegislacyjnym dla gmin i regionów;
- wzmocnienie mechanizmów oceny oddziaływania terytorialnego w sytuacji, gdy proponowane są **znaczące zmiany początkowych wniosków w toku procesu legislacyjnego;**
- poprawę warunków **oceny ex post**, tak aby oddziaływanie lokalne i regionalne niektórych dyrektyw, czy wręcz transpozycja oraz egzekwowanie w skali regionalnej i lokalnej europejskich aktów prawodawczych były analizowane i uwzględniane przez Komisję w jej sprawozdaniach z oceny skutków;
- aby **europejskie i krajowe dane statystyczne** odzwierciedlały różnorodność realiów gmin i regionów, w celu bardziej precyzyjnego uchwycenia oddziaływania polityki na te obszary.

Zwraca się do Komisji Europejskiej:

- o to, by w swoich różnych tablicach wyników, służących do pomiaru stanu zaawansowania niektórych obszarów polityki kluczowych dla integracji europejskiej, uwzględniła zmienną wielopoziomowego sprawowania rządów, w celu oceny rzeczywistych skutków działań wspólnotowych, i podkreśla w związku z tym konieczność **wzmocnienia wymiaru regionalnego i lokalnego tablicy wyników jednolitego rynku.**

Rozwój potencjału współpracy terytorialnej

Wzmocnienie współpracy terytorialnej jest konieczne dla osiągnięcia celów spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. W nadchodzących latach należy znacząco wspierać możliwości partnerstwa poziomego i pionowego, gwarantowane przez polityczne, prawne i finansowe ramy współpracy ponadnarodowej, które pozwalają na współdziałanie wielu jednostek samorządu terytorialnego z różnych państw europejskich.

W określonych granicach geograficznych omawiana współpraca umożliwi organom politycznym i administracyjnym różnych szczebli współdziałanie i realizowanie wspólnych interesów – a tym samym poprawianie warunków życia obywateli – poprzez dzielenie się zasobami i kompetencjami.

Perspektywa konsolidacji europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej oraz przegląd rozporządzenia w tej sprawie skłania Komitet Regionów do sformułowania kilku propozycji dotyczących optymalizacji wartości dodanej tej struktury.

IX. Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)

- EUWT to nowe wspólnotowe narzędzie prawne (rozporządzenie 1082/2006), które ma na celu stabilizację współpracy terytorialnej między władzami poszczególnych szczebli i ponad granicami i które jest szczególnie istotne w perspektywie wzmocnienia polityki spójności terytorialnej. Obecnie w Europie powstaje trzydzieści EUWT, a sześć już zostało utworzonych.
- Wymiar wielopoziomowego sprawowania rządów jest kluczową kwestią w procesie uruchamiania i tworzenia EUWT oraz zarządzania nim. Ugrupowania te umożliwiają bowiem – zgodnie ze zmienną geometrią instytucjonalną – angażowanie władz publicznych na podstawie ich poziomu uprawnień oraz propagowanie rozszerzonego partnerstwa z podmiotami społeczno-gospodarczymi. Obszary stosowania EUWT, zgodnie z wyłaniającymi się doświadczeniami, są zróżnicowane: od służby zdrowia po ochronę ludności, od rozwoju gospodarczego do ochrony i propagowania zasobów naturalnych, od kształcenia do polityki w zakresie badań i innowacji itp.
- Komitet Regionów działa w porozumieniu z jednostkami samorządu terytorialnego, Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim i państwami członkowskimi w celu optymalizacji potencjału tego narzędzia i ułatwienia stworzenia publicznego obszaru komunikacji, informacji, analiz, badań i sieci wymiany doświadczeń.

Wewnętrzna strategia Unii Europejskiej ukierunkowana jest także na rozwój makroregionów. To nowatorskie podejście wymaga jednak dużej spójności podczas jego opracowywania i włączania do procesu europejskiego i powinno koniecznie opierać się na wielopoziomym systemie sprawowania rządów, czego wynikiem byłby nowy rodzaj partnerstwa, zakładający zbliżenie inicjatyw strategicznych należących do polityki wewnętrznej i zewnętrznej UE. Wnioski z wprowadzenia strategii dla Morza Bałtyckiego i planowanego wkrótce uruchomienia strategii dla Dunaju oraz możliwości oferowane przez plan na rzecz szerszego sąsiedztwa opracowany z myślą o regionach najbardziej oddalonych będą miały zasadnicze znaczenie dla określenia znaczenia makroregionów z perspektywy sprawowania rządów w Europie, rozwoju współpracy terytorialnej i celu, jakim jest spójność terytorialna.

X. Strategia dla regionu Morza Bałtyckiego

- Strategia dla regionu Morza Bałtyckiego ma na celu odnowienie współpracy w obrębie tego basenu morskiego, z myślą o poprawie stanu środowiska naturalnego regionu, wsparciu jego zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz zwiększeniu jego dostępności i poziomu bezpieczeństwa. Ta zintegrowana strategia partycypacyjna, znajdująca się w fazie opracowywania, stanowi wzorcowy przykład wdrożenia polityki wielosektorowej, prowadzonej przez wiele podmiotów i ukierunkowanej na makroregion europejski. Ma ona objąć wiele linii programowania i finansowania na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, z możliwością wykorzystania programów polityki spójności jako ram odniesienia.
- Powodzenie tej strategii będzie zależało od zarządzania. Jej rozwój wymaga bowiem wielopoziomowego podejścia, opartego na wzmocnionej współpracy między szczeblami wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym, a także współpracy na szczeblu transgranicznym oraz między sektorem publicznym a prywatnym ⁽³⁶⁾.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów

Zobowiązuje się:

- do oceny znaczenia **strategii rozwoju makroregionalnego** pod względem zaangażowania władz regionalnych i lokalnych na etapie planowania, opracowywania, wdrażania, informowania obywateli i oceny, a także zaangażowania ich w poszczególne plany działania; zobowiązuje się w związku z tym, że będzie się domagać wystarczających środków z budżetu wspólnotowego na odpowiednie zasoby i mechanizmy finansowania;
- do współpracy z Komisją Europejską, państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi instytucjami na rzecz **szerokiej kampanii informacyjnej i wsparcia operacyjnego dla uruchomienia nowych EUWT** oraz dla wymiany sprawdzonych rozwiązań w ramach już istniejących EUWT;
- do wniesienia wkładu w ewentualny **przegląd rozporządzenia 1082/2006 w sprawie EUWT** na podstawie doświadczeń swojej grupy ekspertów ⁽³⁷⁾, zwłaszcza w celu zwiększenia udziału partnerów społeczno-gospodarczych, ułatwienia wdrażania na zewnętrznych granicach UE, zwiększenia elastyczności procedur uruchamiania, wprowadzenia odniesień w najważniejszych wspólnotowych aktach prawnych silnie związanych z wymiarem transgranicznym (np. dotyczących transgranicznej opieki zdrowotnej), uwzględnienia środków stymulujących, w tym zachęt prawnych, ekonomicznych i finansowych na szczeblu wspólnotowym bądź krajowym, oraz w celu propagowania tego narzędzia we wspólnotowym porządku prawnym w Europie.

⁽³⁶⁾ Opinia Komitetu Regionów „Rola samorządów terytorialnych w nowej strategii dotyczącej Morza Bałtyckiego” CdR 381/2008 fin.

⁽³⁷⁾ Komitet Regionów powołał grupę ekspertów pochodzących z samorządów lokalnych i regionalnych oraz instytucji badawczych z blisko 23 różnych krajów. Ma ona na celu:

- monitorowanie i wdrażanie postanowień rozporządzenia na szczeblu państw członkowskich;
 - ułatwienie wymiany doświadczeń związanych z tworzeniem EUWT na szczeblu terytorialnym oraz wiedzy dotyczącej najlepszych rozwiązań w tej dziedzinie;
 - zdefiniowanie możliwych zastosowań EUWT jako narzędzia rozwoju terytorialnego;
 - udoskonalenie komunikacji dotyczącej możliwości i problemów związanych z EUWT na szczeblu terytorialnym.
- Strona internetowa: www.cor.europa.eu/egtc.htm.

Zaleca:

- przeznaczenie **dotatkowych środków na trzy aspekty współpracy terytorialnej**, z uwagi na jej niepodważalne znaczenie dla procesu integracji europejskiej.

Zwraca się:

- do Komisji Europejskiej, by w swoim najbliższym sprawozdaniu **z oceny/przeglądu rozporządzenia EUWT** wskazała przewidywane przez siebie kierunki działania w celu pełnego wykorzystania tego narzędzia prawnego;
- do Komisji Europejskiej i państw członkowskich o zwiększenie wysiłków na rzecz **podniesienia świadomości dotyczącej tego narzędzia**, poprzez bardzo znaczne nasilenie wewnętrznych działań informacyjnych w dyrekcjach generalnych i ministerstwach oraz podkreślanie jego wartości dodanej;
- do państw członkowskich o to, by lojalnie współpracowały z regionami i jednostkami szczebla lokalnego w procesie tworzenia EUWT, tak by ugrupowania te były sprawnie przygotowywane i finalizowane z pełnym poszanowaniem litery i ducha rozporządzenia nr 1082/2006.

Propagowanie innowacyjnych i partnerskich metod sprawowania rządów

Przemiany gospodarcze, technologiczne i społeczne pociągają za sobą konieczność zmiany mentalności i praktyk. **Metoda wspólnotowa powinna zostać wzbogacona o innowacyjne i eksperymentalne praktyki, oparte na doświadczeniu i kompetencji przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych, którzy najczęściej stają przed zadaniem wdrożenia wspólnej polityki i zastosowania prawodawstwa wspólnotowego.**

W tym kontekście eksperymentowanie stanowi instrument dobrego zarządzania, który umożliwia wdrażanie działań na małą skalę i testowanie ich skutków, z myślą o ich upowszechnieniu, jeśli skutki okażą się wystarczające, a także oparcie decyzji decydentów politycznych na danych sprawdzonych wcześniej pod względem oddziaływania na poziomie terytorialnym.

Co więcej, inne obszary polityki europejskiej należy objąć kontraktualizacją, która w ramach wspólnotowej polityki regionalnej spowodowała przyswojenie europejskich priorytetów strategicznych przez władze krajowe, regionalne i lokalne, a także wzmocniła koordynację poszczególnych dziedzin realizowanej polityki publicznej oraz potencjał administracyjny.

W celu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów Komitet Regionów**Zobowiązuje się do:**

- przedstawienia propozycji mających na celu wspieranie **eksperymentalnych inicjatyw na szczeblu lokalnym i regionalnym** w niektórych dziedzinach działania UE, takich jak strategia na rzecz wzrostu i zatrudnienia, agenda społeczna, polityka integracji, polityka na rzecz innowacji, polityka spójności, rozwój zrównoważony czy ochrona ludności;
- opracowania kierunków działania w celu częstszego stosowania **metody kontrolowanego eksperymentu**, aby przewidzieć skutki głębokich reform polityki wspólnotowej, zwłaszcza wspólnej polityki rolnej;

- obrony perspektywy zawierania umów celowych, przewidywanych w 2001 r., poprzez propozycję dostosowania politycznych i prawnych zasad ich wdrażania, na przykład przy wykorzystaniu **elastycznych i zróżnicowanych narzędzi trójstronnych**; sprawą szczególnie ważną jest przy tym pełne poszanowanie autonomii instytucjonalnej i proceduralnej państw członkowskich w zakresie transpozycji i przede wszystkim wdrażania prawa wspólnotowego.

Zaleca:

- **utworzenie europejskich paktów terytorialnych**, w ramach których możliwe byłoby powiązanie, na zasadzie dobrowolności, różnych kompetentnych szczebli zarządzania, w celu dostosowania wdrażania głównych celów i priorytetów politycznych Unii Europejskiej w oparciu o partnerstwo z władzami regionalnymi i lokalnymi ⁽³⁸⁾;
- aby europejskie paki terytorialne zawierały włączenie jednej instytucji bądź agencji UE, władz krajowych oraz jednej lub kilku jednostek samorządu terytorialnego, identyfikację europejskich celów politycznych, jakie należy osiągnąć, konkretną formę ich realizacji na danym terenie, system monitorowania oraz **określenie struktury budżetowej obejmującej niezbędny do realizacji paktu wkład poszczególnych stron**.

Wzywa:

- do ukierunkowania debaty dotyczącej **finansowania europejskich paktów terytorialnych** na możliwe współdziałanie istniejących pozycji budżetowych w danych dziedzinach i funduszy strukturalnych na szczeblu wspólnotowym, oraz dostępnych pozycji budżetowych na szczeblach lokalnym, regionalnym i krajowym, bez konieczności tworzenia dodatkowego instrumentu finansowego wspólnotowej polityki regionalnej ani wnioskowania o dodatkowe środki finansowe na ten cel;
- **samorządy terytorialne zainteresowane** włączeniem się do tego procesu do **zasygnalizowania mu tego zainteresowania** w ramach rozpoczętych konsultacji dotyczących wdrożenia białej księgi.

5. Wdrożenie i monitorowanie białej księgi

Poprzez opublikowanie białej księgi Komitet Regionów podjął inicjatywę przedstawienia swojej koncepcji metody wspólnotowej, opartej na sposobie sprawowania rządów, który włącza samorządy terytorialne w proces opracowywania i wdrażania polityki wspólnotowej. Koncepcja ta opiera się na zmianach, jakie spowodowało przyjęcie w 2001 r. białej księgi Komisji Europejskiej w sprawie europejskiego systemu rządów i przedstawia możliwe korzyści i problemy związane ze wspólnym sprawowaniem rządów w Europie. Stałym wyzwaniem jest rozwój europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów. W związku z tym KR będzie regularnie oceniał postępy poczynione w jej wdrażaniu i raz na trzy lata będzie przedstawiał sprawozdanie dotyczące sytuacji w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów w UE.

Z chwilą opublikowania białej księgi Komitet Regionów rozpocznie proces uzgodnień z instytucjami wspólnotowymi w celu konkretyzacji przedstawionych kierunków i zobowiązań.

⁽³⁸⁾ Opinia Komitetu Regionów „Wdrożenie europejskich paktów terytorialnych: wniosek o rewizję porozumień i umów trójstronnych”. CdR 135/2006 fin.

Komitet Regionów rozpoczyna ponadto konsultacje ogólne w celu zapoznania się z punktem widzenia władz, stowarzyszeń i zainteresowanych stron i zachęca je do przedstawienia komentarzy dotyczących najlepszego sposobu wdrożenia wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie. Komentarze można nadsyłać do 30 listopada 2009 r. na następujący adres:

Comité des régions de l'Union européenne
Cellule de prospective
Bureau VMA 0635
Rue Belliard/Belliardstraat 101
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

lub w formie elektronicznej na adres: governance@cor.europa.eu ⁽³⁹⁾.

Na podstawie wyników konsultacji ogólnych oraz uzgodnień z instytucjami i zainteresowanymi stronami Komitet Regionów opracuje plan działania w celu wdrożenia swoich zaleceń.

Bruksela, 17 czerwca 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

⁽³⁹⁾ Procesowi monitorowania białej księgi będą towarzyszyły działania w ramach warsztatów Komitetu Regionów www.cor.europa.eu/ateliers.

**Opinia Komitetu Regionów „Rok po szczycie w Lizbonie: aktualny stan partnerstwa Afryka-UE”
oraz „UE, Afryka i Chiny: w kierunku trójstronnego dialogu i współpracy”**

(2009/C 211/02)

KOMITET REGIONÓW

- Z uznaniem przyjmuje starania podejmowane przez podmioty europejskie i afrykańskie od czasu zainicjowania partnerstwa UE/Afryka i podkreśla konieczność dalszej realizacji, przyspieszenia, wzmocnienia i poszerzenia już podjętych inicjatyw w ramach ośmiu partnerstw.
- Proponuje, by Komitet Regionów został włączony do prac grup odpowiedzialnych za wdrażanie partnerstw tematycznych, zwłaszcza dotyczących sprawowania rządów, milenijnych celów rozwoju, zmian klimatu, migracji, mobilności i zatrudnienia; podkreśla konieczność wyposażenia UE w narzędzia statystyczne i instrumenty oceny dotyczące działań w zakresie współpracy zdecentralizowanej podejmowanych przez władze lokalne i regionalne; przypomina, że konferencja na temat współpracy zdecentralizowanej powinna być głównym miejscem dialogu między Komisją a KR-em i że w związku z tym należy przyznać w tym kontekście szczególną rolę stosunkom UE–Afryka.
- Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie współpracy między UE, Afryką i Chinami i przypomina o istniejących obecnie rozbieżnościach w zakresie celów i środków między polityką pomocy na rzecz rozwoju prowadzoną na kontynencie afrykańskim przez UE i przez Chiny. Rozbieżności te sprawiają, że ściślejsza współpraca staje się tym bardziej konieczna, przy jednoczesnym zachowaniu wymagających kryteriów w zakresie dobrego sprawowania rządów i przestrzegania praw człowieka.
- Uważa, że już obecnie należy przewidzieć sposoby włączenia afrykańskich, europejskich i chińskich samorządów lokalnych i regionalnych do trójstronnych kontaktów UE-Afryka-Chiny, szczególnie celem określenia dziedzin współpracy.
- Podkreśla konieczność utrzymania i zwiększenia środków przewidzianych na pomoc rozwojową w Afryce w kontekście kryzysu gospodarczego i finansowego.

Sprawozdawca: Jean-Louis DESTANS (FR/PSE)

Przewodniczący Rady departamentu Eure

Dokumenty źródłowe

„Rok po szczycie w Lizbonie: aktualny stan partnerstwa Afryka-UE”

COM(2008) 617 wersja ostateczna

„UE, Afryka i Chiny: w kierunku trójstronnego dialogu i współpracy”

COM(2008) 654 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Uwagi ogólne

W sprawie partnerstwa UE-Afryka

1. Wyraża zadowolenie z opublikowania przez Komisję Europejską komunikatu „Rok po szczycie w Lizbonie: aktualny stan partnerstwa Afryka-UE”, który zawiera ocenę pierwszego roku wdrażania planu działań na lata 2008–2010 obejmującego osiem partnerstw tematycznych, których celem jest konkretna realizacja wspólnej strategii UE-Afryka.

2. Przyjmuje z uznaniem starania podejmowane przez podmioty europejskie i afrykańskie od czasu zainicjowania wspólnej strategii w grudniu 2007 r., które pozwoliły położyć podwaliny pod partnerstwo i współpracę wykraczające „poza pomoc rozwojową”, „poza Afrykę” i „poza instytucje”.

3. Podkreśla, że te początkowe postępy nie mogą przesłonić konieczności dalszej realizacji, przyspieszenia, wzmocnienia i poszerzenia już podjętych inicjatyw w ramach wspomnianych ośmiu partnerstw. Strategia rozwoju i współpracy między Unią a Afryką nie będzie mogła przynieść oczekiwanych efektów bez trwałego i intensywnego zaangażowania z obu stron. Wyniki pierwszego roku wdrażania powinny być dla podmiotów europejskich i afrykańskich zachętą do intensywniejszych wysiłków i do działania na rzecz powodzenia strategii w perspektywie długoterminowej.

4. Wyraża zadowolenie z przyjęcia 21 listopada 2008 r. wspólnego sprawozdania UE i Unii Afrykańskiej, w którym powtórzono wnioski Komisji Europejskiej.

5. Przyjmuje z zainteresowaniem podejście Komisji obejmujące, poza bilansem, także zalecenia na przyszłość, których celem jest:

- przewyciężenie trudności napotkanych we wdrażaniu planu działań,
- przyczynienie się do zbiorowego podjęcia odpowiedzialności za jego realizację przez wszystkie podmioty,

— rozwinięcie całościowego i przekrojowego podejścia do kontynentu afrykańskiego,

— przyczynienie się do koordynacji i do współpracy UE-Afryka w instancjach międzynarodowych,

— wzmocnienie działań informacyjnych dotyczących celów i osiągnięć partnerstwa celem zapewnienia jego większej przejrzystości i masowego poparcia ze strony ludności w Afryce i w Europie.

6. Podkreśla, że w kwestiach, o których mowa zarówno we wszystkich tych zaleceniach, jak i w trzech filarach partnerstwa – a szczególnie odnoszących się do działań wykraczających „poza pomoc rozwojową” i „poza instytucje” – potencjalna wartość dodana Komitetu Regionów i władz lokalnych i regionalnych UE i Afryki jest oczywista i uznana. W związku z tym Komisja powinna była uczynić z tego zagadnienia jeden z głównych wątków swego komunikatu.

W sprawie trójstronnego dialogu i współpracy między UE, Afryką i Chinami

7. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji „UE, Afryka i Chiny: w kierunku trójstronnego dialogu i współpracy” i podkreśla znaczenie rodzącej się dynamiki, która stanowi pierwszy krok w kierunku synergii na rzecz Afryki.

8. Uważa, iż dla przyszłości kontynentu afrykańskiego bardzo ważne jest nawiązanie współpracy między Unią i Chinami. Rozwinęły one bowiem dwustronne partnerstwa z Afryką i są odpowiednio jej pierwszym i trzecim partnerem handlowym, a zarazem dwoma głównymi źródłami inwestycji bezpośrednich na tym kontynencie.

9. Uważa, iż konieczne jest budowanie tego trójstronnego podejścia z uwzględnieniem reszty świata, w tym wielkich krajów o wschodzących gospodarkach.

10. Przypomina o istniejących obecnie rozbieżnościach w zakresie celów i środków między polityką pomocy na rzecz rozwoju prowadzoną na kontynencie afrykańskim przez UE i przez Chiny. Rozbieżności te sprawiają, że ściślejsza współpraca staje się tym bardziej konieczna.

11. Wzywa Unię Afrykańską, państwa afrykańskie oraz władze lokalne i regionalne w Afryce do zajęcia należnego im miejsca w określaniu przedmiotu współpracy i w nawiązaniu tych trójstronnych kontaktów. Nie mogą się one bowiem ograniczać do koordynacji polityki europejskiej i chińskiej.

12. Zachęca decydentów szczebla kontynentalnego, krajowego, regionalnego i lokalnego w Afryce do formułowania propozycji w zakresie współpracy w dziedzinach, które ich zdaniem odpowiadają najlepiej wyzwaniom rozwojowym na kontynencie afrykańskim.

13. Przypomina, że w tym względzie należy przyjąć elastyczne i pragmatyczne podejście, tak aby określić wszystkie potencjalne dziedziny współpracy, nie wykluczając z góry żadnej z nich.

14. Podkreśla znaczenie obszaru współpracy określanego jako „zrównoważona gospodarka zasobami środowiska i zasobami naturalnymi” ze względu na intensywną eksploatację surowców energetycznych prowadzoną w Afryce.

15. Wyraża zdziwienie, że wśród zaproponowanych dziedzin współpracy Komisja nie potraktowała bardziej priorytetowo zdrowia, edukacji i badań naukowych, gdyż są to podstawowe dziedziny z punktu widzenia długoterminowego rozwoju Afryki oraz priorytetowe działania określone w ramach Narodów Zjednoczonych i w ramach partnerstwa UE-Afryka; wzywa Komisję do wzbogacenia propozycji w tej dziedzinie.

16. Zaleca, by nadać Unii Afrykańskiej status uprzywilejowanego partnera rozmów prowadzonych w ramach tych stosunków trójstronnych, tak aby przyczynić się do całościowego i spójnego podejścia wykraczającego poza podziały narodowe.

17. Wyraża zadowolenie z zaplanowanego na maj 2009 r. szczytu UE-Chiny w Pradze i zwraca się do Rady, by:

- uwzględniła na nim współpracę trójstronną UE-Afryka-Chiny celem nadania konkretnego kształtu propozycjom Komisji;
- poszerzyła perspektywy współpracy w sektorze zdrowia, edukacji i badań naukowych;
- wzięła pod uwagę propozycje zgłoszone przez podmioty afrykańskie.

18. Podkreśla, że UE powinna zachować wymagające kryteria w zakresie dobrego sprawowania rządów i przestrzegania praw człowieka w prowadzonych przez siebie działaniach na rzecz pomocy rozwojowej w Afryce, zarówno w ramach współpracy dwustronnej UE-Afryka, jak i trójstronnej UE-Afryka-Chiny.

19. Uważa, że stawiane w tej dziedzinie wymagania powinny być traktowane dynamicznie i stosowane stopniowo, tak by uwzględniać osiągnięte już rezultaty i działania podjęte przez państwa afrykańskie na rzecz dobrego sprawowania rządów i przestrzegania praw człowieka.

20. Podkreśla, że współpraca trójstronna UE-Afryka-Chiny nie powinna polegać na dostosowaniu się do metod i celów Chin, gdyż takie podejście mogłoby być niezgodne z wartościami i zasadami UE oraz z postrzeganym długoterminowo interesem

Afryki. Nie wyklucza to poszukiwania obszarów wspólnych interesów.

21. Podkreśla rolę, jaką w długoterminowej perspektywie może odgrywać Komitet Regionów oraz europejskie, afrykańskie i chińskie władze lokalne i regionalne w konkretnej realizacji trójstronnych kontaktów UE-Afryka-Chiny. Rola ta powinna być coraz bardziej widoczna, podczas gdy na razie rozwijają się stosunki dwustronne UE-Afryka, Afryka-Chiny i UE-Chiny.

22. Uważa, że tryb realizacji współpracy i kontaktów trójstronnych powinien uwzględniać warunki gospodarcze i społeczne każdego regionu czy obszaru i być do nich dostosowany. W określenie tego trybu należy włączyć władze lokalne i regionalne UE, Afryki i Chin.

23. Podkreśla, że należy opracować narzędzia monitorowania i nadzoru wdrażania trójstronnej współpracy i dialogu, tak aby zagwarantować wypełnienie zobowiązań podjętych przez poszczególne strony.

Wpływ kryzysu finansowego i gospodarczego

24. Jest zaniepokojony konsekwencjami międzynarodowego kryzysu gospodarczego i finansowego dla Afryki, gdy tymczasem uwaga skupia się na sytuacji w krajach rozwiniętych.

25. Jest zaniepokojony faktem, iż kraje rozwijające się pozostają nadal na drugim planie. Między innymi Afryka jest skandalicznie słabo reprezentowana w grupie G20, co uniemożliwia jej wpływanie na międzynarodowe decyzje mające zahamować kryzys gospodarczy, podczas gdy niesie on ze sobą zwiolokrotnione, bezpośrednie i pośrednie skutki dla tego kontynentu.

26. Przypomina, że kryzys ma wzmożony bezpośredni i pośredni wpływ na kontynent afrykański ze względu na słabość modeli społecznych i gospodarczych. Wpływ bezpośredni wyraża się szczególnie zmniejszeniem eksportu surowców z krajów afrykańskich z powodu spowolnienia w gospodarce światowej, załamaniem się inwestycji zagranicznych, groźbą pogłębienia się kryzysu żywnościowego w związku z mniejszą dostępnością środków oraz spadkiem dochodów ze względu na zmniejszenie przekazów pieniężnych przesyłanych przez emigrantów afrykańskich dotkniętych bezrobociem w krajach rozwiniętych. Wpływ pośredni polega głównie na redukcji pomocy rozwojowej i skierowaniu środków krajów rozwiniętych na wsparcie rodzimej działalności gospodarczej.

27. Przypomina, że według ocen MFW wpływ kryzysu gospodarczego na kontynent afrykański objawi się spowolnieniem wzrostu gospodarczego, który wyniesie w roku 2009 najwyżej 3 %, co położy kres średniemu wzrostowi przekraczającemu 6 % w ostatnich 5 latach i stopniowej poprawie sytuacji gospodarczej, politycznej i społecznej na kontynencie afrykańskim.

28. Uważa, że kryzys będzie dla Afryki szczególnie trudny ze względu na słabość polityki społecznej oraz na zagrożenie kryzysem humanitarnym, politycznym i społecznym, który byłby źródłem destabilizacji w całym regionie i potencjalnym powodem nowych konfliktów.

29. Podkreśla w tym kontekście znaczenie partnerstwa UE-Afryka i projektu współpracy UE-Afryka-Chiny oraz konieczność utrzymania i zwiększenia środków przewidzianych na pomoc rozwojową w Afryce.

30. Z żalem zauważa, że niektóre państwa członkowskie zapowiedziały już zmniejszenie pomocy na rzecz rozwoju, co oznacza dodanie do kryzysu w Afryce nowego czynnika kryzysowego.

31. Potwierdza centralną rolę europejskich władz lokalnych i regionalnych w tej trudnej sytuacji finansowej. Ich działania nie ograniczają się bowiem do udzielania znacznej pomocy finansowej, lecz idą dalej i obejmują transfer wiedzy i doświadczeń oraz współpracę w ramach konkretnych projektów.

B. Rola władz lokalnych i regionalnych w partnerstwie UE-Afryka

Specyfika władz lokalnych i regionalnych

32. Wyraża zadowolenie z uwzględnienia społeczeństwa obywatelskiego i nietradycyjnych podmiotów w ramach partnerstwa UE-Afryka oraz z propozycji Komisji, by rozpocząć konsultacje z ważnymi podmiotami nieinstytucjonalnymi, w tym ze społeczeństwem obywatelskim, środowiskami akademickimi i sektorem prywatnym, tak aby umożliwić im odgrywanie aktywnej roli we wdrażaniu i monitorowaniu wspólnej strategii.

33. Przypomina Komisji, że należy rozróżnić władze lokalne i regionalne oraz społeczeństwo obywatelskie, że europejskie władze lokalne i regionalne utrzymują aktywne stosunki ze swymi odpowiednikami w Afryce, że współpracują one w dziedzinach, takich jak edukacja, usługi komunalne (woda, odpady), infrastruktura, transport, komunikacja, lokalny rozwój gospodarczy i wspieranie sprawowania rządów na szczeblu lokalnym, i że dzięki tym projektom zdobyły kompetencje, umiejętności i doświadczenia w sektorach szczególnie istotnych dla rozwoju gospodarczego, społecznego i politycznego kontynentu afrykańskiego.

34. Twierdzi, że bardzo istotne jest w związku z tym przyznanie większej roli europejskim władzom lokalnym i regionalnym w ramach partnerstwa UE-Afryka i jak najlepsze wykorzystanie ich doświadczenia.

35. Stwierdza, że w swych wcześniejszych komunikatach, a szczególnie w dokumencie „Władze lokalne: podmioty rozwoju” Komisja otwarcie uznała miejsce władz lokalnych i regionalnych we współpracy międzynarodowej na rzecz krajów rozwijających się, oraz że „Europejskie Dni Rozwoju” w dniach 15–17 listopada 2008 r. pozwoliły władzom lokalnym i regionalnym i Komitetowi Regionów na wykazanie znaczenia ich wkładu we współpracę na rzecz rozwoju oraz konieczności umożliwienia im działania na szczeblu europejskim i międzynarodowym w dziedzinach należących do ich kompetencji.

36. Uważa w związku z tym, że skoro rola ta została uznana, musi ona znaleźć wyraz we wszelkich strategiach współpracy UE, w tym w strategii wobec Afryki oraz w trójstronnych kontaktach UE-Afryka-Chiny.

37. Zwraca się zatem do Komisji o poszerzenie konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim i z innymi niż tradycyjne podmiotami o konsultacje z władzami lokalnymi i regionalnymi, które są kluczowymi partnerami, a także z międzynarodowymi stowarzyszeniami je reprezentującymi, tak aby zapewnić udział europejskich i afrykańskich władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu strategii na rzecz rozwoju.

38. Zobowiązuje się do propagowania i wspierania wysiłków w zakresie koordynacji afrykańskich samorządów lokalnych i regionalnych na szczeblu krajowym i na niższych szczeblach, tak aby wzmocnić dialog zorganizowany między KR-em a władzami lokalnymi i regionalnymi w UE i w Afryce.

Włączenie w partnerstwo władz lokalnych i regionalnych

39. Uważa, że w ramach partnerstwa UE-Afryka europejskie i afrykańskie władze lokalne i regionalne powinny zostać zaangażowane na następujących trzech poziomach:

- opracowanie strategii współpracy z Komitetem Regionów i włączenie go do sformułowania planu działania na rzecz wdrażania partnerstwa,
- realizacja projektów w dziedzinie współpracy, tak aby przyczynić się do koordynacji inicjatyw Unii Europejskiej, Unii Afrykańskiej, poszczególnych państw oraz władz lokalnych i regionalnych,
- monitorowanie i ocena wdrażania partnerstwa, tak aby wzbudzić zbiorowe poczucie odpowiedzialności i poparcie ludności.

40. Proponuje, by w tym celu Komitet Regionów został włączony do prac grup odpowiedzialnych za wdrażanie partnerstw tematycznych, złożonych ze szczególnie zaangażowanych państw członkowskich, Komisji i Sekretariatu Rady. Komitet Regionów przypomina, że uczestniczy w pracach grupy ds. demokratycznego sprawowania rządów i praw człowieka i że udział ten powinien zostać rozciągnięty na inne partnerstwa, w których władze lokalne i regionalne mogą odegrać istotną rolę, a mianowicie partnerstwo na rzecz milenijnych celów rozwoju, partnerstwo w zakresie zmian klimatu oraz partnerstwo w dziedzinie migracji, mobilności i zatrudnienia.

41. Przypomina, że nie istnieją na dzień dzisiejszy dokładne, szczegółowe i pełne dane statystyczne dotyczące całkowitej sumy, którą władze lokalne i regionalne przeznaczają na współpracę na rzecz rozwoju, ani głównych dziedzin współpracy czy też wykorzystywanych w tym celu zasobów ludzkich, a jest to przecież istotna informacja, by osiągnąć spójność i synergię tych inicjatyw z celami partnerstwa UE-Afryka.

42. Podkreśla w związku z tym konieczność wyposażenia UE w narzędzia statystyczne i instrumenty oceny dotyczące działań w zakresie współpracy zdecentralizowanej podejmowanych przez europejskie władze lokalne i regionalne, szczególnie w Afryce, z uwzględnieniem faktu, iż działania tych władz nie mogą być oceniane tylko przez pryzmat finansów ze względu na znaczenie udzielanej przez nie pomocy niematerialnej.

43. Wyraża zadowolenie z tego, iż Komisja podziela obecnie opinię o konieczności utworzenia „giełdy” współpracy zdecentralizowanej celem ułatwienia wymiany informacji i umożliwienia zawiązania nowych partnerstw lokalnych w ramach współpracy zdecentralizowanej spójnych z już podjętymi działaniami.

44. Przypomina, że gotów jest utworzyć i koordynować w partnerstwie z Komisją taką „giełdę” w formie portalu internetowego, który stanowiłby niejako kontynuację dorocznej konferencji poświęconej współpracy zdecentralizowanej.

45. Przypomina, że konferencja na temat współpracy zdecentralizowanej powinna być głównym miejscem dialogu oraz strategicznej i politycznej refleksji nad działaniami w ramach współpracy zdecentralizowanej, i że w związku z tym należy przyznać w tym kontekście szczególną rolę stosunkom UE-Afryka, tak aby przyczynić się do pogłębienia kultury współpracy między europejskimi i afrykańskimi władzami lokalnymi i regionalnymi, uzyskać dokładniejszą wiedzę o problemach lokalnych w zakresie rozwoju, a także wyłonić strategiczne wytyczne związane z partnerstwem UE-Afryka.

Dążenie do włączenia w partnerstwo afrykańskich władz lokalnych i regionalnych

46. Uważa, że włączenie władz lokalnych i regionalnych do partnerstwa UE-Afryka nie powinno się ograniczać wyłącznie do władz europejskich.

47. Podkreśla, że trwający proces decentralizacji i zjawisko intensywnej urbanizacji w Afryce sprawiają, że władze lokalne i regionalne muszą zmierzyć się z problematyką rozwoju oraz ze skutkami kryzysu gospodarczego i finansowego w Afryce, które będą odczuwalne przede wszystkim na szczeblu lokalnym.

48. Uważa, że w dążeniu do większej skuteczności i spójności działań na rzecz rozwoju należy uwzględnić zaangażowanie afrykańskich samorządów lokalnych i regionalnych.

49. Zwraca się zatem do Komisji o prowadzenie konsultacji nie tylko ze społeczeństwem obywatelskim, podmiotami nietradycyjnymi i europejskimi władzami lokalnymi i regionalnymi, ale również z afrykańskimi samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz z międzynarodowymi stowarzyszeniami, które je reprezentują.

50. Zachęca międzynarodowe stowarzyszenia afrykańskich samorządów lokalnych do pogłębienia koordynacji z Unią Afrykańską i z państwami afrykańskimi, tak aby wzmocnić synergię między działaniami prowadzonymi w Afryce na szczeblu krajowym i na niższych szczeblach.

51. Podkreśla rolę europejskich i afrykańskich władz lokalnych i regionalnych w zwracaniu uwagi obywateli na problematykę rozwoju poprzez skupianie wokół konkretnych projektów współpracy stowarzyszeń lokalnych i obywateli zainteresowanych sprawami rozwoju. W ten sposób władze te mogą się przyczynić do powodzenia partnerstwa, które zależy w znacznej mierze od poparcia ludności Północy i Południa dla celów współpracy i rozwoju.

Partnerstwo na rzecz demokratycznego sprawowania rządów i praw człowieka

52. Przypomina, że prawdziwie demokratyczne sprawowanie rządów wymaga rzeczywistego udziału samorządów lokalnych i regionalnych w procesie decyzyjnym.

53. Zwraca uwagę na to, że władze lokalne i regionalne, dzięki inicjowanym przez nie projektom, przyczyniają się do wzmocnienia demokracji i opracowania strategii w zakresie dobrego sprawowania rządów, jak wskazują na to zasady i główne dziedziny działań zawarte w europejskiej karcie poświęconej wspieraniu sprawowania rządów na szczeblu lokalnym.

54. Podkreśla, że dzięki współpracy w ramach projektów, które mają na celu rozwiązywanie codziennych problemów, władze lokalne i regionalne przyczyniają się do zwiększenia zaufania do demokracji lokalnej.

55. Podkreśla znaczenie zasady określającej rolę współpracy zdecentralizowanej w reformie polityki na rzecz rozwoju, zgodnie z którą lepsze zarządzanie ma kluczowe znaczenie dla powodzenia polityki rozwojowej, a podstawowym elementem dobrego zarządzania jest uznanie, że najlepiej podejmować decyzje na szczeblu najbliższym obywateli.

Partnerstwo na rzecz milenijnych celów rozwoju

56. Zwraca uwagę na fakt, iż wiele samorządów lokalnych i regionalnych w UE ma związane z problematyką rozwojową kontakty z analogicznymi strukturami w krajach afrykańskich. Zdobyły one w ten sposób wiedzę i doświadczenie, szczególnie w takich dziedzinach, jak edukacja, zdrowie, badania naukowe, usługi komunalne (gospodarka wodą i odpadami), tradycyjne rybołówstwo i akwakultura, infrastruktura, transport, komunikacja, środowisko naturalne, rozwój obszarów wiejskich, regionalny rozwój gospodarczy oraz działania wspierające rozwój samorządów lokalnych i decentralizację polityczną.

57. Przypomina, że władze lokalne i regionalne przyczyniają się do wzmocnienia podstaw finansowych i strategicznych umożliwiających realizację milenijnych celów rozwoju dzięki środkom finansowym i pomocy niematerialnej, które przeznaczają na projekty realizowane wspólnie z partnerami z Afryki i innych krajów rozwijających się.

58. Zwraca się do Komisji o znaczniejsze finansowanie i lepsze informowanie o instrumentach i programach finansowania działań władz lokalnych i regionalnych w ramach współpracy na rzecz rozwoju, gdyż środki, które władze te przeznaczają na konkretne projekty, przynoszą bezpośrednie korzyści lokalnym społecznościom i przyczyniają się w ten sposób bezpośrednio i przy mniejszym udziale biurokracji do poprawy sytuacji w terenie.

59. Zobowiązuje się do promowania wśród władz lokalnych i regionalnych programu „Podmioty niepaństwowe i władze lokalne w procesie rozwoju”, tak aby wykorzystały one wszystkie zawarte w nim możliwości oraz, w razie potrzeby, do zaproponowania wraz z Komisją dostosowania przepisów, tak aby ułatwić ich wdrażanie przez władze lokalne i regionalne.

Partnerstwo w dziedzinie zmian klimatycznych

60. Wyraża zadowolenie z uwzględnienia w partnerstwie w dziedzinie zmian klimatycznych szerebu lokalnego, szczególnie w ramach inicjatywy „Zielona ściana dla Sahary” i podkreśla, że podjęte środki powinny zostać dostosowane do konkretnych sytuacji i potrzeb lokalnych, które mogą znacznie się różnić w zależności od kraju, a nawet w obrębie tego samego kraju.

61. Podkreśla, że współpraca zdecentralizowana na rzecz rozwoju realizowana przez władze lokalne i regionalne jest istotnym czynnikiem rozwoju lokalnego i regionalnego ze względu na znaczną liczbę sektorów, których dotyczy, i na różnorodność publicznych i prywatnych podmiotów, które mogą w niej brać udział.

62. Uważa, że władze lokalne i regionalne mogą w ten sposób pobudzać organizację produkcji, obieg handlowy czy też działalność gospodarczą przy jednoczesnym poszanowaniu ludności i środowiska.

Partnerstwo w dziedzinie migracji, mobilności i zatrudnienia

63. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne zmagają się bezpośrednio z problemami w dziedzinie imigracji, zarówno jeśli chodzi o imigrację nielegalną (przyjmowanie i opieka nad przybywającymi, nielegalne zatrudnienie, przestępczość i bezpieczeństwo w miastach), jak i o usługi, które muszą zapewnić przybyłym (opieka zdrowotna, edukacja itd.) oraz o politykę integracyjną.

64. Przypomina, że doświadczenia niektórych władz w dziedzinie współpracy transgranicznej i międzynarodowej, szczególnie tych, które mają w znacznej skali do czynienia z problemami związanymi z migracją i z jej skutkami, mogą okazać się bardzo użyteczne w poszukiwaniu rozwiązań w dziedzinie migracji i mobilności.

Inne partnerstwa

65. Uważa, że nie należy pomijać dodatkowej wartości wnoszonej przez władze lokalne i regionalne w ramach innych partnerstw. Z uwagi na ich bliski kontakt z ludnością mogą one odgrywać istotną rolę. W związku z tym podkreśla:

- w odniesieniu do partnerstwa na rzecz pokoju i bezpieczeństwa, iż istotne jest promowanie wszelkich działań zwracających uwagę ludności na konflikty istniejące na obu kontynentach i informujących ją o problemach uchodźców;
- w odniesieniu do partnerstwa na rzecz energii, iż konieczne jest promowanie działań w zakresie współpracy

zdecentralizowanej na rzecz energii ze źródeł odnawialnych i ograniczenia wytwarzania odpadów dzięki realizacji mikroprojektów i działaniom uświadamiającym prowadzonym przez wszystkie podmioty w ramach przeciwdziałania anarchicznym zachowaniom, szczególnie w dziedzinie wytwarzania odpadów przez gospodarstwa domowe;

- w odniesieniu do partnerstwa w dziedzinie nauki, społeczeństwa informacyjnego i przestrzeni kosmicznej, iż istotne jest zachowanie szczególnej czujności celem pobudzania projektów inicjatyw lokalnych, mających na celu przeciwdziałanie zjawisku tzw. „przepaści cyfrowej”.

66. Uważa, że w świetle tych uwag Komisja powinna w pierwszej kolejności przeznaczyć pomoc finansową na wspieranie działań w ramach współpracy zdecentralizowanej odpowiadających celom partnerstwa UE-Afryka.

C. Rola władz lokalnych i regionalnych w trójstronnym dialogu i współpracy między UE, Afryką i Chinami

67. Uważa, że już obecnie należy przewidzieć sposoby włączenia afrykańskich, europejskich i chińskich samorządów lokalnych i regionalnych do trójstronnych kontaktów UE-Afryka-Chiny, szczególnie celem określenia dziedzin współpracy.

68. Uważa, że należy poszerzyć tematykę współpracy trójstronnej z uwzględnieniem wiedzy fachowej i doświadczeń władz lokalnych i regionalnych, szczególnie w dziedzinach należących zwyczajowo do ich kompetencji, jak np. edukacja, woda, komunikacja miejska, gospodarka odpadami, energia i rozwój zrównoważony, które są najistotniejszymi sektorami z punktu widzenia długoterminowego rozwoju Afryki i realizacji milenijnych celów rozwoju.

69. Przypomina o różnicach strukturalnych istniejących między europejskimi, afrykańskimi i chińskimi władzami lokalnymi i regionalnymi w dziedzinie kompetencji, zasięgu czy środków finansowych, co sprawia, że szybkie włączenie władz lokalnych i regionalnych do partnerstwa jest tym bardziej konieczne do wytworzenia kultury współpracy.

70. Uważa, że dialog powinien rzeczywiście zostać zorganizowany na szczeblu kontynentalnym, regionalnym i krajowym, ale że powinien również być rozwijany na szczeblach niższych niż krajowy.

71. Zobowiązuje się do promowania projektów w zakresie współpracy trójstronnej pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi UE, Afryki i Chin, wykorzystując swe obecne kontakty i wspierając poszukiwanie nowych partnerów i określanie nowych działań na rzecz współpracy zdecentralizowanej.

Bruksela, 17 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2008–2009: potencjalne kraje kandydujące”

(2009/C 211/03)

KOMITET REGIONÓW

- Wzywa Komisję Europejską do podania więcej informacji na temat reform i włączania samorządów lokalnych i regionalnych w proces rozszerzenia. Decentralizacja prowadzona zgodnie ze wspólnotowym dorobkiem prawnym i postępy samorządów lokalnych zasługują na więcej uwagi w sprawozdaniach dotyczących poszczególnych krajów.
- Wzywa Komisję Europejską do wspierania programów informujących obywateli o wyzwaniach, korzyściach i konsekwencjach, jakie wiążą się z przyszłym członkowstwem w UE.
- Wzywa Komisję Europejską do przyspieszenia prac nad zniesieniem obowiązku wizowego dla państw, które poczyniły w ostatnim czasie postępy w spełnianiu wymaganych kryteriów określonych w ich harmonogramach prac.
- Zwraca się do państw członkowskich UE o dalsze wspieranie starań samorządów lokalnych w potencjalnych krajach kandydujących na rzecz zwiększenia potencjału bezstronnej i odpowiedzialnej administracji publicznej.
- Wzywa wszystkie zainteresowane państwa do dodatkowych starań na rzecz przyjęcia europejskich wartości, wdrożenia reform i zaakceptowania dialogu jako środka rozwiązywania konfliktów.
- Przypomina, że zmiana statusu z potencjalnych krajów kandydujących na kraje kandydujące powinna następować tylko po poczynieniu przez te państwa postępów zgodnie z ustalonymi kryteriami.

Sprawozdawca: Gordon KEYMER (UK/PPE)
członek Rady Okręgu Tandridge

Dokument źródłowy:

„Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2008–2009”

COM(2008) 674 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Zalecenia ogólne

Ogólne postępy i harmonogram

1. Z zadowoleniem przyjmuje sprawozdania Komisji na temat strategii rozszerzenia i najważniejszych wyzwań na lata 2008–2009 dotyczące potencjalnych krajów kandydujących.

2. Wzywa Komisję Europejską do podania więcej informacji na temat reform i włączania samorządów lokalnych i regionalnych w proces rozszerzenia. Decentralizacja prowadzona zgodnie ze wspólnotowym dorobkiem prawnym i postępy samorządów lokalnych zasługują na więcej uwagi w sprawozdaniach dotyczących poszczególnych krajów.

3. Zauważa, że samorzady lokalne i regionalne w potencjalnych krajach kandydujących pozostają w pewnym oderwaniu od procesu rozszerzenia i nie korzystają z niego w pełni, co ma niewątpliwy wpływ na obywateli. Wzywa Komisję Europejską do wspierania programów informujących obywateli o wyzwaniach, korzyściach i konsekwencjach, jakie wiążą się z przyszłym członkostwem w UE.

4. Zauważa sprzeczność między promowaniem kontaktów międzyludzkich a stosowaniem restrykcyjnych przepisów wizowych. Wzywa Komisję Europejską do przyspieszenia prac nad zniesieniem obowiązku wizowego dla państw, które poczyniły w ostatnim czasie postępy w spełnianiu wymaganych kryteriów określonych w ich harmonogramach prac.

5. Zwraca się do państw członkowskich UE o dalsze wspieranie starań samorządów lokalnych w potencjalnych krajach kandydujących na rzecz zwiększenia potencjału bezstronnej i odpowiedzialnej administracji publicznej.

6. Zwraca się do Komisji Europejskiej o wspieranie rządów tych państw w opanowaniu obecnego kryzysu finansowego i gospodarczego, jako że wywrze on niewątpliwie bezpośredni wpływ na samorzady lokalne i obywateli, którym służą.

7. Wzywa państwa członkowskie do zapewnienia stałego wsparcia procesowi rozszerzenia, który „służy także strategicznym interesom UE dotyczącym stabilizacji, bezpieczeństwa i zapobiegania konfliktom”⁽¹⁾.

8. Wzywa wszystkie zainteresowane państwa do dodatkowych starań na rzecz przyjęcia europejskich wartości, wdrożenia reform i zaakceptowania dialogu jako środka rozwiązywania konfliktów. Wzywa zwłaszcza potencjalne kraje kandydujące do dalszych prac nad rozwiązaniem kwestii dwustronnych, w tym sporów granicznych, i zadbanie o powrót uchodźców i osób wewnątrznie przesiedlonych. Tego typu zmiany najlepiej wprowadzać na lokalnym i regionalnym szczeblu zarządzania.

9. Popiera rozbudowę sieci transportu drogowego i rewitalizację lotnisk regionalnych ze względu na potencjalne korzyści dla zatrudnienia, dostępności, turystyki oraz bardziej zrównoważony regionalny rozwój gospodarczy i odbudowę.

10. Przypomina, że zmiana statusu z potencjalnych krajów kandydujących na kraje kandydujące powinna następować tylko po poczynieniu przez te państwa postępów zgodnie z ustalonymi kryteriami.

B. Uwagi dotyczące poszczególnych krajów

Albania

11. Z zadowoleniem przyjmuje zakończenie procesu ratyfikacji układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między państwami UE a Albanią.

12. Z zadowoleniem przyjmuje przeniesienie odpowiedzialności za VAT, podatki lokalne, zaopatrzenie w wodę i gospodarowanie ściekami oraz opiekę społeczną i integrację społeczną z poziomu rządu centralnego na poziom gmin. Niemniej wyraża obawę, czy gminy będą w stanie wypełniać zadania związane z tymi nowymi kompetencjami.

13. Uważa, że istnieje pilna potrzeba dalszego zwiększania potencjału samorządów lokalnych, związków samorządów lokalnych, a w szczególności departamentu administracji publicznej rządu centralnego, który odpowiada za opracowanie strategii reform administracyjnych dotyczących samorządów lokalnych.

14. Zauważa szczególną potrzebę dalszego zwiększania potencjału gminnych służb finansowych, jako że pobieranie podatków lokalnych ma bardzo ograniczony zakres, i wyraża nadzieje, że podczas zbliżającej się decentralizacji podatkowej poruszone zostaną te kwestie.

⁽¹⁾ COM(2008) 674 wersja ostateczna.

Bośnia i Hercegowina (BiH)

15. Z zadowoleniem przyjmuje podpisanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Bośnią i Hercegowiną i zachęca władze BiH do dalszej pracy nad wypełnianiem zobowiązań wynikających z tego układu, zgodnie z projektem planu działania na rzecz jego realizacji.

16. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niedawne wybory do władz lokalnych BiH przeprowadzone zostały zgodnie z międzynarodowymi wzorcami dobrych praktyk. Niemniej zauważa głębokie podziały etniczne.

17. Przyjmuje z zadowoleniem niedawne reformy samorządu lokalnego w obu podmiotach federacji, które dostosowały lokalne prawodawstwo do Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego i zaleceń Komisji Weneckiej.

18. Ubolewa, że nie ma komunikacji między rządami tych podmiotów w kwestiach związanych z przystąpieniem do UE, co wywiera negatywny wpływ na tempo reform i uniemożliwia prawidłowy przepływ informacji do samorządów lokalnych.

19. Zauważa, że gminy obydwu podmiotów w Bośni i Hercegowinie sprawnie komunikują się ze sobą ponad podziałami administracyjnymi i wzywa Komisję Europejską do dalszego wspierania „wspólnych projektów”, zwłaszcza w zakresie wzmocnienia potencjału samorządów lokalnych i ich związków.

Czarnogóra

20. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Czarnogóry o przyznanie statusu kraju kandydującego i wzywa państwa członkowskie UE do tego, aby upoważniły Komisję Europejską do rozpoczęcia procesu oceny.

21. Wzywa Komisję Europejską do wspierania dużego infrastrukturalnego projektu budowy autostrady północ-południe, m.in. dlatego, że ogromnie przyspieszy to rozwój gmin Czarnogóry.

22. Zauważa ograniczony potencjał administracyjny samorządów lokalnych i uważa, że konieczne jest zwiększenie potencjału zarówno samorządów lokalnych, jak i Związku Gmin (związku samorządów lokalnych Czarnogóry). Wzywa Komisję Europejską do wspierania partnerskiej wymiany projektów dotyczących wiedzy fachowej.

Serbia

23. Z zadowoleniem przyjmuje coraz częstsze konsultacje, jakie rząd centralny prowadzi ze Stałą Konferencją Miast i Gmin (związkiem samorządów lokalnych Serbii), oraz powołanie w jej ramach departamentu integracji z UE, który opracuje plan działań zmierzających do włączenia samorządów lokalnych w proces akcesyjny.

24. Wzywa rząd serbski do kontynuowania decentralizacji. Rozwiązanie kwestii praw własności gmin mogłoby stanowić krok we właściwym kierunku. Obecnie samorzady lokalne w Serbii nie są właścicielami swoich nieruchomości.

25. Wzywa Komisję Europejską i rząd Serbii do dalszego wspierania prac nad zwiększeniem potencjału samorządów lokalnych przez dodatkowe finansowanie i szkolenia po to, aby umożliwić samorządom wywiązywanie się ze zwiększonych powinności i obowiązków.

26. Wzywa Komisję Europejską do dalszego wspierania programów na rzecz zwiększania potencjału samorządów lokalnych, takich jak program „Exchange” Stałej Konferencji Miast i Gmin w Serbii.

Kosowo (zgodnie z rezolucją nr 1244 Rady Bezpieczeństwa ONZ)

27. Z zadowoleniem przyjmuje prace podejmowane przez liczne organizacje międzynarodowe i lokalne na rzecz wspierania lepszej przyszłości Kosowa; uważa, że brak postępów w decentralizacji pozostaje jedną z głównych przeszkód na drodze ku demokratycznemu sprawowaniu rządów w Kosowie.

28. Uważa, że istnieje potrzeba konkretnej poprawy sytuacji mieszkańców Kosowa. Dalszy rozwój transportu publicznego i sieci transportowych jest szczególnie potrzebny tam, gdzie oczekuje się powrotu uchodźców i osób wewnętrźnie przesiedlonych.

29. Oczekuje intensywniejszych działań na rzecz budowy zaufania między różnymi grupami etnicznymi w Kosowie i zachęt do udziału w lokalnych procesach decyzyjnych. Szczególny niepokój budzi niska frekwencja w wyborach lokalnych.

Bruksela, 17 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2008–2009: kraje kandydujące”

(2009/C 211/04)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla swe pełne poparcie dla działań i reform realizowanych przez kraje kandydujące w celu spełnienia kryteriów członkostwa.
- Podkreśla znaczenie procesu rozszerzenia dla stabilnego i demokratycznego rozwoju państw kandydujących; jest również świadomy wartości, jaką przynosi to UE.
- Zwraca uwagę na kluczowe znaczenie stosunków dobrosąsiedzkich i współpracy regionalnej w procesie stabilizacji i stowarzyszenia. Wzywa kraje kandydujące do intensyfikacji starań o spokojne i priorytetowe rozwiązanie nierozstrzygniętych kwestii z państwami sąsiadującymi, tak aby uzyskać rozwiązania akceptowalne dla wszystkich stron.
- Zwraca uwagę na potrzebę zaangażowania samorządów lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń na wczesnym etapie procesu akcesyjnego. Ich wiedza i doświadczenie mogą wnieść nowe i dodatkowe wartości do procesu rozszerzenia.
- Zaleca intensyfikację współpracy samorządów lokalnych i regionalnych państw członkowskich z samorządami krajów kandydujących i uważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na budowanie społecznego poparcia dla procesu akcesyjnego zarówno w państwach członkowskich jak i w krajach kandydujących.

Sprawozdawca: Jasmina VIDMAR (SL/ALDE), członek Rady Miasta Maribor

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2008–2009”

COM(2008) 674 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Podkreśla swe pełne poparcie dla działań i reform realizowanych przez kraje kandydujące w celu spełnienia kryteriów członkostwa.

2. Podkreśla znaczenie procesu rozszerzenia dla stabilnego i demokratycznego rozwoju państw kandydujących; jest również świadomy wartości, jaką przynosi to UE.

3. Z zadowoleniem przyjmuje postępy osiągnięte dzięki wielu reformom przeprowadzanym w państwach kandydujących; reformy te wzmacniają praworządność i modernizują struktury gospodarcze i społeczne.

4. Uważa, że należy zachęcać państwa kandydujące do podejmowania dalszych wysiłków i pełnego wykorzystywania ich potencjału podczas wdrażania reform, aby zapewnić przyspieszenie i usprawnienie procesu przystępowania do UE.

5. Z zadowoleniem przyjmuje starania czynione na rzecz poprawy jakości procesu rozszerzenia i jego przejrzystości, w tym kryteria warunkujące otwieranie i zamykanie poszczególnych rozdziałów negocjacji.

6. Zwraca uwagę na kluczowe znaczenie stosunków dobrośąsiedzkich i współpracy regionalnej w procesie stabilizacji i stowarzyszenia. Wzywa kraje kandydujące do intensyfikacji starań o spokojne i priorytetowe rozwiązanie nierozstrzygniętych kwestii z państwami sąsiadującymi, tak aby uzyskać rozwiązania akceptowalne dla wszystkich stron.

7. Z zadowoleniem przyjmuje ogólne postępy poczynione przez Chorwację w zakresie przyjmowania i wdrażania reform związanych z przystąpieniem do UE i uważa, że możliwe jest dotrzymanie proponowanego harmonogramu dojścia do końcowego etapu negocjacji przed końcem 2009 roku, pod warunkiem spełnienia przez Chorwację wszystkich niezbędnych kryteriów.

8. Podkreśla konieczność podjęcia w Chorwacji większych wysiłków na rzecz reformy systemu sądownictwa, zwalczania korupcji i zorganizowanej przestępczości, gwarantowania praw mniejszości, wspierania powrotu uchodźców oraz współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii.

9. Stwierdza postępy osiągnięte w Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii w dziedzinie reformy sądownictwa i policji, w spełnianiu wymogów wynikających z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu oraz w tworzeniu społeczeństwa wieloetnicznego.

10. Zauważa niedociągnięcia w staraniach Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii w wypełnieniu kryteriów politycznych, wskazane w sprawozdaniu Komisji Europejskiej z postępów za 2008 r. Z zadowoleniem przyjmuje postępy w organizacji wyborów prezydenckich i lokalnych na początku 2009 r., które przebiegły zgodnie z większością międzynarodowych standardów. W związku z tym uważa, że należy wyznaczyć termin rozpoczęcia negocjacji w sprawie przystąpienia do UE Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii, jeżeli spełnione zostaną niezbędne warunki.

11. Odnotowuje starania Turcji na rzecz przeprowadzenia reform w zakresie podstawowych swobód i praworządności oraz wzywa Turcję do przyjęcia konstruktywnej postawy sprzyjającej porozumieniu w sprawie zjednoczenia Cypru.

12. Zwraca uwagę na potrzebę zaangażowania samorządów lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń na wczesnym etapie procesu akcesyjnego. Ich wiedza i doświadczenie mogą wnieść nowe i dodatkowe wartości do procesu rozszerzenia.

13. Z zadowoleniem przyjmuje dotychczasową pozytywną współpracę transgraniczną między samorządami lokalnymi i regionalnymi i wzywa te władze do umacniania takiej współpracy, jako że oprócz podnoszenia dobrobytu umożliwia ona bezpośrednie kontakty i osiągnięcie lepszego wzajemnego zrozumienia między społeczeństwami państw członkowskich UE i państw do niej nienależących. Podkreśla możliwości, jakie w tym kontekście daje europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT) i z tego względu zachęca właściwe organy krajowe do podjęcia odpowiednich kroków mających na celu umożliwienie partnerom z krajów kandydujących udziału w przyszłych EUWT zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1082/2006.

14. Z zadowoleniem przyjmuje poprawę koordynacji mechanizmów wspierających instrumentu pomocy przedakcesyjnej z instrumentami innych międzynarodowych instytucji finansowych i dawców oraz oczekuje, że dalsza harmonizacja różnych mechanizmów pomocowych pomoże poprawić ich skuteczność.

15. Zaleca intensyfikację współpracy samorządów lokalnych i regionalnych państw członkowskich z samorządami krajów kandydujących i uważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na budowanie społecznego poparcia dla procesu akcesyjnego zarówno w państwach członkowskich jak i w krajach kandydujących.

16. Uznaje wagę wykorzystania obecnych sieci władz lokalnych takich jak NALAS (Sieć Stowarzyszeń Samorządów Lokalnych Europy Południowo-Wschodniej) w swojej współpracy z krajami kandydującymi. Koordynację i wymianę doświadczeń między grupami roboczymi KR-u i wspólnym komitetem konsultacyjnym zajmującym się tym regionem można by rozwinąć poprzez zaangażowanie NALAS w celu porównania procesów integracji i wysiłków na rzecz decentralizacji podejmowanych w tym regionie.

CHORWACJA

Postępy w procesie akcesyjnym osiągnięte przez Chorwację

17. Wyraża zadowolenie z faktu, że końcowy etap negocjacji z Chorwacją zostanie wkrótce otwarty, pod warunkiem spełnienia przez ten kraj kryteriów członkostwa. Zachęca Chorwację do przyspieszenia reform w szeregu kluczowych dziedzin.

18. Uważa, że poczyniono postępy w zwalczaniu korupcji dzięki poprawie ram prawnych i działalności Urzędu Zwalczania Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej. Zauważa jednak, że korupcja jest w dalszym ciągu poważnym problemem i dlatego zaleca, aby czynić dodatkowe starania na rzecz poprawy koordynacji i niezależnego monitorowania, jak również aby wzmocnić potencjał administracyjny organów walki z korupcją.

19. Z zadowoleniem przyjmuje prawne gwarancje i ogólne uznanie wolności i pluralizmu mediów. Z niepokojem śledzi przypadki fizycznych ataków, gróźb i nacisku politycznego wobec dziennikarzy. Odnotowuje, że podjęte zostały pewne dodatkowe stosowne środki i wzywa władze do podjęcia dalszych kroków w celu zapewnienia dziennikarzom bezpiecznego środowiska pracy i ułatwienia swobodnego i niezależnego relacjonowania wydarzeń.

20. Zauważa, że Chorwacja współpracuje z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii i wzywa władze chorwackie do zapewnienia trybunałowi dostępu do pozostałych wymaganych dokumentów.

21. Wzywa Chorwację do rozwiązania sporów granicznych ze Słowenią, Serbią, Czarnogórą oraz Bośnią i Hercegowiną. Z zadowoleniem przyjmuje gotowość Chorwacji i Słowenii do rozstrzygnięcia sporów granicznych przy wsparciu Komisji Europejskiej zgodnie z zasadą pokojowego rozstrzygnięcia sporów zapisaną w karcie ONZ.

22. Uważa, że stosowanie ustawy konstytucyjnej o mniejszościach, w połączeniu z przyjęciem planu działania, stanowi ważny krok we wdrażaniu ram prawnych wspierających integrację

społeczną grup mniejszościowych. Podkreśla znaczenie zapewnienia odpowiednich informacji, środków finansowych i wsparcia administracyjnego po to, aby umożliwić pomyślne wdrożenie ustawy na szczeblu lokalnym i regionalnym.

23. Uważa, że poczyniono postępy na rzecz powrotu uchodźców i osób wewnętrznie przesiedlonych, i podkreśla, że aby przyspieszyć powrót i integrację uchodźców i osób przesiedlonych, oprócz zapewnienia im odpowiednich warunków życia, potrzebne są dalsze środki na rzecz poprawy dostępu do rynku pracy i złagodzenia wrogości wobec tych osób na niektórych obszarach.

Zwiększanie potencjału władz lokalnych i regionalnych

24. Z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację Europejskiej karty samorządu terytorialnego, ale jest zdania, że niezbędne są dalsze wysiłki na rzecz pełnego wprowadzenia w życie postanowień tej karty.

25. Pozytywnie ocenia ulepszenia wprowadzone w uregulowaniach prawnych dotyczących administracji publicznej oraz uznaje przyjęcie ustawy o służbie cywilnej za krok w kierunku odpolitycznienia administracji publicznej, wprowadzenia lepszej administracji i wyznaczenia praw i obowiązków urzędników.

26. Zauważa, że samorzady lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia nie są w odpowiednim stopniu zaangażowane w podejmowanie decyzji co do prawodawstwa i przepisów wykonawczych, które regulują metody pracy, finansowanie i organizację samorządów lokalnych i regionalnych. Wzywa władze krajowe do ustanowienia procedur umożliwiających odpowiednią reprezentację tych samorządów w procesie legislacyjnym.

27. Uważa, że trzeba angażować samorzady lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia w proces wdrażania dorobku prawnego Wspólnoty; należy je również systematycznie informować o postępach na drodze ku członkostwu. Podkreśla, że samorzady lokalne i regionalne muszą być dobrze przygotowane do przyjęcia obowiązków związanych z przyszłym członkostwem w UE oraz do wykorzystania możliwości, które ono oferuje.

28. Zwraca uwagę na opóźnienia w decentralizacji oraz podkreśla, że kluczowym warunkiem pomyślnego przekazania kompetencji samorządom lokalnym i regionalnym jest rozwijanie potencjału administracji lokalnej.

29. Stwierdza, że dostępne samorządom lokalnym i regionalnym zasoby finansowe nie wystarczają do wykonania wielu wymagających zadań wynikających z pilnej potrzeby decentralizacji. Dlatego też zaleca przyjęcie odpowiednich środków w celu poprawy sytuacji finansowej samorządów lokalnych i regionalnych.

30. Uważa, że należy poprawić ramy prawne współpracy między gminami tak, aby umożliwić gminom współpracę po decentralizacji.

31. Popiera inicjatywę stowarzyszeń gmin i regionów na rzecz przekształcenia grupy roboczej we wspólny komitet konsultacyjny; miałoby to służyć poprawie dialogu między samorządami lokalnymi i regionalnymi Chorwacji i państw członkowskich.

BYŁA JUGOSŁOWIAŃSKA REPUBLIKA MACEDONII

Postępy w procesie akcesyjnym osiągnięte przez Byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii

32. Z zadowoleniem przyjmuje postępy osiągnięte w niektórych dziedzinach oraz w zakresie spełniania wymogów zawartych w układzie o stabilizacji i stowarzyszeniu i zachęca Byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii do spełnienia kryteriów politycznych i pełnej realizacji kluczowych priorytetów partnerstwa akcesyjnego. Zaleca wyznaczenie daty rozpoczęcia negocjacji w sprawie członkostwa, o ile spełnione zostaną niezbędne kryteria, w tym dotyczące utrzymywania stosunków dobrosąsiedzkich.

33. Uważa, że przyjęcie nowego programu antykorupcyjnego i odpowiedniego planu działania prawdopodobnie doprowadzi do postępów w zwalczaniu korupcji. Niemniej jednak wskazuje na to, że korupcja jest w dalszym ciągu szeroko rozprzestrzenionym zjawiskiem i dlatego też wzywa do tego, aby podjąć dodatkowe wysiłki w zwalczaniu korupcji i przestępczości zorganizowanej.

34. Uważa, że umowa ramowa z Ochrydy stanowi gwarancję tego, że Była Jugosłowiańska Republika Macedonii będzie szanować prawa mniejszości etnicznych. Docenia postęp osiągnięty wraz z przyjęciem ustawy o językach, która reguluje i rozszerza użycie języków mniejszości. Niemniej jednak ubolewa nad tym, że nie osiągnięto dalszych postępów w zakresie praw społeczności romskiej i podkreśla powtarzające się przypadki dyskryminacji Romów. Wzywa do podejmowania dalszych kroków w celu poprawy integracji społecznej Romów i zmniejszenia dyskryminacji.

35. Z zadowoleniem przyjmuje porozumienie o ułatwieniach wizowych i readmisji zawarte z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii i jest przekonany, że postępy w spełnianiu kryteriów będą wystarczające do tego, by można było przedstawić propozycję zniesienia obowiązku wizowego dla obywateli Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii.

36. Zachęca do stosunków dobrosąsiedzkich i podkreśla ponownie swoje poparcie dla działań specjalnego wysłannika ONZ Matthew Nimetza odnośnie do nazwy kraju. Po zakończeniu wyborów wzywa nowego prezydenta kraju do osiągnięcia kompromisowego porozumienia między Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii a Grecją odnośnie do nazwy kraju. Wzywa władze krajowe Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii do unikania działań, które mogłyby zagrozić wysiłkom na rzecz wypracowania akceptowalnego dla obu stron rozwiązania kwestii nazwy. Jednakże kwestia ta nie powinna wpłynąć na

decyzję dotyczącą rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii, choć wniesie istotny wkład w proces akcesji.

37. Uważa, że osiągnięto pewne postępy w zakresie równości płci i z zadowoleniem przyjmuje powołanie w wielu jednostkach samorządu lokalnego komisji równych szans. Wzywa do kontynuacji działań na rzecz zapobiegania przemocy seksualnej i przemocy w rodzinie, zmniejszania dyskryminacji i zagwarantowania równego udziału w wyborach.

38. Przyjmuje do wiadomości utworzenie komisji do spraw stosunków międzyetnicznych na szczeblu lokalnym, ale jest świadomy trudności powodowanych ich niejasnym mandatem i brakiem zasobów finansowych. Wzywa władze do usunięcia przeszkód utrudniających pracę tych komisji.

Zwiększanie potencjału władz lokalnych

39. Z zadowoleniem obserwuje dalszą decentralizację podatkową i obniżanie zadłużenia samorządów lokalnych oraz poprawę ściągłości podatków. Wskazuje jednakże na to, że dostępne środki finansowe w dalszym ciągu nie wystarczają na uzyskanie wysokiej jakości w realizacji zadań na szczeblu lokalnym.

40. Z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie ustawy o rozwoju regionalnym oraz wzywa do zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych służących zagwarantowaniu zrównoważonego rozwoju regionalnego, a także do powołania rad rozwoju regionalnego. Podkreśla znaczenie zwiększenia możliwości ściślejszej koordynacji między różnymi strukturami administracji.

41. Zwraca uwagę na potrzebę prowadzenia skuteczniejszego i spójniejszego dialogu między władzami centralnymi a lokalnymi w dziedzinach takich jak edukacja i nieruchomości należące do skarbu państwa oraz w innych dziedzinach ważnych dla rozwoju i pracy samorządów lokalnych, i zaleca nasilenie tego dialogu.

42. Podkreśla znaczenie utworzenia odpowiednich instrumentów wzmacniających administracyjny potencjał samorządów lokalnych i przejrzystość lokalnej administracji.

43. Zauważa, że proces decentralizacji trwa i uważa, że powinien zostać przyspieszony. Wskazuje na ryzyko, że jakość wykonywania zadań i świadczenia usług może się obniżyć, jeżeli decentralizacja odpowiedzialności i zadań nie będzie iść w parze z odpowiednimi środkami finansowymi. Dlatego też oczekuje, że zapewnione zostaną zasoby finansowe na wykonanie zdecentralizowanych zadań.

44. Dostrzega sporządzenie projektu ustawy o współpracy między gminami i zaleca jak najszybsze jej przyjęcie.

45. Uważa, że osiągnięto pewne postępy w reformie administracji publicznej i podkreśla znaczenie utworzenia odpowiednich instrumentów po to, aby wzmocnić potencjał samorządów lokalnych i poprawić przejrzystość działań lokalnej administracji.

46. Zauważa zmiany w krajowym systemie koordynacji szkoleń oraz przyjęcie strategii szkolenia urzędników administracji publicznej szczebla lokalnego i regionalnego. Uważa, że ważne jest zaangażowanie stowarzyszenia gmin ZELS w system szkoleniowy, aby zagwarantować skuteczność i dobrą jakość szkolenia urzędników.

47. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że już przeszło 70 gmin przyjęło kodeks postępowania urzędników administracji publicznej szczebla lokalnego, co świadczy o znaczeniu, jakie urzędnicy szczebla lokalnego przypisują wysokim standardom pracy; wzywa pozostałe gminy do podążenia tym tropem w tej pilnej sprawie.

TURCJA

Postępy w procesie akcesyjnym osiągnięte przez Turcję

48. Z zadowoleniem odnotowuje zaangażowanie rządu w kontynuację procesu akcesyjnego i oczekuje, że zostaną opracowane skuteczne reformy polityczne i konstytucyjne, które będą nadal wpływać na zbliżanie Turcji do standardów międzynarodowych i europejskich. Sądzi, że kraj ten musi podjąć dodatkowe wysiłki, aby zapewnić poszanowanie dla różnorodności i rozwiązywać problemy w drodze dialogu i kompromisu.

49. Zauważa, że w zwalczaniu korupcji i zorganizowanej przestępczości poczyniono ograniczone postępy i podkreśla, że aby osiągnąć poprawę, przyjmowanie podstawowych aktów i ustanowienie odpowiednich ram instytucjonalnych powinno uzyskać pełne poparcie polityczne.

50. Podkreśla, że wzięwszy pod uwagę znaczne wsparcie finansowe UE dla Turcji mające na celu umożliwienie jej radzenia sobie z olbrzymim wzrostem nielegalnych przepływów migracyjnych przez jej terytorium do UE, pierwszorzędne znaczenie mają nadal negocjacje w sprawie umowy o readmisji między UE a Turcją. Negocjacje te powinny zostać wznowione jak najwcześniej w celu jak najszybszego zawarcia umowy. Odnotowuje również, że szczególne znaczenie ma w tym względzie odpowiednie i skuteczne wdrożenie istniejących umów dwustronnych z państwami członkowskimi.

51. Podkreśla, że należy przyspieszyć ratyfikację międzynarodowych instrumentów ochrony swobód i praw człowieka i oczekuje jak najszybszej decyzji trybunału konstytucyjnego. Wzywa również do powołania rzecznika praw obywatelskich.

52. Z zadowoleniem przyjmuje starania o lepszą ochronę wolności słowa, podkreśla jednak, że należy przyspieszyć

wdrażanie zmienionych przepisów prawnych oraz usunąć wszelkie ograniczenia czy przeszkody dla wolności prasy i wolności zgromadzeń.

53. Wyraża zadowolenie z powodu rozpoczęcia emisji programów telewizyjnych w języku kurdyjskim oraz planów emisji programów w języku armeńskim. Zwraca uwagę na fakt, że nie przestrzega się jak dotąd w pełni norm UE dotyczących różnorodności kulturowej i religijnej oraz poszanowania i ochrony mniejszości. Dlatego też oczekuje, że zostaną podjęte odpowiednie kroki prawne i praktyczne w celu pełnego uznania praw mniejszości.

54. Podkreśla, że równouprawnienie kobiet musi stać się faktem w życiu politycznym, kształceniu oraz dostępie do rynku pracy i służby zdrowia. Wzywa do wdrożenia przepisów ustawy o gminach, która przewiduje utworzenie określonej liczby schronisk jako formy ochrony kobiet przed przemocą domową i honorowymi zabójstwami.

55. Podkreśla, że w celu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego należy wykorzystywać wyłącznie praworządne struktury i środki. To państwo musi mieć wyłączne prawo do użycia siły. Prawa tego, zastrzeżonego wyłącznie dla organów państwowych, nie wolno przenosić na grupy ludności cywilnej.

56. Podkreśla potrzebę kompleksowego rozwiązania kwestii cypryjskiej w oparciu o rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ i zasady leżące u podstaw Unii Europejskiej. Z zadowoleniem przyjmuje odnowienie zobowiązania przywódców obydwu społeczności do wynegocjowania rozwiązania i popiera bezpośrednie negocjacje prowadzone obecnie przez przywódców obydwu społeczności Cypru.

57. Jeżeli chodzi o stosunki między Grecją a Turcją, podkreśla, że Turcja zobowiązała się do utrzymywania stosunków dobrosąsiedzkich, a zatem wzywa rząd turecki do podjęcia wysiłków w celu pokojowego rozwiązania wszelkich nierozstrzygniętych sporów, zgodnie z kartą ONZ, innymi odpowiednimi konwencjami międzynarodowymi oraz dwustronnymi umowami i zobowiązaniami.

Zwiększanie potencjału władz lokalnych

58. Zwraca uwagę na znaczenie jak najwcześniejszego angażowania władz lokalnych w proces przystępowania do UE oraz w przygotowanie i wdrażanie wymaganych reform i dostosowań prawnych, a ponadto zaleca odpowiedni poziom koordynacji i przekazywania informacji pomiędzy szczeblem krajowym a lokalnym.

59. Wyraża zadowolenie z przyjęcia zmian w ustawie o gminach, i wyraża nadzieję, że umożliwią one gminom skuteczniejszą działalność i organizację.

60. Z zadowoleniem przyjmuje fakt powiększenia zdolności finansowych gmin dzięki przyjęciu ustawy zwiększającej przychody gmin oraz dzięki wdrożeniu ustaw o administracji lokalnej, a także oczekuje dalszych inicjatyw mających na celu finansowe wzmocnienie gmin, co umożliwiłoby im skuteczniejsze wypełnianie swoich obowiązków.

61. Wyraża ubolewanie z powodu braku postępów w kwestii przyjęcia ustawy ramowej o administracji publicznej i zwraca uwagę na znaczenie decentralizacji w zapewnieniu społeczeństwu dobrego sprawowania rządów.

62. Uważa, że konieczne są dalsze starania, by umożliwić radom miejskim i gminnym skuteczniejsze działanie w charakterze platformy pozwalającej obywatelom uczestniczyć w podejmowaniu decyzji na szczeblu samorządu lokalnego.

63. Podkreśla znaczenie decentralizacji i wzmocnienia zdolności władz lokalnych w zakresie wypełniania przekazanych im tą drogą obowiązków, a także zwiększenia odpowiedzialności i przejrzystości.

64. Ubolewa, że podczas ostatnich wyborów lokalnych doszło niedawno, przede wszystkim w regionach kurdyjskich, do gwałtownych starć, które doprowadziły także do ofiar śmiertelnych. Wzywa odpowiedzialne organy, aby w przyszłości dołożyły wszelkich możliwych starań, by wybory mogły odbywać się w sposób zapewniający ich wolność i przejrzystość, a ich przebieg był pokojowy.

65. Ponownie podkreśla potrzebę utworzenia wspólnego komitetu konsultacyjnego KR-u i Turcji, który stanowiłby kluczową platformę wymiany doświadczeń, wiedzy i informacji na temat zaangażowania samorządu lokalnego i regionalnego w proces akcesyjny.

Bruksela, 17 czerwca 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Rozwój globalnego podejścia do kwestii migracji: zwiększenie koordynacji, spójności i efektu synergii”

(2009/C 211/05)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że władze regionalne i lokalne przodują, jeśli chodzi o opracowywanie, wdrażanie, ocenę i monitorowanie polityki migracyjnej, w związku z czym należy je uznać za głównych partnerów w formułowaniu tej polityki.
- Podkreśla, że zarówno państwa członkowskie, jak i instytucje wspólnotowe powinny propagować silniejsze partnerstwo międzyinstytucjonalne.
- Stoi na stanowisku, że należy się bardziej skoncentrować na budowaniu potencjału władz lokalnych i regionalnych, ponieważ odgrywają one kluczową rolę w opracowywaniu polityki migracyjnej oraz w zarządzaniu nią, a zwłaszcza w rozwijaniu współpracy z organami administracji krajów trzecich odpowiedzialnymi za kwestie zatrudnienia i imigracji; Komitet Regionów przywoływał to podejście w swoich wcześniejszych opiniach.
- Podkreśla, że do rozwiązywania problemów związanych z migracją należy wykorzystywać istniejące już narzędzia i struktury instytucjonalne, takie jak inicjatywa Komitetu Regionów pod nazwą Eurośroziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM), Rada Europy oraz inne odpowiednie sieci.
- Podkreśla konieczność większej integracji migrantów ze społecznościami państw przyjmujących z uwagi na kluczową rolę migrantów w rozwoju zarówno ich krajów pochodzenia, jak i krajów przeznaczenia.
- Podkreśla ponadto konieczność podejmowania wspólnych wysiłków na rzecz lepszego zarządzania granicami zewnętrznymi, zwłaszcza południowymi granicami morskimi oraz granicami we wszystkich regionach o masowym napływie migrantów w skrajnie trudnych warunkach bytowych.
- Podkreśla rolę sieci oficerów łącznikowych ds. imigracji w realizacji celów określonych w komunikacie; jednocześnie wzywa Komisję do zapewnienia właściwym władzom lokalnym i regionalnym dostępu do sprawdzonych rozwiązań i informacji gromadzonych w ramach tej sieci oraz możliwości korzystania z wymiany tych wzorców i informacji.
- zadowoleniem przyjmuje rozszerzenie globalnego podejścia na inne kraje i regiony, takie jak Azja, Ameryka Łacińska i Karaiby, i zachęca Komisję Europejską do kontynuowania działań w tym kierunku podkreślając konieczność określenia warunków dialogu z tymi regionami, co utoruje także drogę dla bliższej współpracy i koordynacji działań z Afryką oraz południowymi i południowo-wschodnimi regionami sąsiadującymi z UE.

Sprawozdawca: Arnoldas ABRAMAVIČIUS (LT/PPE), Burmistrz Gminy Miejskiej Zarasai

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów – Rozwój globalnego podejścia do kwestii migracji: zwiększenie koordynacji, spójności i efektu synergii

COM(2008) 611 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Rola władz lokalnych i regionalnych

1. Uważa, że władze regionalne i lokalne przodują, jeśli chodzi o opracowywanie, wdrażanie, ocenę i monitorowanie polityki migracyjnej, w związku z czym należy je uznać za głównych partnerów w formułowaniu tej polityki.

2. Przypomina, że władze lokalne i regionalne mają wspólne lub wyłączne kompetencje w tej dziedzinie i dlatego konsultacje państw członkowskich i Komisji Europejskiej z tymi władzami powinny być obowiązkowe i należałoby je przeprowadzać na etapie poprzedzającym proces legislacyjny oraz w ramach procedury konsultacyjnej z udziałem Komitetu Regionów.

3. Podkreśla, że zarówno państwa członkowskie, jak i instytucje wspólnotowe powinny propagować silniejsze partnerstwo międzyinstytucjonalne.

4. Stoi na stanowisku, że należy się bardziej skoncentrować na budowaniu potencjału władz lokalnych i regionalnych, ponieważ odgrywają one kluczową rolę w opracowywaniu polityki migracyjnej oraz w zarządzaniu nią, a zwłaszcza w rozwijaniu współpracy z organami administracji krajów trzecich odpowiedzialnymi za kwestie zatrudnienia i imigracji; Komitet Regionów przywoływał to podejście w swoich wcześniejszych opiniach ⁽¹⁾.

5. Wyraża ubolewanie z powodu niedostatecznego uznawania zasadniczej roli władz lokalnych i regionalnych w transgranicznej współpracy terytorialnej w dziedzinie migracji.

6. Podkreśla potrzebę przeprowadzania bardziej szczegółowej oceny takich inicjatyw jak poszukiwanie nowych naukowych metodologii gromadzenia i wymiany informacji o szlakach migracyjnych oraz o strategiach politycznych w obszarze integracji i ich konsekwencjach dla lokalnych i regionalnych władz, jeśli chodzi o obciążenia finansowe i administracyjne.

7. Wzywa Komisję Europejską do dążenia do usprawnień w zakresie opracowywania i upowszechniania rzetelnych, aktualnych, ilościowych i jakościowych informacji będących podstawowym źródłem do opracowania profili poszczególnych państw członkowskich w dziedzinie imigracji.

8. Z zadowoleniem przyjmuje pomysł wyraźnego odniesienia się do konieczności zwiększenia zasobów ludzkich i finansowych na potrzeby monitorowania wdrażania obowiązującego prawodawstwa, gdyż jest to podstawowy warunek zapewnienia lepszego otoczenia regulacyjnego.

9. Uważa, że zamiar Komisji polegający na wspieraniu lokalnych organizacji pracujących z migrantami w krajach ich pochodzenia należy bezpośrednio ukierunkować na działalność na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu zwiększenia świadomości na temat szans w krajach pochodzenia; dlatego zaleca zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych oraz ich krajowych stowarzyszeń, zwłaszcza w krajach partnerskich i innych krajach trzecich opracowujących wspólne wdrażanie polityki migracyjnej.

10. Podkreśla, że do rozwiązywania problemów związanych z migracją należy wykorzystywać istniejące już narzędzia i struktury instytucjonalne, takie jak inicjatywa Komitetu Regionów pod nazwą Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM), Rada Europy oraz inne odpowiednie sieci.

11. Jeśli chodzi o formułowanie polityki migracyjnej, zaleca przyjęcie podejścia integrującego, tak aby Komisja Europejska mogła wyraźnie wymienić w swoim komunikacie wszystkie zainteresowane podmioty na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym, które przyczyniają się do formułowania polityki oraz zapewniają jej skuteczność na etapie wdrażania.

12. Podkreśla, że we wnioskach ze szczytu regionów i miast, który odbył się w 2009 r. w Pradze, wezwano do zintegrowanego i wszechstronnego podejścia do migracji i integracji w oparciu o działania władz lokalnych i regionalnych.

13. Uważa, że wspólnie ukształtowana europejska polityka migracyjna nie może zabraniać bardziej wspólnomyślnych uregulowań w państwach członkowskich w obszarach, w których jest to ich zdaniem uzasadnione.

Działania ukierunkowane na rozwój globalnego podejścia do kwestii migracji

Ogólne zalecenia

14. Uważa, że polityka migracyjna UE to ze swojej natury zjawisko przekrojowe, obejmujące wiele aspektów, z czego wynika współodpowiedzialność Unii Europejskiej i różnych szczebli sprawowania rządów w poszczególnych państwach członkowskich oraz krajach trzecich za tę politykę; wszystkie te strony powinny współdziałać zgodnie z zasadami demokracji, pomocniczości, solidarności i wzajemnego zaufania, mając na uwadze specyficzne uwarunkowania regionalne i lokalne oraz przestrzegając praw człowieka i podstawowych wartości, na których opiera się UE.

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Regionów – „Wspólna europejska polityka imigracyjna”, 210/2008 fin.

15. Z zadowoleniem przyjmuje cel, jakim jest propagowanie spójnego globalnego podejścia do kwestii migracji, w którym zasadnicze znaczenie przypisuje się zacieśnieniu dialogu politycznego i praktycznej współpracy między państwami członkowskimi UE a innymi krajami i regionami, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z podstawowymi zasadami i nadrzędnymi celami polityki UE w obszarze spraw społecznych, gospodarczych i zagranicznych.

16. Podkreśla, że wytyczne zawarte w uprzednich dokumentach UE ⁽²⁾ zachowują swą ważność, zwłaszcza w trzech aspektach (dobre zarządzanie legalną migracją, walka z nielegalną migracją, związek między migracją a rozwojem) oraz pod względem konieczności ich zrównoważonego wdrażania.

17. Zauważa, że w projekcie komunikatu Komisja Europejska uwzględniła jedynie wymiar europejski i krajowy. Podkreśla, że należy położyć większy nacisk na władze lokalne i regionalne oraz ich rolę we wdrażaniu globalnej polityki migracyjnej.

18. Wzywa do zwrócenia większej uwagi na kwestię szczególnie trudnej sytuacji kobiet-immigrantek, która została poruszona w opinii Komitetu Regionów z 2007 r. (CdR 296/2007).

19. Popiera konkluzje Rady Unii Europejskiej z grudnia 2008 r. ⁽³⁾, ponownie wzywając do zapewnienia większej spójności finansowania w celu szybkiego wdrożenia przewidzianych środków; zaleca wykorzystanie istniejących funduszy wspólnotowych do usprawnienia współpracy lokalnych i regionalnych władz UE z ich odpowiednikami w krajach pochodzenia.

Legalna migracja ekonomiczna i mobilność

20. Zgadza się, że mobilność powinna nadal stanowić jeden z kluczowych elementów legalnej migracji oraz podkreśla konieczność jej dalszego wspierania przez władze lokalne i regionalne, w tym konieczność rozszerzenia zakresu pilotażowych partnerstw na rzecz mobilności, takich jak partnerstwo z Republiką Mołdowy i Republiką Zielonego Przylądka.

21. Zachęca władze lokalne i regionalne do pełnego zaangażowania się w gromadzenie informacji o regularnych przepływach migracyjnych – upowszechnianych przez interaktywne portale takie jak portal imigracyjny UE, który ma zostać niebawem uruchomiony, europejski portal mobilności zawodowej, sieć EURES oraz portal poświęcony mobilności europejskich naukowców i Europejska Sieć Migracyjna – które to informacje powinny przyczynić się do właściwego uwzględnienia regionalnych i lokalnych cech szczególnych w procesie formułowania polityki migracyjnej.

22. Popiera propozycje Komisji, by wzmocnić inicjatywy ukierunkowane na sprzyjanie elastyczniejszym i efektywniejszym rozwiązaniom dla migrantów związanym z rynkiem pracy, między innymi przez poszukiwanie nowych inicjatyw w obszarze możliwości przenoszenia praw emerytalnych, uznawania zagranicznych kwalifikacji oraz integracji społecznej migrantów.

23. Podkreśla konieczność większej integracji migrantów ze społecznościami państw przyjmujących z uwagi na kluczową

rolę migrantów w rozwoju zarówno ich krajów pochodzenia, jak i krajów przeznaczenia.

24. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie sieci punktów obserwacyjnych zajmujących się migracją przewidziane w konkluzjach Rady do Spraw Ogólnych przyjętych 8 grudnia 2008 r., gdyż wzmacnia to jeszcze bardziej pozycję profili migracyjnych, które stanowią zasadniczy element wspólnej polityki imigracyjnej UE; pod tym względem w prace punktów obserwacyjnych należy bezpośrednio zaangażować władze lokalne i regionalne i powinny one odgrywać kluczową rolę w planowaniu i realizacji ich działań.

Walka z nielegalną migracją

25. Z zadowoleniem przyjmuje rozszerzenie mandatu agencji FRONTEX w celu zapewnienia krajom trzecim pomocy w kontrolowaniu granic, co przewidziano już w poprzedniej opinii Komitetu Regionów (CdR 210/2008).

26. Popiera pomysł, by zbadać możliwość utworzenia europejskiego systemu straży granicznych, przedstawiony w europejskim pakcie o imigracji i azylu.

27. Zaznacza, że Komisja Europejska powinna nawiązać w swoim komunikacie do zaangażowania lokalnych i regionalnych organów administracji w prace zespołów szybkiej interwencji na granicy, zwłaszcza w państwach o największym napływie migrantów.

28. Podkreśla konieczność podejmowania wspólnych wysiłków na rzecz lepszego zarządzania granicami zewnętrznymi, zwłaszcza południowymi granicami morskimi oraz granicami we wszystkich regionach o masowym napływie migrantów w skrajnie trudnych warunkach bytowych.

29. Podkreśla rolę sieci oficerów łącznikowych ds. imigracji w realizacji celów określonych w komunikacie; jednocześnie wzywa Komisję do zapewnienia właściwym władzom lokalnym i regionalnym dostępu do sprawdzonych rozwiązań i informacji gromadzonych w ramach tej sieci oraz możliwości korzystania z wymiany tych wzorców i informacji.

30. Zgadza się z propozycją Komisji, by nadać priorytetowe znaczenie realizacji planu działań z Wądadugu na rzecz zwalczania handlu ludźmi, a zwłaszcza kobietami i dziećmi, w którym to obszarze lokalne i regionalne stowarzyszenia odgrywają kluczową rolę w opracowywaniu strategii i planów działań przeciwko handlowi ludźmi.

Migracja i rozwój

31. Popiera programy współpracy między pracodawcami zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego i instytucjami w państwach członkowskich UE i krajach pochodzenia migrantów, ukierunkowane na wspieranie migracji cyrkulacyjnej oraz na walkę z „drenażem mózgów”; zaleca umożliwienie lokalnym i regionalnym władzom zapewnienia wkładu w postaci ich wartościowej wiedzy dzięki czemu będą one mogły pomóc migrantom w reintegracji na rynku pracy w kraju pochodzenia.

⁽²⁾ COM(2007) 248 wersja ostateczna; COM(2007) 780 wersja ostateczna; COM(2008) 359 wersja ostateczna; Rada Unii Europejskiej – „Europejski pakt o imigracji i azylu”, nr 13440/08, ASIM 72, Bruksela, 24.9.2008, Deklaracja z Limy, 18 maja 2008 r.

⁽³⁾ 2914. posiedzenie Rady do Spraw Ogólnych, Bruksela, 8 grudnia 2008 r.

32. Zgadza się z propozycją Komisji dotyczącą pogłębienia wiedzy na temat skali i skutków „drenażu mózgow”, pokrywającą się z określonymi postulatami władz lokalnych i regionalnych przytoczonymi w poprzedniej opinii Komitetu Regionów (CdR 296/2007).

33. Podkreśla potrzebę podejmowania dalszych działań na rzecz poszukiwania powiązań między zmianami klimatu a migracją.

34. Podkreśla znaczenie władz lokalnych i regionalnych dla stymulowania terytorialnego rozwoju gospodarczego, budowania demokracji oraz dobrego zarządzania, jak również znaczenie ich udziału w opracowywaniu i wdrażaniu programów współpracy w dziedzinie migracji.

35. Przyjmuje z zadowoleniem wspólną inicjatywę Komisji Europejskiej i Narodów Zjednoczonych na rzecz migracji i rozwoju (JMDI), wspierającą organizacje społeczeństwa obywatelskiego i władze lokalne w dążeniach do zapewnienia wkładu w powiązanie migracji z rozwojem w celu wypracowania maksymalnej synergii między podmiotami lokalnymi i regionalnymi.

36. Podkreśla, że uczestnictwo władz lokalnych i regionalnych w sieciach i platformach współpracy – za pośrednictwem ich stowarzyszeń krajowych i regionalnych – jak również zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych oraz stowarzyszeń z krajów trzecich znacznie przyczyniłoby się do efektywniejszej współpracy w zakresie szkoleń funkcjonariuszy organów ścigania, programów partnerskiej współpracy, gromadzenia i rozpowszechniania danych, monitorowania przepływów migracyjnych oraz podobnych projektów.

37. Podkreśla znaczenie utworzenia stałych platform współpracy, dialogu i wymiany wśród lokalnych i regionalnych władz oraz stowarzyszeń, zwłaszcza z północnych, południowych i wschodnich wybrzeży Morza Śródziemnego; za wzór przyszłego rozwoju może posłużyć Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych.

38. Podkreśla, że rola diaspor oraz wkład, jaki zapewniają w rozwój ich krajów pochodzenia, na przykład za sprawą przekazów finansowych oraz tworzenia stowarzyszeń i sieci, wymagają większej uwagi.

Podjęcie w ujęciu geograficznym

39. Popiera stanowisko Rady Unii Europejskiej⁽⁴⁾ w sprawie zapoczątkowania trójstronnego dialogu między krajami pochodzenia, przeznaczenia i tranzytu w różnych regionach geograficznych, do którego trzeba dążyć, wykorzystując i rozbudowując istniejące narzędzia, takie jak partnerstwa na rzecz mobilności, dwustronne kanały, ramy współpracy takie jak ECOWAS, proces z Rabatu, pilotażowe partnerstwa na rzecz mobilności i inne, różnicując jednocześnie konkretne narzędzia i środki zależnie od praktycznych potrzeb regionów i krajów trzecich oraz ich możliwości.

40. Z zadowoleniem przyjmuje rozszerzenie globalnego podejścia na inne kraje i regiony, takie jak Azja, Ameryka Łacińska i Karaiby, i zachęca jednocześnie Komisję Europejską do kontynuowania działań w tym kierunku podkreślając konieczność określenia warunków dialogu z tymi regionami, co utoruje także drogę dla bliższej współpracy i koordynacji działań z Afryką oraz południowymi i południowo-wschodnimi regionami sąsiadującymi z UE.

Bruksela, 17 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁴⁾ 2914 posiedzenie Rady do Spraw Ogólnych, Bruksela, 8 grudnia 2008 r., pkt 22.

Opinia Komitetu Regionów „nowy impuls do powstrzymania procesu utraty różnorodności biologicznej”

(2009/C 211/06)

KOMITET REGIONÓW

- Stwierdza niepowodzenie polityki na rzecz powstrzymania procesu zanikania różnorodności biologicznej w Europie do 2010 r.; skuteczne jego powstrzymanie wymaga strategii ukierunkowanej na działanie, opracowanej zgodnie z podejściem systemowym i długotrwanie wspieranej, tj. przez wiele lat po 2010 r. Strategia ta powinna zakładać znaczne zaangażowanie samorządów lokalnych i regionalnych, którym państwa członkowskie powinny zapewnić niezbędne środki prawne i finansowe.
- Wzywa Unię Europejską, państwa członkowskie i samorzady lokalne i regionalne do ustanowienia rygorystycznego systemu współzależności ekologicznej w odniesieniu do dotacji i środków wsparcia. Wzywa Komisję, aby zachęciła państwa członkowskie do dokonania przeglądu swoich systemów podatkowych oraz do dostosowania krajowych środków wsparcia tak, aby bardziej sprzyjały ochronie różnorodności biologicznej.
- Uważa, że obszary sieci Natura 2000 należy w większości krajów skonsolidować, i wzywa w związku z tym państwa członkowskie do wywiązania się ze swych zobowiązań dotyczących obszarów morskich i zasobów wód gruntowych. Należy opracować i wdrożyć stosowne plany zarządzania obszarami sieci Natura 2000, angażujące samorzady lokalne i regionalne, a także właścicieli użytków rolnych i terenów prywatnych.
- Jest zdania, że należy pilnie utworzyć „sieć ekologiczną” jako prawdziwą infrastrukturę przyrodniczą, i wzywa do podjęcia działań gwarantujących, że żadne środki ograniczania emisji gazów cieplarnianych nie będą miały szkodliwego wpływu na różnorodność biologiczną. Ponadto sądzi, że jedynie opracowana na szczeblu europejskim strategia zwalczania gatunków inwazyjnych może przynieść odpowiednie skutki.
- Uważa, że powodzenie strategii ochrony różnorodności biologicznej możliwe jest wyłącznie pod warunkiem powszechnego zaangażowania mieszkańców; zachęca samorzady lokalne i regionalne do zaangażowania się w opracowanie wysokiej jakości programów informacyjnych i szkoleniowych oraz do pozyskiwania wsparcia w tym zakresie.

Sprawozdawca: René SOUCHON (FR/PSE), przewodniczący Rady Regionalnej Owernii

Dokumenty źródłowe

Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Śródkresowa ocena wykonania wspólnotowego planu działania na rzecz różnorodności biologicznej”

COM(2008) 864 wersja ostateczna

oraz

komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „W kierunku strategii UE w sprawie gatunków inwazyjnych”

COM(2008) 789 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Na podstawie stanowiska naukowców i badaczy stwierdza, że żyjące gatunki roślin i zwierząt wymierają obecnie o wiele szybciej niż kiedykolwiek wcześniej, odkąd istnieje życie na Ziemi.

2. Stwierdza, że różnorodność biologiczna ma zasadnicze znaczenie dla przetrwania ludzkości, w szczególności ze względu na funkcje ekosystemu – dla przyszłych pokoleń, ale także już teraz, dla obecnego pokolenia.

3. Zauważa już wpływ klimatu na dynamikę i rozmieszczenie żyjących gatunków.

4. Zauważa, że człowiek nie jest w stanie żyć w całkowicie zmineralizowanym środowisku, i w związku z tym uważa, że zmiana lub zanikanie różnorodności biologicznej przyniesie dramatyczne skutki dla ludzkości.

5. W wymiarze społeczno-gospodarczym zauważa już ujemne następstwa utraty różnorodności biologicznej i zanikania funkcji ekosystemu.

6. Stwierdza, że za główne przyczyny zanikania różnorodności biologicznej uznaje się przekształcanie ziem uprawnych w obszary zabudowane, rozdrobnienie obszarów naturalnych i rozwój populacji egzotycznych gatunków roślin i zwierząt, intensyfikację rolnictwa, zmiany klimatu oraz różnego rodzaju zanieczyszczenia.

7. Stwierdza, że gospodarowanie różnorodnością biologiczną i jej ochrona na szczeblu regionalnym i lokalnym są konieczne do zachowania różnorodności biologicznej na skalę światową oraz że w tym celu należy powiązać ze sobą wszystkie podmioty lokalne zaangażowane w ochronę różnorodności biologicznej, zwłaszcza przedsiębiorstwa, stowarzyszenia, właściciele

i zarządców obszarów wiejskich, naukowców, decydentów politycznych, samorządy lokalne i regionalne.

Uwagi ogólne i rola samorządów lokalnych i regionalnych

8. Uważa, że skutki utraty różnorodności biologicznej mogą być niezmiernie poważne dla człowieka, podobnie jak następstwa zmian klimatu.

9. Dobitnie stwierdza niepowodzenie polityki na rzecz powstrzymania procesu zanikania różnorodności biologicznej w Europie do 2010 r., wynikające ze znacznego rozżewu pomiędzy ogłoszonymi zamierzeniami a zrealizowanymi działaniami i wdrożonymi środkami.

10. Zauważa jednak powodzenie kilku pojedynczych działań, takich jak realizacja planów ochrony niektórych gatunków roślin lub zwierząt (ścierwnika białego, wydry, bernikli obrożnej – *Branta bernicula* – i in.) i siedlisk (nadreńskich lasów łęgowych, Tamizy i in.), planów zarządzania obowiązujących na kilku obszarach chronionych.

11. Uważa, że aby podjęte środki przyniosły konkretne rezultaty, pilnie konieczne jest nadanie nowego impulsu – np. w ramach wdrażania Europejskiej konwencji krajobrazowej we wszystkich państwach członkowskich – strategiom i programom zmierzającym lub przyczyniającym się do zrównoważonej ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemu, aby podjęte środki przyniosły konkretne rezultaty.

12. W tym celu za konieczne uznaje ściśle zaangażowanie samorządów regionalnych i lokalnych w proces opracowywania i wdrażania programów i tym samym przyznanie samorządom odpowiednich środków prawnych oraz finansowych umożliwiających im wykonywanie ich zadań w kontekście zrównoważonego rozwoju.

13. Zauważa, że stosunek społeczeństw do zasobów i środowiska naturalnego (wykorzystywanie zasobów, użytkowanie gruntów, zagospodarowanie przestrzenne itp.) jest warunkowany przede wszystkim przez sposób postrzegania przyrody w tradycjach kulturowych; wzywa UE do podjęcia prac nad nową wizją kulturową różnorodności biologicznej, obejmującą – w ramach całościowej koncepcji – zarówno podejście etyczne, związane w szczególności z nieodłączną wartością przyrody jako dziedzictwa ludzkości, jak i podejście bardziej praktyczne, które uzasadniają w szczególności funkcje spełniane przez ekosystem.

14. Zauważa, że ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemu (ochrona przed erozją gleby, oczyszczanie ścieków) wymaga strategii ukierunkowanej na działanie, opracowanej zgodnie z podejściem „systemowym” (tj. ze spójną logiką cechującą całość złożoną z różnych elementów dynamicznie ze sobą powiązanych) i długotrwałej wspieranej, tj. przez wiele lat po 2010 r. Strategia ta powinna zakładać znaczne zaangażowanie samorządów lokalnych i regionalnych.

15. Wzywa do tego, aby ochrona różnorodności biologicznej była, przez wiele lat po 2010 r., elementem składowym zarządzania i planowania przestrzennego na obszarach zarówno wiejskich, jak i miejskich.

16. Wzywa do tego, aby ochrona różnorodności biologicznej była przez wiele lat po 2010 r. kluczowym elementem polityki, strategii i programów europejskich. Ochrona różnorodności biologicznej, jako zagadnienie przekrojowe powiązane z innymi zagadnieniami, powinna stać się elementem przewodnim zapewniającym niezbędną, namacalną spójność polityce planowania przestrzennego i użytkowania gruntów, wymagającym ścisłej współpracy pomiędzy poszczególnymi dyrekcjami Komisji i znacznego zaangażowania samorządów lokalnych i regionalnych.

17. Z zadowoleniem przyjmuje ścisły charakter metody opracowanej przez państwa członkowskie i Komisję, dzięki której możliwe było sporządzenie śródkresowej oceny podsumowującej sytuację w zakresie różnorodności biologicznej i realizacji programów działań; metoda ta opiera się na samoocenie przez państwa członkowskie zrealizowanych przedsięwzięć, które Komisja przedstawia w postaci spójnej, całościowej wizji.

18. Z zadowoleniem przyjmuje rezolucję Parlamentu Europejskiego przyjętą jednogłośnie w dniu 3.2.2009 r. (2008/2210 (INI)), w której uznano konieczność utworzenia europejskiej sieci obszarów przyrodniczych, tzw. obszarów dzikiej przyrody, tj. w bardzo niewielkim stopniu zmienionych wskutek działalności człowieka, i z zadowoleniem przyjmuje przeprowadzenie przez czeską prezydencję konferencji na temat obszarów dzikiej przyrody i dużych naturalnych siedlisk w Europie w dniach 27-28 maja 2009 r.

19. Zauważa, że zgodnie z zasadą pomocniczości trwała ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemu wymaga zarówno środków stosowanych na szczeblu lokalnym, jak i podejścia całościowego, wynikającego ze sposobu funkcjonowania ekosystemów, który przekracza granice

administracyjne i od którego w sposób szczególny uzależnione są usługi świadczone na rzecz ludności.

20. Wzywa państwa członkowskie do ścisłego stosowania przepisów dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dyrektywa 2001/42/WE) i oceny wpływu na środowisko (dyrektywa 85/337/WE), jak również procedury dotyczącej sieci Natura 2000, aby zminimalizować wpływ wywierany na środowisko naturalne i różnorodność biologiczną.

21. Uważa, że strategia ochrony różnorodności biologicznej powinna być ambitna, aby osiągnąć cel, jakim jest powstrzymanie procesu zanikania różnorodności biologicznej, a zatem powinna obejmować aspekty gospodarcze i finansowe oraz pobudzać do działania samorządy lokalne i regionalne, a także właścicieli. Odpowiednie strategie muszą być opracowane i wdrażane na różnych poziomach funkcjonowania systemów przyrodniczych, aby zapewnić niezbędną spójność tych strategii i zaangażowanie w nie wszystkich stron.

22. Wzywa Unię Europejską, państwa członkowskie i samorządy lokalne i regionalne do ustanowienia rygorystycznego systemu współzależności ekologicznej w odniesieniu do dotacji i środków wsparcia, opartego na jednoznacznych wskaźnikach, takich jak udoskonalane obecnie wskaźniki SEBI 2010, obejmującego różnorodność biologiczną i jej powiązania z innymi obszarami.

23. Wzywa Komisję, aby zachęciła państwa członkowskie zarówno do dokonania przeglądu swoich systemów podatkowych, jak i do dostosowania krajowych środków na rzecz wspierania przedsiębiorstw oraz władz lokalnych i regionalnych tak, aby bardziej sprzyjać ochronie różnorodności biologicznej, np. poprzez obniżenie stawki VAT na produkty pochodzące z upraw ekologicznych lub z obszarów sieci Natura 2000. Wskazane w związku z tym jest:

23.1 Obniżenie czy wręcz zniesienie podatków, jak również dotacji, które skłaniają do zachowań o niekorzystnym wpływie na różnorodność biologiczną, aby osiągnąć wewnętrzną zgodność z krajowymi ustawami i kodeksami w zakresie ochrony różnorodności biologicznej.

23.2 Z drugiej strony, zwiększenie dotacji i poszerzenie zakresu stosowania zwolnień podatkowych, które skłaniają do zachowań sprzyjających ochronie różnorodności biologicznej.

24. Wzywa Komisję, by w dyskusjach prowadzonych obecnie na szczeblu europejskim na temat przeglądu kryteriów wykorzystywanych do obliczania PKB (mierzącego jedynie przepływy finansowe, nie zaś wielkość zgromadzonego kapitału) uwzględniła oprócz kryteriów dotyczących zdrowia i dobrych warunków życia ludności także wymogi ochrony różnorodności biologicznej i związanych z nią funkcji ekosystemu; przykładowo wydatki z tytułu prac wynikających z przypadkowych lub umyślnych zanieczyszczeń powinny być odliczane, nie zaś doliczane, tak jak obecnie.

25. Stanowczo wzywa do tego, by przez wiele lat po 2010 r. kontynuowano działania podjęte na rzecz powstrzymania procesu zanikania różnorodności biologicznej.

26. Uważa, że w działaniach podejmowanych w reakcji na obecny kryzys gospodarczy, który wymaga poważnych środków restrukturyzacyjnych, należy w pełni uwzględnić aspekty dotyczące różnorodności biologicznej. Znaczenie tej kwestii środowiskowej musi być w większym stopniu brane pod uwagę na wszystkich szczeblach terytorialnych, a przede wszystkim we wszelkiej działalności gospodarczej.

Różnorodność biologiczna w Unii Europejskiej

27. Podkreśla znaczną potrzebę podejmowania zdecydowanych i spójnych działań na szczeblu europejskim, powielanych na wszystkich szczeblach lokalnych i regionalnych, zwłaszcza na szczeblu regionów, z myślą o zwiększeniu zaangażowania obywateli.

28. Podkreśla oryginalność i siłę podejścia stosowanego w ramach sieci Natura 2000, zapewniającego ścisłą współpracę pomiędzy naukowcami a politykami, mającego na celu trwałe wykorzystywanie zasobów naturalnych. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wyznaczono już obszary ochrony, które obejmują około 20 % terytorium UE.

29. Sądzi jednak, że sieć specjalnych obszarów ochrony (dyrektywa siedliskowa 92/43/EWG) i obszarów specjalnej ochrony (dyrektywa ptasia 79/409/EWG) należy w większości krajów skonsolidować: niedokładność naukowych danych referencyjnych utrudnia ocenę zgodności łądowych obszarów sieci Natura 2000 z kryteriami, o których mowa w dyrektywach siedliskowej i ptasiej; wzywa ponadto państwa członkowskie do wywiązania się ze spoczywających na nich zobowiązań dotyczących obszarów morskich oraz zasobów wód gruntowych.

30. Podkreśla szczególne znaczenie ekosystemów przyujściowych, które są najważniejszymi siedliskami gatunków żyjących w ekosystemach wód morskich i słodkich, oraz wzywa do zwrócenia na nie możliwie największej uwagi poprzez obowiązkowe zintegrowane planowanie zagospodarowania obszarów, przynajmniej tych objętych siecią Natura 2000.

31. Kładzie nacisk na konieczność zwrócenia możliwie największej uwagi na jakość gleb i ich różnorodność biologiczną; gleby to jedyna część środowiska naturalnego naszej planety, która pośredniczy w przepływie wszystkich substancji i energii warunkującym dynamikę ekosystemów, a tym samym dynamikę gatunków; zagadnienie różnorodności biologicznej wymaga znacznego poszerzenia w odnośnej dyrektywie, nad którą trwają obecnie prace.

32. Apeluje o zwrócenie szczególnej uwagi na utrzymanie poziomu i jakości warstw wodonośnych, które są szczególnie istotne dla jakości i różnorodności biologicznej gleby (zwłaszcza w rolnictwie) oraz zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

33. Wzywa do tego, aby zacieśniono praktyczną współpracę pomiędzy ekspertami, wywodzącymi się bądź z instytucji naukowych, bądź ze stowarzyszeń ekologicznych, a decydentami politycznymi: skuteczność decyzji i wdrażania programów, mających na celu trwałą ochronę różnorodności biologicznej, zależą zarówno od kompetencji ekspertów naukowych, jak i od kompetencji osób odpowiedzialnych za zarządzanie lokalne.

34. Uważa, że obszary sieci Natura 2000 w pełni przyczynią się do trwałej ochrony różnorodności biologicznej wyłącznie pod warunkiem wdrożenia stosownego systemu zarządzania dziedzictwem naturalnym, angażującego w szczególności samorządy lokalne i regionalne, a także właścicieli użytków rolnych i terenów prywatnych; sytuacja, w której prawdopodobnie połowa gatunków i ponad trzy czwarte siedlisk o dużym znaczeniu dla Wspólnoty jest niedostatecznie chronionych, wskazuje na konieczność pilnego wprowadzenia systemu zarządzania *ad hoc* na tych obszarach.

35. Sądzi, że sieć Natura 2000 i wszystkie obszary dzikiej przyrody należy w pełni uwzględnić w strategiach przestrzennej ochrony różnorodności biologicznej wdrażanych przez państwa członkowskie i samorządy lokalne i regionalne.

36. Wzywa do pilnego utworzenia „sieci ekologicznej”, prawdziwej infrastruktury przyrodniczej zapewniającej w pierwszym rzędzie powiązania funkcyjne pomiędzy obszarami sieci Natura 2000 a obszarami dzikiej przyrody, jak również powiązania na obszarach miejskich i na podmiejskich obszarach uprawnych, z udziałem poszczególnych samorządów lokalnych i regionalnych, w tym regionów. Z ową infrastrukturą ekologiczną nie powinny kolidować istniejące i przyszłe struktury liniowe (autostrady, linie kolejowe itp.), aby uniknąć rozczłonkowania siedlisk. Infrastrukturę tę należy również włączyć do nowej wspólnej polityki rolnej.

37. Stwierdza, że różnorodność biologiczna na obszarach sieci Natura 2000, ze względu na swoje cechy funkcjonalne, podlega bardzo silnemu oddziaływaniu z terenów sąsiednich, oraz uważa, że sposób zarządzania terenami okalającymi obszary sieci Natura 2000 i użytkowania tych terenów powinien trwale przyczyniać się do ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemu w obrębie obszarów sieci.

38. Kładzie nacisk na konieczność dokonania dogłębnego przeglądu i wzmocnienia polityki rybołówstwa (WPRyb) i polityki rolnej (WPR), jak również na opracowanie polityki leśnej w pełni uwzględniającej wymogi ochrony różnorodności biologicznej i zasady współzależności dotacji.

39. Wzywa do uzupełnienia załącznika I do dyrektywy 2008/1/WE dotyczącej zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli o praktyki stosowane w akwakulturze na wodach śródlądowych i morskich, zwłaszcza praktyki o charakterze intensywnym.

40. Proponuje dokonać przeglądu kryteriów dotyczących oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia: w odnośnych praktykach stosowanych w rolnictwie należy uwzględnić wymogi dotyczące różnorodności biologicznej i dynamiki związanych z nią interakcji.

41. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję (z dnia 2.3.2009 r.) europejskiej Rady Ministrów dotyczącą stosowania zasady ostrożności w odniesieniu do uprawy roślin genetycznie modyfikowanych (karta florencka podpisana w dniu 4.2.2005 r.) i wzywa do tego, aby zasada ta była możliwie najściślej stosowana w sposób jak najbardziej przejrzysty, zgodnie z konwencją z Århus (podpisaną w dniu 25.6.1998 r.).

42. Wyraża obawę w związku z możliwym oddziaływaniem upraw energetycznych – takich jak uprawy do celów produkcji biopaliw wymagające dużej powierzchni – które w szczególności zwiększają zachętę do intensywniejszego wykorzystania gruntów odłogowanych i obszarów dzikiej przyrody, np. z racji zniesienia jesienią 2008 r. obowiązku odłogowania, i przyczyniają się do wylesiania krajów Południa. W związku z tym Komitet proponuje Komisji przeprowadzenie oceny oddziaływania biopaliw na różnorodność biologiczną, na środowisko i na ekosystemy.

43. Zauważa, że gatunki, ekosystemy i przepływ substancji wykraczają poza granice administracyjne, zwłaszcza państwowe, i stwierdza, że niektóre obszary sieci Natura 2000 przedziela granica państwowa. Proponuje więc utworzenie na szczeblu europejskim statusu lub oznaczenia obszaru transgranicznego (dla transgranicznych obszarów sieci Natura 2000, czy nawet transgranicznych rezerwatów przyrody lub parków regionalnych), aby zapewnić spójne zarządzanie ochroną różnorodności biologicznej i odnośnymi ekosystemami.

44. Uważa, że powodzenie strategii ochrony różnorodności biologicznej możliwe jest wyłącznie pod warunkiem powszechnego zaangażowania mieszkańców, począwszy od zwykłych obywateli, a skończywszy na decydentach gospodarczych i władzach lokalnych. Zaangażowanie to wymaga opracowania wysokiej jakości programu informacyjno-szkoleniowego, w szczególności za pomocą najnowocześniejszych technologii komunikacyjnych (internetu), lecz także szkolnych programów nauczania. Do działań tych należy zachęcić samorządy lokalne i regionalne, zwłaszcza regiony, które działają na szczeblu bliższym obywatelowi, a także udzielić im wsparcia.

45. Proponuje, by nagradzać działania sprzyjające ochronie różnorodności biologicznej i jej dynamicznych interakcji poprzez rozpowszechnianie informacji o takich działaniach.

Uwagi szczegółowe na temat gatunków inwazyjnych

46. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zwraca szczególną uwagę na problem gatunków obcych, które stały się inwazyjne, stwarzają one bowiem poważne zagrożenie dla lokalnej różnorodności biologicznej.

47. Powtarza swoje zalecenie, by pilnie podjęto problem gatunków inwazyjnych (CdR 159/2006 fin) w ramach jasnej strategii ukierunkowanej na działanie, w którą zaangażowane byłyby samorządy lokalne i regionalne. Za niezbędne uznaje opracowanie dyrektywy *ad hoc*.

48. Uważa, że strategia zwalczania gatunków inwazyjnych będzie mogła być skuteczna wyłącznie pod warunkiem prowadzenia jej na szczeblu europejskim. Oznacza to spójny i znaczny udział poszczególnych państw członkowskich, w szczególności w zakresie przepisów prawa, oraz samorządów lokalnych i regionalnych, w szczególności w zakresie środków zwalczania. Uważa, że działania nadzorcze, zapobiegawcze i eliminacyjne dotyczące gatunków inwazyjnych najskuteczniej prowadzone będą na szczeblu regionalnym.

49. Stwierdza brak stosownych przepisów prawa (pomimo istnienia przepisów szczególnych w innych dziedzinach) na

szczeblu europejskim, właściwym do zajmowania się problemem wprowadzania obcych gatunków roślin i zwierząt.

50. Wyraża ubolewanie w związku z brakiem spójności przepisów i środków krajowych, co w znacznej mierze osłabia skuteczność strategii przeciwdziałania inwazyjnym gatunkom obcym, i wzywa państwa członkowskie do przyjęcia przepisów prowadzących do osiągnięcia całościowej spójności.

51. Za pilne uznaje wprowadzenie środków ścisłej kontroli przywozu gatunków nierodzimych do UE, przynajmniej przywozu o charakterze zamierzonym, zwraca jednak uwagę na względy, które kierują odnośnymi decyzjami lub kryją się pod nimi, i zaleca możliwie największą czujność w wymiarze etycznym.

UE a różnorodność biologiczna na świecie

52. Uznaje szczególną odpowiedzialność Unii Europejskiej za ochronę różnorodności biologicznej na świecie, zarówno ze względu na historię kontynentu, jak i ze względu na jego stosunki gospodarcze, tym samym zaś uznaje spoczywający na nim obowiązek stanowienia wzoru.

53. Zwraca szczególną uwagę na znaczne zagrożenia nieodłącznie związane z otwarciem rynków, dotyczące rozprzestrzeniania się potencjalnie inwazyjnych gatunków naturalnych lub genetycznie modyfikowanych. Usilnie wzywa więc do uwzględnienia wymogów ochrony różnorodności biologicznej we wszelkich międzynarodowych umowach handlowych.

54. Wzywa państwa członkowskie do przyjęcia pełnej odpowiedzialności za należące do nich obszary lądowe i morskie znajdujące się poza granicami Europy, a w szczególności za obszary szczególnie obfitujące w gatunki i ekosystemy pierwotne.

55. Wzywa do wspomagania procesu wdrażania współpracy międzynarodowej pomiędzy regionami mającej na celu wspieranie działań, zwłaszcza gospodarczych i oświatowych, sprzyjających trwałej ochronie różnorodności biologicznej na szczeblu pozwalającym regionom promować owe działania i zarazem wspomagać ich realizację.

56. Podkreśla, że należałoby powołać międzynarodowy zespół ekspertów w dziedzinie różnorodności biologicznej, opierając się w znacznym stopniu na już istniejących ośrodkach, takich jak Europejskie Centrum Tematyczne ds. Ochrony Przyrody i Różnorodności Biologicznej, Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) czy też właśnie tworzona międzyrządowa platforma naukowo-polityczna poświęcona różnorodności biologicznej i funkcjom ekosystemu (IPBES).

Różnorodność biologiczna a zmiany klimatu

57. Stwierdza, że warunki klimatyczne mają decydujący wpływ na gatunki i ekosystemy, a tym samym na różnorodność biologiczną, w związku z czym – przykładowo w przypadku systemów niestabilnych ekologicznie – konieczne jest uwzględnienie raczej podejścia systemowego niż podejścia skupiającego się na poszczególnych gatunkach. Inwestycje w środowisko naturalne mogą doprowadzić na przykład do powstania nowych ekosystemów.

58. Wzywa do działania w taki sposób, aby żadne środki ograniczania emisji gazów cieplarnianych nie miały szkodliwego wpływu na różnorodność biologiczną.

59. Za konieczne uznaje zbliżenie miejsc produkcji, zwłaszcza produkcji żywności, do miejsc konsumpcji w celu ograniczenia wydatków na energię wynikających z przewożenia towarów na dużą odległość, a także zwiększenie niezależności i samowystarczalności żywnościowej poszczególnych krajów.

60. Zauważa jednocześnie udział gatunków w przepływie gazów cieplarnianych na świecie, zwłaszcza dwutlenku węgla, i wzywa w związku z tym do uwzględnienia celu, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, w programach ochrony różnorodności biologicznej, np. poprzez ochronę typów siedlisk, które produkują O₂ i pochłaniają CO₂, jak np. siedliska leśne i tereny podmokłe (bagna, torfowiska itp.)

61. Stwierdza, że ponownie zainteresowano się obszarami leśnymi, na nowo uznanymi za odnawialne źródło energii, i kładzie nacisk na konieczność niedopuszczenia do sytuacji, w której zainteresowanie to doprowadziłoby do powstania nowych form gospodarki leśnej (monokultur, skrócenia cyklu eksploatacji itp.) szkodliwych dla różnorodności biologicznej.

62. Nalega, by obecne inwestycje i działania w zakresie produkcji energii odnawialnej, które powodują zmiany w środowisku lub mają negatywne konsekwencje dla różnorodności biologicznej (zwłaszcza minielektrownie i elektrownie wodne), wykorzystywały zasoby naturalne z poszanowaniem podstawowych warunków gwarantujących zachowanie i ciągłość potencjalnej różnorodności biologicznej środowiska rzeczno-jeziernego. Jeżeli w wyniku poszanowania różnorodności biologicznej nastąpi spadek wydajności danej działalności, w żadnym wypadku nie może to upoważniać do otrzymania pomocy państwa w ramach odszkodowania, gdyż chodzi o wymóg, który musi zostać spełniony. Należy również bezwzględnie zagwarantować korytarz ekologiczny, którym są ciek wodny i równina rzeczna, tak by nie izolować populacji.

Zasoby wiedzy

63. Kładzie nacisk na konieczność posiadania rzetelnej wiedzy na temat różnorodności biologicznej, jej stanu i funkcji ekosystemu oraz na udostępnienie tej wiedzy jak największej liczbie osób.

64. Kładzie nacisk na znaczenie badań w dziedzinie nauk przyrodniczych i ekologii; w związku z tym należy ustanowić sieć obszarów całkowicie chronionych i/lub obszarów dzikiej przyrody, które byłyby obserwatorium procesów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu, jaki wywierają na nie zmiany klimatu.

65. Proponuje prowadzenie badań mających na celu skuteczniejszy pomiar i analizę rzeczywistej wartości (zarówno kulturowej, jak i gospodarczej) różnorodności biologicznej i wynikających z niej funkcji ekosystemu. Badania te powinny

być prowadzone przez zespoły interdyscyplinarne zgodnie z podejściem systemowym w celu stworzenia całościowej wizji uwzględniającej elementy zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe.

66. Kładzie nacisk na konieczność rozpoznania i dokładnego określenia, na szczeblu krajowym i regionalnym, najważniejszych przyczyn niszczenia różnorodności biologicznej i związanego z tym zanikania funkcji ekosystemu, aby można było opracować i wdrożyć skuteczne strategie ochrony.

67. Podkreśla bezwzględną konieczność opracowania lub udoskonalenia zestawu stosownych, spójnych w skali europejskiej wskaźników (np. wskaźników SEBI 2010) w celu prowadzenia praktycznego nadzoru nad rozwojem różnorodności biologicznej, jej stanem i funkcjami ekosystemu.

68. Wzywa państwa członkowskie do przywrócenia lub zreformowania kształcenia, zwłaszcza wyższego, w dziedzinie nauk przyrodniczych, w szczególności w wymiarze praktycznym, i w dziedzinie rozpoznawania gatunków i ekosystemów.

69. Apeluje do państw członkowskich o włączenie treści dotyczących różnorodności biologicznej do programów szkoleniowych wyższego o profilu technicznym i do szkolenia zawodowego (w zakresie planowania przestrzennego, rolnictwa, budowy infrastruktury, gospodarki, urbanistyki itp.).

Główne środki wsparcia

70. Kładzie nacisk na nagłą potrzebę wyposażenia samorządów krajowych, lokalnych i regionalnych w zasoby ludzkie, techniczne i finansowe niezbędne do wspierania długofalowych programów, tj. trwających przez wiele lat po 2010 r., w celu zapewnienia długoterminowej ochrony różnorodności biologicznej.

71. Wnosi, by zwiększyć odnośne pule środków budżetowych i uprościć procedury zatwierdzania wniosków, nie ograniczając przy tym korzyści dla różnorodności biologicznej, zwłaszcza w ramach instrumentu LIFE+, lecz także by możliwie najlepiej wykorzystywać środki z funduszy EFRR, EFRROW i EFR na rzecz ochrony różnorodności biologicznej.

72. Wzywa do tego, aby w procesie przyznawania odnośnego wsparcia finansowego konsekwentnie stosowano ścisłą zasadę współzależności ekologicznej i by opierał się on na kryteriach obejmujących jednoznaczne i wiarygodne wskaźniki, takie jak wskaźniki SEBI 2010.

73. Kładzie zdecydowany nacisk na konieczność ścisłej współpracy zespołów administracyjnych i logistycznych, począwszy od etapu opracowywania przedsięwzięć, w celu zapewnienia podejścia „systemowego” (tj. spójnej logiki cechującej całość złożoną z różnych elementów dynamicznie ze sobą powiązanych), bez względu na to, czy mowa o zespołach Komisji, państw członkowskich, czy samorządów regionalnych i lokalnych.

74. Kładzie zdecydowany nacisk na konieczność prowadzenia programów badań naukowych, zwłaszcza w dziedzinie nauk przyrodniczych i ekologii, w celu uzyskania wiedzy niezbędnej do osiągnięcia celu, jakim jest powstrzymanie procesu zanikania różnorodności biologicznej. Podkreśla również znaczenie ukierunkowywania programów kształcenia kompetencji zawodowych i rozwoju karier naukowych (na przykład poprzez stypendia europejskie) na tematy związane z różnorodnością biologiczną, zarówno w zakresie nauk przyrodniczych, jak i społecznych.

75. Podkreśla znaczenie działań oświatowych, zwłaszcza wśród uczniów, studentów i ogółu młodzieży, zmierzających do rzeczywistego zaangażowania obywateli, tj. obejmujących wszystkie grupy społeczne, rodzaje problemów i formy odpowiedzialności za różnorodność biologiczną; działania te powinny opierać się na bliskości, która cechuje stosunki pomiędzy obywatelami a samorządami lokalnymi i regionalnymi.

Nadzór

76. Przypomina, że namacalne skutki polityki ochrony różnorodności biologicznej uwidaczniać się będą w perspektywie

długofalowej, wiele lat po roku 2010, a nawet po roku 2020; w związku z tym ocena osiągnięć z dwuletniego okresu może dotyczyć wyłącznie skuteczności wdrażania działań.

77. Usilnie przypomina, że w ocenie różnorodności biologicznej nie można opierać się wyłącznie na liczbie żyjących gatunków, ale powinno się w pełni uwzględnić ich wzajemne powiązania oraz złożoność i funkcje ekosystemów.

78. Apeluje o zachęcanie organizacji ekologicznych do tego, by wykorzystywały swoją wiedzę do monitorowania zmian różnorodności biologicznej i informowania o nich opinii publicznej, jak również do tego, by zdawały sprawę ze swoich działań władzom lokalnym i regionalnym.

79. Wzywa do ustanowienia dużego Obserwatorium Różnorodności Biologicznej (które mogłoby stanowić część wzmocnionego Europejskiego Centrum Tematycznego ds. Ochrony Przyrody i Różnorodności Biologicznej) w ramach kontynuacji podejścia przyjętego do celów przedmiotowej oceny śródkresowej; wskazane jest, aby obserwatorium to opierało się na działalności obserwatoriów na szczeblu krajowym, regionalnym oraz innych niższych szczeblach.

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „gospodarowanie bioodpadami w unii europejskiej”

(2009/C 211/07)

KOMITET REGIONÓW

- Sugeruje, żeby na szczeblu państw członkowskich określać środki i ograniczenia dotyczące gospodarowania bioodpadami. Właściwe organy, którymi w państwach członkowskich są władze lokalne i regionalne, powinny mieć swobodę wyboru metod przetwarzania odpadów dostosowanych do lokalnych potrzeb, bezpiecznych dla środowiska i skutecznych.
- Podkreśla, że nadrzędnym celem jest zapobieganie powstawaniu bioodpadów. Sugeruje, aby podejmować działania w celu podnoszenia świadomości, ograniczania ilości wyrzucanej żywności, popierania perspektywicznego planowania urbanistycznego, koncepcji „sprytnego ogrodnika” i kompostowania w gospodarstwach domowych, a także, aby uwzględnić zamówienia publiczne jako ważne narzędzie osiągnięcia tych celów.
- Uważa, że działania krajowe na rzecz ograniczenia ilości bioodpadów deponowanych na składowiskach powyżej limitu wyznaczonego przez UE oraz inwestycje w infrastrukturę mogą przyspieszyć przejście od deponowania ku innym, bardziej ekologicznym metodom gospodarowania bioodpadami.
- Wzywa do selektywnej zbiórki bioodpadów, częściowo jako sposobu zagwarantowania jakości. Forma zbiórki bioodpadów powinna być określana zgodnie z warunkami lokalnymi i wprowadzana w państwach członkowskich jako jedno z wielu rozwiązań dotyczących rozwoju gospodarowania bioodpadami.
- Uważa, że formę i ramy celów selektywnej zbiórki i przetwarzania trzeba określać na szczeblu UE, przy czym każde państwo członkowskie powinno mieć możliwość wytyczania własnych celów w oparciu o swoje uwarunkowania i potrzeby. Cele nielegislacyjne określone na szczeblu UE powinny być progresywne, ponieważ produkcja nawozów wymaga zapewnienia określonej jakości przy postępowaniu z bioodpadami. W przypadku substancji zagrażających środowisku i zdrowiu ludzkiemu normy jakości dotyczące kompostu i podobnych produktów z bioodpadów powinny obowiązywać jednolicie w całej UE.

Sprawozdawca: Mona-Lisa NORRMAN (SE/PSE), członek rady regionu Jämtland

Dokument źródłowy:

Zielona księga w sprawie gospodarowania bioodpadami w Unii Europejskiej

COM(2008) 811 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE KOMITETU REGIONÓW

UWAGI OGÓLNE

Komitet regionów

1. Z zadowoleniem przyjmuje zieloną księgę i zawarte w niej ogólne dążenie do przecięcia współzależności między wzrostem gospodarczym a rosnącą ilością odpadów w Unii Europejskiej. Jest to także ważnym celem strategii zrównoważonego rozwoju UE, która zmierza do pogodzenia wysokich standardów ochrony środowiska i spójności społecznej z trwałym i dynamicznym rozwojem gospodarki.

2. Stwierdza, że wytwarzanie odpadów i gospodarowanie nimi stanowi problem dla środowiska i zdrowia w Unii Europejskiej i na całym świecie, dotyczący bezpośrednio władz lokalnych i regionalnych jako podmiotów odpowiedzialnych za te kwestie i ogólną organizację działań w tym zakresie. Ponadto zauważa, że wszystkie podmioty zajmujące się gospodarowaniem odpadami ponoszą odpowiedzialność za zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony środowiska i zdrowia ludzi. Gospodarowanie odpadami stanowi zatem usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym w rozumieniu art. 86 ust. 2 TWE.

3. Stwierdza, że nadrzędnym celem jest jak najdalej idące zapobieganie powstawaniu bioodpadów. Instytucje UE oraz państwa członkowskie muszą zadbać o to, by ten leżący w interesie ogólnym cel był realizowany zgodnie z art. 16 TWE.

4. Stwierdza, że transport odpadów ma znaczny udział w ogólnym natężeniu ruchu w UE, co stwarza problem w zakresie klimatu i wymaga podjęcia działań. Dlatego też gospodarowanie bioodpadami powinno odbywać się zgodnie z zawartą w art. 174 ust. 2 TWE zasadą, by szkody dla środowiska naprawiać w pierwszym rzędzie u źródła. Zatem przy gospodarowaniu bioodpadami trzeba uwzględnić także aspekty związane z transportem i infrastrukturą. Ważnym instrumentem w tych działaniach są plany gospodarki odpadami, które należy przygotowywać zgodnie z postanowieniami dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów.

5. Zauważa, że zielona księga porusza wiele różnych dziedzin polityki: od odpadów, klimatu, energii, transportu, przez rolnictwo, konsumpcję i produkcję żywności, aż po konkurencję i swobodę przepływu towarów. Komitet zakłada, że w rozwoju działań dotyczących gospodarowania odpadami Komisja kieruje się art. 6 TWE i w poszczególnych dziedzinach polityki związanych z gospodarowaniem bioodpadami bierze pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego.

6. Uznaje za ważne wspieranie rozwoju przede wszystkim lokalnych rynków bioodpadów. Bioodpady powinny być traktowane jako cenny surowiec naturalny służący do produkcji

kompostu, który ma zasadnicze znaczenie dla utrzymania produktywności gleby, dla zmniejszenia zużycia energochłonnych w produkcji nawozów sztucznych oraz dla zwiększenia zdolności gleby do zatrzymywania wody (a przez to dla ograniczenia spływu powierzchniowego i powodzi). Zdaniem KR-u rynek bioodpadów powinien odpowiadać zasadom zapisanym w traktacie, a w szczególności zasadzie ostrożności, zasadzie działania zapobiegawczego i zasadzie „zanieczyszczający płaci”. Jest to ważny warunek dla tego, by przyszłe wnioski Komisji dotyczące gospodarowania bioodpadami odpowiadały oczekiwaniom obywateli i ich wymaganiom dotyczącym wiarygodnego działania w kwestii odpadów. Rynek bioodpadów musi być dalej rozwijany i analizowany, tak by z perspektywy krajowej i z perspektywy UE nie był on ani nadmiernie, ani zbyt słabo uregulowany. Ważne narzędzie stanowią tu krajowe plany gospodarki odpadami.

7. Podziela zdanie Komisji, że właściwe organy w państwach członkowskich powinny mieć możliwość wyboru metod przetwarzania odpadów odpowiednio do lokalnych i regionalnych warunków. Jest to ważny wymóg pozwalający na opracowanie dostosowanych do lokalnych warunków, przyjaznych dla środowiska i efektywnych metod przetwarzania bioodpadów. Trzeba uwzględnić między innymi następujące ważne czynniki: klimat, geologia, warunki glebowe, popyt na kompost, energia, gęstość zaludnienia, ilość odpadów, warunki fizyczne, takie jak np. infrastruktura, zaangażowanie społeczności lokalnej oraz płynny dialog odpowiedzialnych organów z innymi podmiotami, a zwłaszcza z obywatelami. W tej dziedzinie wyraźnie widać, że zasada pomocniczości, zasada samorządu lokalnego i zasada „zbliżenia do obywateli” odgrywają ważną rolę w realizacji celów UE.

8. Zwraca uwagę na to, że definicja bioodpadów w zielonej księdze jest zgodna z ich definicją podaną w art. 3 ust. 4 dyrektywy w sprawie odpadów. KR podziela wątpliwości Komisji co do zbyt szerokiej definicji bioodpadów, która mogłaby utrudnić zapobieganie powstawaniu odpadów i efektywniejsze gospodarowanie bioodpadami. Komitet wzywa Komisję, by przeprowadziła ocenę skutków w odniesieniu do definicji proponowanej w zielonej księdze.

9. Przypomina Komisji, że rozbudowa infrastruktury dla gospodarowania m.in. bioodpadami stanowi wyzwanie zarówno dla podmiotów publicznych, jak i dla podmiotów prywatnych. Solidne plany gospodarki odpadami ustalane przez władze krajowe, regionalne i lokalne są instrumentem służącym tworzeniu skutecznej infrastruktury gospodarowania odpadami. Ważne jest, by plany te były uzgodnione z innymi publicznymi planami. Plany gospodarki odpadami mogłyby także być wykorzystywane jako narzędzie monitorowania gospodarowania odpadami w państwach członkowskich oraz jako narzędzie wymiany doświadczeń.

10. Jest zdania, że w celu opracowywania dostosowanych do lokalnych warunków, przyjaznych dla środowiska i efektywnych metod przetwarzania bioodpadów konieczne jest wsparcie finansowe i większe inwestycje w B+R. Komitet opowiada się za finansowaniem ze strony UE dla rozwoju dostosowanej do lokalnych warunków infrastruktury i rynków zrównoważonego gospodarowania bioodpadami. Unijnemu finansowaniu w tej dziedzinie muszą towarzyszyć analizy porównawcze i odpowiednie badania oraz musi ono odpowiadać zasadom społeczno-gospodarczym.

Uwagi dotyczące inicjatywy komisji

Pytanie 1: Zapobieganie powstawaniu odpadów

11. Zauważa, że znaczne ilości bioodpadów – mieszczących się w zakresie definicji podanej w zielonej księdze – powstają w wyniku produkcji żywności i jej konsumpcji przez społeczeństwo. W Wielkiej Brytanii wyrzuca się nawet do 35 % wszystkich zakupionych artykułów spożywczych. Na dokonywane zakupy coraz większy wpływ mają trendy – produkuje się „fast food” oraz dania gotowe i półprodukty, kupuje się żywność w dużych ilościach, aby zaoszczędzić czas i pieniądze. Komitet opowiada się za prowadzeniem kampanii informacyjnych, aby uwrażliwić zarówno producentów, jak i konsumentów na powiązania między konsumpcją, produkcją, kosztami, odpadami, środowiskiem i zdrowiem. Należy pracować nad tym, by w przemyśle spożywczym, handlu, sektorze restauracyjnym, służbie zdrowia, szkołach itd. wyrzucano mniej żywności. Komitet zaleca nasilenie działań badawczo-rozwojowych w dziedzinie zrównoważonej produkcji i konsumpcji.

12. Wzywa, by naświetlić i podkreślić związek między prawodawstwem UE, wsparciem finansowym i strategiami politycznymi w dziedzinie rolnictwa i żywności i w dziedzinie produkcji bioodpadów.

13. Sądzi, że w zrównoważonym rozwoju miast ważnym aspektem jest perspektywiczne planowanie urbanistyczne pozwalające stworzyć warunki dla zrównoważonej konsumpcji i produkcji. Jako przykład może posłużyć zwiększenie ilości sklepów spożywczych na obszarach mieszkalnych, zamiast lokowania ich poza tymi obszarami. Planowanie urbanistyczne oparte w większym stopniu na małej skali sprzyja bardziej zrównoważonym zwyczajom zakupowym i stanowiłoby zatem także wkład w zapobieganie powstawaniu odpadów.

14. Jest zdania, że należy rozwijać koncepcję „sprytnego ogrodnika” (ang. smart gardening) i wspierać badania i rozwój w tej dziedzinie. Lokalne kompostowanie odpadów powstających w związku z pielęgnowaniem ogrodów, parków i terenów zielonych ogranicza transport odpadów, pozwala podnieść jakość i czyni gospodarowanie bioodpadami bezpieczniejszym. Należy w miarę możliwości zachęcać do kompostowania w gospodarstwach domowych, aby tworzyć w ten sposób lokalne obiegi bioodpadów, ale także aby wspierać i wykorzystywać zaangażowanie obywateli.

15. Zwraca uwagę na to, że zamówienia publiczne, które bądź co bądź odpowiadają 14 % PKB Unii Europejskiej, stanowią ważne narzędzie zapobiegania powstawaniu odpadów. Należy podjąć odpowiednie inicjatywy, aby rozwinąć dialog między sektorem publicznym a producentami towarów i usług, które wiążą się z produkcją bioodpadów i gospodarowaniem nimi.

Należy dalej rozwijać zamówienia publiczne na wyposażenie techniczne w sektorze spożywczym, tak by produkty i usługi mogły być tworzone we współpracy między producentami a konsumentami.

Pytanie 2: Ograniczenie ilości odpadów ulegających biodegradacji, którą można deponować na składowiskach

16. KR zauważa, że samorzady lokalne i regionalne dokonały znacznych inwestycji finansowych i opracowały towarzyszące długofalowe strategie i partnerstwa, aby sprostać wymaganiom środowiskowym UE, a zwłaszcza dyrektywie w sprawie składowania odpadów (1999/31/WE). Aby nie zaprzepaścić tych inwestycji, należy uwzględnić je w rozważaniach na temat przyszłych inicjatyw dotyczących bioodpadów.

17. Przypomina, że 27 państw członkowskich cechuje duża różnorodność uwarunkowań administracyjnych, politycznych, gospodarczych, geograficznych i klimatycznych. Dlatego rozsądne wydaje się, by rozwiązania dotyczące ewentualnych ograniczeń i działań związanych z gospodarowaniem bioodpadami były określane na szczeblu państw członkowskich.

18. Stwierdza, że niezależnie od tego, czy państwa członkowskie zdecydują się na odzyskiwanie materii organicznej poprzez kompostowanie, fermentację beztlenową, produkcję biogazu czy spalanie bioodpadów, i niezależnie od tego, czy działania takie prowadzone będą przez podmioty prywatne czy publiczne, będzie to obciążeniem dla finansów publicznych w związku z inwestycjami kapitałowymi lub wysokimi płatnościami za gospodarowanie odpadami.

19. Stwierdza, że na szczeblu krajowym zebrano dobre doświadczenia związane z uregulowaniami prawnymi dotyczącymi ograniczenia składowania bioodpadów wychodzącymi poza limity określone w unijnej dyrektywie w sprawie składowania odpadów. W Szwecji od 2002 r. obowiązuje zakaz deponowania odpadów palnych, a od 2005 r. odpadów organicznych. Przepisy te doprowadziły do znacznego zmniejszenia składowania bioodpadów, które teraz w większym stopniu przetwarzane są metodami znajdującymi się na wyższych poziomach hierarchii postępowania z odpadami.

20. Podkreśla, iż można sądzić, że podejmowane przez poszczególne państwa członkowskie działania na rzecz ograniczenia deponowania bioodpadów na składowiskach oraz inwestycje w infrastrukturę mogą przyspieszyć przejście od deponowania ku innym, bardziej ekologicznym metodom gospodarowania bioodpadami. Kraje o najlepszych uwarunkowaniach administracyjnych, politycznych i gospodarczych mają dobrą bazę do przeprowadzenia takiej zmiany, natomiast inne kraje będą prawdopodobnie potrzebowały wsparcia. Aby osiągnąć taką zmianę, UE musi zapewnić, by władze odpowiedzialne za gospodarowanie bioodpadami, które stanowią usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym, mogły w razie potrzeby inwestować we własne instalacje bez utrudnień ze strony reguł konkurencji i rynku wewnętrznego UE. Uważa ponadto, że należy ustanowić dodatkowe środki mające na celu ograniczenie ilości deponowanych odpadów poprzez zmniejszenie ilości materii organicznej podlegającej szybkiej fermentacji pośród deponowanych odpadów i wprowadzenie wymogu utrzymania jej na stabilnym poziomie bądź należy przyjąć

środki gospodarcze karzące za deponowanie odpadów (pobieranie opłat za ilość zdeponowanych odpadów).

Pytanie 3: Metody przetwarzania bioodpadów

21. Stwierdza, że zapotrzebowanie na energię i ciepło, odzyskiwanie składników odżywczych przez kompostowanie oraz produkcja biogazu muszą odpowiadać lokalnym uwarunkowaniom. Dlatego też wybór metod przetwarzania bioodpadów musi odbywać się na poziomie lokalnym lub regionalnym.

22. Podkreśla, że odpowiedzialne organy – w wielu państwach członkowskich są to władze lokalne i regionalne – muszą zgodnie ze swymi kompetencjami planować gospodarowanie odpadami i wybierać najbardziej odpowiednie metody. Należy im więc udostępnić środki prawne i finansowe, które umożliwią realizację planów dotyczących tych usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym. Ustalenia w zakresie konkurencji czy rynku wewnętrznego nie mogą blokować decyzji o współpracy regionalnej lub współpracy z podmiotami prywatnymi. Zadaniem Komisji jest właściwe wyważenie swobody przepływu towarów i problematyki ochrony środowiska naturalnego i klimatu. Zasada ostrożności, zasada działania zapobiegawczego i zasada „zanieczyszczający płaci” powinny stanowić podstawę dla ewentualnego wniosku Komisji dotyczącego tej dziedziny. Przy tym ważnym instrumentem w przygotowywaniu kompleksowej podstawy dla procesu decyzyjnego jest analiza cyklu życia.

23. Podkreśla, że ambitne cele UE związane z klimatem sprawiają, że konieczne jest opracowanie nowoczesnych technik pozyskiwania i produkcji energii odnawialnej. Produkcja biogazu z bioodpadów zmniejsza ich składowanie. Aby biogaz pozyskiwany z bioodpadów mógł w pełni stać się zrównoważonym źródłem energii na szczeblu lokalnym, musi być produkowany w wystarczających ilościach i musi być możliwa jego efektywna dystrybucja.

24. Zwraca uwagę na to, że istnieją jeszcze ogromne niewykorzystane możliwości ograniczania emisji gazów cieplarnianych w lokalnym transporcie. Wpływ mają na to m.in. ostrzejsze wymagania dotyczące ekologii przy zamówieniach publicznych. Biogaz jest elementem tego potencjału i może być wykorzystany w następujących dziedzinach:

- transport publiczny z wykorzystaniem napędzanych biogazem, efektywnych energetycznie pojazdów,
- napędzane biogazem pojazdy transportowe i maszyny,
- wspólne użytkowanie pojazdów na biogaz (ang. carpooling),
- taksówki na biogaz.

25. Stwierdza, że wybór metody przetwarzania bioodpadów, które nie lądują na składowiskach, wymaga konsekwentnego stosowania analiz cyklu życia. Istnieje w związku z tym potrzeba rozwijania tych metod i dostosowania ich do odpowiednich zagadnień.

Pytanie 4: Odzysk energii z bioodpadów

26. Uważa, że ważnym warunkiem wstępnym dla uznania spalania bioodpadów za możliwą opcję w hierarchii postępowania z odpadami jest, by było ono połączone z odzyskiwaniem energii. Spalanie bioodpadów jest alternatywą dla produkcji nawozów przede wszystkim wtedy, gdy nie ma możliwości zagwarantowania jakości bioodpadów, tzn. w wypadku odpadów, które nie zostały zebrane w selektywny sposób i które wciąż zawierają bioodpady.

27. Chciałby zwrócić uwagę na to, że w wielu państwach członkowskich istnieje rozległa lokalna infrastruktura dla dystrybucji ciepła, np. powstającego przy spalaniu odpadów. Infrastruktura ta jest rozbudowywana, by dotrzymać kroku wzrostowi potrzeb w zakresie ogrzewania, chłodzenia i elektryczności, oraz w związku z coraz większą ilością odpadów.

Pytanie 5: Recykling bioodpadów

28. Jest zdania, że określenie celów dotyczących selektywnego zbierania i przetwarzania poszczególnych frakcji odpadów sprzyja rozwojowi korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska tendencji, m.in. w zakresie gospodarowania bioodpadami. Formę i ramy tych celów trzeba określać na szczeblu UE, przy czym każde państwo członkowskie powinno mieć możliwość wytyczania własnych celów w oparciu o lokalne, regionalne i krajowe uwarunkowania i potrzeby. Cele nielegislacyjne określone na szczeblu UE powinny być progresywne, ponieważ produkcja nawozów wymaga zapewnienia określonej jakości przy postępowaniu z bioodpadami. Jest to możliwe tylko wtedy, gdy dokona się selekcji surowców do produkcji nawozów, to znaczy przeprowadzi się selektywną zbiórkę bioodpadów. Na opracowanie i wdrożenie odpowiedniej technologii i logistyki potrzeba czasu i konieczne są działania badawczo-rozwojowe zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym.

29. Uważa, że mając na celu ochronę zdrowia ludzi, należy w odniesieniu do przetwarzania i wykorzystywania bioodpadów na pierwszym miejscu postawić zasadę ostrożności, a to ze względu na możliwość ich pośredniego powrotu do łańcucha żywnościowego lub do łańcucha przetwarzania żywności, a także możliwość ich wykorzystania w importowanych produktach żywnościowych i paszach.

30. Podkreśla, że potrzeby w zakresie nawożenia gruntów rolnych różnią się w poszczególnych krajach w zależności od warunków geologicznych, typu gleby i sposobu użytkowania. Przy gospodarowaniu bioodpadami trzeba zatem mieć na uwadze lokalne i regionalne uwarunkowania i potrzeby.

31. Uznaje za sensowne, by połączyć produkcję nawozów i biogazu poprzez stosowanie jako nawozu pozostałości z produkcji biogazu. Jako surowiec do produkcji nawozów lub biogazu można by wykorzystywać nie tylko substancje zdefiniowane w zielonej księdze jako bioodpady, ale także roślinne odpady z leśnictwa i odpady rolnicze, takie jak odchody, osady ściekowe oraz inne odpady ulegające biodegradacji, np. włókna naturalne, papier czy odpady drewna. Chciałby podkreślić, że w zintegrowanym gospodarowaniu wszystkimi rodzajami

bioodpadów ważne jest, by stosować podejście systemowe i kompleksowe, obejmujące wszystkie aspekty zrównoważonego rozwoju.

Pytanie 6: Poprawa stosowania kompostu/odpadu przefermentowanego

32. Wzywa do selektywnej zbiórki bioodpadów, tak by możliwe było m.in. zagwarantowanie ich jakości. Forma zbiórki bioodpadów powinna jednak być określana zgodnie z warunkami lokalnymi i wprowadzana w państwach członkowskich jako jedno z wielu rozwiązań dotyczących rozwoju gospodarowania bioodpadami.

33. Uważa, że w wypadku, gdy gleba wymaga zwiększenia zawartości materii organicznej w celu poprawy żyzności, najbardziej odpowiednim sposobem zagospodarowania bioodpadów jest selektywna zbiórka, a następnie przetwarzanie z zastosowaniem procesu fermentacji beztlenowej i kompostowania odpadu pofermentacyjnego lub innych procesów, w wyniku czego otrzymuje się wysokiej jakości kompost, wykorzystując tym samym bioodpady w sposób materiałowy i energetyczny.

34. Zwraca uwagę na to, że główne przyczyny niewykorzystywania bioodpadów jako nawozu wiążą się z gwarantowaniem jakości bioodpadów. Dalszym ważnym aspektem jest dostrzeżenie przez obywateli/konsumentów konieczności istnienia dobrze funkcjonującego obiegu substancji i wynikających stąd szans.

35. Jest zdania, że w przypadku substancji zagrażających środowisku i zdrowiu ludzkiemu normy jakości dotyczące kompostu i podobnych produktów z bioodpadów powinny obowiązywać jednolicie w całej UE. Należy także uwzględnić obszar stosowania kompostu i podobnych produktów oraz charakter gleby, na której się je rozprowadza, a także ich ilość i stężenie. Może to oznaczać, że gleby, na której ma być stosowany kompost i podobne produkty, muszą zostać odpowiednio sklasyfikowane.

Normy jakości dla produktów pochodzących z bioodpadów można podzielić na dwie kategorie:

- produkty pochodzące z bioodpadów rozprowadzane na glebach przeznaczonych do produkcji żywności,
- produkty pochodzące z bioodpadów rozprowadzane w parkach, na terenach zielonych i glebach leśnych.

36. Zauważa, że jednym ze sposobów promocji stosowania bioodpadów jako nawozów może być podawanie składu bioodpadów, zwłaszcza w odniesieniu do zawartości niektórych komponentów, takich jak mull czy składniki odżywcze.

37. Stwierdza, że głównym argumentem przytaczanym na korzyść stosowania kompostu do poprawy jakości gleby jest konieczność wprowadzenia do gruntów ornych i o innym przeznaczeniu roślinnych substancji odżywczych. Potrzeby i warunki w poszczególnych państwach członkowskich są jednak w tym względzie zróżnicowane. Dlatego też ważne jest, by podstawą do decyzji o tym, czy wprowadzać bioodpady o zagwarantowanej jakości do gruntów ornych i gruntów o innym przeznaczeniu, czy też raczej produkować energię w wyniku spalania, muszą być lokalne potrzeby i uwarunkowania.

Pytanie 7: Ramy regulacyjne dotyczące norm operacyjnych dla zakładów

38. Zaleca, by wymagania dotyczące instalacji prowadzących przetwarzanie bioodpadów odpowiadały obowiązującym normom ochrony środowiska oraz były dostosowane do lokalnych i regionalnych potrzeb i warunków.

Pytanie 8: Zalety i wady dalszego rozwijania różnych technik przetwarzania bioodpadów

39. Jest zdania, że zbadanie zalet i wad różnych technik przetwarzania bioodpadów, a zwłaszcza opracowywanie nowych technik przetwarzania, wymaga dalszych działań w dziedzinie badań i rozwoju. Badania powinny dotyczyć wszystkich aspektów przetwarzania bioodpadów – od konsumpcji i produkcji, po technikę i nieszkodliwość dla środowiska.

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie działań Ue podejmowanych w odpowiedzi na kryzys w sektorze motoryzacyjnym

przyjęta 18 czerwca 2009 r.

(2009/C 211/08)

KOMITET REGIONÓW

Rozumiejąc powagę sytuacji

1. **Wyraża zaniepokojenie** terytorialnymi skutkami kryzysu w sektorze motoryzacyjnym, który uderza w tę gałąź przemysłu w całej Unii Europejskiej i w różny sposób dotyka poszczególnych regionów.

2. **Zwraca uwagę** na skutki, jakie z powodu kryzysu odczuwają łańcuchy dostaw, MŚP oraz społeczności na szczeblu lokalnym i regionalnym.

3. **Podkreśla** zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w sprawę określenia i wprowadzenia środków na rzecz łagodzenia skutków kryzysu.

Wkład UE w walkę z kryzysem

4. **Przyjmuje z zadowoleniem** rezolucję Parlamentu Europejskiego z 25 marca br. w sprawie przyszłości europejskiego przemysłu motoryzacyjnego.

5. **Podkreśla**, że przemysł motoryzacyjny ma szczególne znaczenie dla produktu krajowego brutto (PKB), badań, rozwoju i innowacji (BRI), a także dla zatrudnienia w Europie oraz że jest on jednym z głównych filarów gospodarki kilku europejskich regionów.

6. **Opowiada się** za tym, by Komisja Europejska przedstawiła propozycję wypracowania dla branży motoryzacyjnej wspólnego europejskiego podejścia angażującego władze lokalne i regionalne oraz szerokie spektrum podmiotów społecznych i zainteresowanych stron, uwzględniając jednocześnie występujące już wcześniej problemy strukturalne.

7. **Zwraca uwagę na** niebezpieczeństwo protekcjonizmu w kontekście kryzysu gospodarczego.

8. **Podkreśla** znaczenie działań na rzecz utrzymania miejsc pracy i łagodzenia społecznych skutków kryzysu dla pracowników i regionów dotkniętych bezrobociem, zwłaszcza w postaci środków mających na celu poszerzenie i ułatwienie dostępu do Europejskiego Funduszu Społecznego i europejskiego funduszu dostosowania do globalizacji, oraz znaczenie wspierania szans na znalezienie zatrudnienia poprzez podnoszenie kwalifikacji.

9. **Wyraża ubolewanie** z powodu słabości istniejących instrumentów, które mają być odpowiedzią na konkretne problemy małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), a zwłaszcza dostawców z branży motoryzacyjnej, niezależnie od ich wielkości.

10. **Apeluje** o lepsze wdrażanie mechanizmów prawnych i finansowych na szczeblu europejskim w celu zapewnienia pełnego korzystania przez MŚP z nowych lub istniejących możliwości finansowania.

11. **Zwraca się** do Komisji Europejskiej o wspieranie sieci współpracy pomiędzy regionami wysoce wyspecjalizowanymi w branży motoryzacyjnej poprzez instrument „Regiony na rzecz zmian gospodarczych” lub inny instrument współpracy terytorialnej bądź technicznej.

W kierunku bardziej ekologicznego przemysłu motoryzacyjnego

12. **Przyjmuje z zadowoleniem** propozycję Komisji Europejskiej w sprawie inicjatywy na rzecz ekologicznych samochodów, która szanuje zasadę rozwoju zrównoważonego i zachęca regiony do udziału w koordynacji wysiłków na rzecz badań i innowacji w tej dziedzinie.

13. **Podkreśla** znaczenie zapewnienia wystarczających funduszy publicznych na wspieranie zwłaszcza wszystkich działań w dziedzinie BRI, technologii przyjaznych dla środowiska oraz podnoszenia kwalifikacji pracowników sektora motoryzacyjnego.

14. **Zachęca** wszystkie właściwe zainteresowane strony do promowania inicjatyw, których skutkiem będzie wymiana parku samochodowego oraz zwiększenie liczby kampanii informacyjnych dotyczących korzyści gospodarczych i ekologicznych wynikających z zastosowania energooszczędnych pojazdów.

Promowanie konstruktywnego dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi

15. **Wzywa** do przestrzegania reguł rynku wewnętrznego, a także zachowania spójności między krajowymi i/lub regionalnymi strategiami politycznymi, takimi jak krajowe mechanizmy dotyczące kredytu konsumenckiego.

16. **Potwierdza**, że istnieje potrzeba pogłębienia i rozszerzenia toczącego się dialogu i dyskusji w sprawie przyszłości branży motoryzacyjnej oraz – jeśli to konieczne – przyczyniania się do powstawania nowych gałęzi przemysłu.

Potrzeba zwrócenia większej uwagi na terytorialny wymiar kryzysu

17. **Zachęca** Komisję Europejską do włączenia przedstawicieli Komitetu Regionów do grupy wysokiego szczebla „Cars 21”.

18. **Podkreśla** potrzebę dysponowania wiarygodnymi i porównywalnymi danymi dla przemysłu motoryzacyjnego.

19. **Wzywa** państwa członkowskie do częstszego zasięgnięcia opinii władz lokalnych i regionalnych w sprawie działań wspierających przemysł motoryzacyjny, np. poprzez udział w konstruktywnym dialogu z producentami samochodów, dostawcami, organizacjami pracowniczymi oraz władzami szczebla krajowego lub europejskiego.

20. **Wzywa** przemysł motoryzacyjny do podjęcia dialogu z organizacjami pracowniczymi na szczeblu regionalnym lub lokalnym. **Wzywa** do przystępowania do rozmów z udziałem władz lokalnych i regionalnych przed podjęciem jakichkolwiek istotnych i nadzwyczajnych decyzji, jeżeli mogłyby one oddziaływać w znaczny i nieprzewidywalny sposób na strukturę społeczno-gospodarczą na danym terenie.

Dalsze kroki

21. **Zachęca** odpowiednie komisje KR-u do omówienia działań UE podejmowanych w odpowiedzi na kryzys w przemyśle motoryzacyjnym.

22. **Zachęca** władze lokalne i regionalne w całej UE do modernizacji posiadanych przez nie parków samochodowych oraz do wspierania wymiany parków należących do podległych im organizacji i kontrahentów, tak aby doprowadzić do zmniejszenia szkodliwych emisji, stymulować popyt na nowe technologie i przekazać wyraźny sygnał działającym na ich terenie dostawcom.

23. **Wnosi**, by przewodniczący Komitetu przekazał niniejszą rezolucję Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz prezydentom Unii Europejskiej.

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie „zmiany klimatu: w drodze do Kopenhagi”

przyjęta 18 czerwca 2009 r.

(2009/C 211/09)

SAMORZĄDY LOKALNE I REGIONALNE WOBEC WYZWAŃ ZWIĄZANYCH ZE ZMIANAMI KLIMATU

Komitet Regionów

1. **Przypomina**, że zmiany klimatu są jednym z najważniejszych wyzwań politycznych, przed którymi stoi ludzkość. W tym kontekście samorządy lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę w przeciwdziałaniu zmianom klimatu, zwłaszcza z uwagi na fakt, że to one najczęściej ponoszą wynikające ze zmian klimatu koszty społeczne i gospodarcze.

2. **Podkreśla**, że kryzys gospodarczy nie może być argumentem za zmniejszeniem wysiłków, ale wręcz przeciwnie powinien skłaniać do nasilenia działań mających przeciwdziałać zmianom klimatu. Kryzys powinien stanowić szansę na wzmocnienie wiedzy technicznej i opracowanie rozwiązań dla problemu zmian klimatu.

3. **Podkreśla**, że wiele jednostek samorządu lokalnego i regionalnego już teraz w istotny sposób przyczynia się do powodzenia europejskich inicjatyw politycznych w zakresie zmian klimatu i energetyki oraz odgrywa kluczową rolę we wdrażaniu odpowiednich strategii za pośrednictwem działań w dziedzinie transportu publicznego, infrastruktury transportowej i energetycznej, mieszkalnictwa, planowania przestrzennego, efektywności energetycznej i komunikacji.

4. **Podkreśla**, że regiony europejskie narażone są na skutki zmian klimatu a ich możliwości przystosowywania się do nich są bardzo różne, przede wszystkim z uwagi na różnice w rozwoju społeczno-gospodarczym, warunkach naturalnych i gęstości zaludnienia. Wśród regionów najbardziej narażonych na negatywne skutki zmian klimatu są regiony górskie, strefy nadbrzeżne, regiony najbardziej oddalone i wyspiarskie oraz wiele obszarów półsuchych w basenie Morza Śródziemnego.

5. **Jest przekonany**, że koszt działań mających na celu ograniczenie zmian klimatu będzie znacznie niższy od szacowanych kosztów zmian klimatu.

6. **Sądzi**, że skuteczna polityka klimatyczna może zapobiec pojawieniu się nierówności społecznych wynikających z wpływu zmian klimatu.

7. **Podkreśla**, że przejście do gospodarki opartej na technologiach bezemisyjnych stanowi ważny krok w kierunku wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, zwłaszcza dla samorządów lokalnych i regionalnych.

DALSZE DZIAŁANIA W RAMACH MIĘDZYNARODOWYCH NEGOCJACJI DOTYCZĄCYCH KWESTII KLIMATU

8. **Wzywa** Unię Europejską do nasilenia wysiłków na najwyższym szczeblu politycznym, aby wzmocnić międzynarodową koalicję przeciw zmianom klimatu oraz zagwarantować, że porozumienia post-Kioto będą oparte na ambitnych, przejrzystych i prawnie wiążących celach w zakresie redukcji emisji.

9. **Podkreśla** konieczność zapewnienia, by KR miał swojego przedstawiciela w delegacji UE na konferencję UNFCCC COP 15 w Kopenhadze w grudniu 2009 r., który reprezentowałby głos europejskich samorządów lokalnych i regionalnych.

10. **Wyraża zaniepokojenie** tym, że choć w projekcie dokumentu negocjacyjnego grupy roboczej ad hoc ds. długoterminowej współpracy w ramach Konwencji dostrzeżono znaczenie podejmowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym wysiłków na rzecz przystosowywania się do zmian klimatu, to nie wspomina się w nim jednak o ich roli w łagodzeniu zmian klimatu ani o żadnej wizji przeciwdziałania zmianom klimatu w długiej perspektywie czasowej.

OGÓLNE ZALECENIA POLITYCZNE

11. **Wzywa** Komisję Europejską i państwa członkowskie do stosowania zasady pomocniczości w ramach prac i negocjacji nad nową polityką dotyczącą zagadnień związanych ze zmianami klimatu, które mogą mieć istotny wpływ na samorządy lokalne i regionalne i ich obywateli, oraz do zapewnienia wystarczających zasobów finansowych i ludzkich przy przypisywaniu zadań poszczególnym szczeblom władzy.

12. **Podkreśla** potrzebę prowadzenia intensywnej kampanii informacyjnych z aktywnym udziałem władz lokalnych i regionalnych, które mają bezpośredni kontakt z obywatelami.

13. **Przyjmuje** zatem z **zadowoleniem** zobowiązanie się UE do uzyskania synergii w wysiłkach mających na celu łagodzenie zmian klimatu i przystosowywanie się do nich zgodnie ze strategią lizbońską i porozumieniem z Göteborga, ale wzywa, by w nowej strategii lizbońskiej po 2010 r. odejść od obecnego rozwiązania, gdzie równolegle bieżą trzy różne procesy, i stworzyć jedne ramy dla rozwoju obejmujące działania Unii Europejskiej w dziedzinie społecznej, gospodarczej i ochrony środowiska.

14. **Zaleca** konsekwentne inwestycje celem nadania infrastrukturze bardziej ekologicznego charakteru; chodzi tu o szersze wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji, renowację budynków publicznych i prywatnych pod kątem efektywności energetycznej, nowe rodzaje transportu. Należy też wspierać efektywne energetycznie oświetlenie oraz urządzenia grzewcze i chłodzące. Istotne jest ponadto stosowanie kryteriów ekologicznych w zamówieniach publicznych, a także poprawa bezpieczeństwa dostaw energii.

15. **Sądzi**, że łagodzenie zmian klimatu i przystosowywanie się do nich trzeba włączyć do wszystkich obecnych ram politycznych UE jako zadeklarowany cel, w tym do polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich, z uwzględnieniem zapobiegania wylesianiu, polityki dotyczącej transportu, różnorodności biologicznej, gospodarki wodnej i gospodarki odpadami, jak również do programów finansowania w dziedzinach takich jak polityka spójności.

16. **Wzywa** do przeglądu budżetu, programów i kierunków polityki, a zwłaszcza najważniejszego prawodawstwa UE na okres po 2013 r. w świetle zmian parametrów spowodowanych przez zmiany klimatu.

17. **Zaleca**, aby sprawdzić, czy w celu opracowania właściwych odpowiedzi politycznych na zmiany klimatyczne trzeba będzie zaprojektować nowe wskaźniki pozwalające zmierzyć zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnić je jako parametry w nowej generacji funduszy strukturalnych.

18. **Podkreśla**, że władze lokalne i regionalne muszą być w pełni zaangażowane w inicjowanie, opracowywanie, przyjmowanie i wdrażanie krajowych strategii i planów działania w zakresie zmian klimatu.

19. **Podkreśla** swoje pełne poparcie polityczne dla Porozumienia między burmistrzami – zainicjowanego przez Komisję Europejską wspólnie z Komitetem Regionów – jako odpowiedzi miast na globalne ocieplenie, w którym to porozumieniu miasta formalnie zobowiązują się do redukcji swych emisji CO₂ w stopniu wykraczającym poza unijne cele 20-20-20 oraz wzywa, by do porozumienia tego mogły przystąpić wszystkie odpowiednie władze szczebla niższego niż krajowy. Nakłania, by dalej rozwijać Porozumienie między burmistrzami oraz by udostępnić odpowiednie środki na wypracowanie specjalistycznej wiedzy i strategii dostosowanych do szczególnych potrzeb władz lokalnych i regionalnych.

PRZYSTOSOWYWANIE SIĘ

20. **Zaleca**, by wspólnotowe ramy budżetowe miały taki kształt, by wszystkie samorządy lokalne i regionalne były równie dobrze wyposażone do stawienia czoła zmianom klimatu, i by posiadały zasoby potrzebne do zapobiegania przyczynom zmian klimatu i przystosowywania się do ich konsekwencji, zwłaszcza z myślą o osobach najbardziej nimi dotkniętych oraz podmiotach gospodarczych.

ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU

21. **Jest zdania**, że zasadę „zanieczyszczający płaci” należy stosować we wszystkich obszarach polityki wspólnotowej związanych z ochroną środowiska i klimatem poprzez internalizację środowiskowych kosztów dóbr i usług.

22. **Popiera** zasadę współpracy i solidarności państw wprowadzoną do nowego unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) między państwami o wysoko rozwiniętej technologii (których sektory przemysłowe wykazują wyższą efektywność energetyczną) a państwami słabiej rozwiniętymi (których gospodarki są bardziej energochłonne i muszą zwiększyć tempo wzrostu).

23. **Uważa**, że pomimo osiągniętych postępów trzeba nadal zwiększać przejrzystość i wiarygodność systemu EU ETS w perspektywie długoterminowej i zwracać uwagę na skutki społeczne i środowiskowe proponowanych działań, w szczególności na szczeblu lokalnym i regionalnym.

24. **Zaleca** właściwe uwzględnienie wymogów polityki rozwoju regionalnego i zwraca uwagę, że dla zwiększenia przejrzystości i efektywności rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla,

niektóre zakłady przemysłowe można by poddać głębokiej restrukturyzacji w celu usunięcia z systemu produkcyjnego zakładów mniej wydajnych lub przechodzących kryzys. W takim wypadku wzywa do podjęcia działań wspomagających proces przestawienia produkcji i przekwalifikowanie zainteresowanych pracowników.

25. **Przypomina**, że równoległe z istnieniem systemu handlu uprawnieniami do emisji niezbędne jest podjęcie większych wysiłków przede wszystkim na rzecz przestawiania się na środki transportu bardziej przyjazne dla środowiska. Wzywa rządy krajowe do rozbudowy infrastruktury kolejowej i wodnej i ogólnie do promowania transportu intermodalnego.

26. Zważywszy na wysoki stopień zależności sektora transportu od ropy naftowej, **ubolewa**, że drugi strategiczny przegląd energetyczny nie zawiera, równoległe do zaproponowanego pakietu na rzecz efektywności energetycznej, żadnych propozycji na rzecz efektywności transportu, zwłaszcza w dziedzinach takich jak transport kolejowy i inne publiczne środki transportu, energooszczędne pojazdy, wspólne korzystanie z samochodów, ekologiczny styl jazdy, zachęcanie ludzi do korzystania z rowerów itp.

27. **Jest zdania**, że polityka energetyczna oraz polityka ochrony klimatu są ściśle ze sobą powiązane i należy je koordynować – wszak 80 % emisji CO₂ w Europie powstaje przy produkcji energii.

28. **Ubolewa**, że w pakiecie energetyczno-klimatycznym na rok 2008 nie udało się zawrzeć wiążącego celu dotyczącego efektywności energetycznej, który jest brakującym ogniwem w działaniach na rzecz niezbędnego ograniczenia emisji dwutlenku węgla.

29. **Podkreśla** nierównomierność postępu osiągniętego w ostatnich latach w miastach i regionach UE, jeśli chodzi o ograniczanie emisji CO₂ oraz zużycia energii. Trzeba wziąć pod uwagę różne nasilenie konsumpcji i wytwarzania energii oraz związaną z tym intensywność emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz w poszczególnych państwach członkowskich, a zwłaszcza różnice pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi.

30. **Uznaje**, że regionalne plany działania dotyczące klimatu lub plany na rzecz zrównoważonej energii mogą być ogniwem łączącym inicjatywy lokalne i działania na szczeblu krajowym, które powinny wprowadzać praktyczne instrumenty umożliwiające osiągnięcie celów. Należy również zapewnić odpowiednie finansowanie.

31. **Zaleca** udostępnienie dalszych zasobów i opracowanie kolejnych działań uzupełniających korzystanie z europejskich funduszy strukturalnych, które służyłyby wspieraniu polityki przystosowywania się do zmian klimatu i środków mających łagodzić ich skutki, takich jak oszczędzanie energii i korzystanie z energii odnawialnej, poprawa charakterystyki energetycznej budynków i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększyłoby to wsparcie dla europejskiej polityki klimatycznej.

32. **Wzywa** do zwiększenia funduszy na badania nad technologiami wychwytywania dwutlenku węgla, które powinny być stosowane wraz z innymi środkami pozwalającymi na niezbędne znaczne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych.

33. **Pragnie**, by producenci energii odnawialnej na wszystkich szczeblach, w tym także małe instalacje, mieli zapewniony dostęp do systemów wsparcia. Uważa, że w imię spójności celem wspierania energii odnawialnej powinno być zmniejszanie wykorzystywania paliw kopalnych.

OCHRONA NAJSŁABSZYCH GRUP OBYWATELI

34. **Uznaje**, że Porozumienie między burmistrzami, poprzez promowanie zrównoważonej energii i efektywności energetycznej, może zachęcić miasta i regiony do wprowadzenia zmian, aby chronić najsłabsze grupy obywateli, zwłaszcza osoby o niskich i nierosnących dochodach, przed konsekwencjami wysokich cen energii i przed ubóstwem energetycznym. Należy przy tym

uniknąć subwencjonowania zużycia energii i zamiast tego wprowadzać silne zachęty do poprawy efektywności energetycznej i do możliwie najdalej posuniętego zmniejszania zużycia energii.

35. **Zdecydowanie** opowiada się za koniecznością ochrony najsłabszych grup społecznych przed ewentualnym wzrostem cen nośników energii, szczególnie energii elektrycznej, między innymi poprzez działania umożliwiające im poprawę efektywności energetycznej swoich domów.

Zleca swemu przewodniczącemu, by przedstawił niniejszą rezolucję czeskiej i szwedzkiej prezydencji, Komisji Europejskiej, państwom członkowskim i partnerom z ONZ.

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

ZAŁĄCZNIK

Wykaz przyjętych ostatnio opinii KR-u, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą kwestii zmian klimatu

- „Europejski plan naprawy gospodarczej a rola władz lokalnych i regionalnych” CdR 12/2009 fin
 - „Energia: przegląd strategiczny i charakterystyka energetyczna budynków” CdR 8/2009 fin
 - „Zielona księga w sprawie spójności terytorialnej” CdR 274/2008 fin
 - „Piąte sprawozdanie w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej” CdR 273/2008 fin
 - „Jak regiony przyczyniają się do osiągnięcia europejskich celów związanych ze zmianami klimatycznymi i energią, ze szczególnym zaakcentowaniem Porozumienia między burmistrzami” CdR 241/2008 fin
 - „Poprawa efektywności energetycznej przez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych” CdR 254/2008 fin
 - Opinia perspektywiczna KR-u „Strategia lizbońska na rzecz wzrostu i zatrudnienia” CdR 245/2008 fin
 - „Wnioski legislacyjne Komisji w sprawie Wspólnej Polityki Rolnej po przeprowadzeniu oceny jej funkcjonowania” CdR 162/2008 fin
 - „Handel przydziałami emisji” CdR 161/2008 fin
 - „Promocja energii odnawialnej” CdR 160/2008 fin
 - Opinia perspektywiczna KR-u „Wkład władz lokalnych i regionalnych do strategii Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego” CdR 85/2007 fin
 - „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej” CdR 22/2008 fin
 - „Europejskie rynki elektryczności i gazu: trzeci pakiet legislacyjny” CdR 21/2008 fin
 - „Reformowanie budżetu, zmienianie Europy” CdR 16/2008 fin
 - „Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej” CdR 313/2007 fin
 - „Strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych: osiągnięcia i plany na przyszłość” CdR 309/2007 fin
 - „Zielona księga na temat transportu miejskiego” CdR 236/2007 fin
 - „Ocena funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej” CdR 197/2007 fin
 - „Adaptacja do zmian klimatycznych w Europie – warianty działań na szczeblu UE” CdR 118/2007 fin
 - „Pakiet energetyczny” CdR 111/2007 fin
 - „Ograniczenie globalnego ocieplenia do 2 °C” oraz „Uwzględnienie działalności lotniczej w systemie handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we wspólnocie” CdR 110/2007 fin
-

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

80. SESJA PLENARNA 17–18 CZERWCA 2009 R.

Opinia Komitetu Regionów „pakiet morski i przybrzeżny”

(2009/C 211/10)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że europejska polityka morska powinna być częścią kompleksowego i międzysektorowego podejścia oraz powinna opierać się na planowaniu przestrzennym obszarów morskich, którego celem jest sprostanie coraz intensywniejszemu korzystaniu z zasobów morskich i umożliwienie ich harmonijnego współistnienia na ograniczonym i delikatnym obszarze.
- Uważa, że do takiego planowania przestrzennego niezbędne jest wdrożenie innowacyjnego mechanizmu zarządzania, zaprojektowanego w duchu wieloszczeblowego sprawowania rządów i poszanowania zasady pomocniczości. Przypomina więc, jak ważną rolę w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich mają do odegrania samorządy terytorialne, jako podmioty finansujące niektóre polityki i jako działające na szczeblu lokalnym podmioty mające najlepsze warunki do zorganizowania harmonijnego współistnienia różnych rodzajów działalności.
- Wyraża uznanie dla postępów poczynionych przez Komisję w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich oraz jej zamiaru opracowania wspólnych zasad na szczeblu europejskim i uważa, że rola Unii Europejskiej mogłaby ewoluować w kierunku normatywnym, w zakresie metod i zasad, zwłaszcza w oparciu o istniejące konwencje regionalne.
- Popiera zamiar Komisji polegający na dokończeniu tworzenia rynku wewnętrznego w celu zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności transportu morskiego. Wyraża jednak ubolewanie, że konkretne środki dotyczą głównie aspektu gospodarczego. Wzywa do pełnego uwzględnienia aspektów społecznych i środowiskowych.
- Podtrzymuje wniosek dotyczący zbadania możliwości zmiany europejskiego systemu finansowania w celu utworzenia jednolitego, uproszczonego systemu nastawionego na wszystkie lub większość zagadnień morskich obsługiwanych w ramach europejskiego funduszu stref przybrzeżnych i wysp i to w trakcie dyskusji na temat przyszłych ram finansowych na okres 2014-2020.
- Wyraża uznanie dla wyjaśnienia kwestii wspólnotowego finansowania autostrad morskich, lecz uważa, że należałoby ambitnie podjąć ogólną refleksję dotyczącą natury operacji i inwestycji kwalifikujących się do otrzymania wsparcia wspólnotowego w świetle faktu, że mechanizmy wprowadzone w ostatnich latach nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, zwłaszcza w zakresie wymogów krótkoterminowej rentowności usług.

Sprawozdawca Michel DELEBARRE, mer Dunkierki (FR/PSE)

Dokumenty źródłowe

Mapa drogowa na rzecz planowania przestrzennego obszarów morskich: Opracowanie wspólnych zasad w UE COM(2008) 791 wersja ostateczna, komunikat Komisji z dnia 25 listopada 2008 r.

Strategiczne cele i zalecenia w zakresie polityki transportu morskiego UE do 2018 r. COM(2009) 8 wersja ostateczna, komunikat Komisji z dnia 21 stycznia 2009 r.

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie formalności sprawozdawczych dla statków wchodzących do lub wychodzących z portów państw członkowskich Wspólnoty i uchylającej dyrektywę 2002/6/WE COM(2009) 11 wersja ostateczna z dnia 21 stycznia 2009 r.

Komunikat i plan działania dotyczący utworzenia europejskiego obszaru transportu morskiego bez barier COM(2009) 10 wersja ostateczna z dnia 21 stycznia 2009 r.

Komunikat przedstawiający wytyczne w sprawie pomocy państwa uzupełniającej wspólnotowe finansowanie uruchamiania autostrad morskich (2008/C 317/8)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Uznaje znaczne postępy dokonane przez Komisję i wyraża uznanie w związku ze skutecznym wdrożeniem planu działania i przyjętego zintegrowanego podejścia. Jest zdania, że europejska polityka morska powinna być częścią kompleksowego i międzysektorowego podejścia, obejmującego „wszystkie aspekty relacji człowieka z morzami i oceanami”⁽¹⁾.

2. Przypomina, że regiony i miasta przybrzeżne Unii Europejskiej zamieszkuje blisko połowa ludności UE⁽²⁾ i że obszary te przyczyniają się do utworzenia około 40 % europejskiego PKB. Władze lokalne i regionalne posiadają zróżnicowane uprawnienia w dziedzinach związanych z polityką morską i stanowią właściwy szczebel do propagowania koordynacji poszczególnych polityk sektorowych w terenie. Co więcej, na samorządach terytorialnych obszarów przybrzeżnych spoczywa szczególna odpowiedzialność w zakresie zagospodarowania tych stref: muszą one regulować napięcia wynikające z konfliktów między konkurującymi ze sobą rodzajami działalności na wybrzeżu, a także na morzu, i dążyć do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i poziomu zatrudnienia, które byłyby zgodne z konieczną ochroną środowiska morskiego. W związku z tym nabyły one doświadczenie w zakresie zintegrowanego myślenia strategicznego o tego rodzaju obszarach, obejmującego tak różnorodne dziedziny, jak transport, planowanie dotyczące portów, bezpieczeństwo, rozwój miejski, planowanie przestrzenne obszarów morskich, szkolenie zawodowe, czy zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną (ICZM).

3. Stwierdza, że dla skutecznego wdrożenia europejskiej polityki morskiej konieczne jest zarządzanie angażujące w sposób bardziej bezpośredni podmioty lokalne i regionalne. Prawdziwie partnerskie zarządzanie polityką morską, obejmujące wszystkie

szczeble podejmowania decyzji oraz społeczeństwo obywatelskie, umożliwi wystarczająco wczesne wykrywanie potencjalnych konfliktów i znajdowanie rozwiązań dostosowanych do warunków panujących w terenie.

4. Podziela stanowisko Komisji, wyrażone w komunikacie w sprawie wytycznych dotyczących zintegrowanego podejścia do gospodarki morskiej⁽³⁾, że regiony przybrzeżne nie tylko korzystają ze zintegrowanego podejścia polityki morskiej, ale i że brak takiego podejścia może mieć dla nich negatywne konsekwencje.

5. Uważa, że powiązanie celu spójności terytorialnej z rozwojem zintegrowanej polityki morskiej konieczne jest zwłaszcza po to, by zapewnić lepszą harmonizację rozwoju regionalnego na obszarach przybrzeżnych i wyspiarskich oraz w głębi ładu i w portach śródlądowych, jak również by lepiej skoordynować przyszłe finansowanie specjalnych działań podejmowanych w tych regionach.

6. W związku z tym podtrzymuje wniosek dotyczący „zbudowania możliwości zmiany europejskiego systemu finansowania w celu utworzenia jednolitego, uproszczonego systemu nastawionego na wszystkie lub większość zagadnień morskich obsługiwanych w ramach europejskiego funduszu stref przybrzeżnych i wysp” i to w trakcie dyskusji na temat przyszłych ram finansowych na okres 2014-2020⁽⁴⁾.

7. W pełni popiera inicjatywę Komisji dotyczącą stworzenia bazy danych projektów z regionów morskich, zawierającej informacje o beneficjentach wszystkich funduszy wspólnotowych. Uważa, że taka baza danych jest nieodzowna dla zapewnienia przejrzystości w tej dziedzinie i wspierania wymiany dobrych praktyk. Baza ta powinna zostać uruchomiona w 2010 r., a Komitet pragnie uczestniczyć w zarządzaniu nią.

⁽³⁾ Wytyczne dotyczące zintegrowanego podejścia do polityki morskiej: W kierunku najlepszych praktyk w zakresie zintegrowanej gospodarki morskiej i konsultacji z zainteresowanymi stronami, COM (2008) 395 wersja ostateczna.

⁽⁴⁾ Zob. CdR 22/2008, pkt 14.

⁽¹⁾ Zob. CdR 22/2008: „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej”, pkt 1.

⁽²⁾ Ludność mieszkająca na obszarach oddalonych o mniej niż 50 km od morza lub oceanu.

Planowanie przestrzenne obszarów morskich ⁽⁵⁾

8. Przyjmuje z zadowoleniem mapę drogową i popiera wnioski Komisji dotyczące opracowania dziesięciu zasad planowania, które mogłyby docelowo stać się wspólnymi zasadami mającymi zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich.

9. Popiera wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz tworzenia zintegrowanej polityki, w ramach której wyraźnych wytycznych co do dalszych działań związanych z zarządzaniem zasobami morskimi i przybrzeżnymi w Europie dostarczałaby niebieska księga. Zachęca Komisję do dalszych działań w tym kierunku i do wyjaśnienia powiązań planowania przestrzennego obszarów morskich z innymi działaniami zapoczątkowanymi przez Unię Europejską, w szczególności z dyrektywą 92/43/EWG (tzw. dyrektywą siedliskową), z ramową dyrektywą wodną, dyrektywą ramową o strategii morskiej lub z zaleceniami Rady i Parlamentu dotyczącymi zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną. Planowanie przestrzenne obszarów morskich powinno przyczynić się do zwiększania synergii pomiędzy tymi aktami legislacyjnymi, co pomoże uniknąć ewentualnych nieporozumień lub powielania przepisów.

10. Jest zdania, że planowanie przestrzenne powinny poprzedzać debata strategiczna i organizacja zarządzania. Debata strategiczna stanowi bowiem zasadniczy etap procesu planowania, ponieważ umożliwia uzgodnienie celów i środków oraz ukierunkowanie planowania. Ten etap zbiorowego tworzenia pozwoli na zdefiniowanie zasad i wytycznych oraz określenie priorytetów w zakresie opracowywania planów i rozstrzygania sporów mogących powstać w ramach tego procesu.

11. Uważa, że wdrożenie innowacyjnego mechanizmu zarządzania, zaprojektowanego w duchu wieloszczeblowego sprawowania rządów i poszanowania zasady pomocniczości, jest niezbędne do określenia strategicznych wytycznych, którymi będzie się można kierować przy planowaniu przestrzennym. Zarządzanie to będzie musiało być prowadzone w odniesieniu do wielu szczebli, poczynając od skali basenu morskiego aż do skali lokalnej. Komitet zauważa ponadto, że o ile istnieje konsensus w kwestii podejścia ekosystemowego przyjętego przez Komisję ⁽⁶⁾, to podejście to niekoniecznie współgra z wszystkimi rodzajami działalności morskiej. W związku z tym Komitet Regionów wzywa Komisję do tego, aby włączyła do swoich przyszłych propozycji skalę basenu morskiego lub morza regionalnego, która jest wystarczająco duża, aby uniknąć tego niebezpieczeństwa.

12. Podkreśla, że planowanie przestrzenne obszarów morskich powinno obejmować całą działalność prowadzoną na tym obszarze i przebiegającą ponad granicami państw, tak aby było lepiej dostosowane do warunków ekosystemów, oraz że stanowi ono w tym kontekście główne narzędzie zintegrowanej polityki morskiej. Jest zdania, że wdrożenie tego mechanizmu jest konieczne, aby można było sprostać coraz intensywniejszemu korzystaniu z zasobów morskich i umożliwić harmonijne współistnienie sprzecznych interesów na ograniczonym i delikatnym obszarze. Zauważa jednak, że transport morski powinien podjąć wyzwanie, jakim jest pogodzenie planowania przestrzennego obszarów morskich z zasadą wolności morza otwartego, określoną w konwencjach Międzynarodowej Organizacji Morskiej.

13. Przypomina, że planowanie przestrzenne obszarów morskich jest istotnym narzędziem rozstrzygania o wymogach każdego

rodzaju działalności i możliwie najlepszego wykorzystania zasobów morskich przy zapewnieniu trwałej ochrony ekosystemów. Jasne i powszechnie znane przepisy będą sprzyjały długoterminowym inwestycjom i tym samym przyczynią się do zwiększenia wkładu działalności morskiej w realizację celów dotyczących konkurencyjności oraz wspierania wzrostu i zatrudnienia zgodnie ze strategią lizbońską. W tym kontekście Komitet życzyłby sobie, aby Komisja mogła posunąć się możliwie najdalej w określeniu zasad rozstrzygania sporów, tak aby zapewnić przejrzystość tego procesu dzięki określonym z góry przepisom, ściśle uzgodnionym z regionami nadmorskimi i wystarczająco elastycznym, aby uwzględniały specyfikę poszczególnych basenów morskich.

14. Wyraża uznanie dla postępów poczynionych przez Komisję w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich i zamiaru opracowania wspólnych zasad na szczeblu europejskim. Jest bowiem zdania, że zadaniem Unii Europejskiej jest nadanie impulsu działaniom i ich koordynowanie w tej dziedzinie, oraz że proces konsultacji zorganizowany przez Komisję w 2009 r. umożliwi lepsze zrozumienie problemów i zaproponowanie wytycznych sprzyjających przyjęciu wspólnego podejścia. W związku z tym zaleca, aby Komisja opracowała białą księgę na podstawie tych konsultacji.

15. Jest zdania, że rola Unii Europejskiej mogłaby ewoluować w kierunku normatywnym, w zakresie metod i zasad, w celu zapewnienia rzeczywistej koordynacji planowania przestrzennego obszarów morskich w państwach, których ta kwestia dotyczy i pomiędzy nimi. W tym kontekście Komitet zwraca uwagę na doświadczenia już prowadzone gdzieś na skalę regionalną, zwłaszcza w regionie śródziemnomorskim na podstawie konwencji barcelońskiej dotyczącej ochrony środowiska morskiego, a w szczególności 7. protokołu, w ramach którego dane państwa członkowskie postanowiły prowadzić wspólnie zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną (ICZM) Morza Śródziemnego, zobowiązując się do stosowania wiążących instrumentów. Poza nawoływaniem do przyjęcia wspólnego podejścia w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich Unia Europejska mogłaby pomóc konwencjom regionalnym istniejącym w każdym basenie morskim wpisać się w ramy zrównoważonego rozwoju morskiego, zintegrowanego z danym regionem nadmorskim.

16. Zdecydowanie zachęca Komisję do wspierania projektów pilotażowych dotyczących każdego basenu morskiego w celu skonfrontowania wartości proponowanych zasad z różnorodnością mórz regionalnych. Przypomina, że regiony najbardziej oddalone, które stanowią dużą część europejskiej przestrzeni morskiej, powinny zostać w pełni włączone do tego mechanizmu.

17. Podkreśla, jak ważną rolę w zakresie planowania przestrzennego obszarów morskich mają do odegrania samorządy terytorialne, w szczególności jako podmioty finansujące niektóre polityki, ale też jako działające na szczeblu lokalnym podmioty mające najlepsze warunki do zorganizowania harmonijnego współistnienia konkurencyjnych rodzajów działalności. Ustanowione partnerstwa morskie i przybrzeżne oraz sieci morskie mają do odegrania istotną rolę, jeśli chodzi o wkład w ułatwianie rozwoju i wdrażania planowania przestrzennego obszarów morskich w państwach członkowskich. O ile państwa członkowskie zachowują najczęściej uprawnienia w dziedzinie administrowania wodami terytorialnymi i WSE ⁽⁷⁾, to samorządy

⁽⁵⁾ Zob. COM(2008) 791 wersja ostateczna.

⁽⁶⁾ W szczególności w dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej.

⁽⁷⁾ Wyłączone strefy ekonomiczne.

terytorialne interweniują na podstawie uprawnień i obowiązków w dziedzinie gospodarki wodnej, a czasem jako władze portowe lub podmioty zarządzające obszarami chronionymi. Spoczywa na nich ogólny obowiązek wspierania zrównoważonego i solidarnego rozwoju, który obejmuje nierozłącznie obszary morskie.

18. Podkreśla też konieczność planowania przestrzennego obszarów lądowych i morskich w sposób uzgodniony i spójny, tak aby poprawnie zarządzać obszarem będącym na styku ziemi i morza, w szczególności w strefie przybrzeżnej. Przypomina w tym kontekście prace prowadzone w ramach ICZM.

19. Przypomina, że regiony i miasta europejskie inicjują już współpracę transgraniczną i ponadnarodową, w szczególności w ramach programów Interreg, umożliwiających im prowadzenie wspólnych projektów związanych z zarządzaniem obszarami morskimi. Ocenia też, że EUWT mogłyby oferować interesujące możliwości współpracy regionalnej.

20. Wyraża uznanie dla ustanowienia przez Komisję europejskiej sieci informacji i obserwacji środowiska morskiego, która powinna doprowadzić do opracowania pod koniec 2009 r. prototypu Europejskiego atlasu mórz, i wyraża nadzieję, że ten przyszły atlas będzie mógł zostać wykorzystany łącznie z nowym narzędziem *Google Ocean*, przedstawionym w lutym 2009 r.

21. Wyraża ubolewanie, że Komisja w sposób niewystarczający rozwija kwestię pomocniczości. Na obecnym etapie wniosek Komisji opiera się na zbiorze podstaw prawnych (w tym dotyczących polityki transportowej i zrównoważonego rozwoju). Tymczasem polityka planowania przestrzennego była dotychczas uznawana na podstawie traktatu nicejskiego za dziedzinę podlegającą wyłącznej kompetencji państw członkowskich. W związku z tym, w przypadku wejścia w życie traktatu z Lizbony i w kontekście nowego celu, jakim jest spójność terytorialna, powstaje np. pytanie, czy art. 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (odpowiadający art. 308 TWE w wersji skonsolidowanej z Nicei) mogłyby stanowić podstawę prawną dla przyszłych działań normatywnych w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich.

Transport morski

22. Jest zdania, że wprawdzie transport morski jest zasadniczym elementem gospodarki europejskiej, źródłem dochodów i zatrudnienia, dziedziną, w której zostały nagromadzone rozwiązania technologiczne i znaczna wiedza, oraz czynnikiem efektywności ekologicznej i konkurencyjności, wymaga on jednak szczególnych środków ostrożności w zakresie bezpieczeństwa na morzu. Należy stale zwiększać jego znaczenie dla zrównoważonej gospodarki poprzez wyeliminowanie istniejących utrudnień w porównaniu z innymi rodzajami transportu oraz uwzględniając wymagania środowiskowe. Chociaż transport morski jest szczególnie narażony na zaburzenia równowagi gospodarki finansowej, nie zmienia to faktu, że pozostaje on głównym narzędziem gospodarki realnej. W związku z tym, gdy gospodarka zacznie odnotowywać wzrost, europejskie porty będą musiały sprostać potrzebom przemysłu morskiego w zakresie wyposażenia i usług. Na przestrzeni minionego dziesięciolecia dostosowywanie europejskiego wyposażenia portowego nie przebiegało w tym samym tempie co w większości portów światowych, głównie azjatyckich. Absolutnie konieczne ze względu na zrównoważony rozwój jest zatem dostosowanie

europejskiej infrastruktury portowej do poziomu innych państw, aby móc stawić czoła przyszłym wyzwaniom handlu światowego.

23. Popiera zamiar dokończenia tworzenia wewnętrznego rynku w celu zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności transportu morskiego. Wyraża jednak ubolewanie, że konkretne środki dotyczą głównie tej kwestii. Wzywa do pełnego uwzględnienia także aspektów społecznych i środowiskowych.

24. Podkreśla, że strategia dotycząca transportu morskiego powinna być pomyślana jako składnik całego łańcucha logistycznego, w którego kontekście powstaje. Oznacza to, że porty powinny być traktowane jak niezbędne ogniwo w łączeniu różnych rodzajów transportu towaru z jednego punktu do drugiego na obszarze Wspólnoty, czy w skali międzynarodowej. Porty nie powinny być więc postrzegane jedynie jako punkty startowe lub miejsca docelowe, ale jako kluczowy czynnik w transporcie „od drzwi do drzwi”.

25. Podkreśla, że jest konieczne, aby porty stały się prawdziwymi punktami odniesienia w wirtualnym zarządzaniu łańcuchem transportowym, umożliwiającymi przewidywanie w procesie zarządzania przepływem towarów. Oznacza to, że praca systemów informacyjnych służących optymalizacji usług transportu i logistyki poprzez monitorowanie towaru w czasie rzeczywistym nie powinna być przerywana podczas tranzytu przez porty morskie. W tym celu należy rozwinąć interoperacyjność systemów eksploatacji miejsc portowych między sobą i z platformami wewnątrz ładu, lub zbadać jej możliwość tam, gdzie jeszcze nie istnieje.

26. Wyraża uznanie dla przedstawionego przez Komisję zamiaru wyrównania poziomu obciążeń administracyjnych i celnych w sektorze transportu morskiego w porównaniu z innymi rodzajami transportu. Całkowicie nierealne jest np. zalecanie przenoszenia tranzytu towarów z drogi lądowej na morską zgodnie z koncepcją autostrad morskich, dopóki formalności związane z załadunkiem pojazdów ciężarowych na pokład statków i ich wyładunkiem pozostają poważną przeszkodą dla potencjalnych użytkowników. Z tego względu należy ograniczyć zakres regulacji do poziomu odpowiadającego warunkom transportu morskiego (otwarty charakter mórz i związana z tym nieoznaczoność granic w portach, szczególne rodzaje zagrożenia dla środowiska morskiego w razie wypadku itp.).

Strategia morska do 2018 r. ⁽⁸⁾

27. Komitet wyraża uznanie dla zaleceń opracowanych przez Komisję w ramach głównych kwestii poruszonych w dokumencie, takich jak:

- wspieranie sprawiedliwych warunków międzynarodowego handlu morskiego poprzez przestrzeganie uniwersalnych zasad;
- podnoszenie atrakcyjności zawodów związanych z gospodarką morską (szkolenie, rozwój kwalifikacji, profesjonalizacja itp.) i przestrzeganie postanowień Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczących sprawiedliwego traktowania marynarzy, ich warunków życia i wynagrodzenia;

⁽⁸⁾ Zob. COM(2009) 8 wersja ostateczna.

- dążenie do rozwinięcia transportu morskiego niegenerującego odpadów ani emisji i pełne objęcie go zasadą zrównoważonego rozwoju;
- trwałe zagwarantowanie bezpieczeństwa i ochrony transportu morskiego poprzez przestrzeganie określonych przepisów i rozwinięcie działań prewencyjnych.

28. Komitet zastanawia się jednak nad możliwością wdrożenia tych zaleceń w Unii Europejskiej z uwagi na rozpiętość wymienionych dziedzin. W związku z tym zaleca Komisji wprowadzenie hierarchii problemów i określenie priorytetów w zakresie działań, jakie należy podjąć, oraz opracowanie z państwami członkowskimi i wszystkimi zainteresowanymi stronami szczegółowego planu działania w najszybszym możliwym terminie, a w każdym razie przed końcem 2009 r.

29. Wyraża ubolewanie z powodu tego, że konkretne propozycje dotyczą jedynie liberalizacji transakcji handlowych dla celów konkurencyjności i produktywności. Stwierdza, że propozycje dotyczące ochrony środowiska naturalnego czy gwarancji wyższych standardów socjalnych dla marynarzy ograniczają się do wskazania ogólnych zasad, bez określenia harmonogramu i konkretnych działań.

30. Podkreśla, że transport morski stanowi zrównoważony rodzaj transportu, który wnosi znaczny wkład w przeciwdziałanie zmianom klimatu i zanieczyszczeniu powietrza, a ogólniej, w bardziej ekologiczny transport. Uznaje rozwój systemu transportowego bardziej przyjaznego dla środowiska naturalnego za priorytet polityczny. Komitet Regionów jest zdania, że zmiana transportu na morski pozwala jednocześnie reagować na rosnące zapotrzebowanie na transport (pasażerski i towarowy) oraz spełniać wymogi związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatycznym. Komitet Regionów wyraża w szczególności ubolewanie z powodu tego, że międzynarodowy transport morski nie jest dotychczas objęty mechanizmami protokołu z Kioto i harmonogramem ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W związku z tym, a zwłaszcza w perspektywie konferencji ONZ dotyczącej klimatu, która ma się odbyć w grudniu 2009 r. w Kopenhadze, wzywa IMO do szybkiego wysunięcia propozycji wiążących przepisów dotyczących emisji gazów cieplarnianych, które miałyby zastosowanie do wszystkich statków, niezależnie od tego, pod jaką banderą pływają, i które byłyby przyjęte w 2011 r. Komisja Europejska powinna podjąć działania na rzecz jednolitych i przejrzystych certyfikatów środowiskowych dla statków i portów, takich jak np. ESI Environmental Ship Index rozwijany w ramach inicjatywy World Ports Climate Initiative. Niemniej jednak, aby w jak największym stopniu uniknąć niekorzystnych warunków konkurencji dla europejskiego transportu morskiego, Unia Europejska powinna nadać priorytet przyjmowaniu wiążących przepisów na szczeblu międzynarodowym. Ponadto należy dokonać oceny skutków, jakie wiązałyby się z wprowadzeniem zróżnicowania opłat portowych w zależności od wpływu statków na środowisko.

31. Podkreśla, że realizacja celu, jakim jest ekologiczny transport morski, poza środkami służącymi zmniejszeniu wpływu na środowisko naturalne wywieranego przez statki, powinna prowadzić do pomiaru i zmniejszenia oddziaływania na środowisko urządzeń portowych i logistycznych. W tym kontekście zauważa, że o ile przyspieszenie procedur dotyczących rozwoju portów jest niezbędne do zapewnienia konkurencyjności portów europejskich, to nie powinno ono odbywać się ze szkodą dla jakości ocen oddziaływania na środowisko,

uwzględniając przy tym konieczność opracowania dokładnych przepisów nie pozostawiających miejsca na różne interpretacje, co mogłoby prowadzić do zakłóceń konkurencji. Należyte prowadzenie operacji morskich, portowych i logistycznych w miastach powinno być traktowane jako samodzielny cel europejskiej polityki morskiej.

32. Uważa, że transport morski powinien stanowić wzorcowy sektor ekologizacji transportu i wzywa w tym kontekście Unię Europejską do mocnego poparcia badań i innowacji w celu poprawy wyników w dziedzinie ochrony środowiska osiąganym przez statki i porty. W tym kontekście należy zwrócić uwagę np. na zapobieganie zanieczyszczaniu wody przez statki.

33. Zauważa, że wdrożenie sformułowanych zaleceń wymaga uruchomienia znacznych środków i wzywa Komisję do oszacowania kosztów proponowanych rozwiązań, określenia możliwych źródeł finansowania i zaproponowania podziału kosztów między poszczególne strony. Jest zdania, że transport morski, jako bardziej zrównoważony ekologicznie rodzaj transportu niż np. transport drogowy, powinien korzystać z większego wsparcia wspólnotowego, i wnosi, by Unia Europejska podjęła wszelkie inicjatywy niezbędne do zapewnienia potrzebnych wspólnotowych zasobów finansowych.

34. Wzywa do tego, aby podczas kolejnego przeglądu sieci TEN-T podnieść priorytet nadawany inwestycjom portowym i łączeniu portów z terenami w głębi lądu, w ramach budżetu europejskiego: funduszy strukturalnych, linii TEN-T i Marco Polo. Wynegocjowane między państwami członkowskimi a Komisją arbitraże doprowadziły do nierównowagi na niekorzyść składowej portowej i morskiej. Europejska karta portowa musi w przyszłości zachowywać lepszą równowagę między kategoriami portów (uznanie interesu małych i średnich portów w zakresie poprawy dostępności) i między regionami (centralne/peryferyjne), a przyczynić się do tego musi ogół wspólnotowych instrumentów finansowych.

35. Jest zdania, że cel, jakim jest utrzymanie zasad uczciwej konkurencji między poszczególnymi rodzajami transportu, pociąga za sobą konieczność internalizacji kosztów zewnętrznych (w szczególności związanych z ochroną środowiska naturalnego) oraz że w przypadku braku takiej internalizacji same reguły rynku nie wystarczą do regulowania przepływu ruchu statków.

36. Przypomina też o problemie, jakim jest odrębne wsparcie dla obszarów wyspiarskich terytorium wspólnotowego, których konkurencyjność i udział w handlu międzynarodowym i wewnątrzspółnotowym są silnie uzależnione od tego rodzaju transportu. Ponownie wyraża przekonanie, że „w celu poprawy dostępu obszarów wyspiarskich Unii do wspólnego rynku należy je konsekwentnie włączać do systemu autostrad morskich”⁽⁹⁾.

37. Popiera propozycję powołania grupy zadaniowej w celu opracowania sposobów zachowania właściwej równowagi między warunkami zatrudnienia marynarzy a utrzymaniem konkurencyjności floty europejskiej. Proponuje rozszerzenie misji grupy o określenie poziomu „wymogu społecznego” w celu uczynienia z czynnika ludzkiego pełnowartościowego czynnika rozwoju. Jest zdania, że szkolenie, profesjonalizm, warunki życia i zatrudnienia załóg są kluczem do sukcesu wszelkich środków mających na celu zapewnienie konkurencyjności usług morskich, bezpieczeństwa i ochrony na morzu oraz poszanowania środowiska naturalnego. Zachęca w związku z tym Unię

⁽⁹⁾ Zob. CdR 119/2006: „Przegląd średniookresowy Białej księgi Komisji Europejskiej dotyczącej transportu z 2001 r.”, pkt 4.4.

Europejską do opracowania specjalnego mechanizmu nadzoru i kontroli agencji pośrednictwa pracy (tzw. agencji załogowych), który opierałby się na przepisach konwencji MOP, podobnie jak podstawą mechanizmu dotyczącego ośrodków szkoleniowych jest konwencja STCW.

38. Wraz z Komisją podkreśla zasadnicze znaczenie kwestii szkoleń dla wszystkich zawodów związanych z morzem i popiera propozycje wysunięte w tym zakresie. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje pomysł wprowadzenia w sektorze morskim systemu podobnego do programu ERASMUS i wnosi, by Komisja dopracowała tę propozycję tak, aby wyjaśnione zostały jej warunki i zakres zastosowania, a zwłaszcza kwestia, w jaki sposób go rozszerzyć poza szkolenie oficerów i objąć nim nie tylko słuchaczy szkół oficerskich, ale także młodzież uczącą się zawodów związanych z morzem.

39. Jest zdania, że propozycje dotyczące zasobów ludzkich, kompetencji i wiedzy specjalistycznej w zakresie gospodarki morskiej powinny dotyczyć całego sektora morskiego, w tym przyległości lądowych, czyli miejsc pracy w portach lub związanych z działalnością logistyczną, czynnościami przed i powysyłkowymi. Należałoby więc określić na poziomie europejskim ramy ogólne stanowiące przewodnik dobrych praktyk, które wszyscy staraliby się osiągnąć, z jednoczesnym wyznaczeniem pewnej liczby granic – na przykład odrzucające zasadę korzystania z pomocy własnej załóg przy przeładunku. Można rozważać takie ramy jedynie pod warunkiem ich elastycznego zastosowania w skali poszczególnych zespołów portowych. Dwukrotne odrzucenie dyrektywy o liberalizacji usług portowych stanowi przypomnienie, że wszelkie inicjatywy regulacyjne, z definicji sztywne, skazane są na porażkę.

40. Wzywa Komisję do określenia sposobów uniknięcia zakłóceń konkurencji między portami, związanych z zapewnieniem środków bezpieczeństwa.

41. Wnosi, by Komisja określiła środki mające na celu uniknięcie zakłócenia konkurencji między portami w związku ze spełnianiem wymogów wprowadzonych dyrektywami europejskimi, m.in. w dziedzinie bezpieczeństwa.

42. Zgadza się z propozycjami dotyczącymi bezpieczeństwa na morzu i zwraca uwagę na znaczne postępy poczynione na drodze do harmonizacji tych kwestii. Podkreśla, że niedawne przyjęcie przez Parlament Europejski 3. pakietu morskiego (Erika III) świadczy o możliwości harmonizacji przepisów dotyczących transportu morskiego. W związku z rosnącymi ostatnio rozmiarami statków Komitet obawia się nowych zagrożeń dla transportu morskiego, zwłaszcza tych związanych z ewentualnymi wypadkami kontenerowców lub chemikaliowców. Zachęca więc Komisję do precyzyjnego określenia przewidzianych lub przyjętych już środków, aby stawić czoła temu problemowi.

43. Uważa, że do cieśnin, przez które przepływa zasadnicza część światowego transportu należy zastosować szczególne podejście z zamiarem lepszej koordynacji gospodarki tymi obszarami, które narażone są na znaczne ryzyko, z którym bezpośrednio mierzyć się muszą podmioty lokalne. Wypadek morski w tak ważnym miejscu, jak Cieśnina Kaletańska, spowodowałby poważne skutki zarówno gospodarcze jak środowiskowe nie tylko w danych regionach nadmorskich, lecz również w całej Europie.

44. Zauważa, że praktyki poszczególnych krajów w zakresie kontroli celnej i weterynaryjnej mogą wprowadzać zakłócenia

konkurencji i dlatego wzywa do zwiększenia nadzoru Komisji nad transpozycją dyrektyw w celu zapewnienia wiernej interpretacji przepisów.

45. Podkreśla znaczenie wymiaru zewnętrznego strategii morskiej, zwłaszcza w sektorze transportu. Jest zdania, że harmonizacja przepisów dotyczących eksploatacji w poszczególnych europejskich państwach bandery umożliwiłaby wzmocnienie pozycji Unii Europejskiej w Międzynarodowej Organizacji Morskiej oraz uczynienie kolejnego kroku na drodze do światowej harmonizacji przepisów regulujących transport morski. W tym kontekście wzywa do tego, aby UE w sposób bardziej zdecydowany wyraziła swoje stanowisko na forum organizacji międzynarodowych (IMO, WTO i MOP), tak aby europejski transport morski mógł rozwijać się w bardziej przejrzystych i uczciwych warunkach konkurencji. Zachęca Komisję do kontynuacji prac nad koordynacją stanowisk państw członkowskich w IMO i opowiada się za przyznaniem Unii Europejskiej statusu obserwatora w tej organizacji.

46. Zastanawia się nad przedziałem czasowym wybranym dla strategii morskiej – 2009-2018. Opowiada się za (późniejszym) dostosowaniem go do harmonogramu nowej strategii lizbońskiej po 2010 r.

Obszar transportu morskiego bez barier

47. Popiera cel, jakim jest zniesienie lub złagodzenie całości lub części procedur administracyjnych stojących na przeszkodzie rozwojowi żeglugi morskiej bliskiego zasięgu (ŻMBZ) na terytorium Unii Europejskiej, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony środowiska naturalnego.

48. Wyraża uznanie dla zamiaru Komisji ustanowienia obszaru transportu morskiego bez barier, umożliwiającego ukończenie tworzenia wewnętrznego rynku w dziedzinie transportu morskiego; ubolewa jednak nad tym, że Komisja nie odwołuje się do koncepcji „wspólnej przestrzeni morskiej, wykraczającej poza zniesienie barier administracyjnych i podatkowych dla statków przepływających między portami europejskimi”.

49. Wzywa do tego, aby kwestie socjalne zostały w pełni uwzględnione i aby w Unii Europejskiej zapewniono lepsze przestrzeganie międzynarodowych przepisów dotyczących prawa pracy i ochrony środowiska naturalnego w celu utrzymania uczciwych warunków konkurencji w skali światowej. Zaproponowane przez Komisję środki uważa więc jedynie za pierwszy etap tworzenia prawdziwej wspólnej przestrzeni morskiej UE. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje ewentualne przyszłe działania przedstawione w komunikacie Komisji z 21 stycznia 2009 r. Komitet zachęca Komisję do niezwłocznego zaprezentowania kolejnych etapów procesu tworzenia wspólnej przestrzeni morskiej.

50. Wyraża zadowolenie w związku z proponowanymi wytycznymi w dziedzinie uproszczenia, harmonizacji, systemu jednego okienka i elektronicznych systemów transmisji danych. Jest zdania, że statki pływające pod banderą jednego z państw członkowskich i przemierzające się między dwoma portami Unii Europejskiej nie powinny podlegać większym obciążeniom administracyjnym niż inne środki transportu, o ile nie stoi to w sprzeczności z kwestiami bezpieczeństwa specyficznymi dla transportu morskiego.

51. Podkreśla już podjęte wysiłki w zakresie uproszczenia formalności sprawozdawczych i odejścia od papierowej formy dokumentów. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar dalszych uproszczeń i harmonizacji procedur administracyjnych obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich, zwłaszcza procedur celnych, weterynaryjnych i fitosanitarnych.

52. Ubolewa nad niefortunnym sformułowaniem Komisji, według której „poważny problem mogą stanowić usługi pilotażu”. Komitet podkreśla znaczenie usług pilotażu dla bezpieczeństwa w portach i w ich pobliżu i zaleca w związku z tym, by Unia Europejska i państwa członkowskie możliwie restrykcyjnie ustalały ramy udzielania świadectw zwolnienia z pilotażu (Pilotage Exemption Certificate – PEC).

53. Wzywa Komisję do podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu uniknięcia zakłóceń wynikających z rozbieżnych interpretacji na etapie zastosowania zharmonizowanych już procedur.

54. Wyraża uznanie dla celu, jakim jest wprowadzenie systemu jednego okienka, zauważa jednak, że jego realizacja oznacza poważne inwestycje związane z wyposażeniem wszystkich podmiotów sektora. Jest zdania, że europejska sieć SafeSeaNet stanowi priorytet w kontekście usprawnienia i przyspieszenia wymiany dokumentów między podmiotami sektora transportu morskiego. Jest zdania, że niezbędne jest wsparcie na rzecz wyposażenia wspólnot portowych w celu zapewnienia skuteczności systemów wymiany dokumentów i sukcesu europejskiej sieci. Jednocześnie zwraca uwagę Komisji na konsekwencje, jakie dla małych i średnich portów będą miały niektóre zaproponowane środki, i apeluje o niezbędne działania, by środki te nie doprowadziły do zakłóceń konkurencji, które zachwiałyby równowagę struktury portowej Europy.

Pomoc państwa uzupełniająca wspólnotowe finansowanie uruchamiania autostrad morskich ⁽¹⁰⁾

55. Wyraża uznanie dla dokonanego przez Komisję objaśnienia powiązań między poszczególnymi rodzajami mechanizmów pomocy publicznej uzupełniającej wspólnotowe finansowanie uruchamiania autostrad morskich. Podkreśla niezbędny i decydujący charakter wsparcia finansowego władz publicznych na rzecz rozwoju ŻMBZ. Przypomina, że cele zmniejszenia natężenia ruchu drogowego oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania przewozów towarowych na środowisko naturalne w pełni uzasadniają wsparcie władz publicznych dla projektów autostrad morskich. W tym kontekście należy z zadowoleniem przyjąć uznaną możliwość przyznawania pomocy państwa na szczeblu krajowym, regionalnym czy lokalnym, możliwość ta nie powinna jednak być traktowana jako zadowalająca odpowiedź na niewystarczającą ilość środków wspólnotowych przeznaczonych na autostrady morskie.

56. Wyraża ubolewanie z powodu tego, że kryteria przyjęte przez Komisję przy rozpatrywaniu projektów odpowiadają głównie wymogom krótkoterminowej rentowności usług, podczas gdy bardzo trudno jest osiągnąć rentowność w krótkim czasie, z jednej strony z powodu poważnych inwestycji początkowych, które należy podjąć, a z drugiej – z powodu niepewności dotyczącej wypełnienia statków, o czym świadczy doświadczenie prowadzone między portami Tulon i Civitavecchia (Rzym) w latach 2005-2008.

57. Zastanawia się nad brakiem ogólnej refleksji dotyczącej natury operacji i inwestycji kwalifikujących się do otrzymania

wsparcia wspólnotowego w świetle faktu, że mechanizmy wprowadzone w ostatnich latach nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Pomijając ich złożoność, niektóre z elementów proponowanych mechanizmów finansowania wydają się wręcz niedostosowane lub wykazują bardzo niewielką użyteczność w świetle potrzeb, jakie generuje uruchomienie usług autostrad morskich.

58. Sugeruje, aby umożliwić – w drodze odstępstwa – wcielenie statków zbudowanych lub nabytych przez operatora morskiego i eksploatowanych na autostradach morskich w infrastruktury, mimo ich mobilności. Statki te można by wówczas subwencjonować na podobnej zasadzie jak liczne inwestycje drogowe i kolejowe. Jednakże zgodnie z orzecznictwem ETS, a zwłaszcza orzeczeniami w sprawie Ferring (C-53/00) i Altmark (C-280/00), pomoc finansowa na eksploatację tych statków nie może wykraczać poza rekompensatę finansową za zobowiązania z tytułu świadczenia usług publicznych. Wyzwania środowiskowe związane z koncepcją autostrad morskich są tak znaczne, że należy przewidzieć szczególne rozwiązania. Oczekiwane korzyści z przeniesienia transportu z dróg na morze nie będą odczuwalne jeżeli do tego przeniesienia nie dojdzie. W tym kontekście pomysł przesunięcia finansowania z wyprzedzeniem w stosunku do zmiany rodzaju transportu nie wydaje się niestosowny.

59. Wzywa do tego, aby podmioty prywatne (armatorzy, logistycy, przewoźnicy), odgrywające kluczową rolę w procesie wdrażania koncepcji autostrad morskich, zostały w pełni wysłuchane i włączone do procesu pogłębionej analizy motywów, które powstrzymują je przed podjęciem decyzji o uruchomieniu usługi autostrady morskiej.

60. W tym celu zaleca większe uznanie agencji promocji żeglugi krótkiego zasięgu (krajowych centrów kompetencji) założonych przez państwa członkowskie, a ich zadania rozszerzone. Wiąże się to z podwyższeniem zasobów ludzkich i finansowych pozostawionych do ich dyspozycji, na przykład w ramach kontraktów partnerskich z samorządami regionalnymi o profilu morskim i prywatnymi podmiotami łańcucha transportowego: armatorami, firmami logistycznymi, przeładunkowymi, ...

61. Jest zdania, że system pomocy państwa uzupełniającej wspólnotowe finansowanie uruchamiania autostrad morskich dla większej czytelności mógłby zostać włączony do dokumentu dotyczącego wytycznych wspólnotowych w sprawie pomocy państwa dla transportu morskiego.

62. W szerszym kontekście wzywa Komisję do zbadania możliwości ogólnego dostosowania przepisów przyznawania pomocy państwa i finansowania wspólnotowego na rozwój autostrad morskich.

63. Podobnie jak Komisja jest zdania, że „niezmienna, określona wcześniej kwota finansowania publicznego, na którą można liczyć, ma podstawowe znaczenie dla potencjalnych wnioskodawców”. W tym kontekście zauważa, że klauzule zwrotu także mogą być hamulcem dla podmiotów gospodarczych, nad którymi wisi groźba zwrotu pomocy finansowej po zakończeniu projektu, jeśli jego cele nie zostały osiągnięte. Stwierdza, że przyznawanie pomocy publicznej na rzecz tworzenia autostrad morskich powinno być uzależnione od realizacji konkretnych celów, zaleca jednak, aby Komisja zbadła

⁽¹⁰⁾ Zob. 2008/C 317/8.

możliwość wprowadzenia w ramach wdrażania projektów autostrad morskich celów etapowych, od których realizacji byłoby uzależnione dalsze przyznawanie środków finansowych przez władze publiczne.

64. Wzywa Komisję do zapewnienia bardzo szerokiego przekazu w tej dziedzinie, poza oficjalnymi publikacjami, w celu podniesienia świadomości operatorów w zakresie zasadności polityki Komisji, a przy tej okazji do poinformowania, że Komisja jest zdecydowana zmierzyć się z głównym problemem zmiany transportu towarów z drogi lądowej na morską przy wykorzystaniu odpowiednich środków, w pełnej zgodności z ambitnymi zamiarami w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, czuwając jednocześnie nad tym, aby nie powodowało to rażących zakłóceń konkurencji.

Formalności sprawozdawcze mające zastosowanie do statków przyplwających do z portów państw członkowskich lub je opuszczających

65. Uznaje, że uproszczenie procedur administracyjnych poprzez upowszechnienie elektronicznej transmisji danych i usprawnienie formalności sprawozdawczych przyczynia się do podniesienia atrakcyjności transportu morskiego.

66. Zauważa, że środki te będą miały też dobroczynny wpływ na bezpieczeństwo dla środowiska i bezpieczeństwo na morzu, ponieważ umożliwią uwolnienie załogi od obowiązków administracyjnych, aby mogła skupić się na pełnieniu wacht. Elektroniczna transmisja danych umożliwi ponadto władzom uzyskanie potrzebnych informacji w czasie rzeczywistym, aby mogły właściwie oszacować potrzebne środki interwencji w razie wypadku.

67. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję o stopniowym procesie harmonizacji, zapewniającej powiązanie i spójność z harmonogramem Międzynarodowej Organizacji Morskiej, która pozostaje ważnym szczeblem decyzyjnym. Przejawem tej decyzji jest propozycja wprowadzenia tymczasowego formularza europejskiego, służącego harmonizacji wniosków o udzielenie informacji dotyczących ochrony w oczekiwaniu na ujednolicony formularz na poziomie międzynarodowym. Komitet Regionów popiera w tym kontekście wniosek, aby delegacje państw członkowskich Unii Europejskiej na posiedzenia komitetu FAL postarały się „o zapewnienie spójności formularzy stosowanych

na mocy konwencji FAL z formularzami wymaganymi zgodnie z obowiązującym prawem wspólnotowym”.

68. Popiera cel, jakim jest upowszechnienie elektronicznego systemu wymiany danych do 15 lutego 2013 r., zauważa jednak, że zapewnienie wyposażenia całego łańcucha transportu morskiego będzie wymagało poważnych inwestycji. Koszty wprowadzenia systemów transmisji informacji są znaczące dla małych portów. Wzywa zatem Komisję do określenia pomocy finansowej, która mogłaby zostać przyznana w tym kontekście.

69. Podobnie jak Komisja jest zdania, że uproszczenie i harmonizacja formalności i dokumentów administracyjnych odgrywają ważną rolę w propagowaniu żeglugi morskiej bliskiego zasięgu. W tym kontekście wyraża uznanie dla zwolnienia z obowiązku przekazywania formularzy FAL statków, które przemieszczają się między portami Unii Europejskiej. W miarę możliwości należy dostosować kodeks ISPS do działalności podmiotów żeglugi morskiej krótkiego zasięgu.

70. Wyraża ubolewanie z powodu tego, że nie została uwzględniona kwestia przeciwdziałania nielegalnej imigracji, która w odczuwalny sposób spowalnia procedury operacyjne i pociąga za sobą poważne koszty na niektórych obszarach.

71. Pragnęłby ponadto, aby wszystkie państwa członkowskie przyjęły całokształt międzynarodowych konwencji w sprawie poszukiwań i ratownictwa na morzu (SAR) oraz w sprawie bezpieczeństwa życia na morzu (SOLAS). Konwencje te określają bowiem dla całej wspólnoty międzynarodowej jednolite przepisy odnośnie do obowiązku prowadzenia akcji ratunkowej i udzielania pierwszej pomocy rozbitkom i osobom zagrożonym katastrofą morską lub porzuconym na wodach europejskiej przestrzeni morskiej. Uważa jednak, że przyjęcie tych przepisów musi iść w parze ze stworzeniem na poziomie Unii Europejskiej mechanizmów solidarności, jako że zarządzanie nielegalną imigracją napływającą drogą morską nie może być pozostawione samym państwom Unii Europejskiej mającym granice morskie, przez które łatwo mogą przenikać imigranci. Podkreśla zarazem, że wysiłki zmierzające do usprawnienia operacji poszukiwania i ratowania imigrantów i uchodźców, którzy znaleźli się w niebezpieczeństwie na morzu, stanowią tylko jeden aspekt odpowiedzi na szerszy problem związany z nielegalną imigracją napływającą drogą morską.

Bruksela, 17 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

Projekt opinii Komitetu Regionów „Wspólnotowy system kontroli rybołówstwa”

(2009/C 211/11)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z dużym zadowoleniem całościową reformę systemu kontroli europejskiej wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) oraz wzywa Radę i Komisję Europejską do uwzględnienia różnorodności i specyfiki poszczególnych flot i regionów połowowych.
- Jest zdania, że kultura przestrzegania przepisów dotyczących rybołówstwa będzie budowana tylko wtedy, gdy środki kontroli będą wdrażane na zasadzie dialogu i porozumienia, a nie narzucane poprzez proces odgórny. Z zadowoleniem przyjmuje zawarte w rozporządzeniu nowe środki mające zmusić państwa członkowskie do przestrzegania celów wspólnej polityki rybołówstwa, uważa jednak, że należy dobrze przeanalizować proporcjonalność takich środków. KR nie może się zgodzić na propozycję odmowy transferu kwot ani ich wymiany.
- Apeluje o doprecyzowanie zakresu nowych przepisów dotyczących rybołówstwa rekreacyjnego w odniesieniu do licencji i upoważnienia. Rybołówstwo takie, gdyby było nieuregulowane, mogłoby zagrozić zasobom rybnym objętym planami odbudowy. Jednakże zawarta w rozporządzeniu odpowiedź na to zagrożenie musi być proporcjonalna, a nie nadmierna.
- Przywiązując szczególną wagę do zrównoważonego i opłacalnego rybołówstwa na małą skalę, zwraca się o wyjaśnienia dotyczące nowych przepisów, zgodnie z którymi na statkach o długości 10–15 metrów obowiązkowe jest instalowanie VMS, prowadzenie elektronicznego dziennika połowowego i wypełnianie deklaracji wyładunkowych. Nie może się zgodzić na obowiązek wyposażania w AIS wszystkich statków rybackich o długości ponad 15 metrów oraz wzywa do wyłączenia wymogu certyfikacji mocy silników w przypadku statków rybackich o długości poniżej 10 m, które korzystają wyłącznie ze statycznych narzędzi połowowych.

Sprawozdawca: Simon DAY (UK/PPE), członek Rady Hrabstwa Devon

Dokumenty źródłowe

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa – COM(2008) 718 wersja ostateczna

Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, COM(2008) 721 wersja ostateczna – 2008/0216 (CNS)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z dużym zadowoleniem modernizację systemu kontroli europejskiej wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb). Obecny system kontroli jest nieskuteczny, kosztowny, złożony i nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

2. Popiera wyznaczone cele: uproszczenie, harmonizację, dążenie do większej skuteczności kontroli przy mniejszych kosztach, rozwijanie kultury przestrzegania prawa.

3. Uważa, że konieczna jest całościowa reforma, i stwierdza, że wariant 3 polegający na wprowadzeniu nowego rozporządzenia jest najbardziej realistyczny.

A. Uwzględnienie wymiaru regionalnego i lokalnego

4. Wzywa Radę i Komisję Europejską do uwzględnienia różnorodności i specyfiki poszczególnych flot i regionów połowowych, zgodnie z motywem 18 wniosku.

5. Apeluje o poświęcenie szczególnej uwagi potrzebom peryferyjnych regionów morskich w szczególnym stopniu uzależnionych od rybołówstwa. Warunkami koniecznymi są tu elastyczność i możliwość podejmowania konkretnych działań dostosowanych do danych okoliczności i regionu⁽¹⁾.

6. Podkreśla, że decentralizacja WPRyb, której przejawem jest utworzenie Regionalnych Komitetów Doradczych (RAC) i restrukturyzacja DG MARE w Komisji Europejskiej, zwraca uwagę na rosnącą potrzebę wykorzystania nowych ram politycznych dotyczących kontroli na zasadzie móż regionalnych. Wymaga to od Komisji Europejskiej większych zdolności do radzenia sobie z różnorodnością, jaką niesie ze sobą model regionalny.

7. Zwraca uwagę na zmiany, jakie nowy system kontroli rybołówstwa przyniesie organom lokalnym i regionalnym odpowiedzialnym za kontrolę rybołówstwa. Skuteczne wdrożenie nowego systemu w terenie jest możliwe tylko pod warunkiem, że państwa członkowskie we właściwy sposób przypiszą zmienione kompetencje wszystkim

zaangażowanym szczeblom administracyjnym. Warunki konieczne to zasoby finansowe i ludzkie wystarczające do stworzenia solidnych struktur organizacyjnych, wyposażonych w odpowiednie środki kontrolowania i wspierania kultury przestrzegania prawa oraz narzędzia umożliwiające skoordynowane wykorzystywanie tych środków.

B. Nowe, wspólne podejście do kontroli i monitorowania

Postanowienia ogólne

8. Popiera doprecyzowanie zakresu odpowiedzialności państw członkowskich, regionów, Komisji i Wspólnotowej Agencji Kontroli Rybołówstwa (CFCA), aby uniknąć powielania zadań. Komisja Europejska będzie nadal zapewniać środki monitorowania, potrzebne, aby zagwarantować jednolite przestrzeganie przepisów dotyczących rybołówstwa we wszystkich regionach.

9. Z zadowoleniem przyjmuje nowe przepisy dotyczące wzmocnienia programowania strategicznego, ukierunkowania taktycznego i strategii kontroli wyrwykowych w kontroli rybołówstwa, w tym systematyczną analizę ryzyka. Aby uniknąć nieskoordynowanego stosowania tego nowego narzędzia, KR zdecydowanie opowiada się za zapewnieniem wsparcia organom odpowiedzialnym za monitorowanie poprzez rozwój jednolitych metod zarządzania ryzykiem na wszystkich szczeblach, np. przez CFCA zgodnie z art. 112.

10. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje ustanowienie dla państw członkowskich nowego wymogu dotyczącego ustanowienia w każdym państwie członkowskim jednego organu odpowiedzialnego za skuteczną koordynację wszystkich instrumentów kontroli na wszystkich szczeblach (art. 5 ust. 5).

Zmniejszenie obciążeń administracyjnych i kosztów

11. Oczekuje znacznego zmniejszenia kosztów operacyjnych, o 30 %, co zwiększy ekonomiczność systemów kontroli w państwach członkowskich i regionach, pod warunkiem pełnego wykorzystania nowoczesnych technologii i usprawnionych systemów kontroli. Jednakże gdyby

⁽¹⁾ CdR 22/2008 fin, CdR 258/2006 fin, Cdr 153/2001 fin.

takie oszczędności nie wystąpiły, wszelkie dodatkowe obciążenia finansowe nakładane na państwa członkowskie lub regiony powinny być pokrywane z budżetu UE, w szczególności mając na uwadze, że odpowiedzialność niektórych państw członkowskich w zakresie kontroli WPRyb jest nieproporcjonalna w stosunku do ich kwot.

12. Apeluje do Rady o zwrócenie uwagi na osiągnięcie ekonomiczności poprzez ustanowienie publicznych struktur ds. stref przybrzeżnych w większym stopniu integrujących zarządzanie rybołówstwem z zarządzaniem inną działalnością morską oraz ustanowienie przez przybrzeżne państwa członkowskie i regiony sąsiednie wspólnych inspektoratów rybołówstwa.

13. W ostatnim czasie zalecił integrację zadań inspektoratów rybołówstwa z takimi zadaniami, jak nadzór nad stanem środowiska naturalnego, kontrole graniczne, ratownictwo morskie oraz ochrona ludności ⁽²⁾ i z zadowoleniem przyjmuje nowy przepis zakładający stworzenie zintegrowanej sieci nadzoru morskiego [art. 4, art. 112. (art. 17g dotyczący kompetencji CFCA)].

Zwiększone wykorzystywanie nowoczesnych technik

14. Z rezerwą przyjmuje położenie we wniosku nacisku na zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technik i skutecznych systemów zatwierdzania danych, w tym monitorowania statków oraz innych skutecznych i ekonomicznych systemów (art. 9-11), co częściowo odzwierciedla poprzednie zalecenie KR-u ⁽³⁾. Jednak mimo że elektroniczne monitorowanie stanowi zasadniczy element ekonomicznych systemów egzekwowania przepisów i zarządzania rybołówstwem, nie powinno mieć miejsca powielanie. Instalacje powinny być proporcjonalne do wielkości statku oraz długości podróży i pozycji statku. W szczególności KR obawia się, że system AIS służy do zapewnienia bezpieczeństwa nawigacji i nie jest odpowiedni do kontroli rybołówstwa.

15. W związku z ciągłym rozwojem technik KR nalega, aby zagwarantować, że rozporządzenie pozostanie aktualne, poprzez ustanowienie skutecznego mechanizmu regulacyjnego służącego dostosowywaniu do zmian technologicznych. KR wzywa do włączenia organów lokalnych i regionalnych oraz organizacji producentów w projekty pilotażowe w zakresie narzędzi służących identyfikacji, takich jak analiza genetyczna (art. 13 ust. 1).

Monitorowanie rybołówstwa i wprowadzania do obrotu

16. Podkreśla, że należy utrzymać kontrole na morzu, jako że obecnie jest to jedyna metoda umożliwiająca odpowiednie monitorowanie narzędzi połowowych i TCM, wielkości oczek itp., niejednokrotnie regulowanych przepisami dotyczącymi wpływu rybołówstwa na środowisko naturalne.

17. Opowiada się za podejściem dwutorowym, mającym na celu zapewnienie równowagi pomiędzy kontrolami na morzu i na lądzie. Powinno ono obejmować a) ulepszenia

stosownych i skutecznych kontroli na morzu oraz b) ulepszone kontrole i inspekcje na lądzie, koncentrujące się na najważniejszych portach, w tym ulepszenia kontroli ryb przywiezionych. Zapewnienie bardziej wiarygodnych danych dotyczących wyładunków jest niezbędne do uzyskania korzyści z procesu oceny zasobów.

18. Ponieważ zarządzanie flotą nadal stanowi kluczowy element WPRyb, KR z zadowoleniem przyjmuje nowe instrumenty dotyczące monitorowania, certyfikacji i kontroli krzyżowych mocy silników, z wyjątkiem statków o długości poniżej 10 m, które korzystają wyłącznie ze statycznych narzędzi połowowych (art. 30-32).

19. Przywiązując szczególną wagę do zrównoważonego i opłacalnego rybołówstwa na małą skalę, zwraca się o wyjaśnienia dotyczące nowych przepisów, zgodnie z którymi na statkach o długości 10-15 metrów obowiązkowe jest instalowanie VMS (art. 9), prowadzenie elektronicznego dziennika połowowego (art. 14) i wypełnianie deklaracji wyładunkowych (art. 21), przy czym państwa członkowskie mogą wprowadzać odstępstwa. Aby wesprzeć takie małe statki w dostosowaniu się do nowych przepisów, KR czuje się zobowiązany nalegać na szersze odstępstwa lub zwiększenie środków unijnych i krajowych na ten cel.

20. Zachęca do realizowania na szczeblu lokalnym lub regionalnym projektów mających na celu dobrowolne, finansowane wprowadzenie wyżej wspomnianych systemów monitorowania lub podobnych systemów na statkach o długości mniejszej niż 10-15 metrów, np. z uwagi na zarządzanie morskimi obszarami chronionymi i strefami chronionymi.

21. Zgadza się z tym, że w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu kontroli państwa członkowskie i regiony powinny monitorować małe statki o długości poniżej 10 metrów poprzez plan kontroli wyrwykowych. KR zwraca się jednak o wyjaśnienie sformułowania, że plany kontroli wyrwykowych, mają być „w miarę możliwości [...] ujednolicone w obrębie regionu” (art. 16 ust. 2 i art. 22 ust. 2).

22. Z zadowoleniem przyjmuje nowe wspólne standardy monitorowania wprowadzania do obrotu, mające na celu zapewnienie pełnej identyfikowalności wyładunków. Ma to służyć ograniczeniu nielegalnych wyładunków ryb oraz zapewnieniu konsumentom stosownych informacji o produkcji na każdym etapie wprowadzania do obrotu (art. 51).

Szczegółowe monitorowanie planów wieloletnich i środków technicznych

23. Zwraca się o zaangażowanie lokalnych i regionalnych organów kontroli oraz zainteresowanych stron w określenie definicji „wyznaczonych portów” (art. 34) oraz ustanowienie krajowych i regionalnych programów kontroli, stosowanych do każdego planu wieloletniego (art. 36).

⁽²⁾ CdR 22/2008 fin, CdR 258/2006 fin.

⁽³⁾ CdR 258/2006 fin.

24. Ponownie wzywa do ulepszenia kontroli środków technicznych mających na celu zmniejszenie ilości odrzutów lub wręcz ich wyeliminowanie, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i przy stwarzaniu zachęt⁽⁴⁾. Wydaje się jednak, że opóźnianie wyrzucania koniecznych odrzutów do morza nie przynosi korzyści i należałoby tylko wpisywać ilości szacunkowe.

25. Z zadowoleniem przyjmuje zaproponowanie nowego zaawansowanego systemu monitorowania statków dla morskich obszarów chronionych (art. 39), który zapewni organom publicznym lepsze narzędzia, dzięki którym mogą wypełniać swoje obowiązki w zakresie zarządzania w odniesieniu do tych obszarów. Jednak morskie obszary chronione powinny także być dobrze określone, a ich cel właściwie nagłośniony, aby zagwarantować, że monitorowane będą jedynie statki nieupoważnione do prowadzenia połowów na takich obszarach.

Monitorowanie rybołówstwa rekreacyjnego

26. Apeluje do Rady o doprecyzowanie zakresu nowego art. 47 dotyczącego rybołówstwa rekreacyjnego. Rybołówstwo takie, gdyby było nieuregulowane, mogłoby zagrozić zasobom rybnym objętym planami odbudowy, np. poprzez profesjonalną turystykę połowową lub w okresach, gdy połowy przemysłowe nie odbywają się.

C. Kultura przestrzegania prawa

27. Wzywa do umieszczenia w motywie 5 rozporządzenia pełniejszego odniesienia do stworzenia kultury przestrzegania przepisów dotyczących rybołówstwa określanych przez wszystkie zainteresowane strony. Należy ją uważać za fundament każdej skutecznej reformy systemu kontroli.

28. Jest zdania, że „kultura przestrzegania prawa” będzie budowana tylko wtedy, gdy środki kontroli będą wdrażane na zasadzie dialogu i porozumienia, a nie narzucane poprzez proces odgórny. Należy wypracować spójne partnerstwo pomiędzy rybakami, organami kontroli, placówkami badawczymi, organizacjami pozarządowymi i sektorem gospodarki rybnej, przy czym przy współpracy tej powinny pomagać RAC i grupy lokalne ustanowione zgodnie z osią 4 Europejskiego Funduszu Rybackiego. KR podkreślał, że rybacy muszą być odpowiedzialni za monitorowanie połowów i praw połowowych⁽⁵⁾.

29. Apeluje do Komisji Europejskiej o dołożenie starań w celu zagwarantowania, że kultura przestrzegania prawa będzie respektowana przez wszystkich partnerów międzynarodowych i na innych wodach, na których statki z UE prowadzą połowy.

30. Jest zdania, że uproszczenie przepisów dotyczących kontroli rybołówstwa powinno stanowić główny cel⁽⁶⁾, i z zadowoleniem przyjmuje zasadniczy krok poczyniony

w tym kontekście przez Komisję. Zmniejsza on obciążenie administracyjne dla organów publicznych i sektora prywatnego i sprawia, że przepisy stają się łatwiejsze do monitorowania. Ponadto zwiększa zaufanie zainteresowanych stron, budując kulturę przestrzegania prawa.

Wprowadzenie ujednoczonych sankcji odstraszających

31. Z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie ujednoczonych i odstraszających sankcji administracyjnych dla poważnych naruszeń (art. 82), w tym ustanowienie systemu punktów karnych (art. 84), które mogą doprowadzić do zawieszenia lub cofnięcia upoważnienia do połowów, a także utworzenie krajowych rejestrów naruszeń przepisów (art. 85).

32. Uważa, że wszystkie te środki odzwierciedlają wcześniejsze postulaty KR-u dotyczące ujednoczenia odstraszających środków karnych⁽⁷⁾ i pomagają skorygować arbitralny charakter obecnego systemu, kładą kres sytuacji, w której opłaca się łamać przepisy, oraz ograniczają zjawisko migracji sprawców naruszenia przepisów do państw członkowskich, gdzie kary są najniższe.

33. Wzywa państwa członkowskie i regiony, aby ujednoczyły swoje sankcje dla naruszeń popełnianych w obrębie transgranicznych regionów połowowych, np. transgranicznych morskich obszarów chronionych.

34. Uznaje postulat wykorzystywania subsydiów jako dodatkowego, poza grzywnami, elementu sankcji, tak by zabronić przyznawania pomocy publicznej czy subsydiów statkom, które popełniły wielokrotne i poważne wykroczenia. Jednocześnie w tworzeniu kultury przestrzegania przepisów bardzo pomogłyby pozytywne zachęty, takie jak dodatkowe dni na morzu lub inne nagrody przyznawane za udział w programach zakładających wykorzystywanie bardziej selektywnych narzędzi połowowych, wspieranie doraźnego zamykania łowisk, udział w planach na rzecz unikania gromadzenia zapasów itp.

Współpraca między państwami członkowskimi, z Komisją Europejską i CFCA

35. Z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie przepisów dotyczących poprawy współpracy pomiędzy organami kontroli rybołówstwa w państwach członkowskich/regionach oraz z Komisją, w tym nowoczesne podejście do wymiany danych. CFCA powinna odegrać zasadniczą rolę w ułatwianiu tego podejścia.

36. Odnotowuje postępy we wspólnych planach rozmieszczenia na morzu. Wydaje się jednak, że w przypadku kontroli na lądzie postępy nie są już tak duże. Ponadto konieczna jest współpraca z właściwymi służbami krajów trzecich przy jednoczesnym zagwarantowaniu, że będą one dysponować wymaganymi środkami i kompetencjami.

⁽⁴⁾ CdR 22/2008 fin, CdR 252/2004 fin, CdR 189/2002 fin, CdR 153/2001 fin.

⁽⁵⁾ CdR 189/2002 fin.

⁽⁶⁾ CdR 153/2001 fin.

⁽⁷⁾ CdR 258/2006 fin, CdR 189/2002 fin, CdR 153/2001 fin.

37. Jest zdania, że nowe bezpieczne strony internetowe, które zostaną stworzone z myślą o wymianie danych (art. 106–108) i systematyczne kontrole krzyżowe wszelkich dostępnych danych (art. 102) zwiększą zdolność Komisji Europejskiej do oceny tego, na ile skutecznie państwa członkowskie w rzeczywistości egzekwują WPRyb.

38. W przeszłości opowiedział się za ustanowieniem „europejskiego inspektoratu rybołówstwa”⁽⁸⁾ i w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje rozszerzenie mandatu Wspólnotowej Agencji Kontroli Rybołówstwa (CFCA), zgodnie z art. 112 projektu rozporządzenia. KR nalega jednak na to, by przewidziana pomoc udzielana przez CFCA krajowym, regionalnym i lokalnym organom kontroli rybołówstwa obejmowała standaryzację procedur kontroli i inspekcji na morzu i na lądzie, weryfikację krajowych standardów szkolenia, prowadzenie warsztatów i seminariów, a także stworzenie centrum wsparcia, do którego państwa członkowskie, RAC i organizacje branżowe mogłyby zwracać się o wyjaśnienie zakresu i znaczenia rozporządzenia.

D. Skuteczne stosowanie przepisów WPRyb

Nowe standardy nadzoru i inspekcji

39. Uznaje potrzebę zwiększenia nie tylko poziomu sankcji, lecz także wskaźników wykrywania systemów kontroli stosowanych przez organy inspekcji i nadzoru. W tym kontekście KR z zadowoleniem przyjmuje nowe przepisy dotyczące standaryzacji systemów nadzoru i obserwacji oraz dopuszczalności sprawozdań z nadzoru i obserwacji (art. 61-64).

40. Popiera możliwość dokonywania przez państwo członkowskie inspekcji swoich statków lub statków innego państwa członkowskiego także na wodach przybrzeżnych w przypadku odległości nieprzekraczającej 12 mil morskich oraz przeprowadzania inspekcji na terytorium innego państwa członkowskiego (art. 71-73). KR zachęca lokalne i regionalne organy kontroli działające na obszarach przygranicznych do tworzenia synergii poprzez dążenie do bliskiej współpracy w ramach działań inspekcyjnych, przy szybkim stosowaniu procedur udzielania upoważnienia zgodnie z art. 72.

Zwiększenie uprawnień Komisji w zakresie oceny, zarządzania i kontroli

41. Popiera pewne zwiększenie istniejących uprawnień Komisji Europejskiej tam, gdzie ma to służyć stworzeniu równych warunków konkurencji w przypadku kontroli, przy czym zasadnicza odpowiedzialność za kontrolę WPRyb nadal powinna spoczywać na państwach członkowskich. KR z rezerwą przyjmuje przyznanie Komisji Europejskiej dodatkowych uprawnień dotyczących przeprowadzania niezależnych inspekcji (art. 90) oraz audytu krajowych systemów kontroli (art. 92). Z drugiej strony należy doprecyzować zakres nowych uprawnień

przyznanych Komisji Europejskiej w odniesieniu do ustanowienia szczegółowego planu działania w zakresie kontroli dla winnych uchybień państw członkowskich mającego na celu lepszą realizację WPRyb (art. 94 ust. 4).

42. Wzywa Komisję Europejską, aby unikała tendencji do podejmowania decyzji na poziomie mikrozarządzania. W tym kontekście podaje się w wątpliwość przekazanie Komisji uprawnień w zakresie doraźnego zamykania łowisk (art. 45), mimo że mogłoby to być korzystne dla gatunków dotkniętych przełowieniem.

43. Podkreśla, że u źródła dodatkowych uprawnień powinno leżeć zdefiniowanie od nowa współpracy z państwami członkowskimi oraz w ramach Komisji Europejskiej w zakresie budowania zdolności w DG MARE i CFCA, ale także zwiększona spójność instytucjonalna z DG ds. Środowiska w Komisji Europejskiej.

Środki mające na celu zagwarantowanie przestrzegania przepisów przez państwa członkowskie

44. Uznaje, że niewłaściwe wdrożenie przez jedno państwo członkowskie może zagrozić należytemu zarządzaniu wspólnymi zasobami rybnymi, zwłaszcza w przypadku gatunków migrujących. KR zaznacza, że jedyną procedurą, jaką obecnie dysponuje Komisja Europejska w przypadku naruszenia przepisów przez państwo członkowskie, jest postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, które jest czasochłonne i nie gwarantuje nałożenia sankcji.

45. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zawarte w rozporządzeniu nowe środki mające zmusić państwa członkowskie do przestrzegania celów wspólnej polityki rybołówstwa, w tym zamknięcie przedmiotowych łowisk na wniosek Komisji Europejskiej (art. 96) oraz środki finansowe przeciwko państwom członkowskim, takie jak zawieszenie i anulowanie wspólnotowej pomocy finansowej (art. 95). KR obawia się jednak, że rozszerzony zakres obejmujący odliczanie kwot (art. 98) i odmowę transferu kwot (art. 99) może oznaczać, że Komisja mogłaby jednostronnie zmieniać względną stabilność TAC i kwot pomiędzy państwami członkowskimi.

46. Uważa jednak, że należy dobrze przeanalizować proporcjonalność takich środków. KR obawia się, że koszty musiałyby ponieść nie tyle państwa członkowskie, ile raczej regiony przybrzeżne i ich sektory gospodarki rybnej.

47. Apeluje do Komisji Europejskiej, aby równocześnie kontynuowała realizację podejścia w większym stopniu opartego na współpracy, zapoczątkowanego nowymi protokołami ustaleń, które podpisała z niektórymi państwami członkowskimi i które jasno określają punkty odniesienia służące ulepszeniu systemów kontroli rybołówstwa w zainteresowanych państwach członkowskich. W tworzenie takich protokołów powinny być zaangażowane lokalne i regionalne organy kontroli.

⁽⁸⁾ CdR 153/2001 fin.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, motyw 29**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(29) Należy przyznać Komisji uprawnienia do zamykania łowiska, jeżeli kwota danego państwa członkowskiego lub TAC zostały wyczerpane. Komisja musi również mieć prawo odliczenia kwot lub odmowy transferu kwot lub ich wymiany w celu zagwarantowania realizacji celów wspólnej polityki rybołówstwa przez państwa członkowskie.	(29) Należy przyznać Komisji uprawnienia do zamykania łowiska, jeżeli kwota danego państwa członkowskiego lub TAC zostały wyczerpane. Komisja musi również mieć prawo odliczenia kwot lub odmowy transferu kwot lub ich wymiany w celu zagwarantowania realizacji celów wspólnej polityki rybołówstwa przez państwa członkowskie.

Uzasadnienie

KR uznaje, że należy karać państwa członkowskie, które regularnie pozwalają swojej flocie na przekraczanie kwoty lub nie podejmują działań koniecznych do zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa. Odpowiednie mechanizmy nie powinny jednak obejmować odliczania kwot ani odmowy transferu lub wymiany kwot, ponieważ nie dotknęłyby to państwa członkowskiego, które nie przestrzegają przepisów, ale flot, które mogą nie mieć nic wspólnego z naruszeniami, czy wręcz – w przypadku wymiany kwot – inne państwa członkowskie, które nie mają z nimi nic wspólnego. Ponadto środki te oznaczałyby, że Komisja mogłaby jednostronnie zmieniać względną stabilność pomiędzy państwami członkowskimi.

Poprawka 2**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 4 – punkt 21**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(21) „Dane z systemu monitorowania statków” oznaczają dane dotyczące identyfikacji statków rybackich, pozycji geograficznej, daty, godziny, kursu i prędkości, przekazywane przez satelitarne urządzenia lokacyjne zainstalowane na statkach rybackich do ośrodka monitorowania rybołówstwa państwa bandery;	(21) „Dane z systemu monitorowania statków” oznaczają dane dotyczące identyfikacji statków rybackich, pozycji geograficznej, daty, godziny, kursu i prędkości, przekazywane przez satelitarne urządzenia lokacyjne <u>lub podobne lądowe systemy monitorowania</u> zainstalowane na statkach rybackich do ośrodka monitorowania rybołówstwa państwa bandery;

Uzasadnienie

Zaproponowana definicja wykluczałaby stosowanie, po przeprowadzeniu odpowiednich testów, mniej kosztowych, ale równie skutecznych środków VMS, które mogą być bardziej odpowiednie w przypadku statków rybackich o całkowitej długości ponad 10 m, ale nie większej niż 15 m i działających dostatecznie blisko lądowych systemów monitorowania. KR zmienia tę definicję i odpowiednio ustępy art. 9 (zob. poprawka 7).

Poprawka 3**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 4 – nowy punkt po punkcie 24**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	„Poważne naruszenie” oznacza rodzaje postępowania uważanego za szczególnie szkodliwe dla właściwego stosowania przepisów WPRyB, w szczególności w obszarach takich jak ochrona zasobów, monitorowanie działalności połowowej i wprowadzanie produktów rybołówstwa do obrotu, w szczególności działania wymienione w art. 42 ust. 1 <u>ROZPORZĄDZENIA RADY (WE) nr 1005/2008.</u>

Uzasadnienie

KR zwraca się o doprecyzowanie, które naruszenia uważa się za „poważne” i uzasadniające zastosowanie art. 82. Ponadto należy zwrócić uwagę na różne interpretacje w państwach członkowskich i maksymalnie dopasować odpowiednie kryteria.

Poprawka 4**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 4 – nowy punkt po punkcie 24**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	„ <u>Ośrodek aukcyjny</u> ” oznacza osobę fizyczną lub prawną zarejestrowaną i zatwierdzoną jako ośrodek aukcji ryb, gdzie odbywa się pierwsza sprzedaż ryb w drodze konkurencyjnych ofert lub sprzedaży bezpośredniej zarejestrowanym nabywcom.

Uzasadnienie

KR zwraca uwagę na fakt, że nie zaproponowano definicji „ośrodka aukcyjnego”, a jednocześnie w art. 52 określono wymóg prowadzenia pierwszej sprzedaży pewnych zasobów w ośrodku aukcyjnym. Do celów przedmiotowego rozporządzenia „aukcje” nie powinny ograniczać się do „konkurencyjnych ofert”.

Poprawka 5**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 4 – nowy punkt po punkcie 24**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	„ <u>Rybołówstwo rekreacyjne</u> ” oznacza połowy inne niż przemysłowe i zatwierdzone, prowadzone na dużą skalę ze statku(-ów) nieposiadającego(-ych) licencji na otwartym morzu i wykorzystujące zasoby rybne objęte planami wieloletnimi.

Uzasadnienie

Art. 47 zawiera odniesienie do „rybołówstwa rekreacyjnego”. Komisja może go przereklamować, ale KR proponuje powyższą definicję „rybołówstwa rekreacyjnego” w celu doprecyzowania kontekstu przy obecnym brzmieniu.

Jednakże niekomercyjne rybołówstwo rekreacyjne zazwyczaj oznacza wszelkie połowy na wodach morskich, w tym połowy sportowe, rekreacyjne i turnieje, prowadzone ze statku nieobjętego wymogiem posiadania wspólnotowej licencji połowowej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1281/2005 z dnia 3 sierpnia 2005 r.

Poprawka 6**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 5 – ustęp 6**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>6. Płatności wkładów ze strony Europejskiego Funduszu Rybackiego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1198/2006 oraz wspólnotowych wkładów finansowych na rzecz środków, o których mowa w art. 8 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 861/2006, dokonuje się z zastrzeżeniem wypełniania przez państwa członkowskie ich obowiązku w zakresie przestrzegania i egzekwowania przepisów dotyczących ochrony, kontroli, inspekcji i egzekwowania przepisów w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, związanych z finansowanymi środkami lub mających wpływ na ich skuteczność, oraz zapewnienia w tym celu funkcjonowania i utrzymania sprawnego systemu inspekcji, monitorowania, nadzoru i egzekwowania.</p>	<p>6. Płatności wkładów ze strony Europejskiego Funduszu Rybackiego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1198/2006 oraz wspólnotowych wkładów finansowych na rzecz środków, o których mowa w art. 8 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 861/2006, dokonuje się z zastrzeżeniem wypełniania przez państwa członkowskie ich obowiązku w zakresie przestrzegania i egzekwowania przepisów dotyczących ochrony, kontroli, inspekcji i egzekwowania przepisów w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, związanych z finansowanymi środkami lub mających wpływ na ich skuteczność, oraz zapewnienia w tym celu funkcjonowania i utrzymania sprawnego systemu inspekcji, monitorowania, nadzoru i egzekwowania.</p>

Uzasadnienie

KR jest zdania, że lepsze uregulowania prawne to nie tylko kary, lecz także zachęty. Na niezagwarantowanie pełnego przestrzegania przepisów WPRyb należy reagować w sposób proporcjonalny, a tylko poważne przypadki powinny być rozstrzygane na odpowiednim szczeblu sądowym. Powiązanie płatności z Europejskiego Funduszu Rybackiego z ogólnym przestrzeganiem wymogów w zakresie kontroli jest niemożliwe do zaakceptowania. Przedmiotowy ustęp powoduje wielką niepewność prawa (zob. art. 95).

Poprawka 7**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 9 – ustęp 1**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Państwa członkowskie stosują satelitarny system monitorowania statków w celu skutecznego monitorowania działalności połowowej statków rybackich pływających pod ich banderą, bez względu na to, gdzie się one znajdują, i działalności połowowej wykonywanej na ich wodach. Państwa członkowskie zapewniają regularne monitorowanie dokładności tych danych i niezwłocznie reagują w przypadku, gdy okazuje się, iż dane są niedokładne.</p>	<p>1. Państwa członkowskie stosują satelitarny system monitorowania statków <u>oraz w stosownych przypadkach lądowy system monitorowania</u> w celu skutecznego monitorowania działalności połowowej statków rybackich pływających pod ich banderą, bez względu na to, gdzie się one znajdują, i działalności połowowej wykonywanej na ich wodach. Państwa członkowskie zapewniają regularne monitorowanie dokładności tych danych i niezwłocznie reagują w przypadku, gdy okazuje się, iż dane są niedokładne.</p>

Uzasadnienie

Zob. poprawka 2.

Poprawka 8**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 10**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Artykuł 10</p> <p style="text-align: center;">System automatycznej identyfikacji</p> <p>1. Statek rybacki o długości całkowitej ponad 15 metrów posiada i zapewnia funkcjonowanie systemu automatycznej identyfikacji, który odpowiada normom ustalonym przez Międzynarodową Organizację Morską zgodnie z rozdziałem V prawidło 19 sekcja 2.4.5 konwencji SOLAS z 1974 r. w jej zaktualizowanej wersji.</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 10</p> <p style="text-align: center;">System automatycznej identyfikacji</p> <p>1. Statek rybacki o długości całkowitej ponad 15 metrów posiada i zapewnia funkcjonowanie systemu automatycznej identyfikacji, który odpowiada normom ustalonym przez Międzynarodową Organizację Morską zgodnie z rozdziałem V prawidło 19 sekcja 2.4.5 konwencji SOLAS z 1974 r. w jej zaktualizowanej wersji</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2. Państwa członkowskie wykorzystują dane z systemu automatycznej identyfikacji dla celów kontroli krzyżowych z innymi dostępnymi danymi zgodnie z art. 102 i 103. W tym celu państwa członkowskie gwarantują, aby dane z systemu automatycznej identyfikacji statków rybackich pływających pod ich banderą były dostępne dla krajowych organów kontroli rybołówstwa. Państwa członkowskie zapewniają regularne monitorowanie dokładności tych danych i niezwłocznie reagują w przypadku, gdy okazuje się, iż dane są niedokładne.</p>	<p>2. Państwa członkowskie wykorzystują dane z systemu automatycznej identyfikacji dla celów kontroli krzyżowych z innymi dostępnymi danymi zgodnie z art. 102 i 103. W tym celu państwa członkowskie gwarantują, aby dane z systemu automatycznej identyfikacji statków rybackich pływających pod ich banderą były dostępne dla krajowych organów kontroli rybołówstwa. Państwa członkowskie zapewniają regularne monitorowanie dokładności tych danych i niezwłocznie reagują w przypadku, gdy okazuje się, iż dane są niedokładne.</p>

Uzasadnienie

Międzynarodowa konwencja o bezpieczeństwie życia na morzu (SOLAS) przyjęta przez Międzynarodową Organizację Morską (MOM) wprowadza wymóg instalowania systemów identyfikacji na statkach dalekiego zasięgu o tonażu brutto równym lub przekraczającym 300 i wszystkich statkach pasażerskich niezależnie od wielkości. Na całym świecie w AIS wyposażono 40 000 statków w celu zwiększenia bezpieczeństwa nawigacji i bezpieczeństwa w sektorze międzynarodowego transportu morskiego. Wyposażanie w AIS wszystkich statków rybackich o długości całkowitej ponad 15 metrów bez wątpienia spowodowałoby nasycenie systemu i podważyło jego skuteczność w obszarze bezpieczeństwa na morzu.

Poprawka 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 14 – ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Bez uszczerbku dla przepisów szczegółowych, kapitanowie statków wspólnotowych o długości całkowitej ponad 10 metrów prowadzą dziennik połowowy wskazujący w szczególności wszystkie ilości powyżej 15 kg ekwiwalentu żywej wagi dla każdego gatunku poławianego i zatrzymanego na statku, datę i odpowiedni obszar geograficzny z odniesieniem do podobszaru i rejonu lub podrejonu, lub, tam gdzie ma to zastosowanie, statystyczny prostokąt, w którym stosuje się limity połowowe zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym, w odniesieniu do wspomnianych połowów oraz rodzaj stosowanego narzędzia połowowego. Odrzucone do morza ilości każdego gatunku są również wpisywane do dziennika połowowego. Kapitan odpowiada za dokładność danych wpisanych do dziennika połowowego.</p>	<p>1. Bez uszczerbku dla przepisów szczegółowych, kapitanowie statków wspólnotowych o długości całkowitej ponad 10 metrów prowadzą dziennik połowowy <u>w formie papierowej</u> wskazujący w szczególności wszystkie ilości powyżej 1550 kg ekwiwalentu żywej wagi dla każdego gatunku poławianego i zatrzymanego na statku, datę i odpowiedni obszar geograficzny z odniesieniem do podobszaru i rejonu lub podrejonu, lub, tam gdzie ma to zastosowanie, statystyczny prostokąt, w którym stosuje się limity połowowe zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym, w odniesieniu do wspomnianych połowów oraz rodzaj stosowanego narzędzia połowowego. Odrzucone do morza ilości każdego gatunku są również wpisywane do dziennika połowowego <u>Dla celów dokonania oceny w dzienniku połowowym można ewidencjonować szacunkowe ilości każdego gatunku odrzucone do morza.</u> Kapitan odpowiada za dokładność danych wpisanych do dziennika połowowego.</p>

Uzasadnienie

KR jest zdania, że w celu wyjaśnienia kwestii prawnych konieczne jest dodanie sformułowania „w formie papierowej”, z uwzględnieniem zmienionego art. 15.

KR jest zdania, że ograniczenia ilościowe określone w przedmiotowym artykule nakładają nowe, niespotykane obciążenie na kapitanów statków, a w odniesieniu do wpisywania odrzutów nie ma to wpływu na wykorzystanie możliwości połowowych. Tekst rozporządzenia Rady (EWG) nr 2847/93 brzmi: „Ilości wyrzucane do morza mogą być ewidencjonowane dla celów dokonania oceny”. KR zaleca wykorzystanie tego tekstu.

Poprawka 10**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 14 – ustęp 3**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
3. Dopuszczalny margines tolerancji w wartościach szacunkowych zapisanych w dzienniku połowowym, dotyczących wyrażonych w kg ilości ryb zatrzymanych na statku, wynosi 5 %.	3. Dopuszczalny margines tolerancji w wartościach szacunkowych <u>gatunków objętych TAC i kwotami</u> zapisanych w dzienniku połowowym, dotyczących wyrażonych w kg ilości ryb zatrzymanych na statku, wynosi 5 <u>12</u> %.

Uzasadnienie

KR zaznacza, że margines tolerancji jest arbitralnie wyznaczoną wartością pozbawioną podstaw naukowych. Testy praktyczne prowadzone przez MRAG na statkach rybackich pokazały znacznie różniące się marginesy przy małej liczbie czynników korelacji. Jeżeli ma obowiązywać jedna wartość, powinna być efektywna i proporcjonalna do wymogów w zakresie monitorowania. KR jest zdania, że zaproponowany margines jest nierealny; należy przyjąć rozwiązanie kompromisowe pomiędzy obecnym systemem a marginesem dla zasobów objętych planami odbudowy. Rozporządzenie powinno mieć zastosowanie tylko do gatunków objętych TAC.

Poprawka 11**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 15 – ustęp 1 i 2**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 15 Zapis elektroniczny i przekazywanie danych z dziennika połowowego	Artykuł 15 Zapis elektroniczny i przekazywanie danych z dziennika połowowego
1. Kapitanowie wspólnotowych rybackich statków o długości całkowitej ponad 10 metrów zapisują w formie elektronicznej informacji dotyczące połowów zarejestrowane w dzienniku połowowym i co najmniej raz dziennie przesyłają je drogą elektroniczną właściwemu organowi państwa członkowskiego bandery. 2. Ustęp 1 stosuje się do wspólnotowych statków rybackich o długości całkowitej od ponad 15 do 24 metrów – począwszy od dnia 1 lipca 2011 r., a do wspólnotowych statków rybackich o długości całkowitej od ponad 10 do 15 metrów – począwszy od dnia 1 stycznia 2012 r. Statki wspólnotowe o długości całkowitej do 15 metrów mogą być zwolnione z wymogów ustępu 1, jeżeli: a) działają wyłącznie w obrębie wód terytorialnych państwa członkowskiego bandery lub b) nie spędzają nigdy więcej niż 24 godziny na morzu, licząc od chwili wyjścia w morze do chwili powrotu do portu.	1. Kapitanowie wspólnotowych rybackich statków o długości całkowitej ponad 10 <u>15</u> metrów zapisują w formie elektronicznej informacji dotyczące połowów zarejestrowane w dzienniku połowowym i co najmniej raz dziennie przesyłają je drogą elektroniczną właściwemu organowi państwa członkowskiego bandery. 2. Ustęp 1 stosuje się do wspólnotowych statków rybackich o długości całkowitej od ponad 15 do 24 metrów – począwszy od dnia 1 lipca 2011 r., a do wspólnotowych statków rybackich o długości całkowitej od ponad 10 do 15 metrów – począwszy od dnia 1 stycznia 2012 r. Statki wspólnotowe o długości całkowitej do 15 metrów mogą być zwolnione z wymogów ustępu 1, jeżeli: a) działają wyłącznie w obrębie wód terytorialnych państwa członkowskiego bandery lub b) nie spędzają nigdy więcej niż 24 godziny na morzu, licząc od chwili wyjścia w morze do chwili powrotu do portu.

Uzasadnienie

KR jest zdania, że statki rybackie o długości całkowitej od ponad 10 m do 15 m są zbyt małe, by można było bezpiecznie i opłacalnie korzystać z elektronicznych dzienników połowowych.

Poprawka 12**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 17 – ustęp 1**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Bez uszczerbku dla przepisów szczegółowych zawartych w planach wieloletnich kapitanowie wspólnotowych statków rybackich bądź ich przedstawiciele przekazują właściwym organom państwa członkowskiego, z którego portów pragną korzystać, najpóźniej na 4 godziny przed przewidywaną godziną wejścia do portu, chyba że właściwe organy udzieliły zezwolenia na wcześniejsze wejście do portu, następujące informacje:</p> <p>a) identyfikację statku;</p> <p>b) nazwę wyznaczonego portu przeznaczenia oraz cel przybycia, taki jak wyładunek, przeładunek, dostęp do usług;</p> <p>c) upoważnienie do połowów lub, w stosownych przypadkach, upoważnienie do pomocy przy działaniach połowowych lub do przeładunku produktów rybołówstwa;</p> <p>d) daty rejsu połowowego oraz obszary, na których dokonywano połowów;</p> <p>e) przewidywaną datę i godzinę przybycia do portu;</p> <p>f) dla każdego gatunku – ilości zatrzymane na statku, w tym działania połowowe o wyniku zerowym;</p> <p>g) dla każdego gatunku – ilości, które będą podlegać wyładunkowi lub przeładunkowi.</p>	<p>1. Bez uszczerbku dla przepisów szczegółowych zawartych w planach wieloletnich kapitanowie wspólnotowych statków rybackich <u>o długości całkowitej przekraczającej 15 metrów</u> bądź ich przedstawiciele przekazują właściwym organom państwa członkowskiego, z którego portów pragną korzystać, najpóźniej na 4 godziny przed przewidywaną godziną wejścia do portu, chyba że właściwe organy udzieliły zezwolenia na wcześniejsze wejście do portu, następujące informacje:</p> <p>a) identyfikację statku;</p> <p>b) nazwę wyznaczonego portu przeznaczenia oraz cel przybycia, taki jak wyładunek, przeładunek, dostęp do usług;</p> <p>c) upoważnienie do połowów lub, w stosownych przypadkach, upoważnienie do pomocy przy działaniach połowowych lub do przeładunku produktów rybołówstwa;</p> <p>d) daty rejsu połowowego oraz obszary, na których dokonywano połowów;</p> <p>e) przewidywaną datę i godzinę przybycia do portu;</p> <p>f) dla każdego gatunku – ilości zatrzymane na statku, <u>w tym działania połowowe o wyniku zerowym;</u></p> <p>g) dla każdego gatunku – ilości, które będą podlegać wyładunkowi lub przeładunkowi.</p>

Uzasadnienie

KR jest zdania, że mniejsze statki rybackie o długości całkowitej do 15 m są zbyt małe, by ze względów bezpieczeństwa obejmować je wymogiem powiadamiania najpóźniej na 4 godziny przed przewidywaną godziną wejścia do portu. Wymóg ewidencjonowania tego, czego nie złowiono, jest zupełnie niezrozumiały.

Poprawka 13**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 21 – ustęp 2**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2. Bez uszczerbku dla przepisów szczegółowych zawartych w planach wieloletnich, kapitanowie bądź przedstawiciele wspólnotowych statków rybackich o długości całkowitej ponad 10 metrów przekazują drogą elektroniczną właściwym organom państwa członkowskiego bandery dane zawarte w deklaracji wyładunkowej najpóźniej 2 godziny po zakończeniu wyładunku.</p>	<p>2. Bez uszczerbku dla przepisów szczegółowych zawartych w planach wieloletnich, kapitanowie bądź przedstawiciele wspólnotowych statków rybackich o długości całkowitej ponad 10 metrów przekazują drogą elektroniczną, <u>jeżeli ich długość wynosi ponad 15 metrów, a w pozostałych przypadkach w formie papierowej</u>, właściwym organom państwa członkowskiego bandery dane zawarte w deklaracji wyładunkowej najpóźniej <u>2 godziny</u> 48 godzin po zakończeniu wyładunku.</p>

Uzasadnienie

KR zaznacza, że informacje zawarte w deklaracji wyładunkowej muszą być poświadczane przez kapitana, co wymaga sortowania i ważenia połowu. Ten uciążliwy wymóg może mieć znaczny wpływ na koszty w przypadku portów wyładunkowych bez aukcji, a w szczególności w przypadku mniejszych statków dokonujących wyładunku w peryferyjnych regionach morskich. Czas określony w art. 8 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2847/93 wynosi 48 godzin. KR proponuje wykorzystanie tego tekstu.

Poprawka 14**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 23 – ustęp 3**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
3. Wszelkie połowy ryb należących do stada lub grupy stad objętych kwotą połowową dokonywane przez wspólnotowe statki rybackie wlicza się do kwoty połowowej przysługującej państwu członkowskiemu bandery w odniesieniu do danego stada lub grupy stad, niezależnie od miejsca wyładunku.	3. Wszelkie połowy <u>wyładunki</u> ryb należących do stada lub grupy stad objętych kwotą połowową dokonywane przez wspólnotowe statki rybackie wlicza się do kwoty połowowej przysługującej państwu członkowskiemu bandery w odniesieniu do danego stada lub grupy stad, niezależnie od miejsca wyładunku.

Uzasadnienie

KR zaznacza, że chociaż kwoty krajowe są ustalane w oparciu o tzw. całkowity dopuszczalny połów, ilość jest i powinna nadal być obliczana w punkcie wyładunku i pierwszej sprzedaży. Odrzutów nie należy odliczać od kwoty krajowej.

Poprawka 15**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 31 – ustęp 1**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. Nowe silniki, zastępowanie silników i silniki zmodyfikowane technicznie są zatwierdzane oficjalnie przez organy państw członkowskich, jako niezdolne do osiągnięcia większej mocy niż moc określona w certyfikacie silnika. Takie zatwierdzenie jest wydawane wyłącznie, jeżeli silnik nie jest zdolny do osiągnięcia większej mocy niż moc określona w certyfikacie silnika.	1. <u>Z wyjątkiem statków o długości poniżej 10 m, które korzystają wyłącznie ze statycznych narzędzi połowowych,</u> nowe Nowe silniki, zastępowanie silników i silniki zmodyfikowane technicznie są zatwierdzane oficjalnie przez organy państw członkowskich, jako niezdolne do osiągnięcia większej mocy niż moc określona w certyfikacie silnika. Takie zatwierdzenie jest wydawane wyłącznie, jeżeli silnik nie jest zdolny do osiągnięcia większej mocy niż moc określona w certyfikacie silnika.

Uzasadnienie

Nie powinno się wprowadzać certyfikacji mocy silników w przypadku statków rybackich, które w większości wykorzystywane są do rybołówstwa przybrzeżnego prowadzonego na niewielką skalę, dlatego wymóg ten nie powinien dotyczyć statków o długości nieprzekraczającej 10 m, które korzystają wyłącznie ze statycznych narzędzi połowowych. Za wystarczającą należałoby uznać specyfikację dostarczoną przez producenta silnika. Moc silnika ma istotne znaczenie dla wydajności połowów tylko w przypadku połowów włokiem.

Poprawka 16**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 37 – ustęp 2, wprowadzenie**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. W połowach, dla których dopuszcza się posiadanie więcej niż dwóch rodzajów narzędzi połowowych na statku, narzędzie nieużywane jest zasztauowane w taki sposób, aby nie mogło być natychmiastowo użyte, z zastosowaniem następujących warunków:	2. W połowach, dla których dopuszcza się posiadanie więcej niż dwóch <u>lub więcej</u> rodzajów narzędzi połowowych na statku, narzędzie nieużywane jest zasztauowane w taki sposób, aby nie mogło być natychmiastowo użyte, z zastosowaniem następujących warunków:

Uzasadnienie

KR jest zdania, że może to być błąd w tekście projektu. Sztauowanie powinno dotyczyć drugich lub kolejnych nieużywanych narzędzi połowowych.

Poprawka 17**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 40 – ustęp 1 i 2**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Artykuł 40</p> <p style="text-align: center;">Tranzyt przez morski obszar chroniony</p> <p>1. Tranzyt przez morski obszar chroniony jest dozwolony dla wszystkich statków rybackich z zastrzeżeniem następujących warunków:</p> <p>a) wszystkie narzędzia połowowe na statku są związane i zasztatuowane podczas tranzytu; oraz</p> <p>b) prędkość w czasie tranzytu jest nie mniejsza niż 6 węzłów.</p> <p>2. Kapitanowie wspólnotowych statków rybackich zamierzających przepływać tranzytem przez morski obszar chroniony wpisują następujące dane w formularzu sprawozdania z tranzytu przekazując go organom państwa członkowskiego bandery i nadbrzeżnego państwa członkowskiego:</p> <p>a) nazwę statku, oznakę rybacką, radiowy sygnał rozpoznawczy oraz imię i nazwisko kapitana statku;</p> <p>b) współrzędne pozycji geograficznej statku, którego dotyczy komunikat;</p> <p>c) datę i godzinę każdego wejścia na morski obszar chroniony oraz</p> <p>d) datę i godzinę każdego wyjścia z morskiego obszaru chronionego.</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 40</p> <p style="text-align: center;">Tranzyt przez morski obszar chroniony</p> <p>1. Tranzyt przez morski obszar chroniony, <u>w przypadku statków rybackich nieupoważnionych do prowadzenia połowów na danym obszarze</u>, jest dozwolony dla wszystkich statków rybackich z zastrzeżeniem następujących warunków:</p> <p>a) wszystkie narzędzia połowowe na statku są związane i zasztatuowane podczas tranzytu; oraz</p> <p>b) prędkość w czasie tranzytu jest nie mniejsza niż 6 węzłów.</p> <p>2. Kapitanowie wspólnotowych statków rybackich zamierzających przepływać tranzytem przez morski obszar chroniony <u>lub, w przypadku posiadania upoważnienia, prowadzić połowy na tym obszarze</u> wpisują następujące dane w formularzu sprawozdania z tranzytu przekazując go organom państwa członkowskiego bandery i nadbrzeżnego państwa członkowskiego:</p> <p>a) nazwę statku, oznakę rybacką, radiowy sygnał rozpoznawczy oraz imię i nazwisko kapitana statku;</p> <p>b) współrzędne pozycji geograficznej statku, którego dotyczy komunikat;</p> <p>c) datę i godzinę każdego wejścia na morski obszar chroniony oraz</p> <p>d) datę i godzinę każdego wyjścia z morskiego obszaru chronionego.</p>

Uzasadnienie

KR jest bardzo zaniepokojony statusem prawnym morskich obszarów chronionych w rozumieniu art. 4 i zgodnie z przepisami art. 39 i 40. Zgodnie z propozycją status morskich obszarów chronionych byłby taki sam jak NTZ („No Take Zone” – stref, gdzie połowy są zakazane). Zasada „tranzytu” powinna mieć zastosowanie tylko do statków nieposiadających upoważnienia zgodnie z art. 7 lit. c). KR kwestionuje wymogi dotyczące monitorowania zawarte w art. 39 oraz warunki określone w art. 4 i 40, w związku z czym proponuje powyższą poprawkę.

Poprawka 18**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 41 – ustęp 1**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Kapitan statku rybackiego zapisuje wszystkie odrzuty przekraczające ilość 15 kg ekwiwalentu żywej wagi i niezwłocznie przekazuje tę informację, o ile to możliwe drogą elektroniczną, właściwym organom, którym podlega.</p>	<p>1. Kapitan statku rybackiego <u>zapisuje może dla celów dokonania oceny zapisywać</u> wszystkie odrzuty przekraczające ilość 15 kg ekwiwalentu żywej wagi i niezwłocznie przekazuje tę informację, o ile to możliwe drogą elektroniczną, właściwym organom, którym podlega <u>w dzienniku połowowym szacunkowe ilości każdego gatunku odrzucane do morza.</u></p>

Uzasadnienie

Tekst rozporządzenia Rady (EWG) nr 2847/93 brzmi: „Ilości wyrzucane do morza mogą być ewidencjonowane dla celów dokonania oceny”. KR zaleca wykorzystanie zmienionego tekstu. Wymóg zapisywania wszystkich odrzutów przekraczających 15 kg i przekazywania tej informacji właściwym organom jest nierozsądny. KR jest zdania, że konieczne odrzuty należy bezzwłocznie wyrzucać do morza, aby zmaksymalizować szanse przeżycia.

Poprawka 19**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 47**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Artykuł 47</p> <p style="text-align: center;">Rybołówstwo rekreacyjne</p> <p>1. Rybołówstwo rekreacyjne na statku na wodach wspólnotowych, dotyczące stada objętego planem wieloletnim, podlega wydaniu upoważnienia przez państwo członkowskie bandery.</p> <p>2. Połowy w ramach rybołówstwa rekreacyjnego dotyczące stad objętych planem wieloletnim są rejestrowane przez państwo członkowskie bandery.</p> <p>3. Połowy gatunków objętych planem wieloletnim wliczane są do odpowiednich kwot państwa członkowskiego bandery. Zainteresowane państwa członkowskie określają część tych kwot, która jest zarezerwowana wyłącznie dla rybołówstwa rekreacyjnego.</p> <p>4. Zabrania się wprowadzania do obrotu połowów z rybołówstwa rekreacyjnego, chyba że w celach charytatywnych.</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 47</p> <p style="text-align: center;">Rybołówstwo rekreacyjne</p> <p>1. Rybołówstwo rekreacyjne na <u>nieposiadającym licencji</u> statku na wodach wspólnotowych, dotyczące stada objętego planem wieloletnim, podlega wydaniu upoważnienia przez państwo członkowskie bandery.</p> <p>2. Połowy w ramach rybołówstwa rekreacyjnego dotyczące stad objętych planem wieloletnim są rejestrowane przez państwo członkowskie bandery</p> <p>3. Połowy gatunków objętych planem wieloletnim wliczane są do odpowiednich kwot państwa członkowskiego bandery. Zainteresowane państwa członkowskie określają część tych kwot, która jest zarezerwowana wyłącznie dla rybołówstwa rekreacyjnego.</p> <p>4. Zabrania się wprowadzania do obrotu połowów z rybołówstwa rekreacyjnego, chyba że w celach charytatywnych.</p>

Uzasadnienie

KR proponuje definicję rybołówstwa rekreacyjnego w art. 4 pkt 27. W tekście powyższego artykułu doprecyzowano stanowisko w odniesieniu do licencji i upoważnienia.

Jak podkreślono w punkcie 26, rybołówstwo takie, gdyby było nieuregulowane, mogłoby zagrozić zasobom rybnym objętym planami odbudowy, np. poprzez profesjonalną turystykę połowową lub w okresach, gdy połowy przemysłowe nie odbywają się. Jednakże skreślenie ustępów 3 i 4 gwarantuje, że zawarta w rozporządzeniu odpowiedź na to zagrożenie będzie proporcjonalna, a nie nadmierna.

Poprawka 20**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 52 – ustępy 2 i 3**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2. Pozostałe produkty rybołówstwa sprzedawane są wyłącznie ośrodkowi aukcyjnemu lub organom bądź osobom upoważnionym przez państwa członkowskie.</p> <p>3. Nabywca produktów rybołówstwa podczas pierwszej sprzedaży przez statek rybacki musi być zarejestrowany przez organy państwa członkowskiego, w którym odbywa się pierwsza sprzedaż. Do celów rejestracji każdy nabywca identyfikowany jest w krajowych bazach danych za pomocą numeru VAT.</p>	<p>2. Pozostałe produkty rybołówstwa sprzedawane są wyłącznie ośrodkowi aukcyjnemu lub organom bądź osobom upoważnionym przez państwa członkowskie.</p> <p>3.2. Nabywca produktów rybołówstwa podczas pierwszej sprzedaży przez statek rybacki musi być zarejestrowany przez organy państwa członkowskiego, w którym odbywa się pierwsza sprzedaż. Do celów rejestracji każdy nabywca identyfikowany jest w krajowych bazach danych za pomocą numeru identyfikacyjnego lub numeru VAT.</p>

Uzasadnienie

KR jest zdania, że numer VAT nie zawsze może mieć zastosowanie, natomiast numer identyfikacyjny jest nadawany przez państwo członkowskie.

Poprawka 21**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 53 – ustęp 1**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. Wszyscy zarejestrowani nabywcy kupujący produkty rybołówstwa i akwakultury gwarantują, że wszystkie otrzymane partie ważone są na wagach zatwierdzonych przez właściwe organy. Ważenie przeprowadza się przed sortowaniem, przetworzeniem, przechowywaniem, przewozem z miejsca wylądunku lub odsprzedażą ryb.	1. Wszyscy zarejestrowani nabywcy kupujący produkty rybołówstwa i akwakultury gwarantują, że <u>reprezentatywne próbki</u> wszystkie otrzymane partie <u>wszystkich otrzymanych partii</u> ważone są na wagach zatwierdzonych przez właściwe organy. Ważenie przeprowadza się <u>w czasie sortowania, ale przed sortowaniem</u> , przetworzeniem, przechowywaniem, przewozem z miejsca wylądunku lub odsprzedażą ryb.

Uzasadnienie

KR obawia się, że ważenie każdej skrzynki ryb, niepotrzebne czynności i opóźnienia mogą negatywnie wpłynąć na jakość ryb.

Poprawka 22**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 53 – ustęp 3**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
3. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 1 państwa członkowskie mogą zezwolić na ważenie świeżych ryb po przewiezieniu z miejsca wylądunku, pod warunkiem że ryby te nie zostały zważone przy wylądunku i są przewożone do miejsca przeznaczenia na terytorium państwa członkowskiego znajdującego się w odległości nie większej niż 20 kilometrów od miejsca wylądunku.	3. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 1 państwa członkowskie mogą zezwolić na ważenie świeżych ryb po przewiezieniu z miejsca wylądunku, pod warunkiem że ryby te nie zostały zważone przy wylądunku i są przewożone do miejsca przeznaczenia na terytorium państwa członkowskiego znajdującego się w odległości nie większej niż 20 <u>100</u> kilometrów od miejsca wylądunku.

Uzasadnienie

KR obawia się, że być może Komisja proponuje nałożenie na przedmiotowy sektor zbędnych obciążeń, które mogą zniechęcać do budowania kultury przestrzegania prawa.

Poprawka 23**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 54 – ustęp 1**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. Zarejestrowani nabywcy, ośrodki aukcyjne lub inne organy bądź osoby odpowiedzialne za pierwsze wprowadzenie do obrotu produktów rybołówstwa wylądowanych w państwie członkowskim przedkładają – drogą elektroniczną, w ciągu dwóch godzin następujących po pierwszej sprzedaży – dokument sprzedaży właściwym organom państwa członkowskiego, na którego terytorium nastąpiła pierwsza sprzedaż. Jeżeli państwo to nie jest państwem członkowskim bandery statku, z którego wylądowano ryby, gwarantuje ono, że kopia dokumentu sprzedaży zostaje przekazana właściwym organom państwa członkowskiego bandery natychmiast po otrzymaniu odpowiedniej informacji. Za prawidłowość dokumentu sprzedaży odpowiedzialni są nabywcy, ośrodki aukcyjne, organy lub osoby.	1. Zarejestrowani nabywcy, ośrodki aukcyjne lub inne organy bądź osoby odpowiedzialne za pierwsze wprowadzenie do obrotu produktów rybołówstwa wylądowanych w państwie członkowskim przedkładają – drogą elektroniczną, w ciągu dwóch <u>48</u> godzin następujących po pierwszej sprzedaży – dokument sprzedaży właściwym organom państwa członkowskiego, na którego terytorium nastąpiła pierwsza sprzedaż. Jeżeli państwo to nie jest państwem członkowskim bandery statku, z którego wylądowano ryby, gwarantuje ono, że kopia dokumentu sprzedaży zostaje przekazana właściwym organom państwa członkowskiego bandery natychmiast po otrzymaniu odpowiedniej informacji. Za prawidłowość dokumentu sprzedaży odpowiedzialni są nabywcy, ośrodki aukcyjne, organy lub osoby.

Uzasadnienie

Wprowadzanie ryb do obrotu wymaga zwracania uwagi na jakość, a czas dostawy do klientów powinien być jak najkrótszy. KR jest zdania, że skrócenie czasu od pierwszej sprzedaży do przedłożenia deklaracji organom z 48 do dwóch godzin nie jest rozwiązaniem praktycznym.

Poprawka 24

Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 82 – ustęp 2 i 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2. Ponadto w przypadku wszystkich poważnych naruszeń przepisów, których waga nie może być związana z wartością produktów rybołówstwa uzyskaną w wyniku popełnienia poważnego naruszenia przepisów, państwa członkowskie gwarantują, że osoba fizyczna, która dokonała poważnego naruszenia przepisów, lub osoba prawna uznana za odpowiedzialną za dokonanie poważnego naruszenia przepisów podlega grzywnie administracyjnej w wysokości nie niższej niż 5 000 EUR i nie wyższej niż 300 000 EUR za każde poważne naruszenie przepisów. Państwo członkowskie bandery jest natychmiast powiadamiane o nałożonej sankcji.</p> <p>3. W przypadku powtarzającego się poważnego naruszenia przepisów w okresie 5 lat państwo członkowskie nakłada grzywnę administracyjną w wysokości nie niższej niż 10 000 EUR i nie wyższej niż 600 000 EUR.</p>	<p>2. Ponadto w przypadku wszystkich poważnych naruszeń przepisów, których waga nie może być związana z wartością produktów rybołówstwa uzyskaną w wyniku popełnienia poważnego naruszenia przepisów, państwa członkowskie gwarantują, że osoba fizyczna, która dokonała poważnego naruszenia przepisów, lub osoba prawna uznana za odpowiedzialną za dokonanie poważnego naruszenia przepisów podlega grzywnie administracyjnej w wysokości nie niższej niż 5 000 EUR i nie wyższej niż 300 000 EUR za każde poważne naruszenie przepisów. Państwo członkowskie bandery jest natychmiast powiadamiane o nałożonej sankcji.</p> <p>3. W przypadku powtarzającego się poważnego naruszenia przepisów w okresie 5 lat <u>jednego roku</u> państwo członkowskie nakłada grzywnę administracyjną w wysokości nie niższej niż 10 000 EUR i nie wyższej niż 600 000 EUR.</p>

Uzasadnienie

Zdaniem KR-u władze sądownicze państwa członkowskiego powinny mieć swobodę ustalania wysokości grzywny nieprzekraczającej określonego limitu. Sformułowanie „nie niższej niż” jest zbędne w połączeniu ze sformułowaniem „nie wyższej niż” [przyp. tłum.: uwaga ta nie dotyczy polskiej wersji językowej]. Mając na uwadze spójność, KR zaznacza, że w art. 76 jest mowa jedynie o „jednym roku”.

Poprawka 25

Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 99

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;">Artykuł 99</p> <p style="text-align: center;">Odmowa transferu kwot</p> <p>Komisja może odmówić transferu kwot dotyczących stad należących do danego państwa członkowskiego, zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 847/96 z dnia 6 maja 1996 r. wprowadzającego dodatkowe, ustalone z roku na rok, warunki zarządzania ogólnym dopuszczalnym połowem (TAC) i kwotami, jeżeli:</p> <p>a) kwota, którą należy przenieść, była przedmiotem przełowienia przez zainteresowane państwo członkowskie w trakcie jednego z dwóch bezpośrednio poprzedzających lat lub</p> <p>b) kwota dotyczy stada objętego planem wieloletnim lub poławianego ze stadem objętym planem wieloletnim i nastąpiło przełowienie tej kwoty bądź kwot dotyczących stada objętego planem wieloletnim, wraz z którym stado jest poławiane przez flotę zainteresowanego państwa członkowskiego, w trakcie jednego z pięciu bezpośrednio poprzedzających lat lub</p> <p>c) zainteresowane państwo członkowskie nie podejmuje odpowiednich środków w celu zapewnienia właściwego zarządzania uprawnieniami do połowów danych stad, w szczególności nie korzystając ze skomputeryzowanego systemu zatwierdzania, o którym mowa w art. 102, lub korzystając w niewystarczającym stopniu z systemów dostarczających dane do tego systemu zatwierdzania.</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 99</p> <p style="text-align: center;">Odmowa transferu kwot</p> <p>Komisja może odmówić transferu kwot dotyczących stad należących do danego państwa członkowskiego, zgodnie z art. 3 rozporządzenia (WE) nr 847/96 z dnia 6 maja 1996 r. wprowadzającego dodatkowe, ustalone z roku na rok, warunki zarządzania ogólnym dopuszczalnym połowem (TAC) i kwotami, jeżeli:</p> <p>a) kwota, którą należy przenieść, była przedmiotem przełowienia przez zainteresowane państwo członkowskie w trakcie jednego z dwóch bezpośrednio poprzedzających lat lub</p> <p>b) kwota dotyczy stada objętego planem wieloletnim lub poławianego ze stadem objętym planem wieloletnim i nastąpiło przełowienie tej kwoty bądź kwot dotyczących stada objętego planem wieloletnim, wraz z którym stado jest poławiane przez flotę zainteresowanego państwa członkowskiego, w trakcie jednego z pięciu bezpośrednio poprzedzających lat lub</p> <p>c) zainteresowane państwo członkowskie nie podejmuje odpowiednich środków w celu zapewnienia właściwego zarządzania uprawnieniami do połowów danych stad, w szczególności nie korzystając ze skomputeryzowanego systemu zatwierdzania, o którym mowa w art. 102, lub korzystając w niewystarczającym stopniu z systemów dostarczających dane do tego systemu zatwierdzania.</p>

Uzasadnienie

KR jest bardzo zaniepokojony tym, że jako karę proponuje się odmowę transferu kwot. Istnieje zagrożenie, że Komisja mogłaby jednostronnie zmieniać względną stabilność TAC i kwot pomiędzy państwami członkowskimi.

Poprawka 26**Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady, artykuł 100**

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p style="text-align: center;"><i>Artykuł 100</i></p> <p style="text-align: center;">Odmowa wymiany kwot</p> <p>Komisja może wykluczyć możliwość wymiany kwot zgodnie z art. 20 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002:</p> <p>a) w odniesieniu do kwot, w stosunku do których stwierdzono przełowienie o ponad 10 % kwoty przyznanej jednemu z zainteresowanych państw członkowskich w trakcie jednego z dwóch bezpośrednio poprzedzających lat lub</p> <p>b) jeżeli zainteresowane państwo członkowskie nie podejmuje odpowiednich środków w celu zapewnienia właściwego zarządzania uprawnieniami do połowów danych stad, w szczególności nie korzystając ze skomputeryzowanego systemu zatwierdzania, o którym mowa w art. 102, lub korzystając w niewystarczającym stopniu z systemów dostarczających dane do tego systemu zatwierdzania.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Artykuł 100</i></p> <p style="text-align: center;">Odmowa wymiany kwot</p> <p>Komisja może wykluczyć możliwość wymiany kwot zgodnie z art. 20 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 2371/2002:</p> <p>a) w odniesieniu do kwot, w stosunku do których stwierdzono przełowienie o ponad 10 % kwoty przyznanej jednemu z zainteresowanych państw członkowskich w trakcie jednego z dwóch bezpośrednio poprzedzających lat lub</p> <p>b) jeżeli zainteresowane państwo członkowskie nie podejmuje odpowiednich środków w celu zapewnienia właściwego zarządzania uprawnieniami do połowów danych stad, w szczególności nie korzystając ze skomputeryzowanego systemu zatwierdzania, o którym mowa w art. 102, lub korzystając w niewystarczającym stopniu z systemów dostarczających dane do tego systemu zatwierdzania.</p>

Uzasadnienie

KR jest bardzo zaniepokojony tym, że jako karę proponuje się odmowę wymiany kwot. Istnieje zagrożenie, że Komisja mogłaby jednostronnie zmieniać względną stabilność TAC i kwot pomiędzy państwami członkowskimi.

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „niedyskryminacja i równość szans oraz wprowadzenie w życie zasady równości traktowania osób”

(2009/C 211/12)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem odnowione zobowiązanie Komisji dotyczące przedstawienia nowych wniosków w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Podpisuje się pod zasadą, że w oświeconym społeczeństwie zobowiązanym do przestrzegania praw podstawowych nie ma miejsca na dyskryminację ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
- Uważa uwzględnianie problematyki niedyskryminacji w różnych dziedzinach polityki oraz dobro jednostki za istotne priorytety służące wspieraniu rosnącej różnorodności Europy, wynikającej z procesu rozszerzenia UE, migracji, takich zmian społecznych jak starzenie się społeczeństwa oraz nowych tendencji zmian w strukturze rodziny.
- Powtarza, że uwzględnienie kwestii równości w różnych dziedzinach polityki jest możliwe wyłącznie dzięki autentycznemu zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych; władze te, jako główni usługodawcy (w szczególności w sektorach ochrony zdrowia publicznego i kształcenia, a także w zakresie świadczeń społecznych), odgrywają kluczową rolę w określaniu, jakie potrzeby powstają w przypadku słabszych grup społecznych, oraz w dostarczaniu informacji na ten temat.
- Podkreśla znaczenie utworzenia we wszystkich oddziałach administracji regionalnej jednostki odpowiedzialnej za prawa i równe szanse, która będzie się zajmować praktycznym wdrażaniem zasady równych szans we wszystkich strategiach regionalnych finansowanych częściowo ze środków UE.

Sprawozdawca: **Claudette Abela BALDACCHINO (MT/PSE)**, zastępca burmistrza, Rada Lokalna Qrendi

Dokumenty źródłowe

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Niedyskryminacja i równość szans: odnowione zobowiązanie”

COM(2008) 420 wersja ostateczna

Wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną

COM(2008) 426 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z zadowoleniem odnowione zobowiązanie Komisji dotyczące przedstawienia nowych wniosków w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Podpisuje się pod zasadą, że w oświeconym społeczeństwie zobowiązanym do przestrzegania praw podstawowych nie ma miejsca na dyskryminację ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

2. Uważa uwzględnianie problematyki niedyskryminacji w różnych dziedzinach polityki oraz dobro jednostki za istotne priorytety służące wspieraniu rosnącej różnorodności Europy, wynikającej z procesu rozszerzenia UE, migracji, takich zmian społecznych jak starzenie się społeczeństwa oraz nowych tendencji zmian w strukturze rodziny.

3. Przypomina, że pomimo znacznych postępów osiągniętych w ostatnim dziesięcioleciu w zakresie zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, niepełnosprawność i rasę, zakres ochrony przed dyskryminacją trzeba rozszerzyć w sposób uwzględniający wszystkie przyczyny dyskryminacji wymienione w art. 13.

4. Popiera odnowione zaangażowanie Komisji w kwestie równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, rasę, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz zwraca uwagę na to, że podstawą musi tu być uznawanie i przestrzeganie wspólnych europejskich wartości podstawowych.

5. Zaznacza, że należy koniecznie rozważyć, czy problematyka niedyskryminacji mogłaby zostać uwzględniona w różnych dziedzinach polityki dzięki prawodawstwu, które pozwala z jednej strony na rozsądne ułatwienia, a z drugiej strony na skoordynowane dostosowanie strategii politycznych i procedur.

6. Zauważa, że podnoszenie świadomości i edukacja, zwłaszcza edukacja sprzyjająca różnorodności, to ważne strategiczne rozwiązania poprawiające stosunki społeczne i wzmacniające spójność społeczną.

7. Dostrzega kluczowe znaczenie mediów w promowaniu obiektywnej debaty i informowaniu o różnorodności. Podkreśla też spoczywającą na nich odpowiedzialność w zakresie sprzyjania spójności społecznej dzięki docenianiu różnorodności.

Znaczenie władz lokalnych lub regionalnych oraz Komitetu Regionów

8. Powtarza, że uwzględnienie kwestii równości w różnych dziedzinach polityki jest możliwe wyłącznie dzięki autentycznemu zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych; władze te, jako główni usługodawcy (w szczególności w sektorach ochrony zdrowia publicznego i kształcenia, a także w zakresie świadczeń społecznych), odgrywają kluczową rolę w określaniu, jakie potrzeby powstają w przypadku słabszych grup społecznych, oraz w dostarczaniu informacji na ten temat.

9. Podkreśla znaczenie utworzenia we wszystkich oddziałach administracji regionalnej jednostki odpowiedzialnej za prawa i równe szanse, która będzie się zajmować praktycznym wdrażaniem zasady równych szans we wszystkich strategiach regionalnych finansowanych częściowo ze środków UE.

10. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne są w stanie wprowadzić w życie wartości i struktury określone w proponowanej dyrektywie, ponieważ działają one najbliżej obywateli i odpowiadają za większość społecznych i gospodarczych aspektów ich życia codziennego.

11. Uważa, że uwzględnienie kwestii równości w różnych dziedzinach polityki oraz niedyskryminacja w społeczeństwie są możliwe wyłącznie dzięki wspólnym wysiłkom podejmowanym wraz ze społeczeństwem obywatelskim oraz za pomocą polityki integracji realizowanej na wszystkich szczeblach władzy.

12. Zwraca uwagę, że skuteczne i konkretne działania promujące równe traktowanie muszą być realizowane i koordynowane na wszystkich szczeblach administracji publicznej. Ponadto Komitet odnotowuje, że dialog prowadzony za pośrednictwem mediacji jest skutecznym narzędziem umożliwiającym obywatelom i instytucjom zbudowanie nowych relacji społecznych czyniących równe traktowanie realną możliwością.

Pomocniczość, proporcjonalność i uregulowania

13. Podkreśla, że decentralizacja i pomocniczość na szczeblu lokalnym i regionalnym mają kluczowe znaczenie dla zwiększenia uczestnictwa i bardziej skutecznego zaangażowania obywateli, w szczególności tych, którzy mogą być dyskryminowani przy opracowywaniu i realizacji kierunków polityki i programów.

14. Przypomina o konieczności przestrzegania zasady proporcjonalności w odniesieniu do środków prawnych i przepisów dotyczących egzekwowania prawa, np. w związku z takimi postanowieniami, jak limity w przypadku sankcji i ciężar dowodu.

15. Zwraca uwagę, że we wniosku niewystarczająco wyraźnie określony jest zakres dyrektywy w odniesieniu do dyskryminacji ze względu na wiek. Od wieku zależy szereg świadczeń i praw publicznych, jest on także często stosowany jako obiektywne kryterium w ustawodawstwie czy w sprawach administracyjnych. Obecne brzmienie tekstu dyrektywy mogłoby prowadzić do sprzeczności takich przepisów prawnych i administracyjnych z przepisami wspólnotowymi, a tym samym powodować konflikty prawne.

16. Podkreśla potrzebę ograniczenia obciążeń administracyjnych oraz uwzględnienia skutków, jakie proponowana dyrektywa będzie miała dla podmiotów gospodarczych, np. dla MŚP, a także dla konsumentów.

17. Zwraca uwagę na fakt, że w proponowanej dyrektywie nie kwestionuje się krajowych kompetencji w zakresie określania stosunków między kościołem a państwem lub związanymi z nim instytucjami i organizacjami, treści nauczania i organizacji własnych systemów kształcenia oraz uchwalania prawa dotyczącego uznawania stanu cywilnego i rodzinnego, praw reprodukcyjnych, przysposobienia oraz innych podobnych kwestii.

Udoskonalenie ram prawnych

18. Przyznaje, że należy przeanalizować konieczność udoskonalenia prawodawstwa antydyskryminacyjnego UE, aby zapewnić równe traktowanie i ochronę wszystkich osób mieszkających lub pracujących w Europie.

19. Wspomina o celu polegającym na tym, by w praktyce zagwarantować słabszym grupom społecznym pełną równość w zakresie kształcenia, ochrony socjalnej, świadczeń społecznych oraz dostępu do towarów i usług.

20. Zachęca do egzekwowania przepisów prawnych dotyczących zakazu fizycznego i seksualnego wykorzystywania oraz wyzysku tam, gdzie się ich obecnie nie egzekwuje.

21. Uważa, że potrzebne są należyte procedury prawne mające na celu ochronę grup mniejszości przed przemocą i atakami będącymi wynikiem ich słabszej pozycji.

22. Zauważa, że ochrona prawna jest sprawą podstawową, ale podkreśla, że bardziej pożądane jest rozwiązywanie problemów poprzez mediację, ponieważ proces mediacji pełni funkcję edukacyjną i wzmacnia pozycję obywateli, a także umożliwia instytucjom i usługodawcom dokonanie zmian i poprawę.

23. Wzywa Komisję i wszelkie inne właściwe organy nie tylko do wzmocnienia i promowania instytucji mediacji, w szczególności mediacji społecznej i kulturowej na szczeblu lokalnym i regionalnym, lecz także do wspierania rozwoju kompetencji międzykulturowych wśród usługodawców i ich pracowników, szczególnie w sektorze publicznym.

24. Zaznacza, że handel ludźmi i wykorzystywanie kobiet i dzieci w celu osiągnięcia zysku są nadal powszechnymi zjawiskami w wielu państwach członkowskich oraz że ta nowoczesna forma niewolnictwa osłabia znaczenie wspólnych europejskich wartości oraz podstawowych praw człowieka.

25. Ponownie zwraca uwagę na znaczenie skutecznych środków mających na celu przeciwdziałanie takim niedopuszczalnym praktykom oraz apeluje o udoskonalenie i skuteczniejsze egzekwowanie obowiązującego prawodawstwa, zmobilizowanie odpowiednich służb i prowadzenie właściwych działań informujących imigrantów, w szczególności kobiety i dzieci, że mogą paść ofiarą oszustwa co do możliwości płynących z migracji lub ofiarą wykorzystania. Komitet wzywa do zintensyfikowania tworzenia sieci kontaktów za pomocą wspólnych sposobów podejścia i strategii na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz zaleca udzielenie ofiarom pomocy społecznej, głównie za pośrednictwem niezależnych organizacji i stowarzyszeń.

26. Zwraca uwagę na to, że zgodnie z art. 3 wniosku dotyczącego dyrektywy zakaz dyskryminacji stosuje się także do wszystkich osób w sektorze prywatnym. Dostrzega w tym kontekście problemy interpretacyjne i potrzebę zdefiniowania terminu „sektor prywatny”. Należy przy tym pamiętać, że prawo własności i związana z nim autonomia prawa prywatnego są na szczeblu państw członkowskich i UE chronione prawem konstytucyjnym.

27. Zwraca uwagę, że w celu oceny, kiedy mamy do czynienia z nieproporcjonalnym obciążeniem, trzeba uwzględnić także różne potrzeby ludzi niepełnosprawnych, bez względu na to, czy upośledzenie ma charakter fizyczny, umysłowy, psychiczny lub czuciowy oraz na jego stopień.

Wzmocnienie instrumentów politycznych

28. Przypomina, że prawodawstwo antydyskryminacyjne musi być połączone z instrumentami politycznymi, które będą służyły walce z nierównym traktowaniem, stereotypami i uwłaczaniem ludzkiej godności, w celu skutecznego radzenia sobie ze złożonymi, wielokrotnymi i różnorodnymi schematami dyskryminacji.

29. Podkreśla, że proponowana dyrektywa powinna skupiać się na uwzględnianiu kwestii równości w różnych dziedzinach polityki, by zapewnić, iż wszystkie formy dyskryminacji zostaną wzięte pod uwagę przy opracowywaniu kierunków polityki publicznej, analizowaniu ich wpływu oraz podnoszeniu świadomości.

30. Podkreśla, że kwestie równości muszą zostać uwzględnione we wszystkich planach, kierunkach polityki i programach oraz kładzie nacisk na znaczenie instrumentów służących uwzględnianiu tych kwestii, szczególnie takich instrumentów, jak konsultacje i bezpośrednie zaangażowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów oraz grup, które nie są wystarczająco reprezentowane w społeczeństwie.

31. Uważa, że dialog społeczny, zarówno na szczeblu europejskim, jak i z udziałem organizacji pozarządowych i innych organizacji przedstawicielskich, ma istotne znaczenie dla ułatwienia zmian, ponieważ określanie różnorodnych realiów i rozwiązań społecznych odbywa się w drodze wymiany wiedzy, umiejętności i sprawdzonych rozwiązań.

32. Uważa, że współpraca z Komitetem Spójności Społecznej Rady Europy mogłaby pomóc w zagwarantowaniu skutecznego wdrożenia zasad uwzględniania kwestii równości w różnych dziedzinach polityki. Docenia prace obecnej grupy roboczej Komisji i Rady Europy zajmującej się kwestią kompetencji międzykulturowych w kontekście usług socjalnych.

33. Potwierdza znaczenie, jakie dla władz lokalnych i regionalnych ma uwzględnianie wszystkich osób, oraz podkreśla rolę konkretnych działań mających zapewnić równy i sprawiedliwy dostęp dla osób zagrożonych społecznym wykluczeniem z dostępu do towarów i usług.

34. Wzywa do skutecznego wykorzystania instrumentów dostępnych w ramach funduszy strukturalnych w celu wsparcia działań służących ułatwieniu integracji społecznej oraz promowaniu dostępu do rynku pracy, towarów, usług i możliwości uczestnictwa w życiu społecznym.

35. Popiera programy na rzecz zwiększania świadomości mające na celu informowanie zainteresowanych stron o ich prawach i obowiązkach oraz walkę z dyskryminacją i molestowaniem.

36. Odnotowuje i przyjmuje z zadowoleniem fakt istnienia w wielu państwach członkowskich służb, które są dostępne dla wszystkich dzieci, i których zadaniem jest informowanie dzieci o ich prawach oraz udzielanie im porad w tym zakresie. Wzywa państwa członkowskie do zapewniania dzieciom takich usług i podkreśla potrzebę edukowania dzieci, zwłaszcza na temat relacji między prawami a obowiązkami.

37. Zaleca gromadzenie dalszych informacji dotyczących trudności i potrzeb słabszych grup społecznych, w szczególności małoletnich imigrantów bez opieki, handlu ludźmi, praw dziecka, pracowników o niskich dochodach, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz dyskryminacji ze względu na religię lub światopogląd i orientację seksualną.

38. Jest zdania, że gromadzenie danych dotyczących kwestii równości jest ważne, jeśli chodzi o uzyskanie całościowego obrazu aktualnej sytuacji w zakresie dyskryminacji. Popiera opracowanie wspólnych kryteriów dotyczących gromadzenia i analizowania danych, aby uzyskać rzetelne i porównywalne statystyki i dane bez wprowadzania nadmiernej dodatkowej biurokracji.

Opracowywanie podejść zadaniowych

39. Popiera dostosowanie reakcji do poszczególnych form dyskryminacji, zważywszy na to, że różnią się one zasadniczo między sobą.

40. Zaznacza, że niektórzy obywatele w niektórych państwach członkowskich napotykają wielorakie przeszkody w związku z dyskryminacją, takie mianowicie jak: brak odpowiedniej opieki zdrowotnej, nieodpowiednie systemy emerytalne i mechanizmy przechodzenia na emeryturę, niedostępność wielu dogodnych i tanich towarów i usług z powodu rzeczywistych przeszkód w korzystaniu z nowoczesnych technologii, np. z internetu.

41. Zachęca publicznych i prywatnych usługodawców do świadczenia usług przyjaznych dla użytkownika w sposób zapewniający poszanowanie godności danej osoby i współmierny do jej predyspozycji, a także do zapewnienia jednocześnie odpowiednich informacji o technologiach.

42. Powtarza, że proponowana dyrektywa powinna również zwiększać poziom ochrony kobiet poza kontekstem rynku pracy, ponieważ molestowanie i wykorzystywanie seksualne oraz tego rodzaju przemoc stanowią zagrożenie dla godności i bezpieczeństwa kobiet.

43. Twierdzi, że z powodu stereotypów związanych z płcią oraz strukturalnych i kulturalnych barier w formalnym kształceniu, mediach i polityce kobiety są wciąż bardziej narażone na biedę i wykluczenie społeczne, co wynika z różnic w płacach kobiet i mężczyzn, wad przepisów o opiece socjalnej oraz niekorzystnych rozwiązań w zakresie uprawnień do świadczeń emerytalnych.

44. Domaga się przyjęcia przepisów prawnych i strategii politycznych wymierzonych przeciwko homofobii (zwłaszcza wypowiedziom nawołującym do nienawiści i przemocy na tle tego rodzaju nienawiści), przeszkodom w dostępie do mieszkań i bezpośredniej dyskryminacji w opiece zdrowotnej oraz znęcaniu się i molestowaniu w instytucjach kształcenia, w pracy i w kontekście szkolenia zawodowego.

45. Podkreśla potrzebę zwiększenia integracji społecznej i uczestnictwa w życiu społecznym przedstawicieli mniejszości seksualnych (lesbijek, gejów, bi- oraz transseksualistów).

46. Sugeruje rozszerzenie zakresu rozsądnych ułatwień dla osób niepełnosprawnych i dla osób defaworyzowanych celem zwiększenia ich dostępu do kształcenia i szkolenia zawodowego, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, transportu, sklepów, form spędzania czasu wolnego i innych towarów i usług, umożliwiając im uczestnictwo w tych dziedzinach życia na zasadzie proporcjonalności, tak by mogły one rzeczywiście korzystać z równego traktowania i by uniknąć nadmiernych obciążeń biurokratycznych i nadużywania procedury skarg.

47. Zwraca uwagę, że osoby z problemami psychicznymi częściej są wykluczane społecznie i stają się przedmiotem stereotypów. Dlatego wzywa państwa członkowskie do poświęcenia tej grupie większej uwagi oraz do nasilenia starań, by pomóc osobom z problemami psychicznymi. Zwłaszcza dzieciom z problemami psychicznymi należy zapewnić opiekę dostosowaną do ich potrzeb.

48. Utrzymuje, że dyskryminowanym osobom i grupom należy poświęcić uwagę i zapewnić odpowiednią pomoc niezbędną dla ograniczenia trudności w dostępie i stałym korzystaniu z kształcenia, szkoleń, rozrywek i kultury, które są podstawowymi aspektami udziału w życiu społecznym.

Zwalczanie dyskryminacji wieloaspektowej

49. Stwierdza, że prawodawstwo europejskie powinno w większym stopniu uwzględniać dyskryminację wieloaspektową, przede wszystkim poprzez jasne zdefiniowanie tego zjawiska, aby chronić grupy i jednostki narażone na dyskryminację wieloaspektową (imigranci, zwłaszcza kobiety i dzieci, dzieci Romów, małoletni bez opieki, osoby ubiegające się o azyl, osoby niepełnosprawne, osoby z problemami psychicznymi, osoby starsze należące do mniejszości etnicznych itp.) oraz uwzględnić ich potrzeby.

50. Apeluje o promowanie i wspieranie, w ramach polityki władz lokalnych i regionalnych, wyspecjalizowanych ośrodków i centrów monitorowania równości, które byłyby uprawnione do zajmowania się wszystkimi formami dyskryminacji i chroniłyby prawa osób o wielorakich cechach i tożsamościach, które z tego względu mogą stać się ofiarami dyskryminacji wieloaspektowej; do kompetencji tych placówek należałyby także pomoc ofiarom, prowadzenie sondaży, publikowanie sprawozdań dotyczących dyskryminacji wieloaspektowej oraz wykonywanie wszystkich zadań w obszarach uwzględnionych w proponowanej dyrektywie.

Dostęp do zatrudnienia wysokiej jakości

51. Dyskryminacja może prowadzić do tego, że dana osoba nie będzie w pełni wykorzystywała swojego potencjału, a przez to może być zmuszona do podejmowania niskopłatnych zajęć, co z kolei powoduje dalsze trudności w dostępie do towarów i usług, takich jak kształcenie i mieszkanie, a zatem prowadzi do ubóstwa i wykluczenia społecznego.

52. Podkreśla, że bariery w znalezieniu płatnego zatrudnienia stanowią jedną z głównych przyczyn nierówności i wykluczenia społecznego oraz że bardzo często zajęcia oferujące niepewne warunki zatrudnienia i niskie dochody są podejmowane przez osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, takie jak młodzi i starsi pracownicy, imigranci i osoby niepełnosprawne.

53. Popiera dobrowolnie podpisywane karty i inne zachęty skłaniające przedsiębiorstwa do stosowania metod, które wspierają niedyskryminację i równość szans, jak np. wprowadzanie zarządzania różnorodnością, ponieważ jest to korzystne nie tylko dla pracodawców, lecz także dla pracowników i klientów.

54. Choć zasady niedyskryminacji oraz równości szans mają charakter uniwersalny, Komitet zwraca uwagę zwłaszcza na szczególnie trudną sytuację dzieci i Romów w Europie.

Integracja społeczna Romów

55. Powtarza, że potrzebne jest zwiększenie udziału Romów w rynku pracy i szkoleniach oraz uznanie ich wkładu i współodpowiedzialności w tych dziedzinach, tak aby poprawić ich dostęp do takich dóbr i usług, jak mieszkalnictwo i ochrona zdrowia, ograniczyć stopień ich narażenia na ubóstwo, zmniejszyć ryzyko, że staną się ofiarami przemocy i wykorzystywania, oraz aby chronić dzieci Romów przed problemami zdrowotnymi, prostytucją dziecięcą, wykorzystywaniem seksualnym i handlem dziećmi.

56. Uznaje znaczenie specjalnych działań w ograniczaniu lub eliminowaniu praktyk dyskryminacyjnych stosowanych wobec Romów, aby propagować równe traktowanie Romów i przyspieszyć proces ich integracji społecznej.

57. Apeluje o efektywne wykorzystanie Europejskiego Funduszu Społecznego w celu prowadzenia konstruktywnych kampanii oraz podnoszenia świadomości na temat istotnego znaczenia wkładu Romów w społeczeństwo, prowadzenia programów tworzenia miejsc pracy, kampanii na rzecz szerzenia umiejętności czytania i pisania, szkoleń zawodowych, przyznawania stypendiów dla uczniów szkół średnich i studentów oraz świadczenia konkretnych usług zaspokajających ich potrzeby

(np. opieka zdrowotna dla kobiet) i innych usług, które są niezbędne dla integracji społecznej dzieci Romów, takich jak dobrze zorganizowane usługi opieki i ochrony oraz szkolenie zawodowe (szczególnie nauka języków).

58. Zaleca, aby Komisja wzmogła wysiłki na rzecz zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć w kontekście edukacji, ochrony zdrowia, świadczeń społecznych i zabezpieczenia społecznego. Wzywa do zapewnienia jednakowej ochrony przed dyskryminacją z każdej przyczyny. Komisja powinna przedstawić harmonogram praktycznej realizacji tych założeń.

Zalecenia Komitetu Regionów

59. Uznaje stereotypy w edukacji, zatrudnieniu i mediach za znaczne bariery dla równego traktowania i integracji społecznej oraz wzywa do ich wyeliminowania. Należy sprawić, by dzieci już w młodym wieku uczyły się okazywania życzliwości uczniom należącym do różnych mniejszości etnicznych lub religijnych i uczniom niepełnosprawnym oraz szanowania ich odmienności.

60. Twierdzi, że zalecenia przedstawione w proponowanej dyrektywie należy uzupełnić praktycznymi szkoleniami i konferencjami z udziałem zainteresowanych stron, aby informować je o płynących z uwzględnienia kwestii równości w różnych dziedzinach polityki, jeśli chodzi o zapewnienie równego traktowania.

61. Podkreśla znaczenie szkolenia specjalistów z różnych sektorów (lekarzy, nauczycieli, osób pracujących w mediach itd.) i urzędników władz publicznych wszystkich szczebli oraz pracowników sektora usług w zakresie kompetencji międzykulturowych oraz mediacji społecznej i kulturowej w celu wyeliminowania wszelkiego rodzaju dyskryminujących, obraźliwych lub pozbawionych wrażliwości zachowań, zwalczania stereotypów oraz uwrażliwienia tych specjalistów na szczególne potrzeby osób o różnych cechach i potrzebach.

62. Wyraża zaniepokojenie kwestią imigrantów obojga płci, którzy są bardziej narażeni na ubóstwo i wykluczenie społeczne ze względu na wyzysk w miejscu pracy, oraz uważa, że kształcenie (zwłaszcza nauka języków) i szkolenie zawodowe mniejszości etnicznych zachęciłyby imigrantów obojga płci do poszukiwania lepszych miejsc pracy.

63. Szczególnie niepokoi się sytuacją imigrantek, ponieważ są one narażone na wykorzystywanie fizyczne lub seksualne dla celów zatrudnienia, małżeństwa lub prostytucji. Muszą być one świadome faktycznej sytuacji i niebezpieczeństw w potencjalnych krajach przyjmujących, aby nie stały się ofiarą handlu ludźmi; ponadto trzeba zwiększyć ich ochronę i ułatwić integrację, aby mogły faktycznie korzystać z przysługujących im praw człowieka.

64. Proponuje utworzenie odrębnego funduszu przeznaczonego dla małoletnich imigrantów bez opieki, który pomógłby regionom odpowiedzialnym za te osoby zapewnić im takie same możliwości, jak pozostałym dzieciom w ich wieku oraz umożliwić im integrację w społeczeństwach przyjmujących. Uniknęłyby oni w ten sposób ewentualnej podwójnej dyskryminacji – jako nieletni i imigranci.

65. Zaznacza, że kwestia ubiegania się o azyl jest problemem społecznym, który niesie ze sobą konsekwencje gospodarcze oraz skutki innego rodzaju, i tak też powinna być traktowana, należy więc przede wszystkim propagować integrację społeczną osób ubiegających się o azyl, zwłaszcza małoletnich i młodzieży, dzięki współodpowiedzialności i równym szansom w dostępie do towarów i usług.

66. Popiera realizację programów aktywnego kształcenia i szkolenia w celu propagowania niedyskryminacji i równych szans oraz osiągnięcia celów lizbońskich, poprzez ciągłe odnawianie kwalifikacji i zaangażowanie w uczenie się przez całe życie.

67. Zwraca uwagę, że istnienie grup o różnych potrzebach powoduje konieczność posiadania dostosowanych do nich przepisów, na przykład w zakresie szkolenia zawodowego dla Romów, imigrantów i bezrobotnych osób starszych w celu ich integracji na rynku pracy; szkolenia informatycznego dla osób starszych, aby zwiększyć ich możliwości konsumpcji lub siłę nabywczą; kampanii na rzecz szerzenia umiejętności czytania i pisania skierowanych do wiejskich i ubogich kobiet i dzieci; doradztwa dla osób niepełnosprawnych, pracowników o niskich dochodach oraz ich dzieci itd.

68. Podkreśla konieczność opracowania kampanii promocyjnych i kampanii na rzecz podnoszenia świadomości, które zwróciłyby uwagę wszystkich na zalecenia proponowanej dyrektywy, dostarczyłyby zainteresowanym stronom informacji

o ich prawach i obowiązkach oraz ukazały konkretne środki i procesy, które zostały wdrożone w celu pomocy ofiarom.

69. Podkreśla kluczową rolę organów i organizacji do spraw równości reprezentujących interesy osób narażonych na dyskryminację i nierówne traktowanie w rozpowszechnianiu informacji, głównie za pomocą publikacji materiałów uwrażliwiających na kwestie kulturowe i dotyczących poszczególnych grup oraz poprzez kampanie informacyjne w internecie i konferencje. Zwraca też uwagę, że informacje powinny być wyraźnie kierowane do konkretnych grup.

70. Powtarza, że wprowadzenie w życie proponowanej dyrektywy wymaga odpowiednich środków finansowych i zasobów ludzkich (głównie w ramach funduszy Progress), aby umożliwić uwzględnienie wszystkich form dyskryminacji.

71. Wzywa wszystkie władze lokalne i regionalne do promowania niedyskryminacji na szczeblu lokalnym i regionalnym poprzez propagowanie poszanowania praw człowieka i budowanie zaufania dzięki konstruktywnemu dialogowi, który wzmacnia pozycję obywateli, demokratyzuje społeczeństwa i jednocześnie minimalizuje polaryzację społeczną oraz wzmacnia spójność społeczną. Ponadto Komitet powinien propagować wartość różnorodności oraz wskazywać na jej dynamiczną naturę jako źródła innowacji i kreatywności, postępu i dobrego samopoczucia dla wszystkich, w zgodzie z podstawowymi wartościami praw człowieka oraz zasadami praworządności i demokracji.

Bruksela, 18 czerwca 2009 r.

Przewodniczący

Komitetu Regionów

Luc VAN DEN BRANDE

CENY PRENUMERATY w 2009 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 000 EUR/rok (*)
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	100 EUR/miesiąc (*)
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie CD-ROM	w 22 językach urzędowych UE	1 200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	700 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	70 EUR/miesiąc
Dziennik Urzędowy UE, seria C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	400 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	40 EUR/miesiąc
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie CD-ROM (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	500 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, CD-ROM dwa razy w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	360 EUR/rok (= 30 EUR/miesiąc)
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

(*) Pojedyncze egzemplarze: od 1 do 32 stron: 6 EUR
 od 33 do 64 stron: 12 EUR
 powyżej 64 stron: cena ustalana indywidualnie

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczym CD-ROM-ie.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratory informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Sprzedaż i prenumerata

Odpłatne publikacje, wydawane przez Urząd Publikacji, dostępne są u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwia dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa oraz aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

